

*Slovenska
policija*

SLOVENSKA POLICIJA

Izdajatelj

Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije, Policija, Generalna policijska uprava

Urednik

Miran Koren

Avtorica

Tadeja Kolenc

Recenzent

dr. Andrej Anžič

Lektorica

Janja Šušteršič-Nučič

Fotografije

Darko Bajželj, Dean Božnik, Anton Bukovnik, Tadeja Kolenc, Miran Koren, Tadeja Kuhar, Rudi Malnar, Janez Mužič, Anita Leskovec Sedmak, Tomaž Prijanovič, Alma Siljan, Nuška Tavčar in arhivi ministrstva za notranje zadeve, uprav uniformirane in kriminalistične policije, urada za varnost in zaščito, policijskih uprav, časopisa policije Varnost, Strokovnega lista in družinski arhiv družine Četrtnič

Oblikovna zasnova

Kolombina Grgičević

Oblikovanje in prelom

Mirsada Dželadini, Tadeja Kolenc

Obdelava slikovnega gradiva

Boris Teodorović

Tisk

Tiskarna Pleško, d. o. o.

Naklada

1.000 izvodov

Ljubljana 2002

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

351.74(497.4)(091)

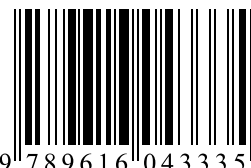
KOLENC, Tadeja

Slovenska policija / [avtorica Tadeja Kolenc ; fotografije
Darko Bajželj ... et al.]. - Ljubljana : Ministrstvo za notranje
zadeve, Policija, Generalna policijska uprava, 2002

ISBN 961-6043-33-1

1. Gl. stv. nasl. 2. Slovenija. Policija
121462528

ISBN 961-6043-33-1

9 789616 043335

*“Slovesno prisegam, da bom pri izvajanju nalog
vestno, odgovorno, humano in zakonito izpolnjeval
svoje naloge ter spoštoval človekove pravice in
temeljne svoboščine.”*

Prisega policistov

KNJIGI NA POT

Začetek razvoja policije na Slovenskem sega v čas avstro-ogrske monarhije, v leto 1849, ko so bili ustanovljeni orožniki. Stoletje in pol je častitljiva doba, ki si zasluži posebno pozornost in obuditev spomina na začetne, potem pa vse bolj samozavestne korake na poti v moderno policijo, ki spoštuje človekove pravice in svoboščine, a se hkrati zaveda, da so pravice enega omejene s pravicami drugega.

Slovenska policija do sedaj še ni imela publikacije, s katero bi se lahko celovito predstavila domači in tuji javnosti. Januarja 1996 je Ministrstvo za notranje zadeve RS sicer izdalo brošuro v angleškem in slovenskem jeziku, ki je vključevala tudi policijo. Od takrat je na tem področju vladalo mrtvilo, z izjemo nekaj izdanih publikacij o posameznih policijskih enotah, kar pa glede na organizacijske in vsebinske spremembe, ki jih je doživela policija, še zdaleč ni dovolj.

Pred vami je prva knjiga, ki na enem mestu poskuša predstaviti policijo in njen zgodovinski razvoj. V organizacijo, delovanje in razvoj ljudske milice, kasneje policije, so mnogi vložili veliko truda in znanja, zato je prav, da vsaj nekaj tega ostane zapisanega za zgodovino. Avtorica je ključne zgodovinske dogodke in procese, ki so vplivali na razvoj policije, predstavila na zelo poljuden način, pri čemer se je vzdržala ocen in tako vsem, ki boste vzeli knjigo v roke, omogočila, da si sami ustvarite sliko o policiji.

Pa vendar knjiga ni napisana brezosebno. Avtorica je arhivskemu gradivu, suhoparnim dokumentom znala vliti življenje, tako da pred bralcem policija zaživi kot živ, spreminjajoč se organizem. V knjigi so na kratko predstavljeni vsi pomembnejši dogodki, prelomnice v razvoju policije, njen prispevek v osamosvojitveni vojni, njene pristojnosti in pooblastila v suvereni, neodvisni slovenski državi, njene enote in ne nazadnje je posebna pozornost namenjena tudi njeni podobi v javnosti. V njej so razkrite tudi naše drobne posebnosti, a vsega, kar je v knjigi, vam ne želim razkriti. Raje vas povabim k zanimivemu branju.

Za slovenske razmere, pa tudi širše, je taka predstavitvena knjiga še zlasti pomenljiva; je dokaz, da imajo lahko vsa področja in dejavnosti slovenske policije, kljub medsebojni prepletenosti in vzajemnosti, svojo razpoznavno razsežnost v času in prostoru.

Marko Pogorevc
GENERALNI DIREKTOR POLICIJE

»POSŁANSTVO POLICIJE«

Slovenska policija, kot ena izmed nosilk nacionalne varnosti, zagotavlja visoko stopnjo notranje varnosti vsem prebivalcem Republike Slovenije tako, da ščiti ustavno ureditev, demokratični politični sistem, človekove pravice in temeljne svoboščine ter druge ustavnopravne vrednote. Delovanje policije temelji na uveljavljanju in spoštovanju pravnega reda, evropskih konvencij in priporočil, etičnosti in strokovnosti ob doslednem spoštovanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin. V sodobni komunikacijski družbi pa je za kakovostno opravljeno policijsko delo vse bolj pomembna tako odprtost mišljenja kot obvladovanje komunikacijskih veščin.

Zakon je res moč policije, toda način komunikacije je tisti, s katerim si za uveljavitev te moči zagotavlja podporo in sodelovanje javnosti. Merilo uspešnosti je zato zaupanje javnosti in njeno zadovoljstvo s policijskim delom. Policija svoje cilje, programe in načine dela ob doslednem spoštovanju človekovih pravic in svoboščin prilagaja varnostnim potrebam.

Osnovno vodilo je opravljanje policijske dejavnosti v skupnosti, pri čemer izhaja iz:

- ♦ poslanstva, da pomaga ljudem, skrbi za njihovo varnost in za varnost premoženja;
- ♦ temeljnih vrednot, ki se kažejo v zakonitem in strokovnem delu, spoštovanju človekovih pravic in svoboščin, poštenosti, nepristranskosti, nediskriminatornosti in odgovornosti, ter
- ♦ vizije, da z razvojem kadrov, organizacije in stroke ter z vzpostavljanjem partnerskega odnosa s posamezniki in skupnostmi zagotavlja varno življenje ljudi.

Policijska dejavnost v skupnosti pa je samo okvir, v katerem slovenska policija izvaja strateške cilje in usmeritve. Pri tem nadaljuje s preoblikovanjem iz mehanizma prisile v servis skupnosti. Med drugim tak pristop k izvajanju policijske dejavnosti pomeni organizacijsko delitev dela na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kriminalitete, kjer se specializirane službe na državni in regionalni ravni ukvarjajo s hujšimi oblikami kriminalitete; z lažjimi oblikami ter z vprašanji varnosti in reda v skupnosti pa se ukvarjajo predvsem lokalno organizirane policijske službe v partnerstvu s skupnostjo. Policijska dejavnost v skupnosti nalaga decentraliziranost dela in vključevanje drugih služb in organizacij v izvajanje policijske dejavnosti, zahteva nove pristope pri merjenju in ocenjevanju uspešnosti in učinkovitosti dela ter višjo stopnjo znanja in veščin, ki jih policisti potrebujejo za opravljanje svojega dela. Pri izobraževanju in usposabljanju policija upošteva napotilo evropskega kodeksa policijske etike k odprtosti do družbe, ki se kaže v tem, da se je poleg internega izobraževanja, usposabljanja in izpopolnjevanja policistov treba vključevati tudi v izobraževalne oblike, ki jih izvajajo institucije zunaj policije. Policija transparentnost svojega dela doseže tudi s spodbujanjem raziskovanja v policiji tako s strani policije same kot tudi s strani zunanjih institucij,

pri čemer imajo posebno vlogo univerze. Z raziskovanjem in sodelovanjem z zunanjimi institucijami policija podrobneje opredeli elemente policijske etike, kot to določajo načela uporabne etike, kar pomeni konkretiziranje imperativov policijske stroke, vrednot policijskega dela in vrlin policistov ter postavitev standardov strokovnega in etičnega ravnanja policistov.

Slovenska policija ima torej več strateških ciljev in usmeritev, toda njen temeljni cilj je kratek in jedrnat: zagotoviti notranjo varnost v Republiki Sloveniji ter prevzeti svoj del odgovornosti za globalno varnost.

Varnostni sistem, ki bo omogočal kakovostno delo in ohranjal varnost kot razpoznavno značilnost Slovenije, pa lahko soustvari le v partnerstvu z državljani, ki se počutijo varne, lahko uživajo v življenju ter prispevajo k razvoju družbe.

»Smo varnostni partnerji državljanom« je slogan, v katerem so zajeti poslanstvo in cilji policije.

SKOZI ZGODOVINSKA OBDOBJA

Od orožnika do policista

V času Franca Jožefa I.

Za začetek oblikovanja današnje policije v samostojni državi Sloveniji štejemo 8. junij 1849, ko je cesar Franc Jožef I. po vzoru francoskih orožnikov potrdil ustanovitev nove varnostne organizacije - orožništva tudi v Avstro-Ogrski, kamor smo takrat spadali Slovenci. Leto 1848 je s svojimi revolucionarnimi idejami in »prebujanjem narodov« pretreslo cesarstvo, zato je bilo treba poskrbeti za varnost in red. Cesarski hiši je bila najbolj vdana vojska, zato ni presenetljivo, da so tudi vojaški polki prispevali potrebno število vojakov, ki so postali del orožniškega moštva, natančneje 16 orožniških polkov. Izjemoma so se moštvu priključili ugledni državljani, oboroženi financarji ali občinski stražniki.

Orožnik je lahko postal avstrijski državljan, star od 24 do 36 let, samskega stanu ali vdovec brez otrok, zdrave postave in gibčen, ne nižji od 170,5 cm, z znanjem deželnega jezika, branja in pisanja ter dobrega vedenja in neomadeževane preteklosti.

Orožništvo kot sprva vojaško organizirana straža je imelo dve temeljni nalogi, in sicer so bili orožniki dolžni skrbeti za notranjo varnost in pomagati državnim organom. Sčasoma so se vojaške prvine vse bolj umikale t.i. policijskim in orožništvo se je vse bolj naslanjalo na mrežo krajevnih postaj. Njegova organiziranost se je ujemala s tedanjo upravno razdelitvijo cesarstva. Poleg osrednjega se je oblikovalo še 14 orožniških poveljstev, ki so povezovala okrajna orožniška poveljstva v okviru iste dežele.

Na tedanjem slovenskem ozemlju so delovala deželna poveljstva v Ljubljani, Celovcu, Gradcu in Trstu; dežela Kranjska pa je bila razdeljena na 11 okrajnih glavarstev, v katerih je orožnikom poveljeval stražmojster, ki je bil hkrati še vodja orožniške postaje v glavnem mestu okrajnega glavarstva. Tako kot danes na policijskih postajah so tedaj orožniki svoje naloge opravljali na orožniških postajah, in sicer jih je bilo 72.

Hkrati z ustanavljanjem državnega orožništva so v občinah zasnovali lastno službo za opravljanje nalog, ki jih je lokalnim skupnostim nalagal zakon o občinah. Cesar Franc Jožef I. je 10. julija 1850 podpisal odlok Temelji za organizacijo policijskih oblasti, ki je predvidel ustanovitev policijskih oblasti v večjih mestih, če so to zahtevali varnostni razlogi ali pa obseg varnostnih nalog, pa tudi v drugih krajih. Policijska oblast je bila na prvi stopnji podrejena mestnemu glavarju, na deželni ravni so bili odgovorni deželnemu predsedniku. Najvišji upravni in policijski šef je bil notranji minister na Dunaju.

V deželnih prestolnih mestih in mestnih občinah so varnostne naloge opravljali policisti (policaji). Državne policijske urade oziroma policijske komisariate so ustanavljali tudi v večjih krajih po Sloveniji. Načelovali so jim policijski komisarji, ki so razpolagali z določenim številom vojaško-policijskih stražnikov. Ti so se 1868 začeli preoblikovati v varnostne stražnike; pri nas so jim rekli redarji.

Orožniška uniforma

Kmalu so v tako imenovanih statutarnih mestih začeli ustanavljati mestne varnostne organe. Svojo mestno policijo, katere jedro je tvorila uniformirana varnostna straža, so imeli Ljubljana, Celje, Maribor in Ptuj. V Ljubljani, sedanjem glavnem mestu države in nekdanjem deželnem središču, je imelo sedež deželno orožniško poveljstvo kot tudi mestni policijski urad. Stroške za mestne policiste je moralo kriti mesto samo. Policisti, ki so morali znati slovensko, pa so bili podrejeni županu. Njihova naloga je bila večinoma patroljiranje ali pa opazovanje dogajanja iz stražarnic, ki so bile postavljene na krajih z največ pešci; o kakšnih avtomobilskih gnečah se jim takrat še sanjalo ni.

Kljub potrebnemu znanju slovenskega jezika je bila mestna policija sprva precej nemško usmerjena, postopoma pa je v urade prodrla tudi slovenska narodna zavest. Med večdnevnimi protinemškimi nemiri jeseni 1908 v Ljubljani je bilo posredovanje mestne straže povsem neučinkovito in je nemško premoženje utrpelo precejšnjo škodo. Na Dunaju so zato leta 1913 sklenili, da Ljubljani odvzamejo mestno policijsko oblast, in so ustanovili državno ravnateljstvo, ki ga je vodil Nemec, moštvo pa so deloma vozili iz Trsta.

Kraljevina Jugoslavija

Po koncu prve svetovne vojne in razpadu Avstro-Ogrske je Slovenija v novo nastalo Kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev vstopila ne samo s svojo vojsko, temveč tudi s svojimi orožniki. Po podatkih iz leta 1918 so policisti in orožniki sodelovali z generalom Rudolfom Maistrom, ki so mu bili kot vojaškemu poveljniku celo podrejeni, in zagotovili, da sta severna Štajerska in južna Koroška ostali v Sloveniji. Za Slovenijo pa je bila izgubljena Primorska in del Notranjske, ki je po rapalski pogodbi pripadla Italijanom.

Slovenski orožniki so bili podrejeni deželnemu orožniškemu poveljstvu v slovenski prestolnici. Vendar niso vsi obdržali službe, narodna vlada SHS v Ljubljani je

prevetrila tako orožniške kot policijske vrste in odpustila vse, ki niso bili slovanskega izvora. Odpuščene Nemce, Italijane in Madžare so večinoma nadomestili slovenski fantje, ki so prišli iz Trsta, Goriškega in Istre.

Njihova zaobljuba se je glasila: »Prisegam in se rotim pri Bogu Vsemo-gočnem in svoji časti, da hočem zvesto in z vso dušo, z vsem svojim srcem, z vso voljo služiti vladi Narodnega sveta Slovencev, Hrvatov in Srbov kot ljudski in zakoniti oblasti. Prisegam sebi in svojim dragim, svoji deci in svojim roditeljem, da hočem odredbe Narodnega sveta Slovencev, Hrvatov in Srbov brezpogojno, povsod, v vsakem času izvrševati in da hočem biti pokoren ukazu predpostavljenih zapovednikov in vsem narodnim postavam in zakonom za napredek, edinstvo, moč in slavo naroda Slovencev, Hrvatov in Srbov. Tako hočem in v to mi pomagaj Bog!«

Vir: Čelik, 2001

S centralizacijo Kraljevine Jugoslavije in poenotenjem orožništva – med predeli novonastale države so bile precejšnje razlike v organizaciji in delovanju najštevilnejše sile javne varnosti – so slovenski orožniki postajali vse bolj podrejeni Beogradu, kjer sta zanje skrbeli kar dve ministrstvi: notranje ministrstvo in ministrstvo za vojsko in mornarico. Prvo je odločalo o uporabi, strokovnem usposabljanju in opremljanju, drugo pa je bilo pristojno za disciplino, osebna razmerja, vojaški pouk in oborožitev.

Tudi v kraljevini je bila osnovna organizacijska enota orožniška postaja, ki je bila lahko tudi samo začasna, na primer v planinskih predelih ali turističnih krajih. Ponekod so poznali samo stalne orožniške patrulje, pri čemer je šlo za nekaj mož, ki so prebivali v določeni hiši in patroljirali na predvidenem okolišu. Na sedežih okrajev so bili orožniški vodi. V osmih mestih pa so bile orožniške čete in v Ljubljani orožniško polkovno poveljstvo. Število enot se je ves čas obstoja kraljevine spreminjalo, menjali so se tudi sedeži nekaterih enot. Beograd je številčnost moštva in enot določal glede na pomembne okoliščine v kraljevini in zunaj nje, na primer glede na varnostne razmere, proračun, bivanjske možnosti ipd.

Orožnikom se ni mogel pridružiti kdorkoli. Zakon o orožništvu iz leta 1930 je od kandidata zahteval državljanstvo Kraljevine SHS, odslužen vojaški rok, starost do 30 let, telesno višino najmanj 164 centimetrov, zmožnost branja in pisanja, telesno in duševno zdravje, samski stan, neoporečno vedenje in neomadeževano preteklost, najmanj triletno zavezanost in pristanek na razmestitev kamorkoli v kraljevini. Vendar so bile verjetno zaradi pomanjkanja orožnikov dopustne tudi izjeme in s tem odstopanja od izpolnjevanja naštetih pogojev.

Poleg orožnikov je po razpadu avstro-ogrske monarhije nova oblast podedovala tudi stražnike. V Celju, Mariboru in na Ptuj so imeli prave mestne stražnike. V Ljubljani je bila ustanovljena državna policijska direkcija. Večji del moštva so predstavljali

sicer stražniki, po drugih slovenskih občinah pa so delovale t.i. javne straže. Večino stražniškega moštva so predstavljali nekdanji redarji (kakor so tudi imenovali stražnike) iz Primorske, Istre in Koroške. Iz njihovih vrst so prišli tudi najpomembnejši varnostni »šefi«, ki so izdelali načrt o enotni ureditvi varnostne straže, katerega je maja 1921 potrdil minister za notranje zadeve.

Varnostna straža je bila uniformirana, oborožena in po vojaškem vzoru organiziran enoten stražni zbor. Njene temeljne naloge so bile pomoč pri vzdrževanju javnega reda in miru, skrb za javno varnost in izvrševanje veljavnih zakonov. Osrednje poveljstvo oziroma po letu 1930 policijska uprava, ki je skrbela za državno policijsko stražo v Sloveniji, je bila v Ljubljani. Oktobra 1930 je namreč kralj Aleksander izdal Zakon o državnih policijskih uslužbencih, s katerim so se varnostne straže preimenoval v državne policijske straže in ki je enotno uredil njene naloge in organiziranost.

Ljubljani je bilo podrejeno devet postaj policijske straže in policijska konjenica. Moštvo so tvorili stražniki in detektivi. V večjih mestih so bila vzpostavljena predstojništva mestne policije, na primer v Celju in Mariboru. Nekatera druga slovenska mesta so imela mestno policijo, vendar se je njihovo število spreminjalo, saj je o tem odločal neposredno notranji minister v Beogradu. Ljubljanske stražnike je v celoti financirala država, predstojništva v Celju in Mariboru je financirala le delno, vsa druga mesta so morala svojo policijo vzdrževati sama.

Policijska uprava Ljubljana in predstojništvi mestne policije v Mariboru in Celju so imeli status državnega krajevnega oblastva 1. stopnje, kar je pomenilo, da so lahko izdajali pravne akte s področja javne varnosti. V Dravski banovini, kamor je spadala tudi Slovenija, je bilo konec leta 1940, ko sta bila nacizem in fašizem že na osvajalnem pohodu, 405 policijskih stražnikov. Na tleh Kraljevine Jugoslavije se je druga svetovna vojna začela nekoliko kasneje, z bombardiranjem Beograda 6. aprila 1941.

Mnogi slovenski policijski stražniki niso bili naklonjeni nacistični ideologiji, o čemer priča dogodek v Mariboru leta 1938. Privrženci nacistov so se želeli udeležiti referendum v avstrijskem Gradcu, ki ga je Adolf Hitler razpisal po okupaciji Avstrije. Tja naj bi se odpeljali z vlakom. Že pred odhodom vlaka so pozdravljali z nacističnim pozdravom. Mariborska policija pa je odhod vlaka dovolila šele, ko so vse nacistične privržence odstranili iz vagonov.

Narodna zaščita

V drugi svetovni vojni so si slovensko ozemlje razdelili Nemci, Italijani in Madžari ter vzpostavili svoj policijski aparat, kamor so vključili tudi del policistov Kraljevine Jugoslavije.

Narodna zaščita v Litiji, spomladi 1945

Na drugi strani so organi narodnoosvobodilnega boja, ki so se uprli okupatorjem, in nove, med vojno nastale, oblasti ustanovljale svoje varnostne organe in službe, ki so delovale na področju varnosti in so se sprva imenovala vaške straže. S sklepom vodstva Osvobodilne fronte, ki je v začetku združevala vse protifašistične sile v Sloveniji, je bila oktobra 1941 ustanovljena narodna zaščita, iz katere je po vojni nastala milica. Medtem ko so po tem sklepu po Sloveniji, še zlasti na Dolenjskem, ustanovljati enote narodne zaščite, so v Ljubljani že delovale relativno močne skupine narodnih zaščitnikov. Narodna

zaščita je bila sestavni del partizanskih sil, zato so bile njene enote vojaško organizirane. Poleg zapriseženih in strogo vojaško organiziranih zaščitnikov je delovala še večja skupina »prostovoljnih« zaščitnikov. Tajni sodelavci narodne zaščite in osvobodilnega gibanja so bili tudi nekateri stražniki, vključeni v nemški in italijanski policijski aparat, ki so preprečili marsikatero aretacijo in žrtev, vendar so to mnogi plačali z življenjem.

„Jaz vojak osvobodilne ljudske vojske slovenskega naroda, ki se ob boku delavsko-kmečke armade Sovjetske zveze ter vseh ostalih za svobodo se borečih narodov borim za osvoboditev in združitev slovenskega naroda, za mir in bratstvo med narodi ter za srečno bodočnost delovnega ljudstva, prisegam pred svojim narodom in svojimi bojnimi tovariši, da bom oddal vse svoje sile in vse svoje sposobnosti osvobodilni stvari slovenskega naroda, delovnega ljudstva ter vsega naprednega in svobodoljubnega človeštva v sveti vojni proti fašističnim tlačiteljem in barbarom, da ne bom zapustil vrst slovenske osvobodilne vojske, v katero sem prostovoljno in zavestno vstopil in ne bom odnehal v boju do popolne zmage nad fašističnimi okupatorji, do popolnega uresničenja velikih osvobodilnih ciljev slovenskega naroda in delovnega ljudstva. Prisegam, da v boju za te velike osvobodilne cilje ne bom štedil svojih sil in da se ne bom ustrašil žrtev in težav ter da bom, če bo to potrebno, žrtvoval za svoj narod tudi svoje življenje. Smrt fašizmu - svoboda narodu!“

Prisega narodne zaščite, Vir: Strokovni list Ljudske milice, 1952

Narodna zaščita je preprečevala aretacije, zaplembe premoženja in izganjanje Slovencev. Mnoge enote so organizirale posebne tečaje za zaščitnike in sanitetne tečaje, ki so bili namenjeni predvsem pripadnicam. Postala je izvršilni organ oblasti za zagotavljanje javnega reda in varnosti prebivalstva ter premoženja. Ob koncu druge svetovne vojne je štela okoli 15.000 pripadnikov in je bila zamišljena kot uniformiran del službe javne varnosti v osvobojeni Sloveniji, ki naj bi samostojno urejala notranje zadeve.

Ko kraljevino nadomesti republika

Prva slovenska vlada je bila ustanovljena v Ajdovščini 5. maja 1945. Prvi slovenski minister za notranje zadeve je postal Zoran Polič. Narodna vlada je že junija poklicala vse nekdanje državne uslužbence, da se javijo na starih delovnih mestih, vendar niso bili vsi sprejeti. Začelo se je preverjanje njihovega ravnanja med okupacijo. Delovna mesta so obdržali le tisti, ki so dokazali privrženost narodnoosvobodilnemu boju. Tisti, ki niso uspešno prestali preverjanja, so bili odpuščeni ali pa upokojeni. Iz

Josip Broz Tito z najvišjimi predstavniki slovenske vlade v Ljubljani, maja 1945

arhivov je možno razbrati, da je bila sprejeta približno tretjina mož, ki je varnostne naloge opravljala že v Kraljevini Jugoslaviji.

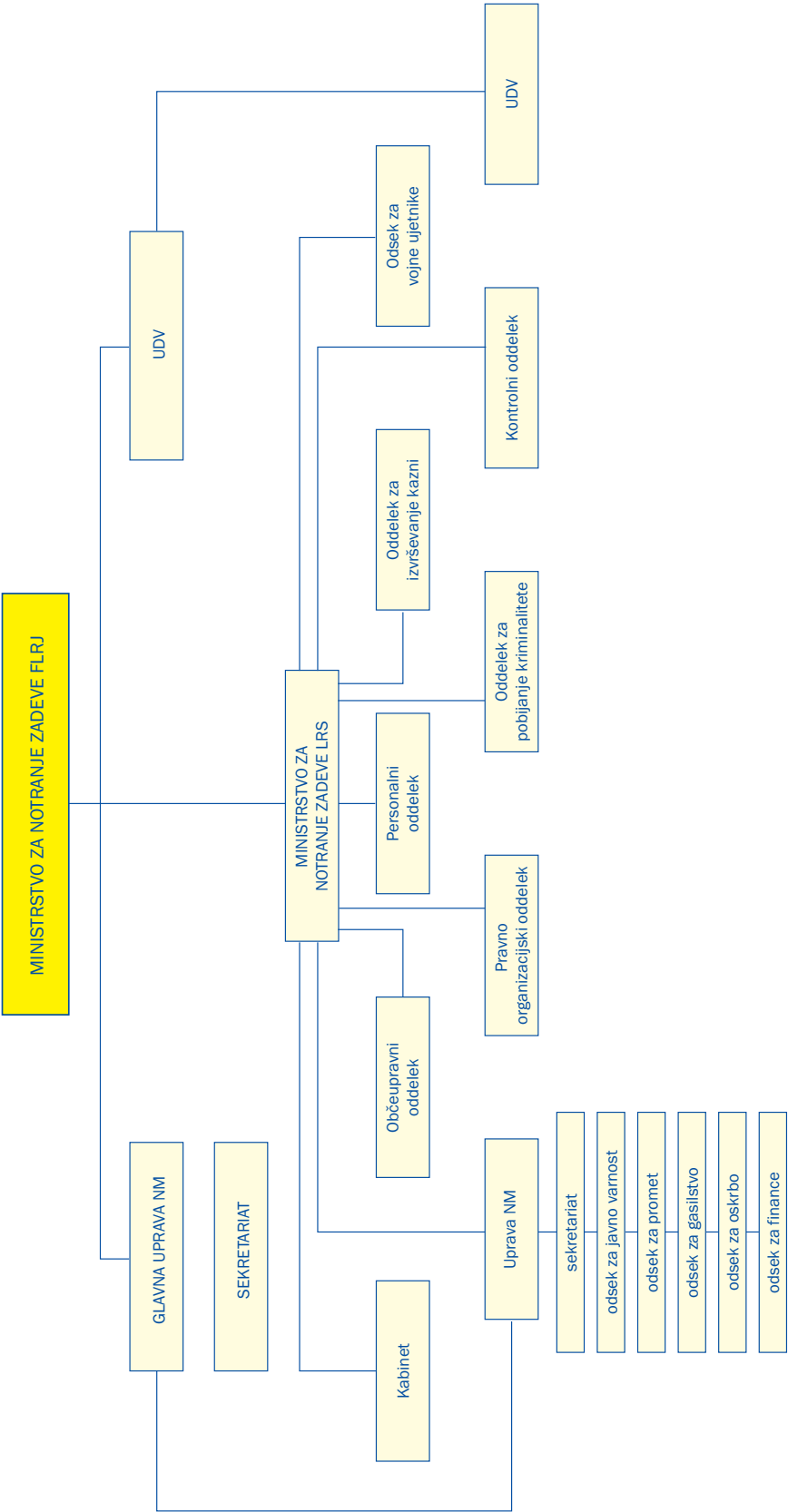
Možje, nekdanji in novo sprejeti kadri, so bili razporejeni po delovnih enotah ministrstva za notranje zadeve – v kabinet, kriminalni odsek, odsek za pobijanje špekulacije, pravni odsek, odsek za narodno zaščito, odsek za gasilstvo, odsek za anagrafijo, odsek za šolstvo itd. Kasneje se je ministrstvo reorganiziralo v tri oddelke: občni, personalni in oddelek za narodno (javno) varnost. Slednjega so sestavljali: odsek za narodno milico, kriminalni odsek, odsek za pobijanje špekulacije in odsek za gasilstvo.

Vsak miličnik je moral pred začetkom nastopa službe svečano priseči. Besedilo prisege iz leta 1946, ki jo je v 45. členu predpisal Zakon o narodni milici se je glasila: »Jaz (ime in priimek) prisegam pri svoji časti in življenju, da bom svojo službo opravljal po zakonih in ukazih nadrejenih mi starešin vestno, požrtvovalno in nepristransko; da bom discipliniran in da bom brezpogojno izvrševal ukaze nadrejenih mi starešin; da bom varoval uradne tajnosti in da bom na vsakem mestu varoval ugled narodne milice. Prisegam, da bom budno varoval pridobitve narodnoosvobodilnega boja in ustavni red – ljudsko oblast ter bratstvo in enotnost naših narodov, da bom zvesto izpolnjeval dane mi naloge zaradi okrepitve in razvoja teh pridobitev in da bom do zadnjega diha zvest narodu in svoji domovini Federativni ljudski republiki Jugoslaviji. Če prekršim to svojo slovesno prisego, naj me zadene neusmiljena kazen vojaškega zakona, splošno sovraštvo in prezir naših narodov in prekletstvo domovine.«

Vir: Čelik, 2001

Ministrstvo je bilo dokončno organizirano šele maja 1946. Njegova organizacija je bila podobna organizaciji oddelkov oziroma odsekov za notranje zadeve pri okrožnih oziroma okrajnih izvršilnih enotah, katerega sestavni deli so bili okrožna oziroma okrajna milica, občeupravni odsek oziroma razdelek, oddelek oziroma

Organizacija ministrstva za notranje zadeve leta 1946

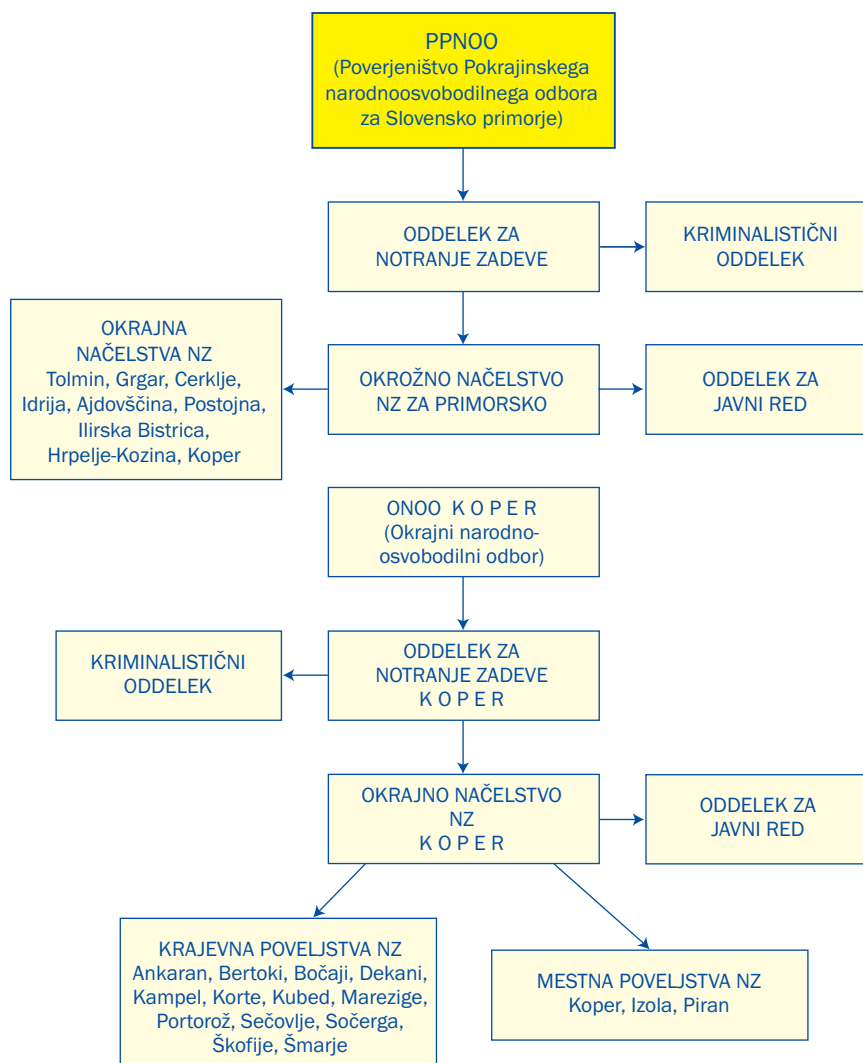
Vir: Čas, 1993:33

razdelek za pobijanje kriminalitete itd. V tem času je bila Slovenija razdeljena na 4 okrožja, okrožno mesto Ljubljana in 27 okrajev.

Razvoj milice v slovenski Istri je potekal drugače. Na Primorskem se takratna Jugoslavija in Italija nista mogli sporazumeti glede suverenosti nad določenim teritorijem, imenovanim Svobodno tržaško ozemlje, ki je po pariški mirovni pogodbi (1947) pridobilo posebni status ter je bilo razdeljeno na dve coni pod varstvom in upravljanjem Združenih narodov.

Medtem ko je na Svobodnem tržaškem ozemlju delovala narodna zaščita, je na ostalem ozemlju takratne skupne države delovala "narodna milica". Leta 1954 je v skladu z Londonskim memorandumom del Svobodnega tržaškega ozemlja, in sicer cona B, prešel pod upravo takratne skupne države Jugoslavije. Pripadniki narodne zaščite pa so se vključili v milico.

Organizacijska shema NZ v vzhodnem primorskem okrožju 1945-1947

Narodna milica, ki je nadomestila narodno zaščito, je opravljala klasične »policijske« naloge: varovanje življenja ljudi in njihovega premoženja, prijemanje storilcev kaznivih dejanj, vzdrževanje javnega reda. Nekatere druge naloge in dejavnosti, kot je bilo na primer zagotavljanje izpolnjevanja nalog ljudskih odborov, pa so bile posledice tedanjega časa in njegovih posebnosti. Največ nalog je imela splošna milica, ožje področja dela pa so imele prometna, gasilska, industrijsko-zavodska in kasneje še gozdna ljudska milica.

Toda Slovenija kot ena izmed šestih republik v Federativni ljudski republiki Jugoslaviji se je morala sčasoma odreči sanjam o povsem lastni milici, ki se je vse bolj podrejala zveznim jugoslovanskim oblastem v Beogradu. Z ustavnim zakonom 1953 je delo dotedanjega ministrstva za notranje zadeve prevzel državni sekretariat za notranje zadeve, ki je združil vso dejavnost organov za notranje zadeve. Pod skupno »streho« so bile tako službe javne varnosti, milice in službe državne varnosti, ki je bila vezana neposredno na ministrstvo za notranje zadeve Federativne ljudske republike Jugoslavije. Enakovreden del njihovih temeljnih nalog je bilo tudi varovanje državne ureditve.

Leta 1955 je bila ustanovljena stalna služba, ki je z Zakonom o organih za notranje zadeve naslednjega leta dobila formalno potrditev – ustanovljeno je bilo tajništvo za notranje zadeve, ki se je delilo na 28 oddelkov, odsekov ali referatov za notranje

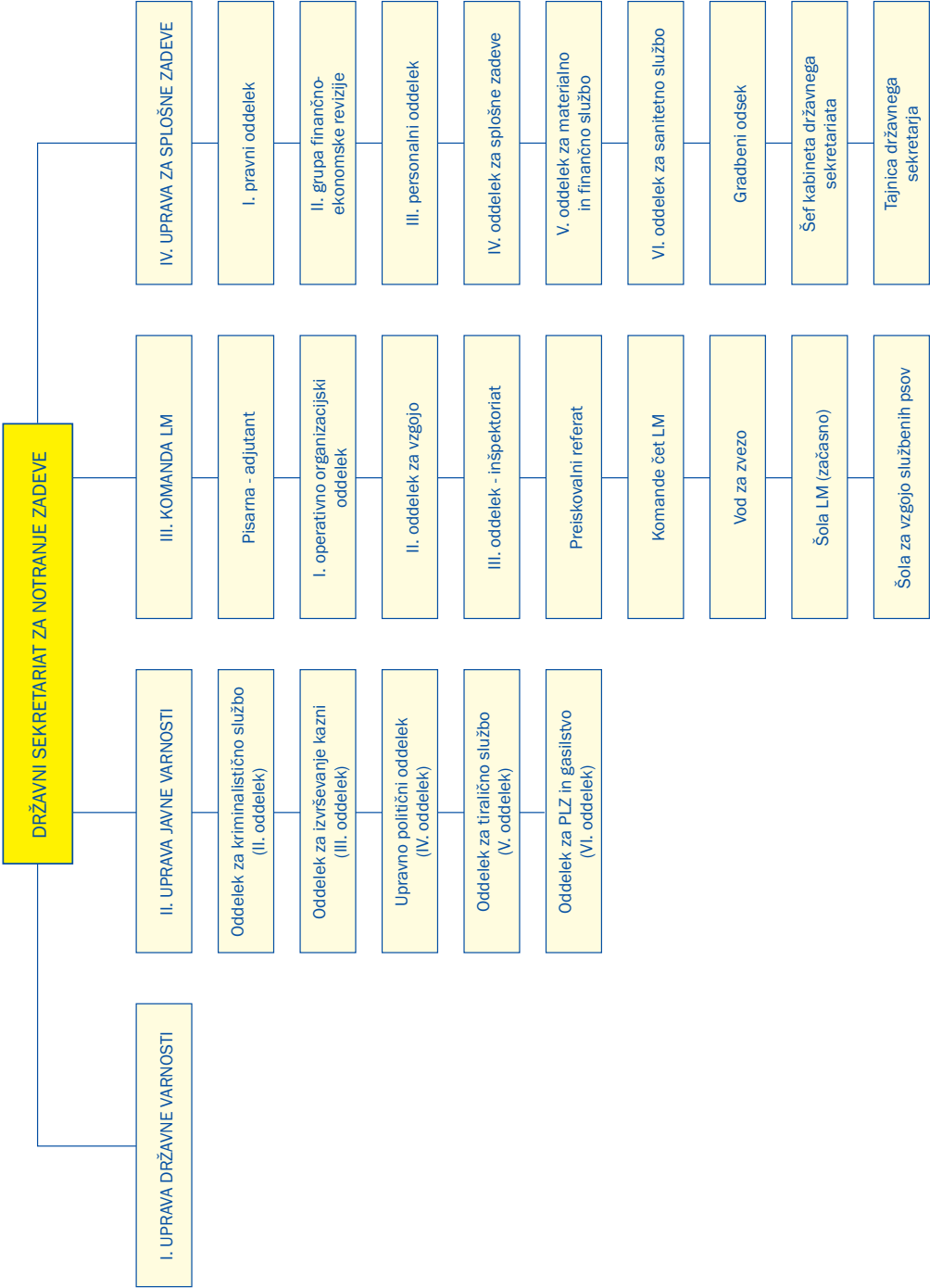

zadeve, 68 postaj ljudske milice, ki so bile krajevno vezane na območje občine in 124 matičnih uradov. V Ljubljani so takrat delovale tri postaje ljudske milice, prometna in železniška postaja ljudske milice. Kasneje je dobila tudi svojo postajo službenih psov in konjeniško enoto milice.

Organizacija se nato do leta 1959 ni bistveno spreminjala, spreminjale pa so se naloge sekretariata in njegovih organizacijskih enot, vključno z milico. Do leta 1950 so postaje ljudske milice opravljale tudi upravne notranje zadeve, nato je to področje prešlo v pristojnost

»civilnih« služb. Od področij dela splošne, prometne, gasilske in industrijsko-zavodske in gozdne milice so se do sredi 50. let ohranile le še splošna in prometna milica. Industrijsko-zavodska milica, ki je skrbela za varnost podjetij, zavodov in ustanov, je bila ukinjena spomladi 1951, iz nje pa se je kasneje razvila civilna ustanova za varovanje podjetij. Milica je nato le v patroljnih obhodih nadzirala podjetja in pomagala čuvajem. Jeseni istega leta so razpustili še gozdno milico. Gozdni miličniki so se vrnili v splošno milico ali pa so postali gozdni čuvaji in se zaposlili v gozdarski upravi. Gasilska milica je bila razpuščena dve leti kasneje.

Organizacija državnega sekretariata za notranje zadeve leta 1953

Vir: Čas, 1993:35

Njene naloge so prevzele poklicne gasilske enote. Tako je bilo vse do leta 1967, ko je bila ustanovljena mejna milica.

Milica je z novim zakonom o notranjih zadevah leta 1956 postala sestavni del organov za notranje zadeve. Postala je enotna služba, katere temeljna enota je bila postaja ljudske milice. Zakon pa je kot regionalno organizacijsko enoto predvidel tudi tajništvo za notranje zadeve s tremi delovnimi področji, in sicer državno varnostjo, javno varnostjo in ljudsko milico z njenimi enotami. Postaja ljudske milice tudi ni bila več vojaško organizirana.

Uredba o organizaciji in delu iz leta 1959 je prinesla novosti. Vsaka operativna služba je zdaj dobila

samostojno upravo, in sicer: upravo državne varnosti, upravo javne varnosti in upravo ljudske milice. Uprava javne varnosti je pokrivala področje kriminalitete, izvrševanje kazni, javni red in mir in prometno varnost. Uprava ljudske milice pa je skrbela za organizacijo in operativo, v njeni pristojnosti je bila tudi četa železniške ljudske milice.

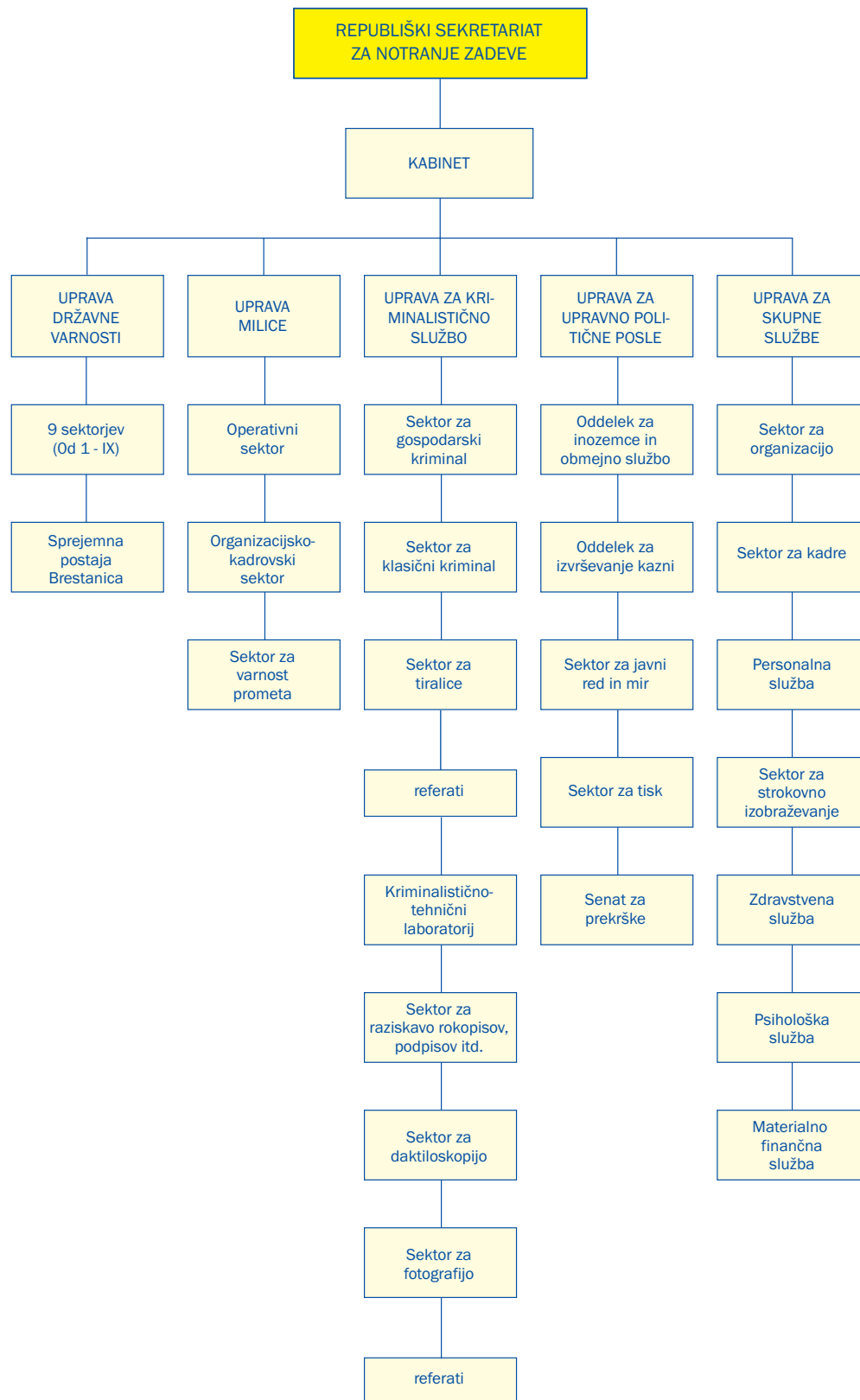

Položaj operativnih služb, milice in kriminalistične službe, se je v naslednjih letih še okrepil, saj so morali imeti vsi organi za notranje zadeve še službo za zatiranje kriminalitete in službo milice.

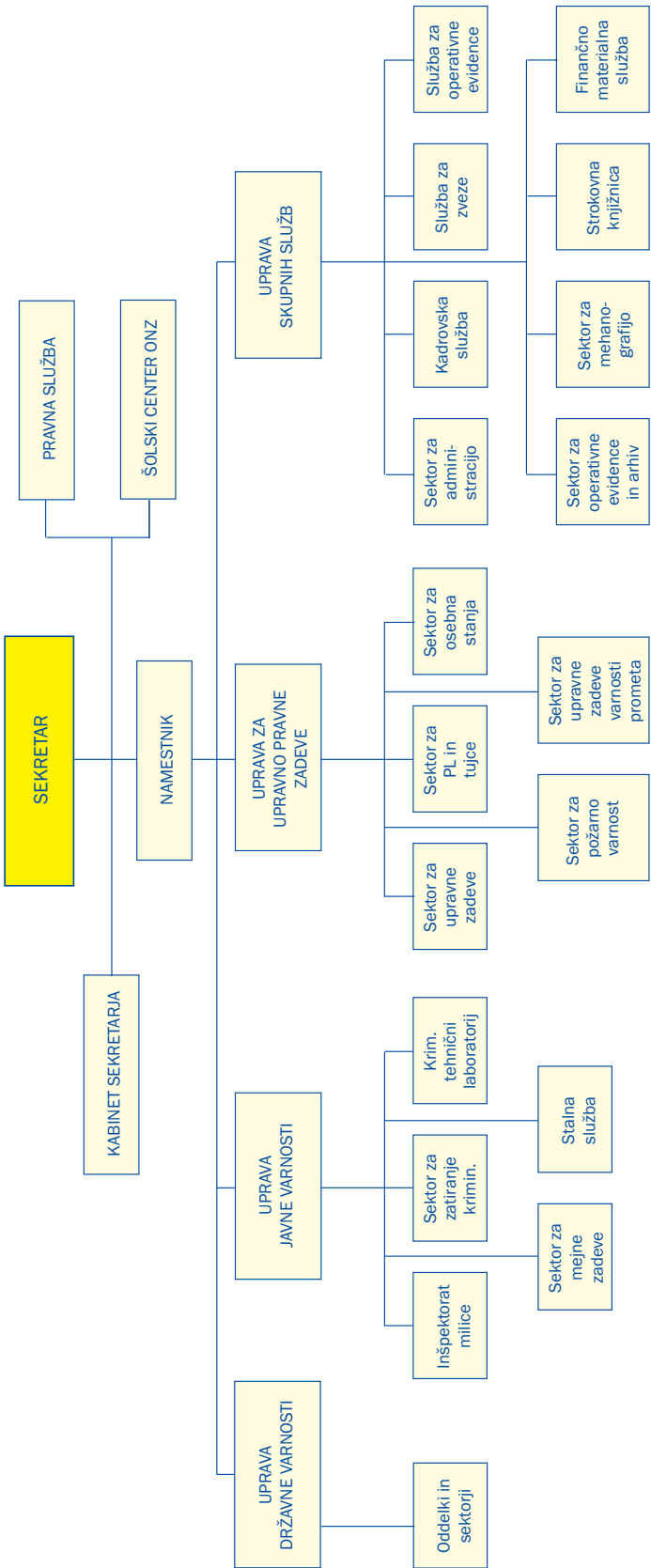
Uredba ni prinesla samo sprememb v organizaciji, temveč tudi na področju dela, ustanovljene so bile namreč krajevne pisarne, katerih namen in pomen je bil enak današnjim policijskim pisarnam. Poleg

splošnih postaj milice so delovale tudi postaje milice s posebnim delovnim področjem. Postaja milice za cestni promet je bila organizirana v Ljubljani, Kranju in Novem mestu, železniška postaja je bila v Ljubljani, prav tako godba ljudske milice in varnostni vod.

Organizacija republiškega sekretariata za notranje zadeve leta 1964

Organizacija republiškega sekretariata za notranje zadeve do leta 1972

Vir: Čas, 1993:38

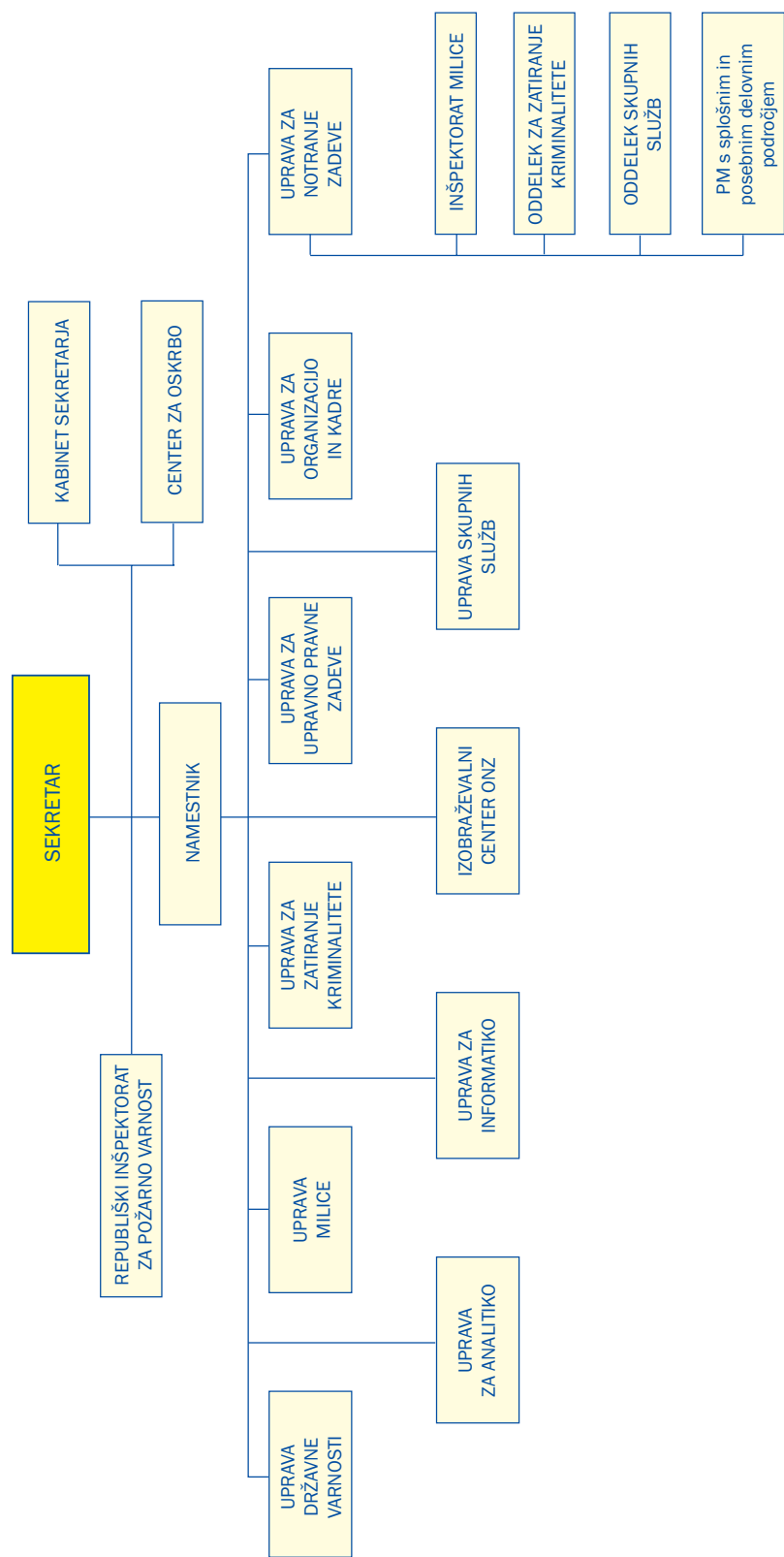
Naslednjo prelomnico je prineslo leto 1967. Sprva so bili organi za notranje zadeve podrejeni zveznim oblastem jugoslovanske federacije, v drugi polovici 70. let se je z novimi zakoni vse več pristojnosti, povezanih z milico in kriminalistično službo, ponovno vrnilo republikam. Leta 1967 je Slovenija dobila svoj prvi Zakon o notranjih zadevah, s katerim so organi za notranje zadeve ponovno prešli v njeno pristojnost. Tajništva za notranje zadeve so se preoblikovala v uprave javne varnosti. Zvezni sekretariat za notranje zadeve v Beogradu je tako odločal le še o uporabi prisilnih sredstev, uniformi in označbi funkcij, oborožitvi ipd., vendar je tudi to leta 1972 prešlo v pristojnost naše republike. Pod zvezno jurisdikcijo je ostala samo še uprava državne varnosti.

Za javno varnost v občini so skrbele postaje milice, ki so bile del ene izmed osmih novoustanovljenih uprav javne varnosti (prej tajništev za notranje zadeve), in sicer v Celju, Kopru, Kranju, Ljubljani, Mariboru, Murski Soboti, Novi Gorici in Novem mestu. Novi zakoni in predpisi so vplivali tudi na organizacijo organov za notranje zadeve na državni ravni, še največ pretresov sta doživeli milica in kriminalistična služba.

V osemdesetih letih se je osmim upravam javne varnosti, ki so se z Zakonom o notranjih zadevah leta 1980 preimenovala v uprave za notranje zadeve, pridružilo še pet – Trbovlje, Slovenj Gradec, Postojna, Krško in Ljubljana okolica. Organizacija služb in dela se je sproti prilagajala družbenim in varnostnim razmeram. Izoblikovale so se nove službe – specialna enota, vadbena-oskrbni center ...

Organizacija republiškega sekretariata za notranje zadeve leta 1984

Slovenci smo si tako postopoma ponovno izoblikovali svojo milico, ki je prestala številne reorganizacije. Kar osem zakonov je od 1946 do 1980 spreminjalo položaj organov za notranje zadeve. Njeni pripadniki so bili večinoma Slovenci, saj je bilo znanje slovenskega jezika eden izmed pogojev za sprejem v službo. S sprejetimi ukrepi prvega demokratično izvoljenega parlamenta leta 1990 pa si je Republika Slovenija zagotovila popolno suverenost nad lastnimi organi za notranje zadeve. Tega

leta je bilo v organih za notranje zadeve zaposlenih 7.061 oseb, od tega 4.409 uniformiranih miličnikov in 439 kriminalistov.

V procesih osamosvojitve

Miting resnice – akcija SEVER

Družbenopolitični procesi in gibanja za spoštovanje človekovih pravic in svoboščin, ki so se začeli sredi 80. let, so se s postopnim naraščanjem prelili v plebiscitarno odločitev za samostojno Slovenijo. Policija je imela pri varovanju procesov osamosvajanja zgodovinsko vlogo; od leta 1989, ko so pripadniki organov za notranje zadeve 1. decembra v Ljubljani preprečili »miting resnice« in širjenje t.i. »jogurtne« revolucije, do konca procesa, ki ga predstavlja odhod zadnjega pripadnika zvezne armade z našega ozemlja 26. oktobra 1991.

Mestni sekretariat za notranje zadeve Ljubljana je z odločbo 20. novembra miting prepovedal. Ker pa so mitingarji vztrajali, da bodo prišli v Ljubljano, je tedanje republiško vodstvo 27. novembra republiškemu sekretarju za notranje zadeve Tomažu Ertlu naložilo, da v skladu z Zakonom o notranjih zadevah sprejme vse ukrepe za preprečitev mitinga. Odločenost organov za notranje zadeve, z veliko podporo vse slovenske javnosti, da zaustavi mitingarje že na meji s Hrvaško, jih je odvrnila od prihoda v Ljubljano. Čeprav so bile vse dejavnosti in ukrepi slovenskih organov za notranje zadeve, zaobjeti v akciji Sever, povsem zakoniti za preprečitev prepovedanega javnega shoda ali prireditve, od 1. decembra 1989 ne v Jugoslaviji ne v Sloveniji, še manj pa v odnosu med obema, ni bilo tako kot prej.

Na Trgu republike v Ljubljani je bilo 1. decembra največ miličnikov in novinarjev.

Miting resnice 1. decembra, ko naj bi Srbi in Črnogorci prišli v Ljubljano oznanjat svojo, »pravo« resnico o Kosovu, je predstavljal prvi večji strokovni izziv slovenskim organom za notranje zadeve. Na izziv so odgovorili s t.i. akcijo Sever, ki je prvi primer odkritega zoperstavljanja slovenske oblasti in njenih izvršilnih organov srbski hegemoniji, kakor tudi učinkovita demonstracija oblasti na svojem ozemlju. Za organe za notranje zadeve je bila to ena zadnjih velikih preizkušenj in podlaga, iz katere so črpali svoje strokovno in organizacijsko znanje v osamosvojitveni vojni slabi dve leti kasneje.

Priprave na vojno - Manevrska struktura narodne zaščite

Priprave Slovenije na samostojnost in neodvisnost so imele več vsebinskih sklopov, eden je bil tudi osamosvojitev vojaškega področja. Septembra 1990 je Slovenija prevzela poveljstvo nad enotami Teritorialne obrambe, ki so kasneje prerasle v Slovensko vojsko, marca je nehala pošiljati slovenske nabornike v jugoslovansko vojsko, skupščina pa je sprejela zakon o obrambnem sistemu, če bi bila ogrožena svoboda, neodvisnost in ozemeljska celovitost slovenskega ozemlja. V času priprav na odpor je bila ključnega pomena ustanovitev Manevrske strukture

narodne zaščite (MSNZ), ki je potekala v največji tajnosti. Akcija »MSNZ« je uspela in oktobra 1990 je bila z 20.000 možmi pripravljena slovenska oborožena sila.

Pomembno vlogo pri tem pa sta imeli tako specialna enota kot posebna enota milice. Med enoletnimi intenzivnimi pripravami v organih za notranje zadeve na morebitno agresijo Jugoslovanske ljudske armade so vse enote opravile različne oblike usposabljanja. Vendar se miličniki in drugi zaposleni v organih za notranje zadeve niso pripravljali samo na vojno, ampak tudi za opravljanje mirnodobnih nalog.

Specialna enota je varovala najvišje slovenske predstavnike.

»Pohod Jugoslovanske ljudske armade na ukaz iz Beograda«

V. armadno območje

Vir: Špegelj, 2001

Slovesno razglasitev samostojne in neodvisne države 25. junija 1991 je Slovenija dočakala evforično, a tudi trezno - z visoko stopnjo pripravljenosti organov za notranje zadeve in vpoklicanimi teritorialci, zvezna oblast pa z najvišjo bojno pripravljenostjo in sklepom Zveznega izvršnega sveta, da za vsako ceno zagotovi ozemeljsko celovitost in izvajanje zveznih predpisov tudi v Sloveniji. V vojašnicah Jugoslovanske ljudske armade na V. armadnem območju so oklepne enote in vojaški specialci čakali na nadaljnje ukaze.

Gornja Radgona, mesto in mejni prehod sta zopet v slovenskih rokah.

Ko je naslednjega dne jugoslovanska armada skušala izpolniti ukaz in s silo zaustaviti procese osamosvajanja Slovenije, so pripadniki slovenskih organov za notranje zadeve ostali zvesti ciljem nove slovenske oblasti, ki je bila izvoljena na prvih demokratičnih volitvah 1990. Uprli so se agresiji Jugoslovanske ljudske armade, ki je s tanki poskušala zasesti mejne prehode z Italijo, Avstrijo in Madžarsko in na njih zagotoviti izvajanje zveznih predpisov o prehajanju državne meje. Slovenska stran je namreč 26. junija zjutraj na mejnih prehodih že začela nadomeščati table SFRJ s tablam Republika Slovenija in snemati jugoslovansko zastavo ter dvigovati slovensko. Na meji s Hrvaško je bilo vzpostavljenih osem kontrolnih točk.

V spopadu za slovensko samostojnost so pripadniki organov za notranje zadeve skupaj s Teritorialno obrambo ob veliki podpori ljudi pokazali odločnost in pogum, in s tem pripomogli k uspešni osamosvojitvi. Premagali so psihološko zavoro, da je treba streljati na svojega nasprotnika. Prednost slovenskih organov za notranje zadeve v primerjavi z jugoslovansko armado, zastarelim in šablonskim mastodontom, je bila fleksibilnost, velika stopnja dinamičnosti in samostojnosti pri odločanju na terenu, ki je izvirala prav iz vsakdanjega odzivanja na varnostne probleme.

Miličniki, predvsem pripadniki posebne enote milice, so postavljali barikade in jih varovali, branili so mejne prehode, sodelovali v številnih bojih, spremljali prevoze vojnih ujetnikov in prebežnikov, varovali prevoze varovanih oseb, zasegali orožje in opremo, vpadali in pregledovali objekte ter na koncu tudi nadzirali umik enot jugoslovanske armade iz Slovenije. Poleg tega pa so vseskozi opravljali tudi redne naloge: kontrolo prometa, varovanje oseb in objektov, nadzor potniškega prometa čez mejo, vzdrževanje javnega reda in miru ipd.

Kriminalisti so med vojno opravljali nekoliko drugačne naloge. Nosili so glavno breme dela z vojnimi ujetniki v zbirnih centrih za vojne ujetnike. Raziskovali so kazniva dejanja, (ne)vojaške dejavnosti pripadnikov Jugoslovanske ljudske armade, njihove kontraobveščevalne službe in zvezne Službe državne varnosti, opravljali pogovore s pripadniki zvezne milice in Zvezne carinske uprave. Operativno so spremljali enote in posamezne pripadnike Jugoslovanske ljudske armade, posebno pozornost pa so posvečali tudi nacionalno homogenim kriminalnim združbam, še zlasti črnogorskim in srbskim. Veliko dela so imeli tudi z dokumentiranjem nastale škode med spopadi, evidentiranjem okoliščin v zvezi s telesnimi poškodbami in padlimi. Seveda so pri tem opravljali tudi svoje običajne naloge, čeprav je bilo v tem času veliko manj klasičnih kaznivih dejanj.

Specialna enota je dan razglasitve samostojnosti pričakala dobro pripravljena. Že oktobra 1990 se je z Vodnikove ceste v Ljubljani, kjer je imela svoj sedež, zaradi varnosti preselila na skrivne lokacije, od koder so njeni pripadniki hodili na usposabljanje in opravljat svoje naloge – varovanje najvišjih političnih predstavnikov ter vitalnih objektov, varovanje transportov orožja za Teritorialno obrambo. Seveda so svojo stalno pripravljenost za delovanje dokazali tudi v spopadih.

Nič manj pomemben ni prispevek drugih služb in zaposlenih v organih za notranje zadeve, na primer tistih na upravnootranjem področju, ki so skrbeli za vojne ujetnike in spoštovanje mednarodnih konvencij. Prav tako je pomemben prispevek logistike; dobro delovanje informacijskega sistema in sistemov zvez je bilo marsikdaj odločilnega pomena, saj sta omogočala pregled nad dogajanjem na celotnem ozemlju Slovenije.

Na mejnem prehodu Škofije

Po posredovanju držav članic Evropske unije se je spopad hitro končal s sprejetjem brionske deklaracije. Za Slovenijo pa se je pravzaprav povsem zaključil z odhodom zadnjega vojaka JLA iz koprskega pristanišča 26. oktobra 1991.

Pripadniki organov za notranje zadeve so se zavedali svoje vloge in zgodovinskih svojih nalog. Dokazali so svojo profesionalnost ter predanost slovenskemu narodu, ki je zmagal v vojni kot celota, skupaj s svojo milico, teritorialno obrambo, različnimi strukturami civilne zaščite (gasilci, reševalci ...).

Dan policije

V spomin na prepričljivo odločenost, varovati državo in prebivalce, na složnost, podporo in medsebojno zaupanje, ki je v junijskih dneh vojne vladalo med slovenskim narodom in njegovo policijo; v spomin na organiziran in profesionalen upor agresorju na ozemlju Republike Slovenije in ne nazadnje v spomin na dogodek leta 1991, ko so se policisti spopadli z Jugoslovansko ljudsko armado na mejnem prehodu Holmec, si je slovenska policija za svoj praznik izbrala 27. junij.

Od osamosvojitve do organa v sestavi

Obdobje prilagajanja evropskim standardom

Slovenska policija je prehodila pot od popolnega centraliziranega vodenja v jugoslovanski federaciji do popolne osamosvojitve leta 1991. Sprejeti so bili nova ustava in številni novi zakoni, ki segajo na področje državne uprave, predvsem pa varstva človekovih pravic. Spremenila se je tudi organizacijska zgradba, pa tudi ime. Iz milice se je leta 1992 preimenovala v policijo.

Slovenska policija je želela postati sodobna, po evropskih merilih oblikovana institucija. Organizacija, ki se je kot storitveni servis prebivalcev sposobna prilagoditi vse hitrejšim spremembam v družbi in učinkovito odgovoriti na globalne in lokalne izzive sodobnega življenja. Njen cilj je bila prožna policijska organizacija, neobremenjena z zgodovino in politiko. Zato je bilo treba izvesti racionalizacijo in reorganizacijo ter sprejeti pravne akte. Do leta 1998 je veljal kar osemnajst let star Zakon o notranjih zadevah, katerega deli so bili pogosto povsem preživeti in neuporabni za novo nastalo demokratično državo.

Najprej spremembe na regionalni in lokalni ravni ...

Vendar se za policijo ni vse spremenilo z letom 1998 in sprejetjem Zakona o policiji. Vsebinsko in organizacijsko se je začela spreminjati že prej, še zlasti na lokalni in regionalni ravni. Že konec leta 1992 se je zmanjšalo število takratnih uprav za notranje zadeve s 13 na današnjih 11, upravi za notranje zadeve Trbovlje in

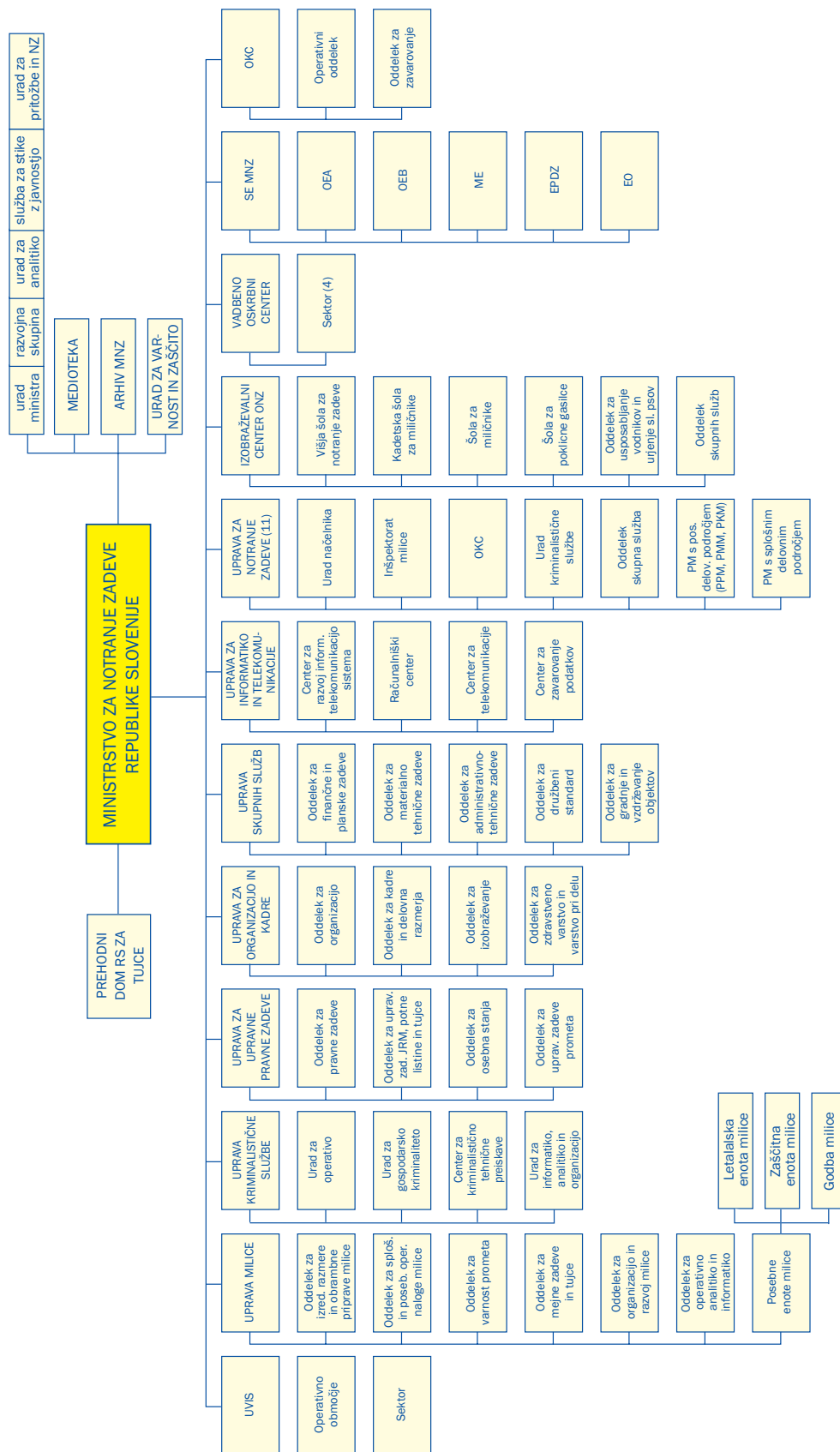

Ljubljana okolica sta se združili z upravo za notranje zadeve Ljubljana. Po temeljiti analizi je bila dve leti kasneje določena tudi nova notranja organizacijska struktura. Naloge inšpektorata policije, oddelka za zatiranje kriminalitete in oddelka skupnih služb so porazdelili med urad načelnika, inšpektorat policije, urad za zatiranje kriminalitete, operativno-komunikacijski center in servis skupnih služb.

Policija je svojo organiziranost zaradi neracionalnosti in razdrobljenosti delovanja policijskih enot v celoti spremenila leta 1996 še na lokalni ravni. Njen cilj je bil približati

policijo ljudem, spremembe pa je narekoval tako družbeni razvoj, kot tudi sama zahtevnost in specializiranost policijskega dela.

Organizacija Ministrstva za notranje zadeve RS, 1. januar 1992

... in na državni ravni: nove naloge – nove organizacijske enote

Razvoju in potrebam novonastale države je sledilo ministrstvo za notranje zadeve, katerega del so bile tudi policijske službe. Ministrstvo je tudi po osamosvojitvi opravljalo tako državnovarstvene kot javnovarstvene naloge. V začetku leta 1993 je dotedanja služba državne varnosti postala samostojna vladna služba in se preimenovala v Varnostno-informativno službo, kasneje Slovensko obveščevalno-varnostno agencijo. Ministrstvu so tako ostale le še javnovarnostne naloge, poleg policijskih nalog tudi upravne naloge.

Številni spremenjeni in novosprejeti zakoni so po osamosvojitvi močno posegli v delovanje samega ministrstva in policije. Do leta 1990 se milica pravzaprav ni ukvarjala z varovanjem oseb in objektov, za kar so večinoma skrbeli v Beogradu, kjer je bila tudi večina varovanih objektov in oseb. Po osamosvojitvi in mednarodnih priznanjih naše države kot mednarodnega subjekta so se v Ljubljani odprla številna tuja diplomatsko-konzularna predstavništva, povečalo pa se je tudi število domačih in tujih varovanih oseb, zato je bil ustanovljen urad za varnost in zaščito.

Za spremstvo ob obisku tujih državnikov je zadolžen urad za varnost in zaščito.

Po osamosvojitvi se je začela naša država soočati tudi z migracijsko problematiko. Da bi zanje poskrbeli v skladu z zahtevami in določili mednarodnih konvencij, je bil ustanovljen t.i. prehodni dom za tujce, ki se je po letu 1999 razdelil na azilni dom in center za tujce.

Pod okriljem države so bile tudi zadeve in naloge, povezane z Interpolom. Ker Slovenija takoj po osamosvojitvi ni bila njegova članica, se je policija v novi državi

soočila z določenimi težavami, ki pa so bile kmalu rešene s priznanjem Slovenije in takojšnjo vključitvijo v Interpol. Med organizacijskimi novostmi po osamosvojitvi velja omeniti še ustanovitev operativno-komunikacijskega centra. Poleg tega je policija začela dajati pomen tudi odnosom z javnostmi.

POLICIJA DANES

Samostojnost policije in njene temeljne naloge

Z Zakonom o policiji, ki je začel veljati 18. julija 1998, je bila zagotovljena pravna podlaga za vzpostavitev policije kot organa v sestavi ministrstva za notranje zadeve. Policija je s tem pridobila visoko stopnjo samostojnosti, predvsem na področju opravljanja policijskih nalog in policijskih pooblastil. Njena neodvisnost se kaže še na dveh področjih: na finančnem, saj ima v državnem proračunu lastno postavko, in na kadrovskem, saj generalni direktor policije kot predstojnik organa v sestavi odloča o delovnopravnem statusu zaposlenih v policiji, kadrovska služba pa skrbi za zaposlovanje v policiji.

Vendar policiji neodvisnosti, samostojnosti in strokovnosti ne zagotavlja le Zakon o policiji, ki je močno zmanjšal možnost vplivanja politike, lokalnih interesov in drugih centrov moči, temveč predvsem jasno definirana pooblastila policistov, pravila policijske etike, poudarjeno izobraževanje in stalno usposabljanje zaposlenih.

Policijsko samostojnost opredeljujejo tudi ustava, procesno-kazenska zakonodaja, zakon o tujcih, zakon o nadzoru državne meje, zakon o prekrških, zakon o prekrških zoper javni red in še mnogi drugi predpisi.

V skladu z zakonom policija opravlja naslednje naloge:

- ♦ *varuje življenje, osebno varnost in premoženje ljudi;*
- ♦ *preprečuje, odkriva in preiskuje kazniva dejanja in prekrške, odkriva in prijemlje storilce kaznivih dejanj in prekrškov, druge iskane osebe ter jih izroča pristojnim organom;*
- ♦ *vzdržuje javni red;*
- ♦ *nadzira in ureja promet na javnih cestah in nekategoriziranih cestah v uporabi za javni promet;*
- ♦ *varuje državno mejo in opravlja mejno kontrolo;*
- ♦ *opravlja naloge, določene v predpisih o tujcih;*
- ♦ *varuje določene osebe, organe, objekte in okoliše;*
- ♦ *varuje določena delovna mesta in tajnost podatkov državnih organov, če z zakonom ni drugače določeno;*
- ♦ *izvaja naloge, določene v zakonih in podzakonskih aktih.*

Razmerje med ministrstvom in policijo

Ministrstvo za notranje zadeve določa razvojne, organizacijske, kadrovske in druge temeljne usmeritve za delo policije, skrbi za njeno finančno poslovanje in investicije, koordinira in usklajuje policijski informacijski in telekomunikacijski

sistem s sistemi drugih državnih organov ter usmerja in nadzoruje delovanje policije oziroma izvajanje njenih nalog.

Zgradba, v kateri je sedež MNZ in policije, je bila zgrajena tik pred drugo svetovno vojno. Ime je dobila po češki zavarovalni družbi Slavija, ki jo je zgradila.

Usmerjanje in nadzor nad delom policije

Ministrstvo je avgusta 1999 ustanovilo poseben urad za usmerjanje in nadzor policije. Urad pripravlja strokovne podlage usmeritev, ki jih minister daje policiji za pripravo njenega srednjeročnega načrta razvoja in dela ter letnega načrta dela. Na osnovi usmeritev državnega zbora, vlade in drugih državnih organov ter v skladu z nacionalno varnostno politiko sodeluje pri pripravi izhodišč varnostne politike in strategije za njeno izvajanje, kakor tudi pri pripravi normativnih in tehničnih aktov, ki zavezujejo policijo.

Naloge urada za usmerjanje in nadzor policije lahko razdelimo na organizacijske, normativnopravne in nadzorstvene. Prve vključujejo obravnavo predlogov in pobud policije za urejanje vprašanj s področja policije, ki so v pristojnosti državnega zbora, vlade ali ministra za notranje zadeve, pripravo predlogov obveznih navodil in nalog, ki jih na podlagi zakonskih pooblastil minister daje policiji, in pripravo predlogov za ministra o določenih stališčih oziroma predlogov usmeritev za reševanje posameznih vprašanj z delovnega področja policije, če to zahteva generalni direktor policije. Pomembna naloga urada je nadzor vseh področij policijskega dela – s poudarkom na varovanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin posameznikov pri uporabi policijskih pooblastil. Gre za t.i. zunanji, upravni nadzor; če pojmujeemo policijo kot eno od dveh oboroženih organov v državi, pa lahko govorimo tudi o obliki civilnega nadzorstva.

Druge naloge ministrstva za notranje zadeve

Ministrstvo za notranje zadeve v skladu z Zakonom o organizaciji in delovnem področju ministrstev opravlja tudi naloge, ki se nanašajo na sistem, organizacijo in delovanje upravnih organov; na sistem financiranja, plač in drugih prejemkov v državni upravi;

na sistem delovnih razmerij v državni upravi; na nadzorstvo nad izvajanjem predpisov o upravnem postopku in na druge zadeve obče uprave; na izvedbo programov za pridobivanje izobrazbe, na izpopolnjevanje in usposabljanje na področju varnosti in notranjih zadev; na usposabljanje kadrov za opravljanje upravnih nalog in na strokovne izpite; na upravno statistiko; na ugovor vesti vojaški dolžnosti; na gibanje in prebivanje tujcev; na spremljanje in reševanje priseljske in begunske problematike; na potne listine, na osebne izkaznice, na prijavo in odjavo prebivališča; na posest in nošenje ter promet orožja in streliva, na promet in prevoz eksplozivnih snovi ter prevoz drugih nevarnih snovi; na interesno in politično združevanje ljudi, na zbiranje in javna zborovanja; na registracijo vozil in opravljanje voznških izpitov; na državljanstvo, matične knjige in osebna imena; na javno varnost; na sistemsko in normativno urejanje zadev na delovnih področjih, kjer upravne naloge izvršuje policija in ki niso v pristojnosti drugih ministrstev; na usmerjanje in nadzor nad policijo.

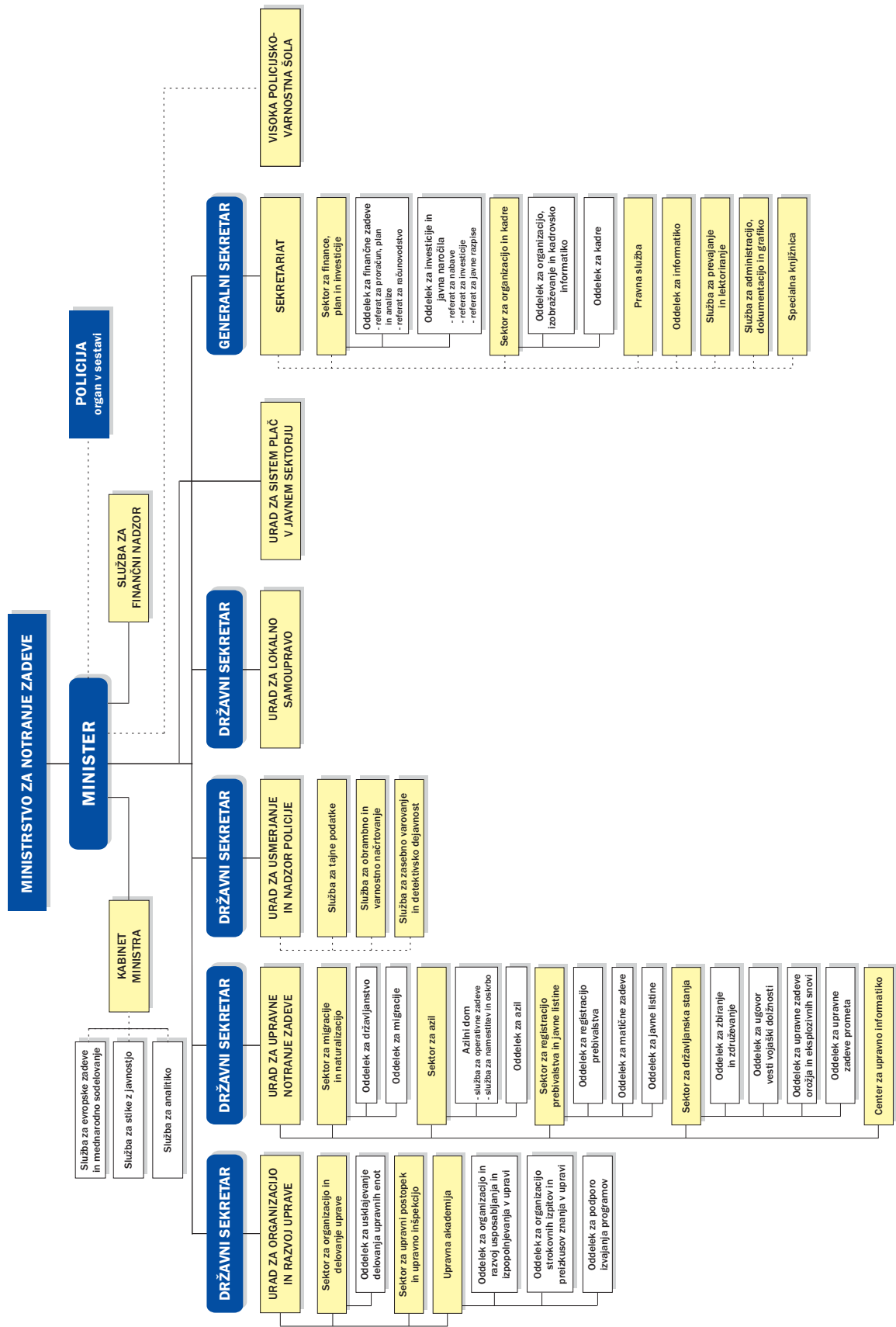

Novi potni listi so usklajeni s pravnim redom Evropske unije in odražajo sodobne oblikovne usmeritve ter varnostno-tehnične rešitve.

Delo ministrstva je organizirano na več področjih, in sicer na področju organizacije, razvoja in delovanja uprave, na področju upravnih notranjih zadev in na področju usmerjanja in nadzora nad delom policije ter na področju skupnih zadev ministrstva, ki zagotavljajo izvajanje z zakonom določenih nalog na temeljnih področjih. Prav tako ministrstvo vodi službo Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo.

V okviru ministrstva deluje tudi Visoka policijsko-varnostna šola, ki izvaja vzgojno-izobraževalne programe za pridobitev visoke strokovne izobrazbe, organizira in izvaja druge oblike izobraževanja v sodelovanju z drugimi organizacijskimi enotami ministrstva in policije ter načrtuje, pripravlja in izvaja posamezne izobraževalne programe.

Organigram ministrstva za notranje zadeve

TRISTOPENJSKA ORGANIZIRANOST

Policija opravlja naloge na treh ravneh: državni, regionalni in lokalni ravni. Organizacijsko jo sestavljajo generalna policijska uprava, policijske uprave in policijske postaje. Sedež policije je v Ljubljani.

Generalna policijska uprava izvaja regulativno, koordinativno in nadzorstveno funkcijo za delovanje celotne policije, policijske uprave pa za območje delovanja na regionalni in lokalni ravni. Policijske postaje skrbijo za varnost na lokalni ravni in opravijo več kot 90 odstotkov vseh policijskih nalog.

Policijo vodi generalni direktor policije, ki vodi tudi delo generalne policijske uprave. Poleg tega koordinira, usmerja in nadzoruje delo organizacijskih enot policije in notranjih organizacijskih enot generalne policijske uprave, zagotavlja zakonito opravljanje nalog, izdaja predpise in druge akte, za katere je pooblaščen, odreja ukrepe in odloča v skladu z zakonom ali predpisi, izdanimi na podlagi zakonov. Za svoje delo in delo policije je odgovoren ministru, zato ga lahko Vlada Republike Slovenije razreši na njegov predlog. Generalni direktor ima namestnika.

Državna raven: generalna policijska uprava

Generalna policijska uprava:

- ♦ spremlja, analizira in ocenjuje varnostne razmere, ugotavlja stanje na področju izvrševanja policijskih nalog, vodi, usmerja in usklajuje delo policijskih uprav, zagotavlja strokovno in tehnično pomoč, nadzoruje njihovo delo, skrbi za izpopolnjevanje organiziranosti sistema in metod dela, skrbi za delovanje policije v izrednem stanju ali v vojni, skrbi za zakonito izvrševanje predpisov s področja dela policije ter izvaja ukrepe za učinkovito delovanje policije;
- ♦ ukrepa na področju zatiranja kriminalitete, varnosti prometa, mejnih zadev in tujcev, javnega reda v primerih, ko je potrebno usklajeno delovanje na širšem območju, in odloča na drugi stopnji o zadevah prehajanja čez državno mejo;
- ♦ organizira, vodi in izvaja varovanje določenih oseb, organov, objektov, okolišev, delovnih mest in tajnih podatkov;
- ♦ opravlja kriminalističnotehnična in laboratorijska raziskovanja ter daje strokovna mnenja s tega področja;
- ♦ skrbi za izvajanje mednarodnih sporazumov s področja nalog policije;
- ♦ sodeluje s policijami drugih držav in z mednarodnimi organizacijami s področja dela policije;
- ♦ zbira, obdeluje, posreduje in hrani podatke s področja dela policije ter upravlja z informacijskim in telekomunikacijskim sistemom policije;
- ♦ skrbi za zaposlovanje policistov in drugih delavcev v policiji, jih razporeja ter organizira in vodi strokovno izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje;

- ♦ skrbi za informiranje pristojnih organov in javnosti o delu policije, o aktualnih varnostnih vprašanjih in varnostnih razmerah;
- ♦ predlaga in izvaja finančne načrte in predlaga načrte nabav policije, upravlja in skrbi za tekoče vzdrževanje zgradb, naprav in opreme, zagotavlja oskrbo policijskih enot, odloča o reševanju stanovanjskih vprašanj delavcev policije ter opravlja naloge s področja pisarniškega poslovanja;
- ♦ določa sistemizacijo, standardizacijo in tipizacijo materialno-tehničnih sredstev in opreme policije ter poslovnih in drugih prostorov in njihove opreme;
- ♦ v okviru finančnih sredstev načrtuje, razporeja in skrbi za racionalno in namensko porabo;
- ♦ opravlja druge naloge s področja dela policije, ki jih določa zakon ali drug predpis, izdan na podlagi zakona.

Za opravljanje posameznih nalog so zadolženi urad generalnega direktorja, operativne službe (uprava uniformirane policije, uprava kriminalistične policije, urad za varnost in zaščito, operativno-komunikacijski center, specialna enota), policijska akademija in t.i. logistične službe (kadrovska služba, služba za informatiko in telekomunikacije ter skupne službe). Takšna razčlenjenost generalne policijske uprave je posledica njenih nalog in centralizacije finančne, kadrovske in izobraževalne funkcije.

Poleg regulativne, koordinativne in

nadzorstvene funkcije operativne službe opravljajo tudi nekatere operativne naloge.

Vse vodje notranjih organizacijskih enot imenuje minister za notranje zadeve na predlog generalnega direktorja policije, za svoje delo in delovanje svoje enote pa so odgovorni slednjemu.

Urad generalnega direktorja policije

Urad je v veliko pomoč generalnemu direktorju policije in njegovemu namestniku, da lahko učinkovito in uspešno opravljata svoje naloge, saj opravlja zadeve v zvezi z njunima funkcijama in pristojnostmi. Poleg tega urad načrtuje in koordinira delo pri pomembnejših sistemskih projektih ter pomaga in svetuje vodstvu policije pri

reševanju posameznih zadev. Ureja odnose in sodelovanje policije z ministrstvom, še zlasti z uradom za usmerjanje in nadzor policije, drugimi upravnimi organi in zunanjo javnostjo. Prav tako je zadolžen za usklajevanje dela s policijskimi upravami. Zagotoviti mora strokovno pomoč, neposredno pa sodeluje tudi pri pripravi zakonskih in podzakonskih aktov s svojega delovnega področja.

Med njegovimi nalogami je tudi izvajanje strokovnih, pravnih nalog za policijo, priprava programov usposabljanja s svojega delovnega področja in njihova izvedba. Poleg tega je v njegovi pristojnosti področje odnosov z javnostmi. Gre za načrtovano, usmerjeno, koordinirano komuniciranje z mediji, notranjo in zunanjo javnostjo, za katerega skrbi predstavnik policije za stike z javnostmi skupaj s svojimi sodelavci. Za učinkovito notranje komuniciranje skrbi časopis Varnost, ki svoje bralstvo mesečno seznaja z vsemi pomembnimi novostmi in dogajanji v policiji. Pogoj za dobro komuniciranje je sprotno analiziranje odnosov z javnostmi, poročanja medijev in javnega mnenja.

Urad v skladu s finančnimi zmožnostmi skrbi tudi za promocijsko dejavnost in sodeluje pri preventivnih akcijah.

Sestavni del urada so štirje oddelki, vsak s svojimi pristojnostmi in zadolžitvami, in sicer oddelek za nadzor, oddelek za pritožbe, notranjo zaščito in pomoč policistom, oddelek za sistemsko analitiko in oddelek za mednarodno sodelovanje.

Oddelek za nadzor

V vsaki organizaciji je nadziranje dela ena od štirih ključnih funkcij menedžmenta - poleg planiranja, organiziranja in vodenja, ki potekajo sočasno in v medsebojni odvisnosti. Tudi v policiji temu segmentu posvečajo posebno pozornost. Poleg zunanjega nadzora nad njenim delom (javnost, mediji, pravosodje, parlament, vlada, ministrstvo za notranje zadeve) policija sama nadzira zakonitost, strokovnost in kakovost opravljenega dela. Ker gre za hierarhično, tristopenjsko organizacijo je tudi notranji vodstveni nadzor večstopenjski: generalna policijska uprava nadzira delo policijskih uprav, policijske uprave pa delo policijskih postaj. Namen nadzora je ugotavljanje zakonitosti, strokovnosti, kakovosti in pravočasnosti opravljanja nalog, usklajevanje delovnih nalog, ugotavljanje uspešnosti in učinkovitosti dela policijskih enot na posameznih delovnih področjih, preverjanje uresničevanja organizacijskih ciljev ter uravnavanje policijskega delovanja glede na ugotovljeno uspešnost in učinkovitost.

Policijski postopki niso vedno »nežni«, zato so izpostavljeni javnemu nadzoru.

Vsi izvajalci nadzorne dejavnosti so dolžni delo opravljati profesionalno in racionalno. Z nadzorovanjem morajo zagotoviti ne samo preverjanje kakovosti izvrševanja nalog, ampak tudi razvoj in dvig k odličnosti opravljanja policijskih storitev. Njihova dejanska kredibilnost je odvisna zlasti od kakovosti zbranih dokazov in načina njihove uporabe pri ocenjevanju.

Za načrten in usklajen potek nadzorstvene dejavnosti je ustanovljen oddelek za nadzor, katerega naloge so številne, med njimi pa je ključna, zagotoviti spoštovanje ključnih standardov policijskega dela in nalog. Oddelek med drugim predlaga, razvija in uvaja različne postopke vodstvene kontrole, katerih cilj je v različnih segmentih policijskega dela doseči stanje odličnosti. Nadzoruje tudi izvajanje posebnih policijskih ukrepov in uporabo sredstev »specialnega fonda«. Med njegovimi nalogami je še oblikovanje objektivnih meril za ugotavljanje učinkovitosti in uspešnosti policijskih enot.

Oddelek za pritožbe, notranjo zaščito in pomoč policistom

Reševanje pritožb in notranja zaščita imata v policiji že dolgo tradicijo, vendar je oddelek dobil organizacijsko samostojnost šele leta 1992, ko je bil v okviru ministrstva za notranje zadeve ustanovljen urad za pritožbe in notranjo zaščito, na regionalni ravni pa so se s tem začeli ukvarjati inšpektorji za posebne naloge v uradih načelnika uprav za notranje zadeve leta 1993. Ko je policija postala organ v sestavi ministrstva, je urad postal oddelek v uradu generalnega direktorja policije. Oddelek je razdeljen na referat za pritožbe in referat za notranjo zaščito.

Oddelek zaradi narave svojega dela sodeluje tako s strokovnimi službami policije kot z drugimi državnimi organi in ustanovami, še zlasti z varuhom človekovih pravic, ministrstvom za zunanje zadeve, uradom predsednika republike in uradom predsednika vlade, s komisijo za peticije, vloge in pritožbe v državnem zboru. Ti policiji posredujejo pobude, peticije in pisma posameznikov, ki so se obrnili nanje s svojo težavo, povezano bodisi z ravnanjem policista ali njegovim vedenjem. Letno obravnavajo približno 30 peticij, 70 pobud varuha človekovih pravic in približno 50 pritožb. Odgovore tujcem posreduje ministrstvo za zunanje zadeve.

Med njegovimi temeljnimi nalogami je reševanje pritožb, ki so jih vložili pritožniki, izvajanje oziroma sodelovanje pri preiskavi kaznivih dejanj in prekrškov, katerih so osumljeni policisti. Poleg tega zagotavlja pomoč policistom in ocenjuje, ali je dopolnilno delo policistov dopustno oziroma združljivo z njihovim rednim delom ali ne. Pomembna naloga je tudi usmerjanje in nadziranje dejavnosti policijskih uprav na skupnem delovnem področju.

Pritožbe

Pobude, predlogi in pritožbe posameznikov na delo, ukrepanje ali vedenje policistov so sestavni del policijskega poklica. Policija jih sprejema kot obliko nadzora javnosti nad njenim delom in kot obvezo za njeno še večjo strokovnost pri opravljanju nalog.

Zakon o policiji v 28. členu določa: "Če posameznik meni, da so bile s policistovim dejanjem ali opustitvijo dejanja kršene njegove pravice ali svoboščine, se lahko ob

vseh pravnih in drugih sredstvih za varstvo svojih pravic in svoboščin, ki jih ima na razpolago, v roku 30 dni pritoži tudi na policijo."

Pritožbeni postopek poteka po natančno določeni metodologiji in navodilih, kar omogoča preglednost postopka, saj je kadarkoli možno ugotoviti, ali je bilo v postopku narejeno vse za ugotovitev dejanskega stanja. Vsekakor pa skuša, tudi v sodelovanju s pritožnikom, rešiti vse probleme, ki jih je ta navedel v svoji pritožbi.

O utemeljenosti pritožbe odloča tričlanski senat: predsednik senata, predstavnik javnosti in predstavnik policijskega sindikata, ki pritožbo temeljito pretehtajo. Na regionalni ravni so predstavniki javnosti v senatu kandidati lokalne skupnosti. Njihovo število je odvisno od števila pritožb. Na državni ravni so člani senata predstavniki strokovne javnosti, ki so iz pravnih in sodniških vrst.

Notranja varnost

Kot vsakega osumljenca kaznivega dejanja ali prekrška tudi policiste, ki jih sumijo storitve kaznivega dejanja ali prekrška, obravnavajo v skladu z Zakonom o policiji, Zakonom o kazenskem postopku oziroma Zakonom o prekrških. Postopki tečejo po principih in metodologiji dela kriminalistične policije.

Cilj notranje varnosti je tudi iskanje nepravilnosti v policijskem sistemu, opozarjanje nanje in predlaganje sistemskih rešitev za njihovo odpravo ali vsaj onemogočenje. Ker je ena večjih nepravilnosti v funkcioniranju vsakega sistema, še zlasti pa policijskega, korupcija, temu posvečajo posebno pozornost.

Pomoč policistom

Policija zagotovi pravno pomoč policistu, zoper katerega je uveden kazenski ali odškodninski postopek zaradi opravljanja uradnih nalog, ki jih je po oceni policije opravil v skladu s predpisi. Policist, ki zaprosi za pomoč, mora biti torej v kazenskem postopku. Ali je svojo nalogo opravil strokovno in zakonito, pa oceni komisija, ki jo imenuje generalni direktor policije za generalno policijsko upravo ali direktor policijske uprave za policijsko upravo.

Dopolnilno delo

Oddelek vrednoti, ali je dopolnilno delo policista združljivo z njegovim službenim delom. Če je, mu izda dovoljenje za dopolnilno delo. Policist ne sme opravljati del, ki bi ga ovirala pri opravljanju policijskih nalog, podrobnejši seznam del, ki jih ne sme opravljati, pa določi minister.

Med drugim policist ne sme delati v tujini ali opravljati dela za tuje pravne osebe, ne sme prodajati ali tržiti blaga, streči ali pomagati pri strežbi v gostinskih lokalih, posredovati ali sklepati pogodbe pri prodaji premičnin in nepremičnin ali na področju zavarovalništva. Ne sme se ukvarjati z zasebno varnostno ali detektivsko dejavnostjo, ali v prostem času skrbeti za red na javnih shodih in drugih prireditvah.

Oddelek za sistemsko analitiko

Dejavnost tega oddelka je usmerjena k zagotavljanju podpore oblikovanju in izvajanju varnostne politike ter delovanju in razvoju policijskega sistema.

Njegove naloge so:

- ♦ spremljanje in analiziranje varnostnih dogodkov in policijskega dela;
- ♦ preučevanje družbenih pojavov, ki vplivajo na varnost in policijsko delo, ter predlaganje ukrepov na podlagi analiz;
- ♦ podpora odločanju, tako na strateški kot sistemski ravni;
- ♦ predlaganje enotnih metodologij analitskega dela in poročanja;
- ♦ izdelava končnih poročil;
- ♦ sodelovanje v procesih načrtovanja in drugih razvojnih nalogah policije;
- ♦ skrb za razvoj analitske dejavnosti v policiji in
- ♦ povezovanje analitske dejavnosti v drugih organizacijskih enotah policije.

Analitska dejavnost policije je torej usmerjena tako v analiziranje konkretnih varnostnih pojavov, na primer organiziranega kriminalnega delovanja, zlasti tihotapljenja ljudi čez državno mejo, korupcije, ponarejanje denarja in vrednostnih papirjev, izsiljevanja, prostitucije, tatvin motornih vozil in goljufij, kot v analiziranje razmer na posameznih področjih javne varnosti - od kriminalitete, kršitev javnega reda in miru, varnosti v cestnem prometu, nedovoljenih prehodih čez državno mejo, preventivnega in represivnega policijskega dela, posameznih policijskih akcij, posameznih področij dela ...

Oddelek za sistemsko analitiko si prizadeva zagotoviti ustrezno informacijsko podporo analitskemu delu in odločanju na strateški ravni policijske organizacije, saj želi povečati svoj prispevek k snovanju strateških odločitev policije. Povečati želi svojo povezovalno, usklajevalno in usmerjevalno vlogo na področju analitske dejavnosti v policiji, pri čemer se zaveda pomena, ki ga imajo pri tem zaposleni s potrebnimi metodološkimi znanji in poznavanjem specifičnosti policijskega dela.

Oddelek za mednarodno sodelovanje

Mednarodni odnosi so vedno bolj kompleksni. Policija je svoj oddelek za mednarodno sodelovanje dobila avgusta 2000, prej je za policijo strateške naloge na tem področju opravljal oddelek za mednarodno sodelovanje ministrstva za notranje zadeve.

Oddelek nima funkcije izvajanja neposrednega operativnega sodelovanja s tujimi varnostnimi in drugimi organi, pristojen je le za splošno čezmejno sodelovanje policije in deluje kot nekakšen podporni servis enotam generalne policijske uprave, policijskim upravam in policijskim postajam. Oddelek namreč skrbi tudi za informacijsko podporo.

Med najpomembnejše naloge oddelka spadajo:

- ♦ *dajanje pobud in sodelovanje v postopku za sprejetje mednarodnih sporazumov s področja nalog policije in skrb za njihovo izvajanje (gre predvsem za tri vrste sporazumov: na področju zatiranja organiziranega kriminala in z njim povezanimi pojavnimi oblikami, za sporazume o vračanju oseb, ki so nelegalno v državi, oziroma o policijskem sodelovanju na različnih področjih policijskega delovanja);*
- ♦ *splošno sodelovanje s tujimi policijami, mednarodnimi organizacijami s področja dela policije (gre predvsem za koordinacijo priprav na srečanja s predstavniki tujih policij, naših ali tujih visokih državnih uradnikov pri obravnavi policijskih zadev, koordinacijo pri konferencah, seminarjih in drugih podobnih oblikah ipd.);*
- ♦ *priprava in skrb za izvajanje strategije mednarodnega policijskega sodelovanja;*
- ♦ *načrtovanje in spremljanje dejavnosti mednarodnega sodelovanja policije ter*
- ♦ *sodelovanje v mednarodnih programih in projektih različnih institucij.*

Pristojnosti za delo so opredeljene v 6. členu Zakona o policiji, kjer je med nalogami, ki jih opravlja generalna policijska uprava, navedeno tudi sodelovanje s policijami drugih držav in z mednarodnimi organizacijami s področja dela policije ter skrb za izvajanje mednarodnih sporazumov.

Najpomembnejša področja mednarodnega policijskega sodelovanja so t.i. evropske zadeve oziroma tista področja dela policije (mejne zadeve in tujci, ilegalne migracije ...), kjer poleg nekaterih institucionaliziranih oblik potekajo še druge

oblike. V sklopu priprav Slovenije na članstvo v Evropski uniji največ dejavnosti poteka znotraj projektov Phare, zlasti t.i. "twinning" projektov. Gre za partnersko medinstitucionalno sodelovanje.

Prioritete in kriteriji sodelovanja so razvrščeni tudi po posameznih državah ali njihovih skupinah (npr. luksemburška skupina). Naša država sodeluje v različnih regionalnih pobudah, kot so na primer Pakt stabilnosti za Jugovzhodno Evropo, Jadransko – jonska iniciativa, Srednjeevropska pobuda ipd. Pomemben element dela oddelka je sodelovanje s Svetom Evrope, ki na področju policijske dejavnosti in človekovih pravic največkrat orje ledino demokratizacije s svojimi konvencijami, priporočili in protokoli.

Oddelek je zadolžen tudi za koordinacijo med policijskimi enotami znotraj generalne policijske uprave ter med njimi in državnimi institucijami. V prihodnosti naj bi v oddelku skrbeli tudi za koordinacijo oficirjev za zvezo v tujini.

Slovenija že vrsto let sodeluje s tujimi policijami.

Na dvostranski ravni slovenska policija dejavno sodeluje z varnostnimi organi sosednjih držav na državni, regionalni in maloobmejni ravni, zlasti pri reševanju vprašanj, povezanih z nedovoljenimi migracijami, vračanjem tujcev, ukrepi za učinkovitejše varovanje državne meje, zagotavljanjem infrastrukture na mejnih prehodih in nemotenega pretoka prometa ter pri izmenjavi informacij in podatkov z vseh področij kriminalitete. Dvostransko sodelovanje poteka tudi z metropolitansko policijo iz Londona (razvijanje strategij nadzora in urejanja prometa), švedsko in nemško policijo. S policijo Bosne in Hercegovine sodeluje na področju preprečevanja nedovoljenih migracij in ji pomaga pri vzpostavljanju nacionalnega biroja Interpol v Sarajevu.

Odnosi z javnostmi

V dobi bliskovitega razvoja komunikacijske tehnologije, ko zemljepisnih daljav praktično ne občutimo več, je neposredno komuniciranje z različnimi javnostmi še vedno eden temeljnih pogojev za dolgoročno uspešno in učinkovito delovanje vsakega družbenega subjekta, še zlasti takšnega, kot je na primer policija, ki je nenehno pod nadzorom kritične javnosti.

Odnosi z javnostmi so neločljiv del policijskega dela. Policija obvešča javnost o zadevah s svojega delovnega področja, če s tem ne škodi svojemu delu ali upravičenim koristim drugih. Pri posrednem odnosu, ki poteka preko medijev, si policija prizadeva povečati kakovost in obseg informacij, ki jih dnevno posreduje novinarjem, pri čemer spodbuja preventivno delovanje medijev in obravnavo tem, ki so z varnostnega vidika pomembne za državljanke.

Policisti se vse bolj zavedajo, da je za uspešno opravljanje dela kultura komuniciranja nujen sestavni del njihove profesionalnosti in strokovnosti. Ob

vsem tem je vse pomembnejše tudi izobraževanje in usposabljanje. Kljub dognanemu sistemu šolanja in izobraževanja policistov se pravo kaljenje pravzaprav začne šele s soočenjem z realnim utripom življenja ulic, cest, mest ... Šele v neposrednem stiku z ljudmi in problemi, ki jih nosi s seboj ta poklic, policist lahko ovrednoti svoje znanje in usposobljenost. V vsakdanjih odnosih z ljudmi in v različnih situacijah ni nujno vedno uspešen, morda je kakšen dan manj takten ...

Vedno več je različnih skupin ljudi in z vsako od teh mora vzpostaviti specifičen odnos. Opraviti ima z različnimi ljudmi, zato potrebuje različne pristope. Kršitelji zakona gotovo drugače mislijo o policiji kot nekršitelji. Poleg tega javnosti v moderni družbi postajajo vse bolj različne, vsem pa policija odgovarja za svoja dejanja, z vsemi mora

vzpostaviti odnose in si prizadevati za dolgoročno sodelovanje, česar se dobro zaveda.

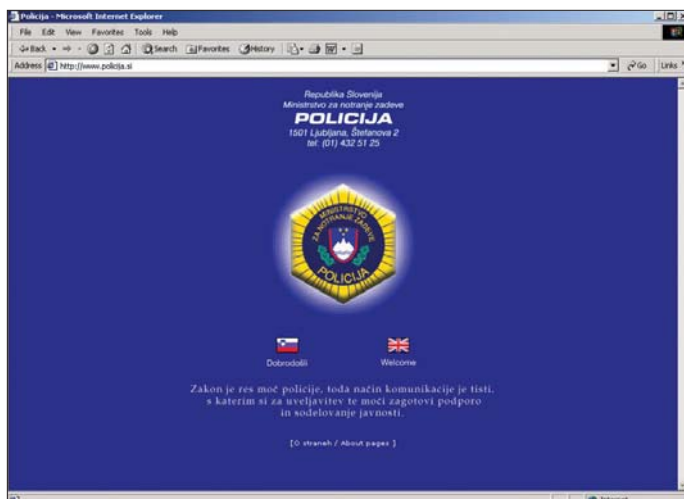
»Zagotovljena je svoboda izražanja misli, govora in javnega nastopanja, tiska in drugih oblik javnega obveščanja in izražanja. Vsakdo lahko svobodno izbira, sprejema in širi vesti in mnenja. Vsakdo ima pravico dobiti informacijo javnega značaja, za katero ima v zakonu utemeljen pravni interes, razen v primerih, ki jih določa zakon,« je zapisano v 39. členu Ustave, medtem ko Zakon o medijih v 45. členu obvezuje državne organe, organe lokalnih skupnosti, posameznike, ki opravljajo javne funkcije, javne zavode in javna podjetja ter druge osebe, ki opravljajo javno službo, da morajo dajati pravočasne, popolne in resnične informacije o vprašanjih s svojega delovnega področja. Navedeni subjekti morajo urediti način zagotavljanja javnosti dela. Dajanje informacij se lahko odreče samo v primerih, ko so informacije na predpisan način določene s stopnjo tajnosti, če bi to pomenilo kršitev tajnosti osebnih podatkov ali škodovalo sodnemu ali predkazenskem postopku.

Ker je policija specifičen državni organ, ima v svojem zakonu urejeno tudi področje komuniciranja. V šestem členu je med drugim zapisano: »Generalna policijska uprava skrbi za informiranje pristojnih državnih organov in javnosti o delu policije, o aktualnih varnostnih vprašanjih in varnostnih razmerah«, v 22. pa, da »policija obvešča javnost o zadevah s svojega delovnega področja, če s tem ne škodi svojemu delu ali upravičenim koristim drugih«, in da podatke ter obvestila o izvrševanju teh nalog daje generalni direktor policije ali za to pooblaščen delavec. Podrobneje je komuniciranje opredeljeno v Usmeritvah policije za delo na področju odnosov z javnostmi in Usmeritvah za komuniciranje policije z javnostmi v kriznih in konfliktnih okoliščinah.

Za komuniciranje z javnostmi je v generalni policijski upravi pooblaščen predstavnik policije za odnose z javnostmi, ki s svojimi sodelavci, vsem ostalim službam svetuje, kako delovati na tem področju. Tudi vsaka od enajstih policijskih uprav ima predstavnika za komuniciranje z javnostmi.

Stalne naloge zadolženih za odnose policije z javnostmi na ravni generalne policijske uprave:

- ♦ *analitično spremljanje medijske pojavnosti policije in njenih predstavnikov,*
- ♦ *spremljanje in analiziranje javnega mnenja,*
- ♦ *mesečna izdelava načrta medijske dejavnosti za generalno policijsko upravo ter posebnih načrtov za potrebe operativnih služb,*
- ♦ *vsakodnevno obveščanje javnosti (s pomočjo medijev) o pomembnejših varnostnih dogodkih, tudi na spletnih straneh www.policija.si.*

Naslovnica spletne strani policije

Prizadevajo si za dvig kakovosti sodelovanja policije z javnostmi, predvsem z novinarji in medijskimi hišami ter za čim bolj raznovrstne, inovativne in hkrati prijazne oblike takšnega sodelovanja. Največ pozornosti in konkretnega dela je namenjenega obveščanju in seznanjanju javnosti, novinarjev oziroma medijskih hiš ali državljanov s povsem konkretnimi problemi. Pisem državljanov je iz leta v leto več. K temu je prav gotovo prispeval internet in z njim povezana uporaba elektronske pošte. Slovensko policijo najdete na svetovnem spletu na naslovu **www.policija.si**, ali pa ji pišete na **policija@policija.si**.

Policija že več let sodeluje v projektu Moja dežela - lepa in gostoljubna, ki ga vsako leto izvede Turistična zveza Slovenije. S tem sodelovanjem tudi policija prispeva, da je Slovenija iz leta v leto lepša, bolj urejena, gostoljubna in varna, in kot taka vse bolj zanimiva za turiste. Osnova projekta je sicer tekmovanje slovenskih krajev v urejanju okolja in

gostoljubnosti, pridruženih pa mu je tudi preko dvajset panožnih tekmovanj. Njihov namen je spodbujati ljudi, da urejajo svoje bivalno, krajevno in podjetniško okolje, to je okolje, kjer delajo in se družijo. Tudi zato ob zaključku projekta Turistična zveza Slovenije na slovesnosti najboljšim podeli priznanja, vključno s priznanji za najbolj gostoljubno in urejeno policijsko postajo.

Časopis Varnost je 2001 praznoval petdesetletnico.

Velika pozornost je namenjena internemu komuniciranju, saj je pomembno, da so zaposleni obveščeni o dogajanju v policiji. Čeprav ima policija razvejano interno elektronsko pošto, preko katere so zaposleni obveščeni o vseh zadevah, pomembnih za njihovo neposredno delo, je vse več informacij tudi na intranetu. Interni časopis Varnost pa za bralce »prevaja« zakone v prakso, jim prinaša novosti z različnih področij policijskega dela in pokuka v zakulisje dogajanj.

Uprava uniformirane policije

Za usklajeno, strokovno, učinkovito in zakonito delo uniformirane policije skrbi uprava uniformirane policije s svojimi sektorji, ki so zadolženi za posamezna področja policijskega dela oziroma dejavnosti: za javni red, cestni promet, državno mejo in tujce, organizacijo in razvoj uniformirane policije ter obrambno načrtovanje in policijske specialnosti. V njeni sestavi so še letalska policijska enota, center za

tujce in policijski orkester. V njeno delovno področje sodi priprava predpisov, izvajanje obveznosti iz mednarodnih predpisov ter sodelovanje s tujimi varnostnimi organi in mednarodnimi institucijami na tistih področjih, za katere je zadolžena.

Upravo uniformirane policije vodi direktor, ki usklajuje, usmerja in nadzoruje delo notranjih organizacijskih enot uprave uniformirane policije in delo uradov uniformirane policije ter policijskih postaj.

Policisti se na varovanje športnih prireditev, zlasti nogometnih tekem, vedno dobro pripravijo.

Sektor za javni red

Ze samo ime sektorja pove, da je zadolžen za javni red ter varovanje življenja, osebne varnosti in premoženja ljudi. Njegove naloge so različne: organizira, spremlja, nadzoruje in po potrebi usklajuje delo operativnih enot ter jim zagotavlja strokovno pomoč pri vzdrževanju javnega reda in mira, pri izvajanju zakonodaje o orožju in eksplozivnih snoveh, zbiranju in združevanju ljudi, prijavljanju in odjavljanju bivališča. Spremlja, analizira in ocenjuje učinkovitost policijskega dela na področju zasebnega varovanja in detektivske dejavnosti.

Sektor za javni red neposredno ukrepa in vodi zahtevne naloge na področju javnega reda, ko kompleksnost nalog presega strokovne, tehnične in kadrovske zmogljivosti drugih organizacijskih enot policije oziroma ko je potrebno usklajeno delovanje na širšem območju (na več policijskih upravah).

Prav tako analizira in ocenjuje policijsko delo na področjih splošne varnosti ljudi in premoženja, in sicer na letališčih, v pristaniščih, kopališčih, na morju in notranjih vodah, v gorah in na smučiščih, na železnici. Opravlja naloge v zvezi s samomori, nenadnimi smrtmi, delovnimi nezgodami, utopitvami, iskalnimi akcijami, naravnimi in drugimi nesrečami, požari ter naloge za varstvo okolja in varnost jedrskih objektov.

Policija skrbi tudi za varnost na smučiščih.

Zaposleni pripravljajo ali sodelujejo pri pripravljanju predpisov in strokovnih navodil, načrtovanju ukrepov ter pri izpopolnjevanju taktike in metod policijskega dela. Pri delu sodelujejo z drugimi državnimi organi, tujimi varnostnimi organi in institucijami in mednarodnimi organizacijami. Sektor sodeluje tudi pri obdelavi podatkov in pripravi računalniških aplikacij ter pri posredovanju podatkov z navedenih delovnih področij.

Sektor za cestni promet

Osnovni delovni področji sektorja sta varnost cestnega prometa in urejanje prometa. Spremlja in analizira varnostne razmere na cestah, usmerja in po potrebi usklajuje delo enot za nadzor prometa, preiskovanje prometnih nesreč, preprečevanje in odkrivanje kaznivih dejanj in prekrškov, ki ogrožajo varnost cestnega prometa, opravlja nadzor in enotam zagotavlja strokovno pomoč.

Sektor spremlja in ocenjuje tudi učinkovitost in sodeluje pri izpopolnjevanju taktike in metod policijskega dela na tem področju, posreduje mnenja in izdaja

soglasja v zvezi z gradnjami in rekonstrukcijami cest in cestnih objektov ter mnenja, soglasja in dovoljenja za prevoze in izredne prevoze ter za zapore ob večjih prireditvah na cesti.

Tudi ta sektor sodeluje z drugimi slovenskimi in tujimi organi in organizacijami ter pripravlja predpise in navodila s tega delovnega področja, sodeluje pri pripravi informacij za javnost ter pri obdelavi in zbiranju računalniških podatkov.

Specializirana enota za nadzor prometa kot notranja enota tega sektorja neposredno opravlja poostrene nadzore prometa, nadzore z videotehničnimi napravami, nadzore tovornih vozil in avtobusov, po potrebi spremlja izredne prevoze in prevoze nevarnega blaga ter sodeluje pri izvedbi prireditev na cesti.

Sektor za državno mejo in tujce

Sektor opravlja naloge na področju varnosti državne meje ter nedovoljenih migracij in tujcev. Načrtuje, organizira in nadzoruje delo enot za nadzor nad prehajanjem čez državno mejo, varovanju državne meje, preiskovanju kaznivih

dejanj in prekrškov na državni meji ter mejnih incidentov, pri preprečevanju nedovoljenih migracij in v zvezi z zakonodajo o tujcih. Na drugi stopnji tudi odloča v zvezi s prehajanjem čez državno mejo ter usmerja in usklajuje delo centra za tujce.

Na tem delovnem področju spremlja in ocenjuje varnostne razmere ter učinkovitost policijskega dela, sodeluje pri pripravi zakonodaje in navodil ter izpopolnjevanju taktike in metod dela, pri obdelavi računalniških podatkov in njihovem posredovanju javnosti. Skrbi tudi za izvajanje obveznosti iz mednarodnih sporazumov, v zadnjih letih posebno pozornost posveča izpolnjevanju schengenskih standardov za varovanje državne meje oziroma ukrepom za približevanje Evropski uniji. Poleg tega sodeluje tudi z drugimi državnimi organi in organizacijami.

Specializirana enota za nadzor državne meje

Ustanovljena je bila konec junija 2002 za uspešnejše in učinkovitejše preprečevanje nekontroliranih migracij, kar je eden izmed prvih korakov uresničevanja schengenskega pravnega reda na področju vzpostavljanja organizacijsko-kadrovskega koncepta slovenske policije za izvajanje nadzora državne meje in izravnalnih ukrepov po schengenskih standardih.

Temeljne naloge specializirane enote za nadzor državne meje so poostreni, vnaprej načrtovani ciljni nadzori državne meje, odkrivanje čezmejne kriminalitete, zlasti ilegalnih migrantov in vodičev, tihotapstva mamil, orožja, streliva in ukradenih vozil ter uporabe ponarejenih, prenašenih tujih listin. Glede na varnostno problematiko enota pomaga policijskim upravam pri nadzoru državne meje, opravlja pa tudi policijske naloge pri nadzoru državne meje, za katere so poleg splošnih potrebne tudi posebne veščine in znanja ter specialna oprema. Sodeluje

pri usposabljanju za posebne veščine ali znanja, ki spadajo v njeno neposredno delovno področje.

Sektor za razvoj in organizacijo uniformirane policije

Sektor ima štiri osnovna delovna področja, in sicer:

- ♦ *organizacija in sistemizacija,*
- ♦ *strokovnost in zakonitost uporabe pooblastil,*
- ♦ *preventivna dejavnost,*
- ♦ *analiziranje in ocenjevanje varnostnih pojavov ter sodelovanje pri zagotavljanju informacijske podpore v uniformirani policiji.*

Učinkoviti organizacija in sistemizacija prispevata k dobremu delovanju organa, še zlasti takšnega, kot je policija. To področje je zelo pomembno; sektor preučuje in usklajuje predloge za izboljšanje organizacije in spremembo sistemizacije, spremlja in sodeluje pri reševanju kadrovske problematike, pri načrtovanju in izvedbi izpopolnjevanja in usposabljanja v uniformirani policiji, proučuje razvoj in metode ter uvajanje novih metod dela, sodeluje pri določanju sistemizacije in tipizacije ter

pri nabavi opreme v uniformirani policiji.

Sektor analizira in ocenjuje izvajanje policijskih pooblastil, uporabo prisilnih sredstev in napade na policiste, razvija taktiko in metodiko uporabe pooblastil, spremlja razvoj prisilnih sredstev in sodeluje pri njihovi nabavi, usklajuje delo kolegija mojstrov borilnih veščin, sodeluje pri organizaciji in izvedbi državnih prvenstev v policiji in pri udeležbi slovenskih policistov na mednarodnih tekmovanjih ter usklajuje zaposlovanje vrhunskih športnikov v policiji in njihovo vključevanje v promocijo policije. Preučuje in usklajuje tudi preventivno dejavnost v uniformirani policiji, skrbi za izpopolnjevanje metod te dejavnosti ter za usposabljanje izvajalcev. Analizira in ocenjuje različno varnostno problematiko ali posamezne dogodke, sodeluje pri pripravi strokovne metodologije raziskav in anket v zvezi z delom uniformirane policije ter pri njihovi izvedbi oziroma obdelavi. Spremlja uporabo in sodeluje pri

Policija pri preventivnem delu posebno skrb namenja otrokom.

razvoju računalniških aplikacij ter obdelavi in hrambi podatkov z delovnega področja uniformirane policije ter pri določanju sistemizacije in tipizacije računalniške opreme v uniformirani policiji.

Sektor na svojih delovnih področjih pripravlja tudi strokovna navodila, sodeluje z drugimi organi, načrtuje ukrepe za učinkovito delovanje policije, sodeluje pri nadzoru enot ter enotam zagotavlja strokovno pomoč.

Sektor za obrambno načrtovanje in policijske specialnosti

Njegovi osnovni delovni področji sta delovanje policije v izrednem stanju in vojni ter policijske specialnosti. Tako usklajuje zakonsko določene naloge za delovanje policije v izrednem stanju in vojni in delo enot na tem področju.

Spremlja in ocenjuje uspešnost dela posebne policijske enote, katere sestavni del je gorska enota, in enote za mednarodno mirovno posredovanje ter uporabo službenih konj in psov. Tako posredno preveri svojo uspešnost, saj skrbi za usposabljanje enot na sklic, vodnikov in konjenikov, organizira pa tudi sodelovanje slovenskih policistov v mirovnih operacijah.

Na svojem delovnem področju skrbi za izpopolnjevanje taktike in metod policijskega dela, pripravlja strokovna navodila in sodeluje pri obdelavi podatkov in z drugimi slovenskimi ter tujimi organi.

Posebna policijska enota - enota na sklic

Posebna policijska enota, ki jo sestavljajo pripadniki rednih enot policijskih uprav, večina jih dela na policijskih postajah, je posebej usposobljena za izvajanje določenih policijskih nalog, predvsem za vzdrževanje in vzpostavljanje javnega reda in miru, oziroma za okoliščine, ko je potrebno usklajeno delovanje večjega števila usposobljenih policistov.

Ne gre za redno enoto, ampak enoto na sklic. Za občasno opravljanje določenih nalog ali za izvedbo posamezne naloge policije jo namreč ustanovi generalni

direktor policije ter določi njene naloge, način delovanja in uporabo. Enota lahko deluje na celotnem slovenskem ozemlju ali na območju ene ali več policijskih uprav. Največkrat jo skličejo za varovanje prireditve, shodov, nogometnih tekem, kjer bi lahko prišlo do večjih izgrediv.

Približno 700 pripadnikov posebne enote (približno 15 % vseh policistov) je kljub že običajno dobri fizični pripravljenosti (pred sprejemom v enoto morajo namreč opraviti zahteven test fizičnih sposobnosti) še

Pripadniki posebne policijske enote se redno usposabljaajo.

Plezanje v zimskih razmerah je zahtevno.

dodatno usposobljenih za opravljanje zahtevnejših nalog. V okviru generalne policijske uprave in na policijskih upravah potekajo različna usposabljanja, prilagojena potrebam poveljniškega kadra, novim pripadnikom posebne policijske enote, vodjem skupin. Organizirana so tudi skupna usposabljanja policijskih uprav. Ker so pri delu potrebne različne spretnosti in znanje, jim pri usposabljanju s svojim znanjem in izkušnjami pomagajo strokovnjaki iz specialne enote.

Del posebne policijske enote je gorska enota, ki opravlja naloge nadzora državne meje, varstva okolja in druge naloge policije na težko dostopnih terenih, za katere je potrebna posebna izurjenost in oprema za gibanje v gorah. Naloge njenih pripadnikov, sicer policistov iz policijskih postaj, niso samo represivne, temveč pogosto preventivne - opozarjajo in svetujejo obiskovalcem gora, nadzorujejo planinske postojanke, skrbijo za red in varnost na smučiščih. Pri posameznih nalogah se enoti lahko priključijo policisti letalske policijske enote ali drugih enot policije.

Vsakoleten preizkus usposobljenosti in vzdržljivosti pripadnikov posebne policijske enote je tekmovanje ekip posameznih policijskih uprav. Tekmovalci so izžrebani, saj se lahko samo s takšnim načinom preveri dejanska pripravljenost pripadnikov posebne enote. Tekmovanje obsega vse spretnosti, potrebne pri policijskem delu: od streljanja s pištolo in avtomatsko puško, premagovanja ovir, fizičnih zmogljivosti, spretnostne vožnje do vzdržljivostnega teka in teoretičnega testa o policijskih pooblastilih.

Mednarodne mirovne misije

Slovenija je z mednarodnim priznanjem, članstvom v Organizaciji združenih narodov in drugih, še zlasti v okviru Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE), prevzela soodgovornost za zagotavljanje svetovnega miru in sodelovanja v svetu. Slovenska policija sodeluje v mednarodnih mirovnih misijah od leta 1997, ko je Vlada Republike Slovenije odobrila sodelovanje policistov v mednarodni misiji MAPE (Multinational advisory police element - mednarodna svetovalna policijska misija) v Albaniji. Odločitev o sodelovanju slovenske policije pri opravljanju policijskih ali drugih nevojaških nalog - bodisi na prošnjo mednarodnih organizacij bodisi na podlagi meddržavnih sporazumov, katerih članica ali podpisnica je slovenska država, sprejme vlada.

Slovenski policist v pogovoru z domačini na Vzhodnem Timorju.

V MAPE, ki jo organizira in vodi Zahodnoevropska unija kot nosilka Evropske varnostne in obrambne identitete, so slovenski policisti sprva sodelovali kot inštruktorji v trenažnih centrih v Tirani in Draču, nato pa so dobili položaj osrednjega svetovalca za področje mejnih zadev ter področnega svetovalca za usposabljanje albanske specialne enote policije.

Slovenska policija je sodelovala tudi v misiji Združenih narodov UNMISSET (United Nations mission in support of East Timor – misija Združenih narodov za podporo) na

Vzhodnem Timorju, ki ima podobno organizacijsko strukturo in mandat kot civilna mirovna misija UNMIK (United Nations mission in Kosovo - misija Združenih narodov na Kosovu), ki je bila vzpostavljena po intervenciji Nata na Zvezno republiko Jugoslavijo poleti 1999. V mirovni misiji UNMIK sodeluje skupina slovenskih policistov. Obe mirovni misiji sta tudi prvi misiji Združenih narodov, v katerih mednarodna policija izvaja klasične policijske naloge. Slovenski policisti so konec oktobra 2001 začeli z delom v opazovalni misiji OVSE v Makedoniji (Spillover monitor mission to Skopje), novembra 2002 pa v policijski misiji Evropske unije EUPM (European Union Police Mission) v Bosni in Hercegovini.

Vsi slovenski policisti, ki sodelujejo v mednarodnih mirovnih misijah, se na delo predhodno dobro pripravijo. Pogoj za udeležbo v mednarodnih mirovnih misijah je aktivno znanje angleškega jezika, ki je uradni jezik misij. Tudi zato sedaj predavanja na usposabljanjih potekajo v angleškem jeziku.

V mirovnih misijah veljajo slovenski policisti za izjemno dobre strokovnjake, kar potrjuje tudi prestižno odlikovanje Združenih narodov, ki ga je maja 2001 dobila celotna skupina slovenskih policistov na Kosovu. Izkušnje in znanje, pridobljeni v mednarodnih mirovnih misijah, pa pripomorejo k boljšim pripravam in lažjemu delu policistov, ki bodo v prihodnje sodelovali v mednarodnih mirovnih operacijah.

Letalska policijska enota

Začetek in razvoj enote, ki ima svoj sedež na letališču Brnik, sega v pomlad 1967, ko je na letališče prispel prvi rabljeni trisedežni helikopter AB 47 J2A. Danes si učinkovitega dela na področju policijske dejavnosti ni mogoče predstavljati brez pomoči helikopterjev.

Letalska policijska enota opravlja predvsem tri vrste nalog, med katerimi so najpomembnejše policijske. Helikopterje uporabljajo pri nadzoru in urejanju cestnega prometa ter nadzoru državne meje, sodelujejo v policijskih akcijah pri

odkrivanju storilcev kaznivih dejanj ipd. Sodelujejo tudi pri usposabljanju pripadnikov specialne enote, posebne policijske enote, kriminalistov in drugih. Enota je zadolžena tudi za usposabljanje in izpopolnjevanje pilotov, mehanikov, drugega letalskega osebja in gorskih reševalcev.

Druga vrsta dejavnosti oziroma nalog letalske policijske enote je humanitarna: prevoz dojenčkov v inkubatorjih in težje poškodovanih oziroma obolelih v bolnišnice; sodelujejo pri različnih akcijah, rešujejo v gorah in pomagajo ob naravnih nesrečah. Dežurstvo v letalski policijski enoti je stalno. Letijo tudi ponoči, seveda ob primernih pogojih (ustrezna vidljivost in

ustrezna opremljenost letališča z napravami za nočno pristajanje in vzletanje). Piloti lahko poletijo kamorkoli v Evropo, seveda če predhodno najavijo let in pridobijo ustrezna dovoljenja.

Del njihovih nalog je komercialne narave. S svojo tržno dejavnostjo letalska policijska enota prispeva znaten del finančnih sredstev v državni proračun. Vsakdo lahko najame helikopter po ceniku, ki je predpisan v ministrstvu za notranje zadeve. Ekonomska cena za uro letenja se giblje od 131.000 do 300.000 SIT, odvisno od vrste najetega helikopterja.

V zračni floti letalske policijske enote so štirje helikopterji znamke Agusta Bell. Poleg trinajstih pilotov je v letalski policijski enoti tudi devet tehnikov - letalcev, ki skrbijo za brezhibnost plovil, in operaterji za delo s sistemom za opazovanje in snemanje iz zraka (video sistem LEO – 400).

Posadka med pripravi na reševanje

Piloti so usposobljeni za najzahtevnejša dela letalske dejavnosti, še zlasti za reševanje v gorah. Letenje od pilotov zahteva dobro psihofizično pripravljenost, za katero lahko poskrbijo v manjšem trim kabinetu, ki je v hangarju. Po zakonu o zračni plovbi in drugih predpisih morajo piloti vsako leto na temeljit zdravniški pregled oziroma preizkus psihofizičnih zmogljivosti pri posebni zdravniški komisiji kliničnega centra ter Zavoda za varstvo pri delu.

V objektu letalske policijske enote na brniškem letališču je prostor tudi za gorske reševalce in njihovo opremo, s katerimi piloti pogosto sodelujejo. Prva reševalna letalska ekipa je bila ustanovljena že 1967, čeprav policija z gorsko reševalno službo sodeluje že od začetka 50. let prejšnjega stoletja.

Generalna policijska uprava in letalska policijska enota sta na slovesnosti junija 2002, ob 90. obletnici Gorske reševalne službe (GRS) Slovenije v Kranjski Gori prejeli visoko priznanje - plaketo GRS za uspešno in prizadevno sodelovanje.

Za reševanje s helikopterjem je usposobljenih več kot 100 gorskih reševalcev in 10 zdravnikov iz različnih krajev Slovenije. Posadkam helikopterjev se pridružijo ob naravnih nesrečah, požarih, nesrečah v cestnem in železniškem prometu ipd. Za tovrstno delo imajo v letalski enoti dodatno opremo (mariner - nosila, ki se z vitlom spustijo do ponesrečenca, zvon - košaro, v katero gre 10 oseb, in je primeren za reševanje iz stolpnih in gondol), tako da reševanje poteka varno in učinkovito.

Vsekakor so v več kot tridesetih letih letenja piloti letalske policijske enote rešili življenje mnogim, saj letno v ljubljanski klinični center prepeljejo več težko obolelih in poškodovanih ter dojenčkov v inkubatorjih.

Policijski orkester

Začetki razvoja pihalnih godb na Slovenskem segajo več sto let nazaj, vendar je bila država dolgo brez protokolarnega pihalnega orkestra, čeprav ga je potrebovala za proslave, praznike, obletnice, za promenade, samostojne celovečerne koncerte ... Nekaj let po drugi svetovni vojni so se prizadevanja tedanje slovenske vlade in nekaterih zavzetih posameznikov uresničila. Poleti 1948 je bila za kamnito mizo Vodnikove domačije v Ljubljani ustanovljena godba ljudske milice, in sicer iz 20 godbenikov – miličnikov iz vse Slovenije z različnim glasbenim predznanjem.

Delovne razmere godbe ljudske milice niso bile prav nič rožnate. Inštrumentov je bilo malo, pa še ti so bili izrabljeni. Tudi ustrezno izobraženih glasbenikov tako rekoč ni bilo. Težave so bile s prostori za vadbo in notnim gradivom. Godba je v začetku pogosto menjala delovne prostore.

Kljub velikim začetnim težavam je prerasla v pravi orkester, ki je v čast in ponos ne samo slovenski policiji, temveč tudi državi, saj je postal njen protokolarni orkester. Osamosvojitev, konstituiranje lastne države in nenazadnje mednarodno priznanje Slovenije so namreč policijskemu orkestru prinesli nove naloge; ko je orkester prevzel vlogo protokolarnega orkestra se je

spremenila tudi prioriteta nalog, saj ima protokol prednost pred vsemi drugimi dejavnostmi.

Za svoje trdo delo, somoodpovedovanje in disciplinirano življenje na poti do enega najboljših evropskih pihalnih orkestrrov, predvsem pa za svoje izjemno umetniško poustvarjalnost, so 1998 ob praznovanju svoje petdesetletnice prejeli najvišje policijsko priznanje - statuo organov za notranje zadeve.

Policijski orkester si je mesto med pihalnimi orkestri vsa leta gradil predvsem na področju umetniškega (po)ustvarjanja. Poleg pomembnega kulturnega poslanstva, ki ga opravlja, sodeluje ob obiskih najvišjih tujih državnikov pri nas ter na državnih proslavah in prireditvah. Orkester redno nastopa v tujini, kjer je požel že veliko pohval in nagrad. S svojimi nastopi in videzom prispeva k ugledu slovenske policije in države, tako doma kot v tujini.

Center za tujce

Leta 1991 je Slovenija začela samostojno reševati probleme migracij v vseh njihovih pojavnih oblikah, od begunske problematike do obravnave tujcev, ki so ilegalno prihajali v Slovenijo, zato je bil jeseni tega leta ustanovljen Prehodni dom Republike Slovenije za tujce s sedežem v Ljubljani, ki je bil namenjen nastanitvi in oskrbi prosilcev za priznanje statusa begunca (azila), tujcev, ki so bili v postopku za ugotavljanje identitete, tujcev, ki so čakali na prisilno odstranitev iz države ter mladoletnih tujcev, ki jih ni bilo možno takoj vrniti v matično državo.

S 1. januarjem 2000 sta njegove naloge prevzela center za tujce in azilni dom.

Center za tujce kot organizacijska enota je namenjen samo tistim tujcem, ki bivajo na naših tleh nezakonito. Tujcev policija nikoli prisilno ne vrača v države, kjer bi

bilo ogroženo njihovo življenje ali svoboda zaradi rasnih, verskih, narodnostnih ali drugih pripadnosti ter političnega prepričanja, ali v države, kjer bi bili lahko izpostavljeni mučenju, nečloveškemu ali ponižujočemu ravnanju, saj slovenska zakonodaja to izrecno prepoveduje.

Policija ima na razpolago 300 ležišč za ilegalne migrante. Tujci so nastanjeni bodisi v Prosenjakovcih oziroma Vidoncih, kjer jih lahko sprejmejo do 180, ali v Velikem Otoku, kjer lahko poskrbijo za 120 tujcev, ki so v objektu ločeni po kategorijah: ranljive kategorije

Predstavnica nevladne organizacije pri igri z otroki

(ženske, otroci, starejši), oddelek za samske moške in oddelek za strožji policijski nadzor, kjer je še dodatno poskrbljeno za varovanje. Posebej je urejen tudi oddelek za mladoletnike in otroke.

Za tujce v centru, ki čakajo, da se vrnejo v domovino, veljajo posebna pravila bivanja in gibanja. Vse tujce že ob sprejemu seznanijo v jeziku, ki ga razumejo, s hišnim redom, ki opredeljuje njihove pravice in dolžnosti. Vsako osebo, ki je na novo sprejeta v center, pred nastanitvijo sanitarno, zdravstveno in higiensko pregledajo. Zdravnik lahko odredi bivanje v izolaciji, če ugotovi nalezljivo bolezen. O svoji odločitvi mora obvestiti Inštitut za varovanje zdravja, saj se tovrsten ukrep izvaja skladno s predpisi njihove zdravstveno-sanitarne inšpekcije

in epidemiološke službe. Zaposleni v centru vseskozi skrbijo za zdravstveno in psihosocialno oskrbo tujcev, še zlasti veliko skrbi in časa namenijo otrokom, ki jih obiskujejo tudi pripadniki nevladnih organizacij. Skratka, skušajo kar najbolj zadovoljiti njihove potrebe, kar pa ni vedno lahko.

Že od začetka delovanja centra za tujce si policija prizadeva za odprtost oziroma možnost kontrole javnosti in preglednosti njegovega dela. Pri tem je zelo pomembna vloga domačih in mednarodnih nevladnih organizacij in skupin civilne družbe.

Otroški kotiček v centru v Velikem Otoku pri Postojni

Uprava kriminalistične policije

Kriminalistična policija je specializirana služba za boj proti kriminalu. Že od konca druge svetovne vojne je hierarhično organizirana samo na dveh ravneh: na državni in regionalni. Uprava kriminalistične policije s pomočjo svojih sektorjev za splošno, gospodarsko in organizirano kriminaliteto ter sektorjem za posebne naloge, računalniško kriminaliteto in kriminalistično analitiko vodi, koordinira,

spremlja, analizira in ocenjuje stanje na področju kaznivih dejanj. V upravi delujeta tudi sektor za mednarodno sodelovanje in center za forenzične preiskave.

Direktor uprave kriminalistične policije vodi usmerja, usklajuje in nadzoruje delo celotne kriminalistične policije, tako notranjih organizacijskih enot uprave kriminalistične policije kot delo uradov kriminalistične policije.

Uprava kriminalistične policije koordinira potrebe in programe za kriminalistično usposabljanje. Načrtuje in predlaga

organizacijske spremembe, razvoj in uresničevanje razvojnih projektov, pa tudi kriminalistično materialno-tehnično opremo. Njeni delavci sodelujejo pri usposabljanjih za izvajanje policijskih pooblastil pri preiskovanju kriminalitete. S sodnimi in drugimi državnimi organi ter pristojnimi organi v tujini uprava skrbi za učinkovito in zakonito opravljanje nalog na različnih področjih kriminalitete.

Na policijskih upravah so uradi kriminalistične policije, katerih notranja delitev po področjih dela je podobna tisti na državni ravni. Z raziskovanjem kaznivih dejanj se ukvarjajo tudi policisti na policijskih postajah, ki lahko zaradi stalne prisotnosti ob prijavi oziroma ugotovitvi kaznivega dejanja takoj ukrepajo in raziščejo lažja kazniva dejanja. Težje oblike kriminalitete, ki zahtevajo posebna preiskovalna znanja in tehnično opremo, obravnavajo kriminalisti. Delavci kriminalistične policije niso uniformirani, v posebnih primerih pa oblečejo prepoznavne anorake z napisom "POLICIJA".

Zaradi specializacije dela in poznavanja lokalne problematike delujejo znotraj posameznih policijskih postaj lokalne kriminalistične skupine, predvsem v urbanih središčih. Za nadzor nad kriminalno bolj ogroženimi predeli so na policijskih upravah organizirane mobilne kriminalistične skupine.

Kriminalistična policija si prizadeva ne samo držati korak s storilci kaznivih dejanj, temveč biti korak pred njimi, zato sproti uvaja sodobne preiskovalne metode in tehnike, ustrezno usposablja in opremlja strokovnjake za najtežje oblike kaznivih dejanj, izboljšuje kakovost dokazovanja kaznivih dejanj, izpopolnjuje uporabo posebnih metod in tehnik preiskovanja organizirane kriminalitete, krepi preventivno delo, poglobljeno spremlja pojavne oblike mladotniške kriminalitete ... Kriminalistična policija je ustanovila posebne skupine strokovnjakov za boj proti korupciji in proti računalniškemu kriminalu; tako bo najlažje spremljala kriminalna gibanja doma in v svetu in prispevala k izboljšanju raziskanosti kaznivih dejanj.

Za uspešen boj zoper kriminal je danes nujno mednarodno povezovanje in sodelovanje. Slovenski predstavniki so vključeni v ekspertno skupino držav, podpisnic predpristopnega pakta Evropske unije o organiziranem kriminalu, na področju prepovedanih drog so dejavni v več mednarodnih delovnih telesih: Jugovzhod, Codro, Pompidou. Na področju boja zoper terorizem so slovensko policijo sprejeli v Police Working Group on Terrorism (PWGT). Večstransko mednarodno sodelovanje poteka v boju proti prostituciji, računalniški kriminaliteti, korupciji, ponarejanju in pranju denarja, goljufijam in tatvinam avtomobilov ter na področju kriminalistične analitike, laboratorijskih preiskav in protibombne zaščite.

Sektor za splošno kriminaliteto

Sektor za splošno kriminaliteto spremlja, analizira in ocenjuje preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj splošne, t.i. »klasične« kriminalitete. Prav tako načrtuje, organizira, strokovno usmerja in nadzoruje izvajanje nalog notranjih organizacijskih enot sektorja in policijskih uprav ter zagotavlja neposredno ukrepanje in vodenje zahtevnih nalog na področju splošne kriminalitete. Policijskim upravam zagotavlja strokovno pomoč s

svojega delovnega področja. Med njegovimi nalogami je skrb za razvoj in izpopolnjevanje metod, tehnik in taktik dela, za razvoj dejavnosti in izvajanje ukrepov za učinkovito delovanje na tem delovnem področju. Zagotoviti mora zakonito izvrševanje predpisov s svojega delovnega področja, izvaja pa tudi strokovni nadzor. Med dejavnostmi sektorja ni samo represivno, ampak tudi preventivno delovanje. Tako kot drugi sektorji sodeluje s tujimi varnostnimi in pravosodnimi organi ter mednarodnimi organizacijami in zagotavlja izvajanje mednarodnih sporazumov.

Oddelek za krone in seksualne delikte

Njegovo področje dela obsega preiskovanje in problematiko kaznivih dejanj zoper življenje in telo, t.i. krvnih deliktov, preiskovanje kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, t.i. seksualnih deliktov, problematiko sumljivih smrti in samomorov, pogrešanih oseb. Spremlja tudi dogodke, v katerih je kakšna oseba umrla ali pa je bilo več oseb poškodovanih. Oddelek se ukvarja tudi z drugo kriminaliteto, ki ogroža življenje, zdravje in varnost ljudi.

Skrbi za koordinacijo in usklajenost dela skupin za krvne in seksualne delikte, ki delujejo na območju posameznih policijskih uprav, organizacijo izobraževanja in delovnega usposabljanja kriminalistov, ki se ukvarjajo s krvnimi in seksualnimi delikti, nadzoruje in usmerja delo območnih skupin. Sodeluje in usklajuje tudi delo s tujimi varnostnimi organi, če je to potrebno, seveda, če gre za zadeve z njegovega delovnega področja. Pripravlja kratkoročne in dolgoročne usmeritve za delo na področju krvnih in seksualnih deliktov.

Oddelek za mladoletniško kriminaliteto

Področje dela oddelka za mladoletniško kriminaliteto je preiskovanje kaznivih dejanj, katerih storitve so osumljeni mladoletniki ali otroci, kaznivih dejanj, kjer so otroci ali mladoletniki žrtve oz. oškodovanci, samomorov otrok in

mladoletnikov, pobegov oz. pogrešanih otrok ali mladoletnih oseb in vseh tistih dogodkov, kjer so nastale posledice za otroke ali mladoletnike. Oddelek tudi vodi Centralni izvršilni organ za Konvencijo o civilnopravnih vidikih mednarodne ugrabitve otrok.

Zadolžen je tudi za koorodinacijo dela skupin za mladoletniško kriminaliteto na posameznih policijskih upravah, nadzorovanje in usmerjanje dela teh skupin, organizacijo izobraževanja in delovnega usposabljanja kriminalistov, ki delajo na področju mladoletniške problematike, ter drugih kriminalistov in policistov, za sodelovanje in usklajevanje dela s tujimi varnostnimi organi, sodeluje tudi pri pripravi usmeritev za delo kriminalistične policije, vse to seveda v povezavi z mladoletniško problematiko.

Povezuje se in sodeluje z drugimi institucijami ter tako izboljšuje delo z mladoletniki in otroki. Cilj je večja zaščita žrtev kaznivih dejanj in uspešnejša koordinacija dela različnih institucij, ki so v take postopke vključeni. Prav tako sodeluje pri usposabljanju in izobraževanju zunanjih strokovnjakov in s svojimi predstavitvami seznanja strokovno in laično javnost o tej temi.

Oddelek za premoženjsko kriminaliteto

Oddelek načrtuje, organizira, usmerja in nadzoruje delo pri raziskavi kaznivih dejanj odtujitve motornih in drugih vozil, ropov, roparskih in drznih tatvin, tatvin in velikih tatvin, tatvin umetnin, starin in sakralnih predmetov, ponarejanja listin, požigov, kriminalitete okolja in druge premoženjske kriminalitete.

Med drugim skrbi za koordinacijo med skupinami za premoženjsko kriminaliteto na policijskih upravah, za izobraževanje in delovno usposabljanje kriminalistov, ki se ukvarjajo s premoženjsko kriminaliteto. Pri tatvinah umetnin in varstvu okolja si izmenjujejo informacije tudi s pristojnimi službami ministrstva za okolje in prostor, ministrstva za finance in ministrstva za kulturo (sodelovanje v medresorski delovni skupini za varstvo dediščine VARDED) ter drugimi institucijami, ki lahko strokovno pomagajo policiji. Naloga VARDED-a je celovita obravnava problematike pri varovanju kulturne dediščine.

Ena od njegovih pomembnejših nalog je tudi priprava strategij za posamezna delovna področja, na primer za področje varstva kulturne dediščine, kriminalitete okolja, tatvin motornih vozil ipd.

Pri obravnavanju t.i. »klasičnih deliktov« ne moremo mimo preventivnih dejavnosti policije. Posamezni oddelki, še zlasti oddelek za premoženjsko kriminaliteto, pripravljajo usmeritve za izvajanje preventivnih dejavnosti, zgibanke, brošure ipd. Kriminalisti s svojim znanjem in izkušnjami pogosto polnijo časopisne stolpce in so dobrodošli gostje televizijskih in radijskih oddaj. Preventivne nasvete in priporočila za boljšo osebno varnost in varnost premoženja objavljajo tudi na spletnih straneh policije.

Oddelek za preiskovalno podporo

Osnovne naloge oddelka so načrtovanje, organiziranje, usmerjanje in nadzorovanje dela na naslednjih področjih: psihološko profiliranje, poligrafsko testiranje, policijska fotorobotika.

Njegove ugotovitve so včasih ključnega pomena za preiskavo. Strokovnjaki lahko iz sledi na prizorišču dejanja, poročil različnih izvedencev – od sodnomedicinskih do forenzičnih ter (prvih) zbranih obvestil policistov in kriminalistov sestavijo profil neznanega storilca, predvidijo njegove značajske poteze in njegove naslednje korake.

Eden izmed virov, na podlagi katerih lahko policija išče storilca, je fotorobot.

Slovenska policija je z računalniško izdelavo fotorobota začela januarja 2001, pred

tem pa je fotorobota risal slikar, zaposlen v policiji, ki jih je risal samo za nujne primere, za huda kazniva dejanja. Sedaj ima policija računalniško izdelanega fotorobota za vse primere z dobro poznanim opisom storilca, tudi za morebitno iskanje pobeglega voznika s kraja prometne nesreče.

Izdelava fotorobota s pomočjo računalniškega programa

Računalniški program za izdelavo fotorobota E-Fit je izdelala angleška družba Aspley s sodelovanjem psihologov in izdelovalcev fotorobotov policije. S podjetjem ima slovenska policija sklenjen dogovor o 24-urni pomoči, ki pa ni samo tehnične narave. Program lahko na osnovi iskalnih parametrov sam poišče storilcu najbolj podobno sliko in s tem olajša delo tudi stranki, ki bo tako pogledala manj fotografij za prepoznavo.

Čeprav rezultati poligrafskega testiranja nimajo dokazne vrednosti na sodišču, se kriminalisti poligrafske preiskave vseeno poslužujejo, saj na ta način skušajo izločiti nedolžne iz nadaljnje preiskave. Vendar osebe, ki so bile vabljenе na

Poligrafsko testiranje

testiranje s poligrafom, tega lahko odklonijo, ne da bi to imelo zanje negativne posledice.

Pri preiskovanju kaznivih dejanj lahko sodelujejo tudi forenzični psihologi, katerih naloga je pravzaprav ugotoviti, kakšna čustvena stanja in telesne spremembe je povzročilo nasilje in kako bi lahko zmanjšali ali celo odpravili njegove vplive. Če policija že ima osumljenca, ga lahko forenzični psiholog primerja z znanimi karakteristikami ljudi, ki so storili podobna kazniva dejanja, in skuša ugotoviti, ali je lahko iskani storilec ali ni.

Slovenski strokovnjaki še zbirajo podatke in ustvarjajo domačo bazo podatkov s skupnimi karakteristikami za posamezna kazniva dejanja, kar je zaradi majhnega števila tovrstnih kaznivih dejanj (serijskih umorov, seksualno motiviranih umorov ...) mnogo težje početje kot v tujini. V slovenski kriminalistični policiji je zato profiliranje predvsem ustvarjalna sinteza številnih podatkov, strokovnjaki zanj pa so ponavadi del skupine, ki preiskuje kaznivo dejanje.

Poligrafisti pravijo, da ni posebnega psihofizičnega odziva na laž, občutek krivde ali sram, vsakdo se na to odzove po svoje, oni pa morajo odkriti, kako.

Sektor za gospodarsko kriminaliteto

V upravi kriminalistične policije se z odkrivanjem in preprečevanjem gospodarskega kriminala ukvarja sektor za gospodarsko kriminaliteto, katerega naloge so predvsem koordiniranje, usmerjanje in nadzor vseh dejavnosti in ukrepov na področju gospodarske kriminalitete v Sloveniji. Na regionalni ravni to področje pokrivajo oddelki oziroma skupine za gospodarsko kriminaliteto, ki delujejo znotraj uradov kriminalistične policije na policijskih upravah. Z lažjimi oblikami gospodarskih kaznivih dejanj se ukvarjajo tudi policisti kriminalisti na policijskih postajah.

Višina škode, povzročena z gospodarskimi kaznivimi dejanji, se je povečala.

Sektor je razdeljen na tri oddelke, skladno s strokovno delitvijo kriminalitete: oddelek za kriminaliteto javnega sektorja, poslovno kriminaliteto in finančno kriminaliteto. Kriminaliteta javnega sektorja zajema kriminalna dejanja v javnem sektorju, kot so občine, javni zavodi, državni skladi in druge državne in paradržavne institucije in zavodi. Na tem področju dela policija sodeluje z Računskim sodiščem, proračunsko inšpekcijo in ministrstvom za finance.

V poslovno kriminaliteto spadajo vsa kazniva dejanja, kjer se kot storilci ali oškodovanci pojavljajo fizične ali pravne osebe s področja gospodarske dejavnosti. Sodelovanje pri odkrivanju in

raziskovanju kaznivih dejanj poteka z Davčno upravo in Carinsko upravo Republike Slovenije.

Med finančno kriminaliteto štejemo vsa kriminalna dejanja, ki so bila kakorkoli povezana s finančnimi institucijami in katerih predmet so bila finančna sredstva v katerikoli pojavi obliki. Na tem področju dela je nujno sodelovanje z vsemi finančnimi institucijami, Agencijo za revidiranje lastninskega preoblikovanja podjetij in Uradom za preprečevanje pranja denarja.

Najbolj tipična gospodarska kazniva dejanja lahko razdelimo v več podskupin, in sicer na:

- ♦ *varstvo trga pred monopolom in nelojalno konkurenco, kamor uvrščamo kaznivo dejanje ustvarjanja monopolnega položaja, ki predstavlja tradicionalno kaznivo dejanje v gospodarstvu, kaznivo dejanje preslepitve kupcev, uporaba tuje firme, vzorca ali modela in zlorabe notranje informacije;*
- ♦ *varstvo kupcev, upnikov in poslovnih partnerjev, kjer so tri kazniva dejanja, ki varujejo upnike: povzročitev lažnega stečaja, povzročitev stečaja z nevestnim gospodarjenjem in oškodovanje upnikov;*
- ♦ *pravna varnost v poslovnem prometu; v to skupino sodijo kazniva dejanja, kot so poslovna goljufija, preslepitev pri poslovanju z vrednostnimi papirji, preslepitev pri pridobitvi posojila ali ugodnosti, preslepitev kupcev in ponareditev ali uničenje poslovnih listin;*
- ♦ *notranje varstvo gospodarskih družb, finančnih institucij in drugih gospodarskih subjektov, kamor spadata zloraba notranje informacije, izdaja ali neupravičena pridobitev poslovne tajnosti, vdor v računalniški sistem. Notranje kazenskoopravno varstvo gospodarskih družb in drugih institucij je omejeno le na hujše oblike zlorab, ostalo je prepuščeno delovnopравни ali odškodninski odgovornosti. Tako kaznivo dejanje zlorabe položaja ali pravic pomeni, da si zaposleni z določenimi pooblastili in pravicami, ki zasedajo določene položaje v strukturi vodenja gospodarske družbe, nezakonito prilaščajo sredstva te družbe. Kaznivi dejanji poneverbe ali neupravičene uporabe pa lahko storijo zaposleni, katerim so zaupana sredstva gospodarske družbe, ki si jih neupravičeno prilastijo ali uporabijo;*
- ♦ *varstvo denarnega sistema pozna dve kaznivi dejanji, in sicer ponarejanje denarja in uporabo ponarejenih vrednotnic ali vrednostnih papirjev. Prikrivanje denarja, pridobljenega s kaznivim dejanjem, in njegovo spravljanje v promet je inkriminirano s kaznivim dejanjem pranja denarja;*
- ♦ *zavarovanje državnih interesov na davčnem in carinskem področju, kamor spadata tradicionalni kaznivi dejanji davčne utaje in tihotapstva. S tema dvema kaznivima dejanjema ščiti država svoje interese na fiskalnem področju, ki je zelo pomembno za izvrševanje proračuna.*

Sektor za organizirano kriminaliteto

Dejavnost storilcev kaznivih dejanj že dolgo ni več omejena na območje posameznih regij ali držav, pač pa gre za pojave, ki v svojih najnevarnejših oblikah niso več posamični in jih organizirane kriminalne združbe praviloma izvajajo na območjih več držav ali celo kontinentov. Delo kriminalistični policiji otežuje tudi njihova velika mobilnost, tehnološka opremljenost in finančna moč, ki jo spremlja izvrševanje kaznivih dejanj v eni državi, pridobivanje in uporaba s kaznivimi dejanji pridobljenih premoženjskih koristi pa v drugi. Uprava kriminalistične policije se je zato odločila, da se organizirani kriminaliteti postavi po robu z enotno strategijo boja. Organizirana je specializirana enota, ki skrbi za enotno ukrepanje vseh operativnih policijskih enot.

V letu 2001 je bila največkrat odkrita zloraba marihuane, heroina in ekstazija.

Kriminalisti le še izjemoma obravnavajo posamezne storilce ali njihova posamična kazniva dejanja. Skoraj izključno obravnavajo le hudodelske združbe, pri čemer je osnovna naloga policije identifikacija posameznih članov združbe, ugotovitev njihove vloge v organizacijski strukturi združbe, odkrivanje in dokazovanje vseh njenih kaznivih dejanj, odkrivanje in zaseg pridobljenih premoženjskih koristi ter posredovanje s trdnimi dokazi podprtih kazenskih ovadb pristojnim tožilstvom.

Kriteriji obravnave hudodelskih združb

Kazniva dejanja, ki se preganjajo po uradni dolžnosti, mora storiti organizirana kriminalna združba z določenimi notranjimi pravili ravnanja. Osebe ne družijo le udeležba pri storitvi kaznivega dejanja, ampak so vloge porazdeljene. Ne glede, ali gre za piramidno ali celično strukturo, je običajno v združbi oseba, ki odloča, medtem ko preostali člani opravljajo naročene naloge. Nove člane in osebe, ki z združbo navezujejo stik, preverjajo, napake kaznujejo ... Za kriminalne združbe je značilna konspirativnost. Člani so zavezani k molčečnosti, sankcije za prekrške so stroge. Pri pogovorih preko telekomunikacij pogosto uporabljajo šifre in izmišljena imena. Telefonske številke, naslovi se posredujejo selektivno. Združbe delujejo na podjetniški način. Njihov osnovni namen je s kaznivimi dejanji pridobiti čim večjo premoženjsko korist ali družbeno moč. Kot kritje za svojo kriminalno dejavnost lahko uporabljajo posle v povsem zakonitih podjetjih, ni pa nujno. Za dosego ciljev si pomagajo z nasiljem, korupcijo in/ali vplivom na politiko, državno upravo, sodstvo, gospodarstvo in medije. Za organizirano kriminalno združbo je značilno mednarodno delovanje, pogosto pa so njeni člani vpleteni tudi v pranje denarja.

Čeprav kriminalistična policija obravnava vsa kazniva dejanja, ki jih posamezne hudodelske združbe izvršujejo, prevladujejo nekatera področja, ki jih znotraj sektorja za organizirano kriminaliteto koordinirajo, vodijo in nadzorujejo posamezni oddelki, in sicer:

- ♦ nedovoljena trgovina s prepovedanimi drogami;
- ♦ ekstremna nasilna dejanja: eksplozije, umori, izsiljevanja, teroristična dejanja, trgovina z orožjem in drugimi nevarnimi snovmi za množično uničevanje;
- ♦ klasična dejanja organizirane kriminalitete, kot so: ponarejanje denarja, prostitucija, trgovina z belim blagom oz. trgovina z ljudmi, tihotapstvo ljudi in ilegalne migracije, tihotapstvo blaga visoke obdavčitve;
- ♦ korupcija in pranje denarja kot najvišji obliki oz. posledici organizirane kriminalitete.

Ponarejen denar in dokumenti, zaseženi v eni od preiskav

Na policijskih upravah se s tem konkretno ukvarjajo oddelki oziroma skupine za organiziran kriminal, v sektorju za organizirano kriminaliteto pa je delo porazdeljeno med oddelke za prepovedane droge, organizirane kriminalne združbe, ekstremno nasilje, boj proti korupciji in center za protibombno zaščito, ki je logistična podpora oddelku za ekstremno nasilje.

Delo med posameznimi oddelki ni ostro razmejeno; v boju zoper organizirane kriminalne združbe tesno sodelujejo, kar jim omogoča poenotena analitična služba, ki

obdeluje in analizira vse informacije v informacijskem sistemu policije. Delo na tem področju je multidisciplinarno, zahteva sodelovanje različnih strokovnjakov, notranjih in zunanjih, ter dobro sodelovanje med vsemi državnimi organi - policijo, carino, davčno upravo, Uradom za preprečevanje pranja denarja Republike Slovenije, Banko Slovenije itd.

Pes je nepogrešljiv pri odkrivanju mamil.

Ker kriminalne združbe ne priznavajo državnih meja, je za učinkovit boj nujno dobro mednarodno sodelovanje, zato je to pravzaprav najpomembnejši segment dela sektorja. Na področju boja zoper organizirano kriminaliteto je Slovenija sklenila vrsto dvostranskih in večstranskih sporazumov o sodelovanju. Ti niso le mrtve črke na papirju, temveč je sodelovanje na operativni ravni s policijami sosednjih in drugih, predvsem zahodnoevropskih držav, intenzivno in uspešno. Skupaj so izpeljali že vrsto zelo uspešnih kontroliranih pošilk mamil, ki so se končale s prijetji članov združb v Sloveniji in tujini. Uspehi so bili doseženi v boju zoper ponarejanje

denarja, pranje denarja, tihotapstvo z orožjem in blagom z visoko stopnjo obdavčitve ter v zadnjem času pri zatiranju ilegalnih migracij.

Številne mednarodne organizacije slovenskim kriminalistom omogočajo najrazličnejše oblike izobraževanja, ki potekajo preko naslednjih programov: PHARE (za droge, pranje denarja), UNDCP (droge, posebni ukrepi), OCTOPUS (organiziran kriminal in korupcija). Slovenski kriminalisti sodelujejo v vrsti mednarodnih teles Evropske unije, kot je delovna skupina izvedencev držav podpisnic predpristopnega pakta o organiziranem kriminalu (PAPEG), delovna skupina za boj proti organiziranemu kriminalu držav Srednjeevropske pobude, ocenjevalna komisija Sveta Evrope za države kandidatke za vstop v Evropsko unijo glede pranja denarja (PC-R-EV), ocenjevalna skupina Sveta Evrope za boj proti korupciji (GRECO). Vse pomembnejše pa je njihovo delo v regiji znotraj Pakta stabilnosti za Jugovzhodno Evropo.

Protibombna zaščita

Protibombna zaščita ima več kot 25-letno tradicijo. Od leta 1973, ko je četa milice dobila delovni mesti za delo z rentgenskimi aparati, je prerasla v samostojno enoto in je danes dvostopenjsko organizirana. Na državni ravni je umeščena v sektor za organizirano kriminaliteto (center za protibombno zaščito), na regionalni ravni pa je organizirana v okviru oddelka za organizirano kriminaliteto na dveh policijskih upravah. Trije centri - v okolici Ljubljane, Maribora in Kopra, lahko zagotovijo 24-urno pokritost celotnega slovenskega ozemlja.

Bombni tehnik z robotom na delu

Primarna naloga protibombne zaščite je intervencija ob najdbi eksplozivnih in žažigalnih sredstev ali naprav, radioaktivnih snovi ter drugih sumljivih predmetov in njihova odstranitev oziroma uničenje, pomoč pri ogledih krajev eksplozij in pri najavah o podtaknjem eksplozivu. Prav tako je nepogrešljiva podpora enot za protibombno zaščito pri analizah, preprečevanju in preiskavi kaznivih dejanj v zvezi z eksplozivi in drugimi nevarnimi snovmi, kakor tudi njihovi posebni kriminalističnotehnični postopki za preprečevanje eksplozij in zavarovanje sledi. Kar nekaj dela imajo strokovnjaki protibombne zaščite tudi z opravljanjem protibombnih pregledov pri varovanju določenih oseb in objektov ter z izvajanjem drugih ukrepov za zagotavljanje protiekspluzijske varnosti na določenem območju, v objektih ali

posameznih prostorih, prometu, na kraju javnega shoda ali prireditve z visoko stopnjo varnostnega tveganja. Poleg tega center izdeluje razna strokovna mnenja ter proučuje in razvija nova ofenzivna in defenzivna tehnična sredstva, izdeluje in testira

simulirane eksplozivne naprave, skrbi za razvoj in izdelavo priročnih naprav za odkrivanje, demontažo in uničenje eksplozivnih sredstev oziroma naprav ter testiranje formacijske operativnotehnične opreme. Seveda tudi analizira napade z eksplozivnimi in zažigalnimi sredstvi ter napravami pri nas in v tujini ter pripravlja postopke za varno delo v podobnih primerih. Center izvaja simulatorska in druga praktična usposabljanja, izpopolnjevanja po verificiranih programih ter sodeluje pri izvajanju licenčnih izpitov iz protibombne zaščite za zunanje subjekte in delavce policije (za bombnega operaterja, bombnega tehnika in bombnega specialista).

Z opremo, ki jo uporabljajo, so povsem primerljivi s tujimi podobnimi enotami. Čeprav statistika kaže, da je šest desetih primerov rešljivih s tehniko, je pri štirih desetinah primerov človek nenadomestljiv, zato ni presenetljivo, da sta varnost in zaščita bombnih tehnikov na prvem mestu. Njihovo vodilo je, da čim več uporabljajo tehniko, najljubši »sodelavec« pa je 25 milijonov tolarjev vreden robot, ki lahko delo – odstranjevanje eksplozivnih sredstev – z daljinskim vodenjem bombnega tehnika opravi sam. Čeprav je center prav zaradi opreme med najdražjimi oddelki v policiji, se vsak tolar, naložen v opremo in porabljen za varnost bombnih tehnikov, bogato obrestuje, saj se v zadnjih 25 letih »v akciji« ni smrtno ponesrečil ali huje poškodoval noben bombni tehnik.

Pri delu ni pomembno samo znanje, temveč tudi izkušnje, tako domače kot tuje. Tudi zato so pomembna srečanja s tujimi kolegi. Še posebej dobre stike imajo z Nemci, Izraelci, Španci, Madžari, Britanci, Hrvati, Italijani, Američani idr.

Sektor za posebne naloge

Sektor za posebne naloge je eden izmed sedmih sektorjev v upravi kriminalistične policije in je sestavljen iz oddelkov za tajno delovanje, tajno opazovanje in posebno tehniko. Njegova glavna naloga je izvajanje prikritih preiskovalnih ukrepov na podlagi Zakona o policiji in Zakona o kazenskem postopku. Sektor skrbi za strokovnost in usposobljenost svojih delavcev, saj so njihove naloge pri preiskovanju hujših kaznivih dejanj zelo zahtevne. Zagotavlja jim strokovno in tehnično pomoč.

Posebne preiskovalne ukrepe, ki so bili izvedeni v Sloveniji, analizira in vrednoti. Ugotovitve prispevajo k razvoju, izpopolnjevanju metod, tehnik in taktik dela ter izvajanju posebnih preiskovalnih ukrepov za učinkovito delovanje policije pri preiskovanju kaznivih dejanj.

Kriminalistična policija lahko pri svojem delu ob izpolnjevanju določenih pogojev izvaja: tajno opazovanje in sledenje z uporabo tehničnih sredstev za dokumentiranje, tajno policijsko delovanje, tajno policijsko sodelovanje in uporabo prirejenih listin in identifikacijskih oznak, nadzor telekomunikacij s prisluškovanjem in snemanjem, kontrolo pisem in drugih pošilk, kontrolo računalniškega sistema banke ali druge pravne osebe, ki opravlja finančno ali drugo gospodarsko dejavnost, ter prisluškovanje in snemanje pogovorov s privolitvijo vsaj ene osebe, udeležene v pogovoru, in samo izjemoma tudi prisluškovanje in opazovanje v tujem stanovanju ali drugih tujih prostorih, z uporabo tehničnih sredstev za dokumentiranje in po potrebi s tajnim dostopom v navedene prostore.

Sektor za računalniško kriminaliteto in kriminalistično analitiko

Sektor ima dva oddelka, za računalniško kriminaliteto in za kriminalistično analitiko.

Računalniška kriminaliteta je relativno mlado področje, s katerim se ukvarja kriminalistična policija. Toda vse hitrejši razvoj in spreminjanje telekomunikacijske in računalniške tehnologije, predvsem pa nevarnosti zlorab, ki jih prinašajo in omogočajo nove tehnologije (vdori v računalniške sisteme, destruktivne programske kode, kot so virusi, logične bombe, črvi ipd., zloraba plačilno-kreditnih kartic po internetu, zloraba interneta za razširjanje pornografije, računalniško piratstvo itd.) je izziv, na katerega je morala ustrezno

odgovoriti tudi kriminalistična policija, ki je ustanovila posebno enoto.

Oddelek za računalniško kriminaliteto organizira, usmerja in nadzoruje delo na področju računalniškega piratstva, vdorov v računalniške sisteme, poškodovanja računalniških podatkov in programov ter zlorabe osebnih podatkov. Strokovnjaki za računalniško kriminaliteto sodelujejo pri preiskovanju gospodarske, splošne in organizirane kriminalitete, pri katerih je računalniška tehnologija uporabljena kot objekt ali sredstvo storitve. V oddelku tudi skrbijo za razvoj in izpopolnjevanje metod, tehnik in taktik dela ter razvoj dejavnosti in izvajanje ukrepov za učinkovito informacijsko podporo pri preiskovanju kriminalitete. Svoj delež prispevajo pri razvoju kriminalističnega informacijskega sistema v policijskem informacijskem sistemu. Sodelujejo z državnimi in nedržavnimi institucijami, podjetji in tudi s tujimi varnostnimi in pravosodnimi organi ter mednarodnimi organizacijami ter zagotavljajo izvajanje mednarodnih sporazumov na svojem področju.

Zasežena računalniška in programska oprema

Računalniška kriminaliteta ima vrsto značilnosti, ki otežujejo delo preiskovalcev. Pri njej je t.i. temno polje izrazito veliko, saj oškodovanci velikokrat sploh ne opazijo, da je bil njihov računalnik napaden, ali pa zlorabe zaradi poslovnega ugleda sploh ne prijavijo. Mednarodna narava teh kaznivih dejanj njihovo preiskovanje in pregon še zaplete, saj imajo države ponavadi različno zakonodajo in postopke. Mednarodno policijsko sodelovanje, sprotno usposabljanje in ustrezna strojna in programska oprema so zato nujni pogoji za učinkovitejše preiskovanje tovrstne kriminalitete.

Oddelek za kriminalistično analitiko načrtuje, organizira in nadzoruje delo na analitičnem področju, predvsem kot del kriminalističnega obveščevalnega procesa, kakor tudi informacijske podpore v tistih primerih, ko je treba za kriminalistične obdelave pridobiti kompleksno sistemsko informacijo iz različnih policijskih in elektronskih virov. Začetki razvoja kriminalistične analitike segajo v 80. leta, ko se je analitika vzpostavila kot samostojna strokovna služba (podpora pri analiziranju prometnih nesreč, kršitev javnega reda in miru, kriminalitete ...). Analitiki so bili po ukinitvi oddelka za analitiko in raziskovanje razporejeni po drugih službah, na upravo policije, v kriminalistično službo, na upravo za informatiko in telekomunikacije. V naslednjih dveh, treh letih se je »izkristaliziralo«, da kriminalisti zaradi narave svojega dela potrebujejo profesionalno analitično podporo, predvsem v primerih, ko so dobresedno zasuti z množico različnih podatkov in lahko le z analitičnimi metodami zagotovijo ustrezen pregled nad problematiko.

Namen oddelka za analitiko je razviti operativno in strateško analitiko z uporabo standardnih tehnik kriminalistične analitike, s katerimi lahko podprejo operativno delo in olajšajo odločanje vodstvu o kriminalistični politiki. Z uporabo metod operativne analitike sodelujejo pri reševanju konkretnih primerov, z uporabo metod strateške analitike pa pomagajo vodstvu pri načrtovanju najustreznejše politike v boju zoper kriminal. Ob tem skrbijo tudi za razvoj kriminalistične analitike tako na državni kot regionalni ravni, kar obsega tako vzpostavitev regijske analitike kot razvoj in aplikacijo novih analitičnih orodij.

Pri svojem delu imajo dva cilja. Na eni strani skrbijo za profesionalno pomoč, ki temelji na prioritetah vodstva kriminalistične policije in tesnem sodelovanju z naročniki analiz ter poteka v glavnem v obliki analitičnih poročil. Na drugi strani skrbijo za razvoj, kar pomeni, da izvajajo oziroma sodelujejo pri različnih projektih za izboljšanje kakovosti in uporabnosti njihovih izdelkov. Tako na primer sodelujejo s službo za informatiko in telekomunikacije pri uvajanju novega analitičnega orodja v kriminalistično policijo, razvijajo regijsko analitiko in nova orodja. Ukvarjajo se z operativno in tudi že s strateško analitiko. Sodelujejo pri vseh večjih akcijah kriminalistične policije.

Sektor za mednarodno policijsko sodelovanje - Interpol

Mednarodna policijska organizacija, znana pod imenom Interpol, je bila ustanovljena leta 1923 na Dunaju kot Mednarodna komisija kriminalistične policije. Njeno delo je bilo znova obnovljeno leta 1946 v Bruslju. Sedanje ime, ki je bilo sprejeto s statutom leta 1956, je Mednarodna organizacija kriminalistične policije – INTERPOL (International Criminal Police Organisation – ICPO). Njen sedež je v Lyonu, kjer je tudi sedež Generalnega sekretariata. V organizaciji je strogo prepovedana vsaka dejavnost ali intervencija v primerih, ki imajo politično, vojno, versko ali rasno ozadje.

Temeljna cilja Interpola, opredeljena v drugem členu ustanovnega akta – statuta, sta:

- ♦ *zagotavljanje in pospeševanje kar največje vzajemne pomoči med kriminalističnimi policijami v okviru zakonskih omejitev, ki veljajo v različnih državah in v duhu Deklaracije o človekovih pravicah;*
- ♦ *ustanavljanje ter razvijanje vseh ustanov, ki lahko učinkovito prispevajo k preprečevanju in zatiranju kriminalitete.*

Generalni sekretar Interpola Ronald K. Noble na obisku pri kolegih v Sloveniji

Predstavnik slovenske kriminalistične policije na konferenci Interpola v Kamerunu

Slovenija je postala polnopravna članica Interpola na njegovi 61. generalni skupščini leta 1992 v Dakaru. Slovenski biro je organiziran v okviru uprave kriminalistične policije v sektorju za mednarodno policijsko sodelovanje. Sestavljajo ga trije oddelki: za iskanje, za operativno ter za administracijo in telekomunikacije. S takšno organizacijo je slovenska vlada standardizirala mednarodno policijsko sodelovanje in se popolnoma prilagodila organizacijskim sestavam, ki veljajo v drugih državah, članicah te mednarodne organizacije kriminalistične policije.

Primarna naloga Interpola Ljubljana je posredovanje zaprosil za podatke, vezane na policijske preiskave v Sloveniji, ustreznim NCB (nacionalnim birojem) po svetu in obratno. Na nacionalni ravni je Interpol Ljubljana zadolžen za spremljanje in zagotavljanje standardov, ki jih narekuje članstvo v organizaciji. Zagotavlja tudi aktivno vlogo Slovenije v Interpolu, kar je bilo potrjeno maja 2001 v Tbilisiju, ko je bila Slovenija na Evropski regionalni konferenci soglasno izvoljena v Evropski komite Interpola. Štiriletni mandat je za slovensko policijo veliko priznanje.

Dejavnosti in naloge NCB Interpola Ljubljana so naslednje: sodelovanje v boju proti kriminalu na mednarodni ravni, izmenjava podatkov, posredovanje zaprosil in odgovorov na zaprosila v tujino, opravljanje identifikacijskih postopkov, preverjanje pravnih podlag, potrebnih za razpisovanje iskanja oseb, razpisovanje mednarodnih tiralic na podlagi zaprosil iz tujine, razpisovanje mednarodnih tiralic v tujini na podlagi zahtevkov pristojnih pravosodnih organov matične države, izvajanje aretacij in izročitev oseb, za katerimi je razpisano mednarodno iskanje, mednarodna pravna pomoč v obsegu mednarodnega policijskega sodelovanja, zbiranje podatkov in dokumentacije o kriminalu, pomembnem za mednarodno policijsko sodelovanje, in njihovo posredovanje drugim nacionalnim birojem, Generalnemu sekretariatu Interpola in tudi drugim mednarodnim organizacijam, sodelovanje pri različnih praktičnih in teoretičnih študijah o kriminaliteti v okviru Interpola, izvajanje sklepov, priporočil, resolucij, koordinacija in povezava organov, od katerih se pričakuje sodelovanje pri obravnavi mednarodnega kriminala na nacionalni ravni (ministrstvo za pravosodje, ministrstvo za zunanje zadeve, sodišča, tožilstva, carina, upravni organi) in predstavljanje matične države na Generalni skupščini Interpola. Pri svojem delu upošteva skupne tehnične standarde in smernice Interpola.

Europol

Zaradi geostrateškega položaja Slovenije in pridruženega članstva naše države k Evropski uniji je pglavitna naloga slovenske policije njeno vsestransko povezovanje s tujimi policijami prek Interpola Ljubljana ter predvsem z vzpostavitev pisarne Europol in Urada SIRENE oziroma vključitev v Schengenski informacijski sistem. Slovenija je prva med kandidatki za članstvo v EU, ki je konec oktobra 2001 z Europolom podpisala sporazum. Namen sporazuma je krepitev sodelovanja med državami članicami Evropske unije, delujočimi v Europolu, in Slovenijo pri preprečevanju hujših oblik mednarodne kriminalitete, in sicer nezakonite trgovine s prepovedanimi drogami, trgovine z jedrskimi in radioaktivnimi snovmi, ilegalnega tihotapljenja priseljencev, trgovine z ljudmi, kriminalitete motornih vozil, kaznivih dejanj, ki so bila ali verjetno bodo storjena pri terorističnih dejavnostih zoper življenje in telo, osebno svobodo ali lastnino, ponarejanje denarja in plačilnih sredstev, pranje denarja v povezavi z naštetimi oblikami kriminalitete ali njihovimi specifičnimi pojavnimi oblikami ter z njimi povezanimi kaznivimi dejanji. Sporazum med drugim predvideva tudi izmenjavo kontaktnih oficirjev med Slovenijo in Europolom.

Center za forenzične preiskave

Še tako dober računalnik v obliki »majhnih sivih celic« v naših glavah, še tako izostren vid, voh in druga čutila bi bili mnogokrat nemočni brez uporabe sodobne kriminalistične tehnike. V Sloveniji policija v procesu preiskovanja kaznivih dejanj in

Primerjanje prstnih odtisov pred desetletji

odkrivanja storilcev opravlja vsa forenzična opravila v predkazenskem postopku, za potrebe pravosodnih organov pa tudi v kazenskem postopku.

Center za forenzične preiskave (CFP) je nekdanji center za kriminalističnotehnične preiskave, ki je bil ustanovljen leta 1950. V njem so zbrani najbolj usposobljeni strokovnjaki v državi z različnih področij forenzičnih preiskav. Vse od ustanovitve je temeljna naloga centra opravljanje preiskav in priprava mnenj za policijo, tožilstvo, pravosodje in za druge naročnike. Odgovoren je za razvoj kriminalistične tehnike v Sloveniji, koordinira opremljanje in delovanje na področju kriminalistične tehnike za vse organizacijske enote policije, skrbi za usposabljanje svojih delavcev ter zastopa Slovenijo v mednarodnih forenzičnih združenjih.

CFP sestavlja pet organizacijskih enot: fizikalni laboratorij, kemijski laboratorij, biološki laboratorij, oddelek za preiskave rokopisov in dokumentov ter oddelek za prstne odtise. Center opravlja preiskave prstnih odtisov in sledi, sledi obutve in orodja, sledi na orožju, izstrelkih in tulcih,

na rokah strelca in okoli strelnih poškodb, sledi krvi, človeških izločkov, las, dlak in tekstilnih vlaken, preiskave in identifikacijo različnih organskih in anorganskih snovi. Med slednjimi so posebej pomembne preiskave drog, strupov, eksplozivov oziroma sledi s kraja eksplozije, avtomobilskih lakov, drobcev zemlje in stekla. V centru ugotavljajo vzroke požarov in eksplozij, rekonstruirajo eksplozivne naprave, rekonstruirajo z različnih površin odstranjene oznake ter preiskujejo rokopise in sumljive dokumente.

V CFP vodijo številne zbirke. Najpomembnejši med njimi sta zbirka prstnih odtisov in zbirka profilov DNK storilcev kaznivih dejanj. V zbirki prstnih odtisov so desetprstni odtisi približno 100 000 oseb.

Danes se uporablja računalniški sistem za identifikacijo prstnih odtisov AFIS.

Strokovnjaki centra so se po končanem študiju za svoje področje forenzičnih preiskav usposobili v forenzičnih laboratorijih LKA in BKA v Nemčiji ter v laboratorijih FBI, DEA in Secret Servicea. Letno izdelajo od 3000 do 3500 mnenj, največ je preiskav vzorcev mamil in preiskav DNK v bioloških vzorcih človeškega izvora. Kot izvedenci sodelujejo tudi na obravnavah na sodiščih, teh je 20 do 40 letno, saj je 12 strokovnjakov CFP sodnih izvedencev. Neposredno sodelujejo pri 40 do 50 ogledih krajev kaznivega dejanja na leto.

Fizikalni laboratorij

Potrdila o uspešno opravljenih mednarodnih testih strokovnosti za različna področja forenzičnih preiskav, v katerih CFP redno sodeluje, dokazujejo strokovnost njegovega delovanja. Oddelek za preiskave rokopisov in sumljivih dokumentov je že štirikrat podal izvedensko mnenje na zaprosilo Mednarodnega sodišča za vojne zločine v Haagu. Kljub temu, da bazične raziskave niso delovno področje centra, so bili članki o preiskavah DNK in heroína, ki so bile opravljene v centru, dovolj zanimivi, da so bili objavljeni v vodilnih svetovnih forenzičnih revijah.

Center za forenzične preiskave je ustanovni član ENFSI (Evropska mreža forenzičnih laboratorijev, ustanovljena leta 1995) in član ASCLD (Ameriško združenje direktorjev kriminalističnih laboratorijev). Strokovnjaki centra so člani delovnih skupin ENFSI za različna področja forenzičnih preiskav in sodelujejo v skupnih evropskih projektih.

Kemijski laboratorij

Prednostne razvojne naloge centra, poleg uvajanja novih preiskovalnih metod in instrumentalnih tehnik, so standardizacija in harmonizacija analitskih metod v skladu s priporočili ENFSI ter priprava in uvajanje programov zagotavljanja kakovosti kriminalistično-tehničnih opravil pri ogledu in laboratorijskih preiskavah. Končni cilj je pridobitev certifikatov kakovosti in mednarodna akreditacija.

Mobilne kriminalistične skupine

Za nadzor nad kriminalno bolj ogroženimi predeli in za opravljanje drugih specifičnih kriminalističnih nalog so bile leta 1992 za potrebe celotne kriminalistične policije organizirane prve mobilne kriminalistične skupine v uradih kriminalistične policije na policijskih upravah v Celju, Ljubljani in Mariboru, kasneje še v Kopru. Z njimi so želeli povečati mobilnost, izboljšati kakovost dela kriminalistične policije pri opravljanju specifičnih nalog na mestnih in drugih območjih v Sloveniji in poostri nadzor nad kriminalno najbolj ogroženimi predeli.

Naloge mobilnih kriminalističnih skupin so:

- ♦ *fizično in operativno nadzorovanje kriminalnih žarišč ter zbiranje podatkov, ki so pomembni za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj;*
- ♦ *ukrepanje ob hujših kaznivih dejanjih (blokada, zasledovanje oseb);*
- ♦ *operativno-taktični ukrepi v določenih varnostnih situacijah in na območjih, na katerih se pričakuje storitev kaznivega dejanja (zasede, poostreni nadzori, varnostne akcije, prijetja nevarnih oseb);*
- ♦ *operativno-taktični ukrepi pri kriminalističnih obravnavah določenih oseb ali skupin, ki delujejo v organizirani kriminalni združbi (zaključne akcije, zasede, prijetja nevarnih oseb, zbiranje podatkov, pomembnih za kriminalistično obdelavo);*
- ♦ *odkrivanje in prijemanje iskanih oseb;*
- ♦ *izvajanje določenih posebnih policijskih preiskovalnih ukrepov po Zakonu o policiji in Zakonu o kazenskem postopku ter*
- ♦ *izvajanje posameznih ukrepov varovanja določenih oseb in objektov.*

Delo mobilnih kriminalističnih skupin organizira, usmerja in koordinira uprava kriminalistične policije, ki skrbi, da je njihov potencial ustrezno izkoriščen. Sproti analizira njihovo delovanje in na podlagi tudi tako pridobljenih ugotovitev organizira redna letna izpopolnjevanja.

Mobilna kriminalistična enota na usposabljanju

Mobilne kriminalistične skupine so se operativno dobro uveljavile in opravljajo naloge tako na območju matičnih policijskih uprav kot na območju celotne Slovenije. Na svojih matičnih upravah opravijo 70 odstotkov nalog, 30 odstotkov pa jih opravijo na drugih območjih Slovenije. Skupine so nepogrešljive pri izvajanju vseh zahtevnejših kriminalističnih akcij, pri izvajanju večjih splošno policijskih akcij in pri opravljanju nalog v turistični sezoni na območju obalnih občin, pri povečanju števila vlomov, ropov, preprodaji mamil, nasilnih kriminalnih dejanjih itd.

Skupine so organizacijsko, tehnično in operativno-taktično skladne, njeni pripadniki lahko izvajajo naloge v parih, v manjših in večjih skupinah ali kot celota.

Urad za varnost in zaščito

Urad za varnost in zaščito sodi med relativno mlade strokovne službe, saj je bil ustanovljen maja 1991. Politična, ekonomska, upravna in varnostna osamosvojitve Slovenije je pravzaprav omogočila in hkrati zahtevala prevzem pristojnosti na področju varovanja najpomembnejših domačih in tujih politikov ter institucij. Pred tem je varovanje sodilo v službo državne varnosti, ki je bila podrejena zveznim jugoslovanskim organom. Za zbiranje in ocenjevanje operativnih podatkov varovanih oseb v tedanji republiki je skrbel tretji sektor službe državne varnosti, milica pa je skrbela za varnost nekaterih oseb in zgradb, čeprav se z današnjim obsegom to nikakor ne more primerjati.

Čeprav je bilo varovanje v pristojnosti zveznih organov, so ga opravljali slovenski miličniki.

Po drugi svetovni vojni so miličniki v Sloveniji varovali poslopja tedanje skupščine in vlade, s presledki pa tudi centralnega komiteja Zveze komunistov in republiškega sekretariata za notranje zadeve. Med stalno varovanimi osebami so bili predsedniki izvršnega sveta, socialistične skupščine, republiškega predsedstva in občasno posamezni ministri. Milica je stražila poslopje avstrijskega generalnega konzulata, medtem ko nekaterih drugih častnih konzulatov ni bilo treba varovati, z izjemo belgijskega leta 1961 zaradi dogodkov v njihovi nekdanji koloniji Kongo.

Za varnost je bila ustanovljena posebna enota milice, katere ime se je spreminjalo od čete ljudske milice za razhod prek bataljona ljudske milice, varnostnega voda do postaje milice za zavarovanje oziroma zaščitne enote policije. Več dela so imeli ob obiskih tujih državljanov, ko je bilo treba poskrbeti za zavarovanje poti in zgradb, v katerih so se mudili, toda glavnino nalog s področja varovanja oseb in objektov so

do osamosvojitve opravljali v glavnem mestu nekdanje skupne države Beogradu, ki je bil tudi središče diplomatskega dogajanja, delno pa jih je opravljala služba državne varnosti.

Z osamosvojitvijo je morala Slovenija poskrbeti za vedno večje število diplomatsko-konzularnih predstavništev, ki so se odpirala v Ljubljani, povečalo se je tudi število domačih in tujih varovanih oseb. Za celovito zagotavljanje njihove varnosti je bil ustanovljen urad za varnost in zaščito. S prehodom varovanja iz državne v sistem javne varnosti se je

Motorizirano spremstvo

postopoma začel spreminjati tudi sistem varovanja. Varnostniki niso bili več samo vozniki, temveč so prevzemali naloge t.i. telesnega stražarja.

Organiziranost urada

Urad za varnost in zaščito je razdeljen na sedem oddelkov, in sicer:

- ♦ *oddelek za varovanje oseb, v sklopu katerega deluje skupina za motorizirano spremstvo,*
- ♦ *oddelek za varovanje objektov s skupinama za notranje varovanje objektov državnih organov in za mobilno varovanje objektov,*
- ♦ *oddelek za operativno varovanje in ščitenje,*
- ♦ *oddelek za operativno dežurstvo in oskrbo s skupino za operativno dežurstvo in skupino za oskrbo in tehnično varovanje,*
- ♦ *oddelek za varovanje predsednika države,*
- ♦ *oddelek za varovanje predsednika državnega zbora in*
- ♦ *oddelek za varovanje vlade Republike Slovenije.*

Oddelek za varovanje oseb skrbi za varovanje določenih oseb, objektov in okolice objektov, v katerih so sedeži organov, ki so določeni v vladni uredbi. Načrtuje,

izvaja in usklajuje varovanje domačih varovanih oseb, tujih državnih predstavnikov in delegacij ter predstavnikov mednarodnih organizacij na obiskih pri nas. Sodeluje s tujimi policijskimi in varnostnimi organi pri varovanju domačih varovanih oseb med obiski v tujini in s kabineti oziroma protokoli v zvezi z zagotavljanjem varnosti varovanih oseb. V oddelku je tudi skupina za motorizirano spremstvo varovane kolone.

Oddelek za operativno varovanje in ščitenje izvaja preventivno operativno varovanje oseb in objektov, ki jih varuje policija. Izdeluje ocene ogroženosti določenih oseb in objektov v naši državi ter za predstavnike tujih držav in mednarodnih organizacij na obisku v Sloveniji.

Oddelek za varovanje objektov izdeluje in ažurira stalne načrte varovanja ter tudi fizično varuje objekte, v katerih so sedeži vitalnih institucij Republike Slovenije: državnega zbora, urada predsednika in vlade, ministrstva za notranje zadeve ... V skladu s programom dejavnosti državnega in diplomatskega protokola zagotavlja tudi varnost objektov, ki se uporabljajo v protokolarne namene, v skladu z mednarodnimi obveznostmi pa skrbi za

9. srečanje predsednikov srednjeevropskih držav na Brdu pri Kranju

varnost diplomatskih in konzularnih predstavništev v Sloveniji. Ob sprožitvi signalno-varnostnih naprav v varovanih objektih oddelek tudi organizira in izvaja intervencije.

Oddelek za operativno dežurstvo in oskrbo zagotavlja stalno dežurstvo v uradu, saj nadzira delovanje signalno-varnostnih naprav v določenih objektih in ukrepa ob njihovih sprožitvah. Usklajuje in izvaja načrtovanje tehničnega varovanja objektov in opravlja sanitarne preglede vzorcev hrane in pijače. Oddelek zagotavlja nemoteno delovanje sistemov zvez za potrebe varovanja. Skupina za operativno dežurstvo zagotavlja takojšen in nemoten prenos informacij, potrebnih za koordinacijo operativnega dela.

Srečanje Busha in Putina

Oddelek za varovanje predsednika države načrtuje, organizira in fizično varuje predsednika republike. Sodeluje pri načrtovanju in izvajanju ukrepov tehničnega in preventivnega varovanja, tako doma kot v tujini. Podobne naloge imata oddelek za varovanje predsednika državnega zbora in za varovanje predsednika vlade.

V uradu poleg vsakdanjih varovanj najbolj izpostavljenih političnih predstavnikov naše države, na poti v službo in iz službe, med rekreacijo ipd., skrbijo tudi za varovanje njihovih uradnih dejavnosti doma in v tujini.

Varovanje obiskov tujih državnikov poteka v sodelovanju z ostalimi policijskimi službami in enotami ministrstva za notranje zadeve ter nekaterimi zunanji institucijami. Tako zahtevne naloge, kot so bila varovanja papeža Janeza Pavla II., predsednika ZDA Billa Clintona, srečanja predsednikov srednjeevropskih držav ter zasedanja predsednikov vlad držav CEFTE v Piranu in ne nazadnje srečanja Busha in Putina junija 2001 na Brdu, opravlja v okviru akcij, v katerih sodeluje večina policijskih služb. Številne pohvale varnostnih služb tujih držav in varovanih oseb dokazujejo, da svoje delo obvladajo do najmanjših podrobnosti.

Zagotavljanje optimalne varnosti

Osnovna naloga urada za varnost in zaščito in njegovih varnostnikov je varovanje in ščitenje oseb pred vsemi oblikami ogrožanja njihove integritete. Zato je pomembna pravočasna zaznava in napoved možnih problemov ter preprečevanje in nevtraliziranje problematičnih situacij.

Varovanje obiska papeža Janeza Pavla II.

Optimalno varnost določenih oseb in objektov se zagotavlja s kombinacijo ukrepov neposrednega fizičnega varovanja oseb (telesni stražarji), fizičnega in tehničnega varovanja objektov bivanja in zadrževanja varovanih oseb ter ukrepov varovanja. To obsega sistematično zbiranje, obdelovanje in analiziranje podatkov in informacij o vsem, kar bi lahko vplivalo na varnost določene osebe ali objekta. Končni rezultat dela je ocena stopnje ogroženosti osebe ali objekta, ki predstavlja podlago za načrtovanje količine in vrste potrebnih varnostnih ukrepov.

Za ustrezno nadgradnjo znanja varnostnikov in drugih uslužbencev skrbi poseben oddelek v uradu, ki vsako leto pripravi lasten program usposabljanja in izpopolnjevanja. Zaradi zahtevnosti in narave dela mora vsak bodoči varnostnik, ki se pridruži uradu, najprej uspešno končati osnovni tečaj usposabljanja. Tečaj je zahteven, toda izvajanje občutljivih nalog je v veliki meri odvisno od posameznika, njegove usposobljenosti, znanja in izkušenj. Zavedajo se pomena tujih izkušenj in znanj, zato pri izpopolnjevalnih tečajih sodelujejo s sorodnimi službami iz tujine, tudi s slovitim ameriškim Secret Serviceom. Slovenija je od leta 1998 tudi članica Association of Personal Protection Service, v kateri je 38 držav.

Operativno-komunikacijski center

Nobena policija si svojega dela ne more zamisliti brez operativno-komunikacijskih centrov, katerih naloge so sicer raznolike, toda javnost večinoma pozna samo dve, in sicer da odgovarja na njihove interventne klice in jim priskoči na pomoč. Poleg operativno-komunikacijskega centra v generalni policijski upravi imajo podobne centre tudi na vseh enajstih policijskih upravah in na policijski akademiji v Tacnu.

Operativno-komunikacijski center tako kot urad za varnost in zaščito sodi med mlajše službe, saj je nastal po osamosvojitvi. Toda njegovi začetki segajo že v leto 1945, ko je takratna narodna milica organizirala stalna dežurstva. Njegova naloga je bila, da o nastalih varnostnih razmerah takoj obvesti vse pomembne nosilce narodne oblasti, če je bilo to potrebno.

Stalna služba

D eset let kasneje, oktobra 1955, je bila na tajništvu za notranje zadeve v Ljubljani ustanovljena prva stalna služba kot posebna operativna enota, kot temeljna organizacijska oblika obstaja še danes. Pred tem je njene naloge zunaj rednega delovnega časa opravljal dežurni, ki je sprejemal prijave državljanov in jih naslednjega dne posredoval referentom na odsekih in oddelkih tajništva. Ker so komandirji mestnih postaj ljudske milice želeli od dežurnega delavca dobiti tudi kakšen koristen operativni napotek, so za stalne dežurne delavce imenovali bolj usposobljene operativne oficirje milice, ki so dobro poznali operativne naloge.

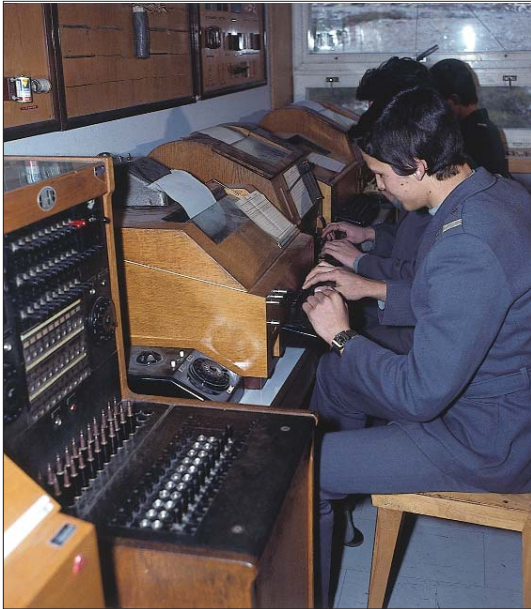
Dežurna v stalni službi

Ena prvih nalog stalne službe je bila seznanitev državljanov s telefonsko številko milice, tedaj dvomestno številko 02, katero so oglaševali v dnevnih časopisih in na radiu. Da bi vsak v nujnem primeru dobil zvezo s stalno službo, so bile rezervirane tri linije in tako je bila vsaj ena vedno prosta. Na številko 02 je bilo moč brezplačno poklicati iz katerekoli od šestindvajsetih javnih telefonskih govorilnic v Ljubljani. Po prižgani lučki na komandni plošči je uslužbenec lahko videl, odkod je klicatelj iskal pomoč.

Po vzoru britanske mestne policije je nastala nova zasnova stalne službe kot posebne operativne enote. Njena struktura in delo sta postali podobni informacijskim sobam na sedežih angleških grofijskih in mestnih policij ter New Scotland Yarda v Londonu. Že takrat je predstavljala glavni informacijski urad za vse organizacijske enote tajništva in za vse zaposlene, tako miličnike kot civilne uslužbence.

Službo je vodil šef stalne službe, v izmenah so delali še vodja izmene, kriminalistični referent in tehnik, referent za prometne nesreče, manipulant zvez, trije ali štirje vozniki specialnih avtomobilov, miličnik spremljevalec vozila za prevoz vinjenih in pridržanih oseb in teleprinteristka. Kot delavec stalne službe se prvič pojavi vodja izmene. Druga novost je bila delo v izmenah po 12 ur - organizacija dela, ki velja še danes.

Vodja izmene je bil dolžan poročati o vseh obvestilih, intervencijah, ogledih in ostalih ukrepih v kronološkem redu v poročilu, ki ga je zaključila nočna izmena in ga dostavila vsem službam tajništva ter vsem postajam milice na območju mesta

Informacije so se izmenjevale preko teleprinterjev.

Ljubljana. Na drugi strani so bile postaje milice dolžne stalno službo na kratko obveščati o vseh prijavah kaznivih dejanj, v katerih so same ukrepale. To je bila nekakšna predhodnica današnjega dnevnika dogodkov in sistema obveščanja in poročanja. Tudi takrat je bila uspešna akcija stalne službe odvisna od hitrosti sprejetega obvestila o dogodku in razpoložljivih zvez. V tistem času so razpolagali z dvema vrstama telefonskih zvez - ene so bile namenjene državljanom, druge pa uslužbencem notranjih zadev, ki so uporabljali tudi UKV in teleprinterske zveze.

Leta 1962 so imele vse postaje milice telefon. V manjših slovenskih krajih je bil edini, zato so miličniki velikokrat priskočili na pomoč krajanom in v njihovem imenu poklicali zdravnika ali veterinarja. Poleg telefona je imelo 143 postaj milice radijske zveze, 40 postaj specialne telefone in 87 postaj teleprinterje.

Konec 60. let je bila stalna služba organizirana tudi na republiški ravni, v takratnem državnem sekretariatu za notranje zadeve je bila del odseka za splošne zadeve. Služba ni nadomeščala rednih operativnih služb, opravljala je le zadolžitve, za katere so jo pooblastile uprave in službe sekretariata, vendar brez operativne odgovornosti.

Leta 1973 je bila interventna številka milice še dvomestna - 92, vezana na stalno službo uprav javne varnosti, torej na ravni regije. Z novo organizacijo in sistemizacijo policijskih postaj so načrtovali prevezavo številke na postaje milice, kar je obveljalo vse do leta 1993.

Naloge so se delile na operativne, tehnične in administrativne. Operativne naloge so bile sprejem depešnih in telefonskih obvestil o dogodkih, izsledkih, pojavih in problemih, ki so jih posredovala tajništva za notranje zadeve s področja vseh služb in posredovanje pisnih sporočil na najhitrejši način naslovnikom. Med administrativno delo je spadalo pisanje dnevnika poročil in dnevnega poročila. V dnevnik poročil so zapisovali vsa telefonska in ustna naročila, navodila, sporočila, obvestila in ukrepe, pa tudi pošiljanje izvlečkov po telefonu ustreznim službam, sprejem in oddajo depeš, vodenje evidenc in ustreznega administrativnega poslovanja. V dnevno poročilo pa so zabeležili vse prispele depeše in pomembnejše dogodke iz dnevnika dogodkov in poročil posameznih služb sekretariata ter tajništev za notranje zadeve.

Spreminjanje družbenopolitičnega življenja, vse večje zahteve operativnih služb in tehnološki razvoj so vplivali tudi na organizacijo stalne službe, ki je 1985. leta postala notranja organizacijska enota uprave milice republiškega sekretariata za notranje zadeve. To je pomenilo, da je bila na ravni sekretariata organizirana kot oddelek za stalno dežurstvo, na regijski ravni pa kot sektor za stalno dežurstvo

V stalnem dežurstvu so opravljali podobne naloge, kot jih opravlja današnji operativno-komunikacijski center.

uprav za notranje zadeve. Opredeljena je bila kot del operativnih služb, nekateri oddelki, ki so zanjo opravljali določene naloge, pa so ostali v sestavi splošnih služb.

S poslovnikom je bil podrobno opredeljen sistem nalog, kakršnega na regionalni ravni poznajo še danes; tj. sprejemanje obvestil od občanov, skrb za prve operativne ukrepe, usmerjanje, usklajevanje in vodenje dela operativnih enot in delavcev, obveščanje vodilnih delavcev in organizacijskih enot o dogodkih, pa tudi skrb za vnašanje in uporabo operativnih podatkov informacijskega sistema in pregled službenih prostorov. K nalogam je spadalo še

dokumentiranje dela v dnevnik dogodkov, pisanje dnevnega poročila ter administrativna in tehnična opravila. Vsebina dnevnika dogodkov in dnevnega poročila se ni bistveno spremenila. Med administrativno-tehnična opravila je spadalo sprejemanje in oddajanje depeš. Za svoje potrebe je služba uporabljala tudi vse operativne baze podatkov informacijskega sistema organov za notranje zadeve.

Preoblikovanje v operativno-komunikacijski center

Z osamosvojitvijo Slovenije in novo opredelitvijo policije, z združitvijo nekaterih preživelih pripadajočih služb, novo organizacijo dela in sodobno računalniško tehnologijo se je stalna služba preoblikovala v operativno-komunikacijski center kot samostojno organizacijsko enoto, tako na regijski kot državni ravni. Postavljena je bila jasna meja med operativno in spremljajočo službo, ki operativni pomaga k večji učinkovitosti. Do konca leta 1992 je nastalo 11 regijskih operativno-komunikacijskih centrov in operativno-komunikacijski center ministrstva za notranje zadeve.

Spremenila se je tudi interventna telefonska številka 92, ki je bila leta 1993 prevezana s policijskih postaj na operativne-komunikacijske centre policijskih uprav in leta 1997 spremenjena v telefonsko številko 113. Novo številko je spremljala široka promocijska akcija, v kateri so sodelovali tako nacionalni kot lokalni časopisi, televizijske hiše, kabelske televizije in kinematografi. Pripravljeni so bili telopi, koledarčki, nalepke z grafično podobo policijskega ščita z novo klicno številko.

Najpomembnejša pridobitev centrov je samostojno odločanje pri prvih operativnih posegih policije. Z novimi pooblastili centri na regijski ravni sprejemajo obvestila na interventno številko policije

113 ter skrbijo za vodenje in usmerjanje policijskih sil pri reševanju vseh interventnih varnostnih dogodkov. S tem so druge strokovne službe policije razbremenili tekočih operativnih nalog. S tako organizacijo dela in s pooblastili je zagotovljeno usklajeno delovanje uniformirane in kriminalistične policije, pa tudi njena večja učinkovitost, ki se kaže v skrajševanju reakcijskega časa v intervencijah.

Sodobna operativno-komunikacijska centra

Policija je leta 1998 postala samostojen organ v sestavi ministrstva. Z zakonom so bile jasno opredeljene naloge, organizacija policije in njena pooblastila. Operativno-komunikacijski center generalne policijske uprave je postal samostojna organizacijska enota policije, zadolžena za usklajeno delovanje na ravni države. Znotraj njega delujejo oddelki za operativno, komunikacije in zavarovanje. Center pokriva 11 operativno-komunikacijskih centrov policijskih uprav, ki v okviru policijskih nalog skrbijo za sprejem obvestil na telefonsko številko 113, prve policijske ukrepe, obveščanje in poročanje pristojnim policijskim in drugim institucijam ter zavarovanje na območju policijske uprave.

Operativno-komunikacijski center spremlja, usmerja, usklajuje in ocenjuje njihove ukrepe in posredovanje pri prometnih, naravnih in drugih nesrečah, kaznivih dejanjih in ob vseh drugih večjih, pomembnih dogodkih in pojavih. Vendar »državni« center ne skrbi samo za nadzorstvene funkcije, temveč je zadolžen tudi za usklajevanje prvih operativnih ukrepov ter obveščanje in poročanje v primeru varnostnih dogodkov, ki zajemajo več policijskih uprav ali pa za dogodke, ki so pomembni za celotno državo oziroma za informacijski sistem. V kočljivih in obsežnih varnostnih situacijah zagotavlja t.i. »štabno delovanje«.

Regijskim centrom svetuje, jih motivira, daje navodila in usmeritve, skratka skrbi, da v operativno-komunikacijskih centrih teče vse kot namazano. Ti so kot nekakšne centrale, ki sprejemajo zahteve po policijskih storitvah. Nekatere potrebujejo takojšen odziv, nekatere lahko počakajo. Kakovost policijske storitve je

pogosto odvisna tudi od informacij, ki jo posreduje klicatelj. Na podlagi zbranih informacij in predpisanih načrtov, navodil in opomnikov, pripravljenih za posamezne dogodke, operaterji skupaj z vodjo izmene in njegovim pomočnikom usmerjajo policijske patrulje oziroma operativne enote na terenu. Ker pravočasna in popolna informacija lahko rešuje življenja, javnosti preko medijev posredujejo vse informacije, pomembne za varnost v državi. Na spletnih straneh policije (www.policija.si) dnevno objavljajo tudi t.i. črno kroniko, pregled vseh odmevnejših interventnih dogodkov.

Uporabnost informacijskih in telekomunikacijskih sistemov

Delo operativno-komunikacijskih centrov bi bilo nemogoče brez sodobnih informacijskih in telekomunikacijskih sistemov in storitev. Tehnologija in

Ob večjih dogodkih koordinacija dela poteka tudi preko mobilnega OKC.

programi, ki jih ima slovenska policija, so primerljivi z vsemi evropskimi policijami. Nekatere rešitve in uporaba so povsem izvirni in so plod lastnega znanja. Tako kot služba se je razvijala tudi informacijska in telekomunikacijska tehnologija, ki ni prinesla samo nadgradnje starih sistemov, temveč je vzpostavila povsem nove sisteme in aplikacije.

Klici na interventno številko 113

S pomočjo digitalnega sistema ISDN telefonske centrale skupaj z računalniško podprtim programom »Computer Telephone Integration« v OKC sprejemajo klice na interventno številko 113. Za zapisovanje podatkov o sprejetih interventnih klicih, napotitvah policijskih patrulj na kraj dogodka, povratnih informacijah, izvedenih ukrepih uporabljajo računalniško vodeno aplikacijo Dnevnik dogodkov, ki ga vsako jutro pošljejo vsem policijskim enotam in službam. Tako se prejemniki že ob nastopu dela seznanijo s pomembnejšimi interventnimi dogodki v pretekli noči.

Komuniciranje s patruljami

Računalniški program RAKOS omogoča komuniciranje preko policijskega radijskega omrežja z vsemi policijskimi patruljami ter spremljanje vseh UKV zvez, kar posredno vpliva na večjo obveščenost o operativnem dogajanju na terenu. Terminalna povezava na centralni računalnik pa jim omogoča dostop do vseh policijskih evidenc in določenih upravnih evidenc ministrstva za notranje zadeve.

Dobra informacija – podlaga za pravilno odločitev

Odločanje je eden od neizogibnih procesov na poti do cilja in dobra informacija je temelj za pravilno odločitev. Geografski informacijski sistem omogoča vodji izmene oziroma njegovemu pomočniku pridobitev dodatnih informacij o kraju dogodka. Informacije mu pomagajo pri odločanju, kaj bo storil, katere in koliko patrulj bo poslal na kraj dogodka ipd. Pri delu jim je v pomoč tudi elektronska pošta, celoten sistem zvez in računalniško omrežje.

Anonimen telefon

V operativno-komunikacijskih centrih sprejemajo in evidentirajo klice na brezplačno anonimno telefonsko številko 080 1200, namenjeno vsem, ki bi policiji radi posredovali koristne informacije o kaznivem dejanju in pri tem ostali anonimni.

Mobilni operativni-komunikacijski center

Policija ima tudi mobilni operativni-komunikacijski center, ki ga sestavljata dva zabojnika. Ko je treba na terenu zagotoviti hitro, učinkovito in prožno koordinacijo policijskih enot in njihovega dela, ju lahko s tovornimi vozili prepeljejo na katerikoli konec Slovenije in vzpostavijo nadomestni OKC ali pa t.i. štabni center za vodenje operativnega dogodka (na primer ob obisku papeža v Sloveniji, ob smučarskih skokih v Planici ...).

Recepcija generalne policijske uprave na Štefanovi 2 deluje v sklopu OKC.

Ob vsej raznolikosti in pestrosti nalog, ki jih ima OKC, se učinkovitost njegovega dela odraža tudi v reakcijskem času. V letu 2001 je bil povprečni reakcijski čas policijskih patrulj (od klica na 113 do prihoda patrulje na kraj) za 7.638 nujnih dogodkov, ki so zahtevali takojšnjo policijsko intervencijo, 6 minut in 20 sekund, za vse interventne dogodke, ki jih je bilo 163.657, pa 22 minut in 47 sekund. Poseben program omogoča tudi prikaz reakcijskih časov tako posameznih policijskih patrulj ali za celotno policijsko upravo, pri čemer je izračun možen za poljubno časovno obdobje.

In kakšno bo operativno obveščanje in poročanje v prihodnje? Operativno-komunikacijski centri si bodo

prizadevali za še večjo kakovost komuniciranja pri sprejemanju klicev na interventno številko 113, za izboljšanje napotitve policistov na kraj interventnega dogodka, za izpopolnitev obveščanja javnosti o pomembnih varnostnih dogodkih. Seveda jim bosta pri tem v pomoč najsodobnejša oprema in tehnologija, oplemeniteni z lastnim znanjem in dolgoletnimi izkušnjami.

Specialna enota

To je dobro izurjena policijska enota, ki s svojo taktiko, udarnostjo, gibljivostjo in opremo rešuje situacije, ki se na prvi pogled zdijo brezizhodne. Pripadniki t.i. »panterjev« so usposobljeni za izvajanje nalog z visoko stopnjo tveganja, za kar je potreben natančen občutek za lastno varnost in varnost sodelavcev.

Enota je bila ustanovljena 1990 kot samostojna organizacijska enota v republiškem sekretariatu za notranje zadeve. Po sprejetju Zakona o policiji pa je vezana na generalno policijsko upravo. Vendar začetki specialne policijske enote segajo sedemnajst let nazaj, ko so nasilna kriminalna dejanja postajala vse bolj nevarna in jim tedanje miličniške enote niso bile kos.

Leta 1972 je akcija Raduša, kakor so poimenovali akcijo zajetja 19 teroristov iz vrst takratne hrvaške emigracije, pokazala, da je organizacija takšne enote nujnost. Še istega leta je predsednik države izdal ukaz o ustanovitvi miličniških enot v vseh republikah, ki se bodo bojevale proti terorizmu. V Sloveniji je bil leta

1973 ustanovljen vod milice za posebne naloge v četi milice za posebne naloge; kasneje je vod protiteroristične in protidiverzantske naloge izvajal v sklopu zaščitne enote milice.

Avgusta 1990 se je prvič pojavila kot specialna enota, ki jo je tvorilo poveljstvo, operativna enota A, operativna enota B, mehanizirana enota, enota za protidiverzijsko zaščito in enota za oskrbo. Sprva je bila vojaško organizirana, kasneje pa je prešla na policijsko organiziranost. Obdobje njenega »vojaškega« delovanja, ko je tako kot druge enote organov za notranje zadeve branila odločitev slovenskega naroda o samostojnosti in neodvisnosti ter tudi sodelovala tako v bojih kot kasneje pri umiku JLA s slovenskega ozemlja, se je končalo decembra 1991. Začelo se je obdobje prilagajanja na naloge, zaradi katerih je bila pravzaprav ustanovljena. Po letu 1994 se je število njenih pripadnikov zmanjšalo, saj so iz njenega sestava izločili enoto za protidiverzijsko zaščito, ukinili pa tudi mehanizirano enoto.

Današnja specialna enota je sestavljena iz treh enot: A, B in C. Najbolj vsestransko izurjeni specialci so v enoti A, vendar ne morejo posredovati brez podpore kolegov iz enote B, ki so izurjeni v potapljaštvu, alpinizmu, jamarstvu, ostrostrelstvu, vodenju službenih psov in vožnji specialnih vozil. Neodvisno delo na terenu pa obema omogoča logistična oziroma oskrbna enota C.

Svojo prvotno nalogo protiterorističnega delovanja je specialna enota prerasla in dopolnila. Število temeljnih nalog se je povečalo in tako danes posreduje ob prijetjih storilcev hujših kaznivih dejanj, sodeluje pri varovanju ljudi in objektov, skrbi za varnost pomembnejših državiških obiskov. Njeni pripadniki pomagajo drugim policistom pri nadziranju javnega reda na raznih športnih in drugih večjih prireditvah. Nepogrešljivi so pri odpravljanju posledic hujših elementarnih in drugih nesrečah, pomagajo pa tudi pri usposabljanju pripadnikov drugih enot in služb policije.

Za vse znanje in strokovnost, ki ga potrebuje pripadnik specialne enote za uspešno in učinkovito opravljanje nalog, sta "naravni talent" in želja premalo. Potrebna sta tudi vzgoja in izobraževanje. Intenzivno usposabljanje, individualno in skupinsko, osnovno ali specialno, je zato stalnica enote. Programi usposabljanj vključujejo taktiko delovanja, vaje v streljanju, telesno pripravo, splošno in psihološko usposabljanje. Usposabljanju in operativnemu delu namenijo kar dve tretjini časa. Dodatno znanje in izkušnje

pridobijo v sodelovanju s tujimi enotami na skupnih usposabljanjih. Pri tem ne gre le za izmenjavo izkušenj in znanj, ampak tudi za primerjavo opreme, ki jo enote pri svojem delu uporabljajo.

Rekrutacija

Mnogi želijo priti v specialno enoto, a uspe le redkim. Čeprav ni starostne omejitve, se za vstop v njihove vrste odločajo predvsem mlajši policisti z nekajletnimi izkušnjami. Poleg psihofizičnih sposobnosti morajo imeti tudi smisel za skupinsko delo, saj le tako lahko učinkovito opravijo zahtevne naloge. Kandidat gre skozi več sit preverjanja. Če izpolnjuje formalne pogoje, ga povabijo na preverjanje psihofizičnih zmogljivosti. Naslednja preizkušnja je psihotest, ki ga posebej za takšne namene pripravlja psihologinja, temu pa sledi pogovor s kandidati. Preverjajo tudi kandidatovo poznavanje specialne enote, kaj o njej ve, ali se zaveda enoletne odsotnosti od doma, zakaj se ji želi priključiti ... Peščico, ki uspešno prestane stroge zdravniške preglede, preverjanja psihofizičnih sposobnosti in naporene pogovore čaka polletno uvodno usposabljanje, sestavljeno iz teoretičnega in praktičnega dela. A vsi, ki ga uspešno zaključijo, ne postanejo pripadniki specialne enote. Tiste, ki so ga končali z nekoliko slabšim uspehom, predlagajo za delo v kriminalistični policiji, uradu za varnost in zaščito ...

Najuspešnejši ostanejo v specialni enoti v povprečju okoli deset let. Dolžina staža je odvisna samo od rezultatov, ki jih dosežejo na vsakoletnem preverjanju znanj po zahtevnem katalogu, ki velja za njihovo usposabljanje. Preverjanje splošne, strokovne in telesne pripravljenosti ni napovedano, zato se nanj ni mogoče vnaprej pripraviti. Samo predpostavljeni vedo, kdo in kdaj bo moral na preverjanje veščin. Tisti, ki ne uspejo, se vrnejo med »navadne« policiste.

K njihovemu delu sodi določena stopnja neprepoznavnosti, pa čeprav se ne glede na vrsto naloge pojavijo povsod, kjer je to potrebno. Navajeni so delati hitro, strokovno in učinkovito. Njihov slogan je izurjeni za pomoč, a tudi za udarnost in ostrino. Tudi zato, ker njihovo delo ni preveč javno, so dnevi odprtih vrat specialne enote izredno dobro obiskani. Zanje se zanima staro in mlado, klici na odnose z javnostmi policije, kdaj bo možen »prost« vstop, so zato kar pogosti. Obiskovalci si z velikim veseljem ogledajo opremo – bojno oklepno vozilo, potapljaško opremo, neprebojne jopiče, maske, še najraje pa poprimejo za kakšen kos orožja, ki je v arzenalu specialne enote.

Del pripadnikov je vedno pripravljen za hitro posredovanje, preostale pa skličejo po potrebi. Usposobljenost in stalna pripravljenost panterjem (kot se imenujejo) omogočata, da lahko kadarkoli priskočijo na pomoč drugim policijskim enotam, posebno tedaj, ko te ocenijo, da same s svojo izurjenostjo, tehnično opremljenostjo in taktiko ne bodo kos nalogi. Specialna enota veliko sodeluje z uradom za varnost in zaščito, kriminalistično policijo, zlasti s centrom za protibombno zaščito, in drugimi enotami. Letno opravijo 40 do 50 skupnih akcij.

Ponosni so, da v vseh akcijah - od ustanovitve voda za posebne naloge 1973 do danes, z izjemo osamosvojitvene vojne 1991 - pri izvajanju nalog niso uporabili strelnega orožja, kar dokazuje izurjenost in profesionalnost njenih pripadnikov. Zato ne presenečajo njihovi odlični rezultati na najrazličnejših tekmovanjih doma in v svetu, med najdragocenejšimi pa so tisti z mednarodnih tekem specialnih enot.

V njihovih vrstah je nekaj izvrstnih strokovnjakov za posamezna področja dela, ki svoje izkušnje in specifična znanja radi posredujejo svojim kolegom. Tako je nastalo kar nekaj priročnikov, katerih avtorji so inštruktorji v specialni enoti; od praktičnega postopka, namenjenega vsem policistom, do priročnika o uporabi helikopterja pri delu specialne enote, ki je dobrodošel pripomoček tudi za pripadnike posebne policijske enote. Z njimi pogosto zapolnijo vrzel v domači in tuji strokovni literaturi.

Policijska akademija

Policijska akademija skrbi za načrtovanje in izvajanje izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja za potrebe policije. Njeno poslanstvo je stalna skrb za strokovno usposabljanje delavcev policije, ki bodo kompetentno in v zadovoljstvo državljanov oziroma javnosti opravljali svoje naloge.

Šola ljudske milice v Semiču

Izobraževanje ima v policiji dolgoletno tradicijo. Že orožništvo je razvilo uspešen sistem šolanja, usposabljanja in izpopolnjevanja, od usposabljanja na samih orožniških postajah, v stalnih šolah, ki so bile pripravniške, patroljne in podčastniške, različnih tečajih in izpitih za napredovanje v določene čine. Med drugo svetovno vojno je narodna zaščita v Beli krajini organizirala tritedenske tečaje za svoje pripadnike, ki so obsegali politične in strokovne teme. Do konca vojne je tečaje uspešno zaključilo več kot 450 tečajnikov. Po osvoboditvi so se kmalu začeli tečaji za miličnike. Že poleti je bila v

Ljubljani ustanovljena šola ljudske milice, pouk pa je potekal v prostorih, kjer je danes Bolnica dr. Petra Držaja.

Sledile so selitve, dokončno pa se je z ustanovitvijo Šole državnega sekretariata za notranje zadeve Ljudske republike Slovenije, preselila v Tacen. Zaradi premajhne zmogljivosti šole v Tacnu so šestmesečne pripravniške tečaje za miličnike organizirali še v Ljubljani, Mariboru, Celju in Kopru.

Leta 1960 je bila ustanovljena dveletna Srednja strokovna šola za notranje zadeve, v katero so se lahko vpisali tisti, ki so končali miličniško šolo, imeli končano osemletno šolanje oziroma imeli takrat podoficirski čin. Šola se je kasneje preimenovala v Strokovno šolo za notranje zadeve, iz nje pa je nastala šola za miličnike, ki so se želeli milici priključiti po odsluženju vojaškega roka.

Vendar omenjeni način izobraževanja ni zadoščal, predvsem pa ni zagotavljal dovolj novih in svežih moči. Zato so se v tedanjem vodstvu milice odločili za nov način šolanja – po končani osnovni šoli. Jeseni 1967 je prvih 148 kadetov stopilo skozi vrata Šole za miličnike kadete. Vendar izobraževalni center, ki se je izoblikoval v Tacnu, ni skrbel samo za izobraževanje miličnikov, pač pa tudi za šolanje službenih psov, izobraževanje pomožnih policistov ... V njem je domoval tudi muzej organov za notranje zadeve. Junija 2002 je šola, ki se je med tem že preimenovala v Srednjo policijsko šolo, zapustila zadnja generacija kadetinj in kadetov. Čas je za nove oblike izobraževanja, ki bodo šle v korak z razvojem in potrebami policijskega dela.

Tako je danes izobraževanje v policijski akademiji povezano s spoznanjem, da je policija javna služba, da je njen cilj uveljavljanje zakona (zagotavljanje varnosti, preprečevanje, nadziranje, pomoč in odkrivanje), doseganje kakovosti policijskega

dela (uveljavljanje in spoštovanje prava, uporaba policijskega znanja in veščin ter etičnost policijskega dela), spoštovanje človekovih pravic, neposeganje v svobodo posameznika bolj, kot to dovoljuje zakon, izgrajevanje osebnega in poklicnega etosa, profesionalne podobe, ki bo prepoznavna in v družbi sprejeta.

Policijska akademija v Tacnu

V policijski akademiji, ki si prizadeva slediti sodobnim usmeritvam v policijskem izobraževanju, še zlasti na področju uveljavljanja in spoštovanja človekovih pravic, se zavedajo, da je za strokovno in učinkovito izvajanje nalog s policijskega delovnega področja pomembno tudi usklajeno delovanje sistema, ki v policiji skrbi za kakovostno načrtovanje in izvajanje izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja. Stalna oblika njihovega dela je spremljanje in ocenjevanje pokazateljev uspešnosti izvajanja posameznih oblik izobraževanja in na podlagi teh ugotovitev uvajanje novih metod dela. Leta 2000 ustanovljeni

Programski svet policijske akademije skrbi za strateško načrtovanje in izvajanje izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja v policiji, pri čemer določa prioritete na področju policijskega izobraževanja, obravnava predlog kataloga usposabljanj za vsako leto in nove programe izpopolnjevanja in usposabljanja, katere predlaga v podpis generalnemu direktorju policije.

Za izvedbo samih programov izobraževanja, usposabljanj in izpopolnjevanj skrbijo srednja in višja policijska šola ter center za izpopolnjevanje in usposabljanje.

Srednja policijska šola

Zaživela je septembra 1967 z vpisom prvih kadetov v triletni srednješolski program, ki je leta 1974 prešel v štiriletnega, upoštevajoč splošni slovenski šolski sistem. Leta 2002 je izobraževanje zaključila zadnja generacija dijakov in dijakinj. Srednjo policijsko šolo je končalo približno 4800 dijakov. Srednješolski program je nasledil program izobraževanja odraslih za poklic policista, ki ga je verificiral Strokovni svet Republike Slovenije za poklicno in strokovno izobraževanje. Način usposabljanja je povezan s sodobnimi pristopi, in sicer posredovati policistom sklop znanj in veščin, potrebnih za uspešno izvajanje nove miselnosti in novih načinov dela.

Zadnja generacija, ki je zaključila srednješolski program.

V izobraževalni program za poklic policista se lahko vključi, kdor:

- ♦ ima V. stopnjo izobrazbe;
- ♦ je državljan Republike Slovenije s stalnim prebivališčem v Sloveniji;
- ♦ ni starejši od 30 let;
- ♦ ima ustrezne psihofizične sposobnosti;
- ♦ ima odslužen vojaški rok (za moške);
- ♦ ni bil pravnomočno obsojen zaradi naklepne kaznivenga dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti in ni bil obsojen na nepogojno kazen zapora v trajanju več kot tri mesece;
- ♦ ni v kazenskem postopku zaradi kaznivenga dejanja iz prejšnje alineje;
- ♦ sklene delovno razmerje.

Osemnajst mesecev trajajoč izobraževalni program za poklic policista je javno verificiran program, po katerem se izobražujejo kandidatke in kandidati za policiste. Načrtovan je tako, da zadovolji stvarnim potrebam policijske stroke in vsakodnevnim delovnim nalogam, upošteva pa tudi vladno Strategijo Republike

Slovenije za vključevanje v EU, ki za področje policije predvideva pripravo izobraževalnih modulov in curriculumov za področja, ki so v pristopni strategiji opredeljena kot prednostna, in upoštevanje sodobnih didaktičnih metod in izobraževalne tehnologije.

Program je zasnovan v treh moduli z dvema vmesnima obdobjema praktičnega učenja in dela, ki ga kandidati opravljajo na policijskih postajah. Pomembno je, da bodoči policisti povezujejo teorijo in poznavanje zakonodaje z vsakdanjimi življenjskimi okoliščinami, v katerih morajo kasneje profesionalno odločati in ukrepati. Prav tako je pomembno, da prakso opravljajo na policijski postaji, na kateri bodo pozneje zaposleni. Na ta način se odgovornost za učenje kot proces in rezultat tega učenja porazdeli med šolo in policijsko postajo, ki je prav gotovo motivirana za dobro usposobljenega policista.

Večina kandidatov in kandidatke biva v domu v Tacnu, ki tudi sicer omogoča bivanje udeležencem usposabljanja vseh programov izobraževanja in usposabljanja, obenem pa skrbi tudi za prostočasne dejavnosti. Urnik omogoča predavateljem več svobode pri oblikovanju vaj in

Kandidat za policista se usposablja za usmerjanje prometa v enem izmed ljubljanskih križišč.

Med učno uro

uporabi različnih učnih metod. Program se izvaja po principih izkustvenega učenja, kar pomeni uporabo metod, kot so študija primera, simulacije, igre vlog, delo v skupinah in podobno. Z vajami in skupinskim delom kandidati pridobivajo veščine medsebojnega komuniciranja in dela v skupini.

V okviru šole deluje tudi avtošola, ki je vpisana v register avtošol ministrstva za šolstvo, znanost in šport in izvaja projekt varne vožnje, praktično vožnjo za voznike A in B kategorije in vožnjo policijskih vozil.

Višja policijska šola

Višješolsko izobraževanje policistov ima v Sloveniji že dolgo tradicijo. Višja šola je bila ustanovljena že leta 1973, in sicer kot samostojni oddelek za notranje zadeve takratne Višje upravne šole v Ljubljani. Pod njenim okriljem je delovala do leta 1980, ko je bila z Zakonom o notranjih zadevah organizacijsko prenesena v izobraževalni center. Naslednje leto se je povezala z Univerzo v Ljubljani in postala javno priznana izobraževalna institucija. Z uveljavitvijo novega zakona o visokem

šolstvu se je leta 1995 preoblikovala v Visoko policijsko-varnostno šolo s triletnim izobraževalnim programom. S tem pa se je pojavil problem, kako zapolniti potrebe po policijskem kadru z višješolsko izobrazbo in ustreznim strokovnim znanjem, potrebnim za delo v policiji.

V višjo policijsko šolo se lahko vpišejo policisti, ki imajo končan izobraževalni program za pridobitev poklica policist ali katerikoli štiriletni srednješolski program in opravljen izpit za izvajanje policijskih pooblastil. Izpolnjevati pa morajo tudi naslednje posebne pogoje:

- ♦ imeti štiri leta delovnih izkušenj,
- ♦ imeti pozitivno pisno oceno predstojnika in
- ♦ z delodajalcem skleniti pogodbo o šolanju.

Tako je bila leta 2000 iz potrebe, da policija zaradi posebnosti svojega dela sama izobražuje kadre, ki si bodo pridobili znanja za vodenje delovnih procesov v policijskih enotah, znotraj policijske akademije ustanovljena višja policijska šola. Šola predstavlja vmesni člen v policijskem izobraževanju, ki glede na strokovne potrebe omogoča

V učnem procesu se seznanijo tudi z borilnimi veščinami.

prehodnost izobraževanja, od osnovnega za poklic policist do visoko strokovnega za opravljanje zahtevnejših delovnih nalog. Višja policijska šola izvaja usposabljanje za vodenje in upravljanje ter je namenjena policijskim starešinam.

Izobraževanje na podlagi javno veljavnega programa višjega strokovnega izobraževanja poteka v dveh letnikih. Prvi letnik omogoča pridobitev znanj na splošnem, deloma na posebnem policijskem področju, v drugem letniku pa so posebni izbirni predmeti. V izobraževalnem programu je zlasti poudarjeno praktično izobraževanje, ki naj študentom zagotovi pridobitev ustreznih praktičnih znanj. Študent po uspešnem zaključku študija pridobi naziv policijski inšpektor.

V izobraževalnem programu izpopolnjevanja za poklic policist in v izobraževalnem programu višji policist je velik poudarek na varovanju človekovih pravic in svoboščin, predvsem v luči uporabe policijskih pooblastil. Temu posvečajo veliko pozornost pri vseh predmetih, še dodatno pa to tematiko obravnavajo pri posebnem predmetu Poklicna etika. V obeh programih se policijska pooblastila obravnavajo tudi v okviru posebnega predmeta Policijska pooblastila s praktičnim postopkom. Pri kandidatih se predmet Poklicna etika izvaja v drugem modulu, ko kandidati za policiste že osvojijo osnovna policijska znanja in veščine in so policijsko delo že izkusili tudi med 6-tedensko prakso. Študenti višje policijske šole se s tem predmetom srečajo v drugem letniku. Cilj je prihodnje policijske starešine pripeljati do odličnosti; odličen policist je tisti, ki dela pravo stvar, na pravi način, ob pravem času in iz pravih razlogov. Pri predavanjih sodelujejo tako zunanji strokovnjaki s področja socialnih veščin kot strokovnjaki iz policijskih vrst. S predmetom Poklicna etika so seznanili predstavnike vladnih in nevladnih organizacij iz Slovenije in tujine, prav tako je bil višješolski izobraževalni program »Višji policist« posredovan Visoki policijsko - varnostni šoli.

Center za izpopolnjevanje in usposabljanje

Center za izpopolnjevanje in usposabljanje je zadolžen za nenehno izobraževanje na delovnem mestu in specialistično usposabljanje. Organiziran je tako, da skrbi za usposabljanja na različnih področjih policijskega dela: zatiranje kriminalitete, splošne in posebne policijske naloge, preventivno policijsko delo, priprave na strokovne izpite, izvajanje priprav in izpitov za policijska pooblastila, prometna varnost, mejne zadeve in tujci, trening komunikacije in socialnih veščin za delo z ljudmi. Skrbi za andragoško in didaktično svetovanje pri pripravi programov, spremlja izvedbo programov in vrednoti usposabljanja, spremlja porabo denarja za usposabljanja, načrtuje usposabljanja v Gotenici, ureja usposabljanja pri zunanjih izvajalcih in izdaja potrdila o udeležbi na usposabljanjih. Sodeluje pri organizaciji in izvedbi različnih mednarodnih usposabljanj. Na leto se usposabljanj udeleži približno 3000 policistov.

Center zagotavlja kakovostno izvedbo usposabljanj in na ta način prispeva k učinkovitemu delu policije, večja pa se tudi zadovoljstvo in motiviranost zaposlenih. V učenje vnaša sodobne metode in organizira izkustveno naravnana usposabljanja. Vsakoletni katalog usposabljanj je zelo obsežen.

V vseh programih usposabljanj, ki obravnavajo policijsko delo in tudi policijska pooblastila, ki pomenijo poseg v človekove pravice in svoboščine, posebno pozornost namenja strokovni in zakoniti uporabi policijskih pooblastil, upoštevajoč etična načela in spoštujoč človekove pravice in svoboščine. Posebno pozornost namenja oblikovanju socialne kompetence policistov, predvsem razvijanju komunikacijskih veščin in upravljanja konfliktov. Usposabljanje je naravnano tako, da s spoznavanjem zakonitosti komunikacijskega procesa in z zavedanjem možnosti izbire v komunikaciji policiste uči spoštovati in ščititi človekovo dostojanstvo in zagotavljati človekove pravice vseh.

Policijske pse šolajo inštruktorji v Podutiku.

Znotraj centra sta dva oddelka, in sicer za izpopolnjevanje in usposabljanje v Gotenici in šolanje službenih psov v Podutiku. Oddelek za izpopolnjevanje in usposabljanje v Gotenici skrbi predvsem za vsa tista usposabljanja, ki so povezana z delom na prostem, saj sama vas in okolica to omogočata. V Gotenici se izvaja integrirani trening za kandidate za policiste. Tam se izvajajo taktična usposabljanja vodnikov službenih psov, številna urjenja specialne enote, posebnih policijskih enot in različna urjenja v streljanju, praktična usposabljanja kriminalistov in prometnih policistov. V Gotenici se izvajajo tudi številna druga usposabljanja, ki sicer niso vezana na delo na prostem, saj je tam najlažje zbrati in namestiti večje število ljudi in hkrati zagotoviti, da ne bodo moteni z vsakdanjimi nalogami.

Oddelek za šolanje službenih policijskih psov ima za seboj že več kot petdesetletno zgodovino. Vsako

leto usposobi nekaj novih vodnikov službenih psov in izšola približno 25 psov za splošno in specialistično uporabo. Vodniki in psi ob koncu šolanja opravijo zaključni preizkus, potem pa so razporejeni na opravljanje policijskih nalog po policijskih upravah. Danes šolajo predvsem pse za splošno in specialistično uporabo (za iskanje nedovoljenih drog in eksploziva). Oddelek redno sodeluje pri organizaciji in izvedbi rednih mesečnih skupnih vaj vodnikov po posameznih policijskih upravah pod vodstvom inštruktorja šole. Pri tem je glavna naloga vaj sprotno in strokovno odpravljanje napak pri delu vodnika in psa ter zagotavljanje visoke ravni znanja in pripravljenosti, k čemur prispeva tudi redna analiza uporabe službenih psov.

Kriminalistični tečaj je namenjen vsem tistim novincem, ki prihajajo v kriminalistično policijo s končano visoko ali univerzitetno izobrazbo. V polletnem šolanju se usposobijo za strokovno in zakonito opravljanje kriminalističnih nalog. Temeljito spoznajo kazensko zakonodajo in se usposobijo za konkretno uporabo določb kazenskega in kazensko-procesnega prava. Spoznajo kriminalistično tehniko, taktiko in metodiko za preiskovanje kaznivih dejanj na področjih raziskovanja klasične, organizirane in gospodarske kriminalitete. Naučijo se strokovno in zakonito opravljati kriminalistična opravila v okviru policijskih pooblastil, izvesti praktične postopke in uporabljati prisilna sredstva. V praktičnem delu kriminalističnega tečaja s pomočjo študij primerov integrirajo teoretična znanja s praktičnim delom, da so sposobni načrtovati in izvesti preiskovanje kaznivih dejanj. V nadaljevalnih usposabljanjih se kriminalisti naučijo načrtovati, organizirati in voditi zahtevnejše naloge in izvajati splošne in posebne kriminalistične postopke.

Na usposabljanjih za vodje policijskih okolišev udeleženci spoznajo različne oblike preventivnega dela v policiji. Učijo se, kako s svojim delom v skupnosti preventivno delovati in preprečevati kriminaliteto, kako delati z otroki, mladoletnimi in žrtvami. Spoznajo institucionalizirane oblike sodelovanja s skupnostjo, učijo se, kako navezovati stike z ljudmi in skupaj z njimi skrbeti za varnost skupnosti.

Usposabljanja s področja mejnih zadev in tujcev posvečajo pozornost sodobnim postopkom varovanja državne meje in izvajanju mejne kontrole v skladu s schengenskimi standardi.

V skladu z Zakonom o vojaški dolžnosti so naborniki lahko do leta 2000 odslužili vojaški rok tudi v policiji, za kar je bil zadolžen center za usposabljanje pomožnih policistov. V policijski akademiji deluje še oddelek za podporo, ki skrbi, da delo v akademiji in njenih organizacijskih enotah nemoteno poteka. Oddelek poleg tega načrtuje in tehnično podpira izdajateljsko dejavnost. Policijska akademija je izdala lepo število učnih gradiv, priročnikov. Ob tem pa je treba dodati, da so na tem področju dejavne tudi same policijske enote, saj letno izdajo številne zloženke, zgibanke, biltene, vodnike s preventivno vsebino in priročnike za operativno delo.

Policijska akademija sodeluje v mednarodnih oblikah policijskega izobraževanja in usposabljanja. Slovenski policisti se redno usposabljujejo predvsem v programih Srednjeevropske policijske akademije, Združenja

Na elitnem plesu na Dunaju so bili tudi predstavniki policijske akademije.

evropskih policijskih akademij, Evropske policijske akademije in v programih, ki jih za evropske države organizira FBI (ILE v Budimpešti). Dobre odnose imajo z Inštitutom za usposabljanje policije v bavarskem Ainringu, s Polizeiführungsakademie v Münstru, z glavno šolo Zvezne mejne zaščite ZRN v Lübecku, Ecole national de police v Parizu, s fakultetami National Police Training v Bramshillu, Centrom LSOP za izobraževanje in usposabljanje nizozemske policije, s šolama avstrijske žandarmerije v Gradcu in Krumpendorfu ter številnimi drugimi.

Kadrovska služba

Brez ustrezne logistične podpore ne more delovati nobena organizacija, tudi policijska ne. Čeprav so te splošne, spremljajoče in servisne dejavnosti manj na očeh javnosti, so temeljnega pomena za policijsko organizacijo in njeno delovanje. Za upravljanje s človeškimi, finančnimi in podatkovnimi (informativnimi) viri skrbijo kadrovska služba, skupne službe in služba za informatiko in telekomunikacije.

Vsak zaposleni ima svojo personalno mapo, kjer so shranjene »kadrovske« odločbe.

Pred nekaj več kot sto leti je za red in mir v deželi Kranjski skrbelo približno 300 orožnikov in policistov, natančneje en orožnik ali policist na okoli 1.600 prebivalcev, danes je policija sistem z 9000 zaposlenimi, za varnost ljudi in njihovega premoženja skrbi skoraj sedem tisoč štiristo policistov in kriminalistov. Z včlanitvijo v Evropsko unijo bo njihovo število naraslo, saj bo morala policija v naslednjih letih zaradi schengenskih zahtev usposobiti še 2300 policistov. Pred kadrovsko službo je zelo odgovorna naloga, saj je načrtovanje in upravljanje s človeškimi viri vedno kočljiva naloga.

Kadrovska služba kot notranjeorganizacijska enota generalne policijske uprave je nastala ob reorganizaciji policije aprila 2000 in je naslednica nekdanje uprave za organizacijo in kadre v ministrstvu za notranje zadeve. Deli se na sekcijo za kadre in delovna razmerja, ki vključuje odsek za delovna razmerja in odsek za kadrovsko dokumentacijo, ter službo za varnost in zdravje pri delu.

Policija v številkah (na dan 31.12.2001):

<i>število vseh zaposlenih</i>	8.874
<i>moški</i>	7.095
<i>ženske</i>	1.779
<i>število uniformiranih policistov</i>	5.889
<i>moški</i>	5.498
<i>ženske</i>	391
<i>število neuniformiranih policistov</i>	1.470
<i>moški</i>	1.257
<i>ženske</i>	213
<i>število ostalih delavcev policije</i>	1.515
<i>moški</i>	340
<i>ženske</i>	1.175
<i>povprečna starost zaposlenih v policiji</i>	34 let
<i>število zaposlenih z doktoratom oziroma magisterijem</i>	29
<i>število zaposlenih z univerzitetno oziroma visokošolsko izobrazbo</i>	883
<i>število zaposlenih z višjo izobrazbo</i>	849
<i>število zaposlenih s srednjo izobrazbo</i>	6.310
<i>število zaposlenih z nižjo izobrazbo (osnovnošolsko, poklicno)</i>	803

Skrb za zaposlene je glavna naloga kadrovske službe.

Njene naloge so številne in raznolike. Med njimi so priprava predlogov podzakonskih aktov s področja organizacije in sistemizacije delovnih mest ter predlaganje izhodišč in sodelovanje pri vrednotenju delovnih mest, proučevanje potreb po kadrih, priprava srednjeročnih in letnih kadrovskih načrtov ter organiziranje in izvajanje postopkov v zvezi s sklenitvijo delovnega razmerja, dajanje predlogov in soglasij k razporeditvam delavcev, reševanje ugovorov in zahtev za varstvo pravic iz delovnih razmerij ter opravljanje drugih nalog v zvezi z delovnopравnim statusom delavcev. Pripravlja strokovne podlage za sodelovanje z državnim pravobranilstvom. Njena skrb je tudi varnost in zdravje pri delu. Opravlja zdravstveno selekcijo kandidatov pred sprejemom v delovno razmerje, spremlja in proučuje zdravstveno stanje in delovno zmožnost že zaposlenih. Poleg tega ureja zdravstveno, pokojninsko in invalidsko zavarovanje delavcev, zbira, pripravlja, obdeluje in ureja kadrovske podatke in vodi kadrovske evidenco. Med njenimi nalogami je tudi izdelava analiz in statističnih poročil s kadrovskega področja.

Temeljno dejavnost kadrovske službe opredeljujeta Zakon o policiji in Pravilnik o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest MNZ in policije, samo izvajanje njenih nalog pa je urejeno v delovni zakonodaji in drugih zakonskih in podzakonskih aktih.

Kadrovska služba vsestransko skrbi za zaposlene in razvijanje kadrovskih potencialov, zato intenzivno sodeluje pri uveljavljanju kariernega sistema.

Kadrovska služba v sodelovanju s policijsko akademijo opravlja izbirni postopek za kandidate in kandidatke za policist(k)e. Policijske uprave vse vloge odstopijo kadrovske službi policije, ki glede na kadrovske potrebe po posameznih regijah vabi kandidate in kandidatke, ki izpolnjujejo formalne pogoje, na preizkus telesnih zmogljivosti in psihološki pregled. Vsi, ki uspešno opravijo preizkus telesnih zmogljivosti, še isti dan opravljajo psihološki pregled, s katerim se ugotavlja predvsem kandidatovo duševno zdravje, emocionalna zrelost in stabilnost ter primernost intelektualnih sposobnosti. Naslednje sito je zdravniški pregled. Preverja se, ali imajo kandidati in kandidatke primerno telesno zgradbo. Bodoči policist ne sme imeti nobene kronične bolezni, okvare ali hibe, ki bi ga lahko ovirale pri delu.

V zaključni fazi se kandidate, ki uspešno opravijo vse preizkuse, razvrsti glede na dosežene rezultate ter glede na kadrovske potrebe po posameznih regijah. Izbrani kandidati se nato vključijo v program usposabljanja za poklic policista in za čas usposabljanja sklene delovno razmerje za določen čas. Če uspešno zaključijo usposabljanje, lahko sklenejo delovno razmerje za nedoločen čas.

Služba za varnost in zdravje pri delu

Med nalogami kadrovske službe je zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu. Prednostne naloge so analiza in zdravstvena ocena delovnih mest, določanje varstvenih ukrepov pri delu, spremljanje njihovega izvajanja in učinkovitosti, nadzor nad nevarnostmi in škodljivostmi pri delu (merjenje ekoloških okoliščin in elektromagnetnega, ionizirajočega sevanja), opravljanje preventivnih pregledov delavcev, zagotavljanje specifičnih preventivnih zdravstvenih ukrepov za varovanje zdravja in delovne zmožnosti (na primer: preprečevanje nalezljivih bolezni, cepljenje) itd. Za celotno policijo je bila izdelana tudi ocena tveganja za posamezna delovna mesta.

Posebno skrb namenjajo usposabljanju delavcev za izvajanje določenih varstvenih ukrepov ter obravnavi

delavcev s spremenjeno oziroma zmanjšano delovno zmožnostjo. Služba za varnost in zdravje sodeluje tudi pri pripravi aktov s področja varnosti in zdravja pri delu ter varstva pred požari.

Temeljne dejavnosti za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu, usposabljanje delavcev za varno in zdravo delo, za podporo zdravemu načinu življenja in reševanju zdravstvene problematike delavcev ter omogočanje medsektorskega sodelovanja zajemajo:

- ♦ *dopolnitev podpornih sistemov na področju varnosti in zdravja pri delu,*
- ♦ *koordinacijo celotne dejavnosti za promocijo zdravja,*
- ♦ *vključevanje v mrežo medsektorskega sodelovanja,*
- ♦ *zagotavljanje ustreznih delovnih razmer in varnosti delovnega procesa,*
- ♦ *vzdrževanje psihofizične kondicije delavcev,*
- ♦ *obvladovanje stresnih obremenitev pri delu,*
- ♦ *spodbujanje zdravega načina življenja delavcev.*

Služba za informatiko in telekomunikacije

Posamezniki in organizacije so odvisni od izmenjave mnenj, navodil, sporočil in drugega, kar omogoča uspešno delovanje sistema. V dolgih letih obstoja je

človeštvo iznašlo najrazličnejše načine za vzpostavljanje zveze in prenos informacij od pošiljatelja do prejemnika. Sprva povsem preproste metode in naprave so se razvile do zelo sofisticiranih naprav, katerih uporaba pa je relativno preprosta.

Že milica je pri svojem delu uporabljala številna sredstva žičnih in brezžičnih zvez, predvsem zaradi zanesljivega, cenenega in presenetljivo hitrega prenosa sporočil. Ker pa njihovi uporabniki (miličniki) naprav niso znali uporabljati v polni meri, so jih strokovnjaki podučili, kako pravilno uporabljati vse naprave, ki so jih imeli na voljo.

Za upravljanje informacijsko-telekomunikacijskega sistema, s katerim policija obvladuje množico podatkov in informacij, ki nastajajo in krožijo v organizaciji, je pristojna služba za informatiko in telekomunikacije. Ta skrbi za nemoteno delovanje vseh informacijskih in telekomunikacijskih servisov, ki podpirajo izvajanje nalog policije, ter za uvajanje in razvoj informacijske in telekomunikacijske infrastrukture. Pri tem sodeluje z

Računalniški center v milici

ministrstvom za notranje zadeve ter drugimi državnimi organi pri povezovanju v informacijske in telekomunikacijske sisteme državne uprave ter pri sprejemanju veljavnih standardov.

Službo za informatiko in telekomunikacije sestavljajo vodstvo ter trije centri:

- ♦ *center za informatiko,*
- ♦ *center za telekomunikacije in*
- ♦ *center za zaščito podatkov.*

Vodstvo službe opravlja naloge s področja načrtovanja, organiziranja in vodenja. Usklajuje delo centrov in pripravlja razvojno-planske in normativne dokumente. Koordinira delovanje, izpopolnjevanje in usposabljanje, nabavo informacijsko-telekomunikacijske opreme policije, izvedbo javnih naročil ter spremlja porabo dodeljenih proračunskih sredstev.

Center za informatiko sestavljajo:

- ♦ *odsek za razvoj in vzdrževanje aplikacij,*
- ♦ *odsek za elektronsko poslovanje,*
- ♦ *odsek za centralni računalniški sistem,*
- ♦ *odsek za razvoj lokalnih informacijskih sistemov,*
- ♦ *odsek za informacijsko strojno opremo in*
- ♦ *odsek za statistiko in podporo uporabnikom.*

Center za informatiko upravlja, razvija in vzdržuje informacijski sistem policije. Še vedno skrbi za delno podporo informacijskega sistema ministrstva za notranje zadeve in tudi upravnih notranjih zadev. Na centralnem strežniku so policijske podatkovne baze in podatkovne baze za področje upravnih notranjih zadev.

V milici so se zavedali pomena dobrega informacijskega sistema za opravljanje nalog na terenu.

Sestavlja ga šest odsekov, ki so organizirani za področja systemske in aplikativne podpore ter za področje informacijske strojne opreme. Center za informatiko organizira izobraževalne tečaje za uporabo lastnih aplikacijskih rešitev ter nekaterih standardnih programskih orodij. Osrednji del informacijskega sistema je centralni strežnik, do katerega ima dostop preko 7000 uporabnikov. Za dostop uporabljajo osebne računalnike, ki so na nekaterih lokacijah povezani v lokalna računalniška omrežja, terminale in mobilne terminale.

Center za telekomunikacije sestavlja pet odsekov:

- ♦ *odsek za radijske zveze,*
- ♦ *odsek za elektronske naprave,*
- ♦ *odsek za fiksna govorna omrežja,*
- ♦ *odsek za medomrežne povezave in*
- ♦ *odsek za sisteme tehničnega varovanja.*

Center za telekomunikacije izvaja smiselno zaokrožene delovne procese s področja telekomunikacij. Poleg osnovnih dejavnosti vzdržuje elektronsko opremo ter opremo za tehnično varovanje in videonadzor. Ukvarja se s projektiranjem, načrtovanjem, gradnjo in nadziranjem ter vzdrževanjem policijskih digitalnih in analognih radijskih omrežij, linijskih prenosnih sistemov, komutacijskih sistemov, sistemov za medomrežna povezovanja in drugih. Sodeluje pri standardizaciji, tipizaciji in sistemizaciji telekomunikacijske, elektronske in druge opreme ter jo testira.

Center za zaščito podatkov upravlja, razvija in vzdržuje sisteme, postopke in ukrepe za ščitenje osebnih in tajnih podatkov, ki se obravnavajo v okviru informacijsko-telekomunikacijskega sistema policije, ter s protiprisluškovalnimi ukrepi in postopki ščiti delo in izvajanje nalog policije. Pripravlja predloge internih standardov, aktov in predpisov s področja zaščite podatkov policije ter v okviru informacijsko-telekomunikacijskega sistema skrbi za upoštevanje določb zakonov, ki urejajo ravnanje z osebnimi in tajnimi podatki. Center vodi tudi katalog osebnih podatkov, katerih upravljavka je policija, rešuje zahteve posameznikov za vpogled v podatke, ki so o njih zabeleženi v evidencah policije. Podatke iz teh evidenc na pisno zahtevo posreduje samo pooblaščenim uporabnikom.

V policiji je na celovit način urejeno snemanje klicev na telefonsko številko 113 in govornih komunikacij v radijskih omrežjih informacijsko-telekomunikacijskega sistema ter beleženje izmenjave sporočil elektronske pošte in uporabe podatkov evidenc, katerih upravljavka je policija, pa tudi snemanje drugih komunikacij in beleženje sporočil (npr. internih telefonskih klicev ali faksimilnih komunikacij, govorne pošte, internetske elektronske pošte uporabnikov domene policija.si ipd.). S temi snemanji in beleženji se policiji, organom, pristojnim za nadzor nad njenim delovanjem, ter drugim organom, pooblaščenim z zakonom, omogoča rekonstrukcija in preverba zakonitosti ter strokovnosti postopkov in ukrepov, ki jih je v zvezi s posamezno nalogo izvedla policija.

Vse telefonske številke, na katerih se snemajo klici, imajo odzivnik, ki kličočega opozori na to, da se pogovor snema. Isto velja za interne številke, po katerih med seboj komunicirajo samo policisti, ali pa za komunikacijo s patruljami, če govorimo o radijskih sistemih. Podobno velja za internetsko elektronsko pošto. Če je predal pod posebnim nadzorom, bodo vsi, ki bodo pošiljali sporočila vanj, opozorjeni, da se izvaja kontrola sporočil.

Temeljni cilji

Med prioritetnimi nalogami je prav gotovo priprava informacijske in telekomunikacijske infrastrukture policije za vstop v Evropsko unijo in povezava s Schengenskim informacijskim sistemom (SIS) ter zagotavljanje kakovostne informacijsko-telekomunikacijske podpore policijskemu delu na vseh ravneh delovanja – državni, regionalni in lokalni ravni.

Center za informatiko danes

Tehnološki razvoj informacijsko-telekomunikacijske opreme narekuje dograditev oziroma posodobitev digitaliziranega prenosnega omrežja do policijskih enot, uvedbo storitev, ki jih prinaša ISDN, postopno uvajanje videokonferenčnih povezav in nadaljevanje digitalizacije radijskega omrežja policije (ASTRO, priprave na TETRA).

Med njihovimi cilji je zapisana tudi zagotovitev ustrezne ravni tehničnega varovanja objektov, zaščite podatkov ter informacijske in telekomunikacijske infrastrukture policije.

Pomembnejši projekti

Slovenska policija izvaja v sodelovanju z avstrijskimi in nemškimi strokovnjaki partnerski (twinning) projekt, ki se imenuje Vzpostavitev učinkovitega sistema za nadzor državne meje in je razdeljen na več področij. Zelo pomembno področje je vzpostavitev in prilagoditev informacijsko-telekomunikacijskega sistema zahtevam, ki

izhajajo iz schengenskega sporazuma, ki je prav gotovo eden najpomembnejših projektov. Kriminalistom in policistom bo v veliko pomoč tudi vzpostavitev sistema za avtomatsko identifikacijo oseb na osnovi prstnih odtisov (AFIS) in priprava potrebne infrastrukture in informacijske rešitve za zajem in uporabo digitaliziranih podob (IMAGING).

Veliko naporov, znanja in izkušenj so strokovnjaki za informatiko in telekomunikacije vložili v nov sistem elektronske pošte, v razvoj novih in nadgradnjo obstoječih aplikacij za elektronsko izmenjavo podatkov (elektronsko poslovanje), v vzpostavitev lastnega merilnega kontrolnega sistema za kontrolo in kalibracijo testerjev CO₂.

Med njihovimi večjimi projekti je nova kadrovska evidenca in obračun plač, posodobitev komutacijskih vozlišč generalne policijske uprave in policijskih uprav, prenos videosignala iz helikopterja do fiksne lokacije na zemlji ter digitalizacija radijskega omrežja (uvajanje ISDN tehnologije s CTI funkcionalnostjo na intervencijski številki 113) in prenosnih poti (integracija govora v IP) do mejnih prehodov na južni meji.

Služba za informatiko in telekomunikacije že vrsto let skrbi za usposabljanje zaposlenih v policiji. Interne tečaje s področja informatike in telekomunikacij vodijo

Služba z razvojem aplikacij prispeva k učinkovitemu policijskemu delu.

usposobljeni delavci, poleg tega služba izdaja različne publikacije, priročnike za uporabo posameznih računalniških programov, strokovna navodila za uporabo različnih transakcij, imenike, pogovornike za delo v radijskem omrežju, biltene, letopis, pravne akte ipd. Posamezni delavci objavljajo svoje prispevke v različnih strokovnih revijah, sodelujejo na posvetovanjih in seminarjih.

Glede na temeljne smernice slovenske vlade, zakonske naloge oziroma planske dokumente policije in projekte, ki se že izvajajo, bo služba za informatiko in telekomunikacije nadaljevala z izgradnjo informacijskega in telekomunikacijskega sistema policije, zagotavljala njegovo nemoteno delovanje, podporo uporabnikom, izvajala strokovno usposabljanje in izobraževanje uporabnikov ter skrbela za razvoj in vzpostavitev sistema varovanja in zaščite osebnih in zaupnih podatkov policije.

Pri infrastrukturnih projektih prednostno obravnavajo lokacije policijskih enot ob hrvaški in madžarski meji ter aplikacije, ki podpirajo delo policistov pri kontroli

prehajanja državne meje oziroma nadzoru območij ob državni meji. Za izpolnitev schengenskih pogojev bo služba za informatiko vzpostavila N.SIS (Nacionalni schengenski informacijski sistem), komunikacijo N.SIS-C.SIS (Nacionalni SIS – Centralni SIS v Strasbourgu), informacijsko podporo uradu S.I.R.E.N.E (Supplementary Information Request at the National Entry) in VISION (Visa Inquiry Open-border Network) ter host backup. Urad S.I.R.E.N.E, ki ima dostop do tistih informacij, ki so potrebne za izpeljavo določenega postopka, pa jih ni v SIS, je dolžna ustanoviti vsaka država članica. Urad je zadolžen za izmenjavo informacij med nacionalnimi uradi. Schengenski sporazum uvaja tudi enotni

vizum, ki velja za države vseh pogodbenih strank. VISION je nekakšna »centralna točka« za izdajanje vizumov. Vsaka država ima svoj nacionalni VISION.

Preko novih spletnih strani policije bo javnosti omogočen dostop do vseh informacij, pomembnih za čim uspešnejše delo policije, za izboljšanje javne podobe policije in za razvijanje partnerskih odnosov z vsemi subjekti v družbi, ki lahko prispevajo k izboljšanju varnostnih razmer. Policistom pa bo dostop do informacij omogočen tudi preko intraneta.

Tehnika je v nekaj letih doživela velike spremembe.

Skupne službe

Skrb za finančne in materialne zadeve je zaupana skupnim službam, natančneje njenim štirim sekcijam: za finančne in materialno-tehnične zadeve, prehrano, stanovanjske in počitniške zadeve, tekoče vzdrževanje in upravljanje, administracijo in dokumentacijo ter centru za oskrbo v Gotenici.

Skupne službe izvajajo naloge s področja finančnega in materialno-tehničnega poslovanja, skrbijo za poslovanje z materialno-tehničnimi sredstvi, jih proučujejo in upravljajo s premoženjem policije. Zadolženi so za pripravo strokovno-tehničnih podlag vseh javnih razpisov z njihovega delovnega področja, pripravo in izvedbo javnih naročil majhnih vrednosti ter za zagotavljanje prehrane in nastanitev delavcev ter udeležencev izobraževanj, usposabljanj in izpopolnjevanj. Med njihovimi zadolžitvami je reševanje stanovanjske problematike delavcev, vodenje počitniške dejavnosti, sodelovanje pri investicijah in investicijskih vzdrževanjih objektov policije, upravljanje objektov, izvajanje tekočega vzdrževanja zgradb,

naprav, pisarniške opreme in birotehničnih sredstev, čiščenje zgradb in njihove okolice, opravljanje nalog s področja pisarniškega poslovanja in omogočanje izvajanja vadbene dejavnosti in izobraževanj v Gotenici.

Opravlja široko paleto dejavnosti, brez katerih policija ne bi mogla učinkovito delovati. Skupne službe se namreč vključujejo tudi v operativne akcije. Tedaj so zadolžene za logistično podporo in izvajanje dejavnosti v pripravljalni,

Avtopark

izvedbeni in zaključni fazi akcij. Njeni strokovnjaki sodelujejo v številnih delovnih skupinah in komisijah, imenovanih za izvedbo posameznih nalog in projektov ter za pripravo internih aktov policije.

Vključevanje v Evropsko unijo je dodatno zaposlilo tudi skupne službe, ki s Servisom skupnih služb Vlade Republike Slovenije in izbranimi inženiringi sodelujejo pri izdelavi projektne dokumentacije in izgradnji novih mejnih prehodov z Republiko Hrvaško po schengenskih standardih.

Cilj skupnih služb je zadovoljiti končne uporabnike storitev in v zvezi s tem zagotoviti učinkovito podporo, ustrezno oskrbo in delovne razmere za nemoteno delovanje in izvajanje nalog, pri čemer mora dosledno spoštovati sprejeti interni finančni načrt policije in predpise s področja proračunske porabe, zagotavljati skrajno racionalno in namensko porabo finančnih sredstev ter gospodarno nabavo materialno-tehničnih sredstev in opreme.

Sekcija za finančne in materialno-tehnične zadeve

Sekcijo za finančne in materialno-tehnične zadeve sestavljajo štirje odseki, in sicer odsek za finančne zadeve, odsek za materialno-tehnične zadeve, avtopark in avtomehanična delavnica ter odsek za proučevanje policijske opreme. Odsek za

Avtomehanična delavnica

finančne zadeve je razdeljen na plan, analizo in interno kontrolo ter na izvrševanje finančnega načrta policije. V okviru prvega je njegova temeljna naloga priprava predloga proračuna ter finančnega načrta, izdelovanje analiz planiranih in izvedenih nalog v povezavi s potrebami in porabo, spremljanje porabe finančnih sredstev ter koordiniranje in usklajevanje porabe proračunskih sredstev med generalno policijsko upravo in policijskimi upravami. V okviru izvrševanja finančnega načrta v skladu z Zakonom o javnih naročilih, ostalimi zakonskimi in podzakonskimi akti ter internim finančnim načrtom in načrtom nabav izvaja nabavo za celotno policijo.

Odsek za materialno-tehnične zadeve je razdeljen na skupine za osebno in dopolnilno opremo, oborožitev in orožarsko delavnico ter skladišče. Skupina za osebno in dopolnilno opremo izvaja poslovanje z osebno in dopolnilno opremo, in sicer od planiranja potreb, vodenja evidenc o osebni in dopolnilni opremi do pripravljavanja predlogov za razdelitev in zadolžitev osebne in dopolnilne opreme. V skladu z zakonom in drugimi predpisi pripravlja in posreduje podatke za izvedbo javnih naročil na področju osebne in dopolnilne opreme ter spremlja izvajanje javnih naročil.

Skupina za oborožitev in orožarsko delavnico skrbi za orožje, strelivo, eksplozivna in plinska sredstva, vodi evidenco, pripravlja predloge za razdelitev in zadolžitev oborožitve, nadzira stanje orožja, streliva, eksplozivnih in plinskih sredstev ter skrbi za njihovo tehnično brezhibnost. Delavci skupine sodelujejo tudi pri usposabljanju z orožjem oziroma vajah v streljanju.

Skladišče opreme

V skladišču se izvaja skladiščno poslovanje; prevzema, hrani in izdaja se materialno-tehnična sredstva in oprema. V odseku za materialno-tehnične zadeve je tudi inventarist, ki upravlja s premoženjem policije, sodeluje pri rednih letnih inventurah ter izdaja sklepe o odpisih in vknjižbah materialno-tehničnih sredstev.

Temeljna naloga avtoparka in avtomehanične delavnice je skrb za vozni park, pri čemer vodi evidenco o vozilih, ugotavlja stanje vozil in skrbi za vzdrževanje in tehnično brezhibnost

voznega parka, skrbi za razporejanje in racionalno uporabo vozil, opravlja registracijo, izvaja vse postopke, ki izhajajo iz zavarovanja, kot npr. prijava in likvidacija škode, vodenje evidenc o škodnih primerih itd., ter opravlja prevozne storitve.

Delovanje odseka za proučevanje policijske opreme še ni povsem zaživelo, njegova naloga pa je predvsem priprava strokovnih podlag in predlogov za sistemizacijo, standardizacijo in tipizacijo materialno-tehničnih sredstev, upravljanje s pravilnikom o materialno-tehničnih sredstvih in opremi policije ter proučevanje teh z vidika uporabnosti, namembnosti in racionalnosti. Zadolžen je tudi za pripravo strokovnih podlag in analiz za preizkušanje policijske opreme.

Sekcija za prehrano, stanovanjske in počitniške zadeve

Sekcija s svojimi odseki zagotavlja prehrano, skrbi za reševanje stanovanjske problematike in upravlja s počitniški objekti. Odsek za prehrano Doma Maksa Perca skupaj s šestimi delilnicami hrane zagotavlja prehrano za zaposlene v ministrstvu za notranje zadeve, generalni policijski upravi in na ljubljanski

policijski upravi, poleg tega pa še za ljubljanski center za tujce in azilni dom ter protokolarne zadeve. Odsek za prehrano v Tacnu zagotavlja prehrano kandidatom za policiste ter udeležencem drugih izobraževanj, izpopolnjevanj in usposabljanj.

Odsek za stanovanjske zadeve se ukvarja z reševanjem stanovanjske problematike vključno z nakupi, dodeljevanjem in prodajo stanovanj ter z upravljanjem s stanovanji. Obenem skrbi tudi za namestitve zaposlenih v samskih sobah.

Odsek za počitniško dejavnost upravlja s počitniškimi objekti, ki so namenjeni za oddih in rekreacijo delavcev ministrstva in policije, v prostih terminih pa tudi za potrebe izpopolnjevanja, usposabljanja in izobraževanja. Objekti na Debelem rtiču (od junija do sredine oktobra) in Bohinju (vse leto) so namenjeni penzijskemu tipu letovanja, ostale kapacitete (na Veliki planini, v Termah Čatež ...) pa so na voljo v samooskrbi. V objektih je skupaj 543 ležišč.

Orožarska delavnica

Sekcija za tekoče vzdrževanje in upravljanje

Naloge sekcije so razdeljene med odsek za pripravo dela, odsek za tekoče vzdrževanje in upravljanje ter odsek za čiščenje. Odsek za pripravo dela pripravlja strokovno-tehnične podlage za javna naročila velikih vrednosti, sodeluje

Investicije so redke, a toliko bolj dobrodošle. Otvoritev PP Bovec.

pri javnem odpiranju in analizi ponudb ter sklepa pogodbe. Na podlagi naročil majhnih vrednosti pa za potrebe ministrstva in generalne policijske uprave pripravlja pogodbe za vzdrževalna dela, popravila in dobavo materiala, spremlja porabo dodeljenih finančnih sredstev, načrtuje in sodeluje pri investicijah in investicijsko-vzdrževalnih delih objektov policije (novogradnje, rekonstrukcije, adaptacije) ter koordinira dela s sektorjem za finance, plan in investicije ministrstva za notranje zadeve.

Odsek za tekoče vzdrževanje in upravljanje skrbi za urejenost in nemoteno uporabo prostorov v 26 objektih, ki jih uporabljata ministrstvo in generalna policijska uprava na različnih lokacijah, kot tudi za pomožne objekte pred veleposlaništvu, za protokolarni objekt vila Jelovica na Bledu in gorske objekte. Poleg tega vzdržuje naprave, ki jih uporabljata ministrstvo in policija.

Temelja naloga odseka za čiščenje je seveda čiščenje objektov ministrstva in generalne policijske uprave, vključno z najetimi poslovnimi prostori. Policija ima tudi lastno pralnico.

Sekcija za administracijo in dokumentacijo

Zadolžena je za urejanje pisarniškega poslovanja, poslovanja s pečati, žigi in štipilkami, vodenje razvida in zbirke obrazcev, zagotavljanje tiskovin. Skrbi za pravilno in enotno vodenje evidenc o zadevah in dokumentih ter za pravilno ravnanje z dokumentarnim gradivom, organiziranje sprejema in oddaje službene pošte s poštnimi in kurirskimi zvezami, tekočo zbirko dokumentarnega gradiva in oddajo dokumentarnega gradiva policije v stalno zbirko dokumentarnega gradiva.

Center za oskrbo Gotenica

V centru sta odsek za upravljanje in vzdrževanje in odsek za prehrano. Njegova naloga je upravljanje in skrb za tekoče in investicijsko vzdrževanje objektov, naprav in sistemov centra, podzemnih objektov, infrastrukture centra, poligonov, pisarniške opreme, šolske opreme, opreme nastanitvenih in ostalih objektov ter drugih površin centra. Skrbi tudi za sprejem, nastanitev in prehrano udeležencev usposabljanj in izpopolnjevanj in upravlja z voznim parkom centra.

Center za oskrbo Gotenica, katerega osnovni cilj je ustvarjanje razmer za uspešno izvajanje vadbenih dejavnosti, ki potekajo v okviru izobraževalnih programov,

Povsem prenovljena Gotenica

programov usposabljanj in izpopolnjevanj, je v stari kočevski vasi. V prenovljenih kmečkih hišah je lahko nastanjenih več deset udeležencev hkrati, zgrajeni pa so tudi drugi spremljajoči objekti, kot so šola, ambulanta, računalniška učilnica, klubski prostor, kuhinja z jedilnico, več športno-rekreativnih objektov in poligoni, namenjeni terenskemu usposabljanju. Poleg tega se v centru vzdržujejo namenski - podzemni objekti, v katerih se po letu 1990 nahaja filmsko in arhivsko gradivo, ki zahteva posebno hranjenje.

V centru potekajo številne dejavnosti, od povsem praktičnih (operativnih) vaj različnih enot policije, predstavitev, seminarjev, tečajev, psihofizičnih priprav do najrazličnejših tekmovanj.

Regionalna raven: policijska uprava

Na regionalni ravni policijske naloge opravlja 11 policijskih uprav, katere vodijo direktorji, ki jih imenuje in razrešuje minister za notranje zadeve na predlog generalnega direktorja policije. Temu je direktor policijske uprave odgovoren za svoje delo in delo celotne policijske uprave.

Policijska uprava je območna organizacijska enota policije, ki jo vlada ustanovi na določenem območju države, določi pa tudi njen sedež. Policijske uprave so z generalno policijsko upravo povezane organizacijsko in funkcionalno. Členitev strokovnih služb na policijskih upravah je namreč prilagojena strukturi strokovnih služb generalne policijske uprave.

Policijska uprava opravlja naslednje naloge:

- ♦ *usklajuje in usmerja delo policijskih postaj, jim daje strokovna navodila, izvaja nadzor nad njihovim delom ter jim zagotavlja strokovno pomoč;*
- ♦ *odkriva in preiskuje določena kazniva dejanja, odkriva in prijema storilce takih dejanj in jih izroča pristojnim organom;*
- ♦ *zagotavlja izvajanje nalog s področja javnega reda, ko je potrebno usklajeno delovanje na območju uprave, ali ko gre za hujše kršitve javnega reda;*

- ♦ zagotavlja in izvaja določene naloge s področja urejanja in nadzora prometa, ko je potrebno usklajeno delovanje na širšem območju uprave;
- ♦ opravlja določene naloge s področja varovanja določenih oseb in objektov;
- ♦ zagotavlja in izvaja določene naloge za mejno kontrolo in varovanje državne meje;
- ♦ izvaja postopke s tujci;
- ♦ sodeluje z obmejnimi policijskimi organi sosednjih držav;
- ♦ izdaja na prvi stopnji odločbe o zadevah prehajanja čez državno mejo;
- ♦ opravlja določene naloge s področja delovanja policije v izrednem stanju ali v vojni;
- ♦ izvaja določene naloge vzdrževanja informacijskega in telekomunikacijskega sistema policije;
- ♦ opravlja določene naloge s področja delovnih razmerij, strokovnega usposabljanja in izpopolnjevanja, finančnih in materialnih zadev, tekočega vzdrževanja objektov in materialno-tehničnih sredstev;
- ♦ opravlja druge naloge s področja dela policije, ki jih določa zakon ali drug predpis, izdan na podlagi zakona.

Če policijska uprava ugotovi, da policijska postaja svojih nalog ne opravlja pravilno ali pravočasno, na to opozori komandirja policijske postaje, ki mora ugotovljene pomanjkljivosti odpraviti. Policijska uprava lahko neposredno prevzame posamezno nalogo ali vrsto nalog, ki so v pristojnosti policijske postaje, kadar oceni, da je to potrebno. Največkrat to stori pri varovanju večjih športnih prireditev, javnih shodov in prireditev z večjo stopnjo varnostnega tveganja ipd.

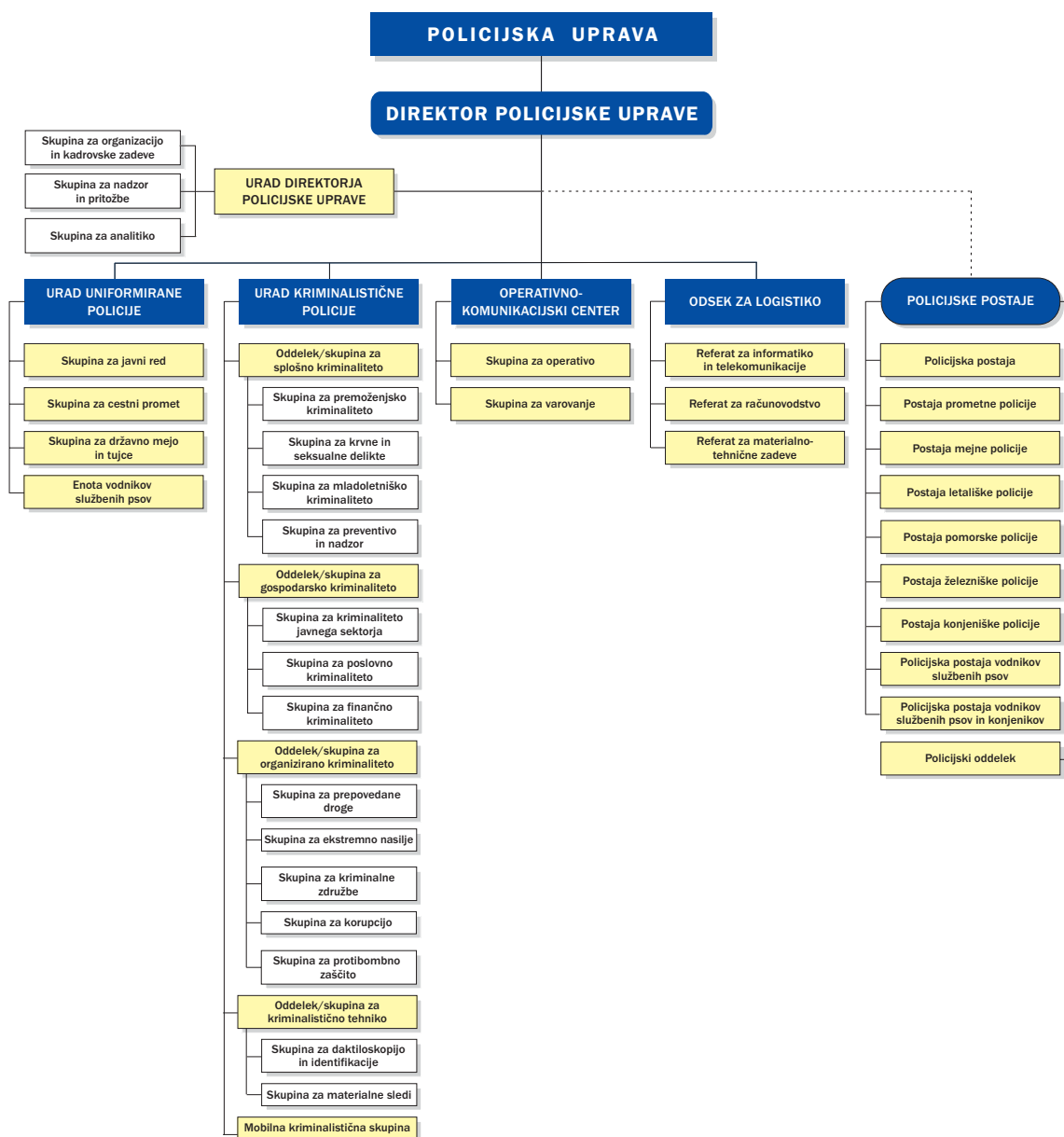
Za učinkovito in uspešno opravljanje naštetih nalog pa ni potrebno samo kakovostno delo v notranjih organizacijskih enotah policijske uprave in na policijskih postajah, temveč je nujno tudi sodelovanje z regionalnimi in lokalnimi skupnostmi, njihovimi organi ter organizacijami, sodnimi institucijami in drugimi organi in organizacijami na območju policijske uprave in navsezadnje tudi z obmejnimi varnostnimi organi sosednjih držav.

Organiziranost policijske uprave

Direktor policijske uprave

Vodi upravo in odloča o njenih najpomembnejših operativnih nalogah ter jo predstavlja na vseh ravneh in področjih njenega dela. Načrtuje, organizira, usmerja in nadzoruje opravljanje dela v notranjeorganizacijskih enotah uprave in na policijskih postajah, jim daje strokovna navodila. Zagotavlja zakonito in učinkovito opravljanje nalog, odreja ukrepe in odloča v skladu z zakonom in pooblastili generalnega direktorja policije. Direktor predlaga tudi vodje notranjih organizacijskih enot, katere imenuje generalni direktor policije. Vodje so za svoje delo, razmere in delo celotne enote odgovorne direktorju policijske uprave.

Organizacijska shema policijske uprave

Urad direktorja policijske uprave

Urad direktorja policijske uprave ima na regionalni ravni podobno funkcijo, kot jo ima na državni ravni urad generalnega direktorja policije, saj opravlja naloge v zvezi s pristojnostmi in funkcijami direktorja policijske uprave in njegovih pomočnikov. Pravzaprav gre za strokovno podporo na številnih področjih, od kadrovskega, pooblastil, reševanja pritožb občanov in disciplinskih postopkov, sodelovanja pri preiskavi kaznivih dejanj, katerih so osumljeni policisti, obveščanja javnosti, sodelovanja pri nadzorih v notranjih organizacijskih enotah policijske uprave in na policijskih postajah, nad ravnanjem z zaupnimi podatki, priprava na izredna stanja do analitičnega dela in organiziranje državnih prvenstev policije.

Na policijskih upravah Celje, Maribor, Koper in Ljubljana sta v uradu direktorja policijske uprave organizirani skupini za organizacijo in kadrovske zadeve ter za nadzor in pritožbe, na policijski upravi Ljubljana deluje še skupina za analitiko.

Urad uniformirane policije

Spremlja, analizira, proučuje in ocenjuje varnostne razmere ter učinkovitost in uspešnost policijskega dela na področju javnega reda in miru, varnosti cestnega prometa, varovanja državne meje, mejne kontrole, preiskovanja mejnih incidentov ter postopkov s tujci, varnosti na letališčih, pristaniščih, kopališčih, morju, v gorah in na smučiščih, na železnici itd. Skratka, skrbi za usklajeno in načrtovano izvajanje teh nalog na območju policijske uprave, tudi z usmerjanjem dela policijskih enot. Policijskim postajam zagotavlja strokovno pomoč in izvaja nadzor ter predlaga konkretne organizacijske in/ali funkcionalne ukrepe za izboljšanje varnostnih razmer. Urad nadzoruje tudi zakonitost opravljenih nalog.

V uradu uniformirane policije na določenih policijskih upravah delujejo tudi posamezne skupine, ki se ukvarjajo z določenim področjem, in sicer skupina za cestni promet, skupina za javni red in mir, skupina za državno mejo in tujce ter enota vodnikov službenih psov.

Urad kriminalistične policije

Njegovo delo je spremljanje, analiziranje in ocenjevanje kriminalitete na območju lastne policijske uprave ter odkrivanje, preprečevanje in preiskovanje težjih oblik splošne, gospodarske in organizirane kriminalitete, ko kompleksnost kriminalističnega preiskovanja presega kadrovske, strokovne ali tehnične zmogljivosti policijskih postaj oziroma ko je potrebno usklajeno delovanje na širšem območju policijske uprave. Z raziskovanjem kaznivih dejanj se večinoma ukvarjajo policisti na policijskih postajah, ki lahko takoj ukrepajo in raziščejo lažja kazniva dejanja, pri čemer jim kriminalisti strokovno pomagajo.

Če kriminalna dejavnost presega območje ene policijske uprave, se kriminalisti z več uprav povežejo in pri preiskovanju kaznivih dejanj sodelujejo. Pri svojem delu sodelujejo z drugimi policijskimi enotami, pri prijetju storilcev jim lahko pomagajo tudi pripadniki specialne enote.

Na celjski, ljubljanski, mariborski in koprski policijski upravi so organizirane mobilne kriminalistične skupine, ki nadzirajo kriminalna žarišča, prijemajo storilce kaznivih dejanj z zasedami, civilnimi patruljami in izvedbenimi skupinami, izvajajo preventivne varnostne akcije, zavarujejo ogrožene osebe in objekte, izvajajo kombinirane metode opazovanja in sledenja pri preiskovanju kaznivih dejanj ter preventivno delujejo na določenih območjih.

Znotraj urada so oddelki za splošno, gospodarsko in organizirano kriminaliteto ter oddelek za kriminalistično tehniko. V določenih policijskih upravah, kjer ni oddelka, naloge opravlja skupina za splošno kriminaliteto.

Operativno-komunikacijski center

Na številki 113 neposredno sprejema klice ljudi, ki potrebujejo pomoč policije, oziroma obvestila občanov o varnostnih razmerah, pojavih, dogodkih in kaznivih dejanjih in druga obvestila, pomembna za delo policijske uprave ter za tekočo dnevno oceno varnostnih razmer. Neposredno spremlja, usmerja, odreja in usklajuje prve nujne ukrepe policistov na kraju dogodka ter po potrebi o njih obvešča predstojnike operativnih oddelkov in druge delavce policijske uprave ter operativno-komunikacijski center generalne policijske uprave in drugih policijskih uprav, javnost in policijske postaje na območju policijske uprave.

Samo na ljubljanski policijski upravi v operativno-komunikacijskem centru delujeta skupini za operativo in za varovanje.

Koordinira delo v varnostnih in drugih akcijah, ki so širšega pomena in se izvajajo na območju policijske uprave, ter v nujnih primerih razpisuje in preklicuje tiralice ter druga iskanja oseb in predmetov ter ureja določene postopke ob prijemanju in izročanju iskanih oseb. Operativno-komunikacijski center spremlja in ocenjuje tudi strokovnost dela dežurnih na policijskih postajah, jim zagotavlja strokovno pomoč in vodstvu postaj predlaga določene ukrepe za izboljšanje dela.

Odsek za logistiko

Opravlja določene naloge za vzdrževanje informacijskega sistema, telekomunikacijske in druge opreme ter povezuje dejavnost policijske uprave in policijskih postaj. Skrbi za pravilno in enotno vodenje evidenc o zadevah in dokumentih, pravilno ravnanje in hranjenje dokumentarnega gradiva ter sprejem in oddajo službene pošte s poštnimi in kurirskimi zvezami. Seveda je glavnina njihovega dela povezana s finančno-materialnimi zadevami, saj odsek oskrbuje upravo in policijske enote z materialnimi in tehničnimi sredstvi, potrebnimi za delo operativnih služb – od tehnično brezhibnih vozil do orožja.

Teritorialna razdelitev

Slovenija je razdeljena na 11 policijskih uprav, in sicer Celje, Koper, Kranj, Krško, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Nova Gorica, Novo mesto, Postojna in Slovenj Gradec.

Grafična ponazoritev policijskih uprav

Policijska uprava Celje

Meji z Avstrijo in Hrvaško. S prvo si deli 16,5 kilometrov meje, z južno sosedo pa 56 kilometrov meje. Območje policijske uprave je razdeljeno na 8 upravnih enot: Celje, Laško, Mozirje, Slovenske Konjice, Šentjur pri Celju, Šmarje pri Jelšah, Velenje in Žalec.

Njena glavna naloga je zagotavljanje visoke stopnje varnosti 257 tisoč prebivalcem, kolikor jih živi na tem območju, in njihovem premoženju. Za to skrbi

706 delavcev. Pri izvajanju nalog oziroma doseganju zastavljenih ciljev si prizadevajo za dosledno spoštovanje človekovih pravic in svoboščin, za humane in kulturne postopke. Njihovo delo je podrejeno izgradnji kakovostnega partnerskega odnosa med policijo in javnostjo.

Med prioritetami policijske uprave je kakovost in kultura komuniciranja z javnostjo, kar ni presenetljivo, saj je bila aprila 1996 izbrana kot »vzorčna« za pripravo projekta »Odnosi z javnostjo«; na upravi so kot prvi zaposlili tudi profesionalnega predstavnika za stike z javnostjo. Z najrazličnejšimi publikacijami želijo prebivalcem približati policijsko delo, jih seznaniti z varnostnimi razmerami na njihovem območju in s preventivnimi nasveti spodbuditi k skupni skrbi za varnost. Predstavljajo se na sejmih, pripravljajo dneve odprtih vrat, policisti pa neposredno prek lokalnih radijskih postaj prebivalce sproti seznanjajo z vsemi pomembnejšimi varnostnimi dogodki na njihovem območju.

Policijska uprava Celje

Policijska uprava v skladu z organizacijo svoje naloge opravlja v petih notranjih organizacijskih enotah, ki skrbijo za usklajeno, vodeno in nadzorovano delo sedmih policijskih postaj, dveh mejnih policijskih postaj in postaje prometne policije. Na območjih posameznih policijskih postaj deluje tudi šest policijskih pisarn. Pozimi se njihovo število poveča še za eno na smučišču Rogla.

Sistemizacija delovnih mest predvideva zaposlitev 793 delavcev, in sicer na sami upravi 167, po policijskih postajah pa od 28 do 120 policistov in drugih zaposlenih v policiji. Policijske postaje opravljajo vse z zakonom predvidene naloge, vendar največ časa namenijo prometu, kriminaliteti in javnemu redu, a vse več tudi seznanjanju, svetovanju, opozarjanju in drugim oblikam preventivnega delovanja, kar je prednostna naloga vodij policijskih okolišev. Policijskih postaj je deset: v Celju, Laškem, Mozirju, Slovenskih Konjicah, Šentjurju, Velenju

in Žalcu, postaji mejne policije v Rogaški Slatini in Šmarju pri Jelšah ter postaja prometne policije v Celju.

Policijska uprava Koper

Območna organizacijska enota policije s svojim strokovnim ukrepanjem in racionalnim uresničevanjem svojih zakonskih nalog zagotavlja visoko stopnjo varnosti ljudi in njihovega premoženja ob doslednem spoštovanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

Leži na skrajno jugozahodnem predelu Republike Slovenije, ki zajema del Krasa in Slovensko primorje. Obalno-kraško regijo omejujeta dve državni meji - z Italijo in Hrvaško, ki zaokrožata kopenski, morski in zračni prostor. Policijska uprava Koper zajema 194 km državne meje, od tega okoli 50 km državne meje na morju.

Njeno območje pokriva 1.045 kvadratnih kilometrov s približno 106.000 stalno prijavljenih prebivalcev. Med turistično sezono se število prebivalcev znatno poveča, prav tako tudi število tranzitnih potnikov.

Poleg morja obiskovalce privabljajo številne znamenitosti, izjemnega pomena za svetovno naravno in kulturno dediščino: Škocjanske jame, Lipica, Piran, naravni parki in rezervati, soline, ipd. Najvišja nadmorska višina je na Slavniku s 1028 metri.

Razgibano območje je turistično in gospodarsko zelo razvito. Zaradi geografske lege je bilo vedno stičišče prometnih poti po kopnem in po morju. Prilastiti so se ga skušali različni gospodarji, o čemer pričajo tudi različni vplivi na kulturo, arhitekturo idr.

Policijska uprava Koper z notranjimi organizacijskimi enotami strokovno pomaga štirim policijskim postajam (Piran, Izola, Koper in Sežana), štirim postajam mejne policije (Kozina, Fernetiči, Sečovlje in Škofije), prometni

policijski postaji in postaji pomorske policije, obe v Kopru, ter trem policijskim pisarnam, usklajuje skupne naloge, ukrepe in dejavnosti ter nadzira delo policistov na terenu, še zlasti na številnih mejnih prehodih in na letališču Portorož. Na koprski policijski upravi (vključno s policijskimi postajami) je sistemiziranih 832 delovnih mest, največ na sami policijski upravi, 154, na policijskih postajah pa od 36, v Izoli, do 99 na policijski postaji Koper.

Vse enote v okviru preventivnih dejavnosti dobro sodelujejo z občinskimi varnostnimi

Policijska uprava Koper

sosveti, izobraževalnimi ustanovami, finančnimi institucijami ter drugimi državnimi in lokalnimi organi oziroma organizacijami. Policijska uprava sodeluje tudi z varnostnimi organi sosednjih držav, bodisi v okviru rednih srečanj visokih državnih predstavnikov bodisi vsakodnevno pri reševanju konkretnih varnostnih dogodkov na obeh straneh državne meje. Najpogostejša tema srečanj strokovnih izvedencev je usklajevanje ukrepov in dejavnosti učinkovitega nastopa zoper mednarodni organizirani kriminal, pa tudi zagotavljanje nemotenega pretoka ljudi, blaga in storitev preko državne meje.

Kot zanimivost pa še to: Veteransko društvo SEVER za Primorsko in Notranjsko ter Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo - Slovenska Istra je julija 2001 organiziralo tradicionalni pohod iz Ankarana na Triglav in tako obeležilo dan državnosti. Petnajst pohodnikov je v osmih dneh prehodilo približno 230 kilometrov, od vojašnice Slovenske vojske v Ankaranu do Triglava in Rudnega polja. Aljažev stolp na vrhu Triglava so pohodniki poškopili z morsko vodo.

Policijska uprava Kranj

Pokriva 2136 kvadratnih kilometrov. Na severozahodu meji z Italijo, na severu pa z Avstrijo, tako da skrbi za skupno 111 kilometrov državne meje, ki poteka v visokogorju dela Kamniških Alp, Karavank ter severnega dela Julijskih Alp in je na nekaterih delih težko prehodna. Na območju državne meje z Republiko Italijo je cestni mejni prehod Rateče. Na delu državne meje z Avstrijo so cestni mejni prehodi – Korensko sedlo, Karavanke, Ljubelj in Jezersko in železniški mejni prehod Jesenice. K mejnim prehodom kranjske policijske uprave sodi še letališki mednarodni mejni prehod Brnik. Poleg naštetih mejnih prehodov tamkajšnji policisti nadzorujejo še 13 planinskih mejnih prehodov, kjer veljajo za prehajanje državne meje posebni sporazumi.

Posebnost policijske uprave je, da del policistov postaje mejne policije Karavanke svoje naloge opravlja na avstrijski strani v Področci, del avstrijskih pa naši strani v Hrušici. Mejni prehod Karavanke je namreč 8762 metrov dolg predor, ki povezuje Slovenijo in Avstrijo, odprt pa je bil leta 1991. Pa še en zanimiv podatek: leta 1998 so opravili intervencijo na najvišji točki v Sloveniji, na Triglavu.

Na njenem območju, večinoma alpskem in hribovitem področju, prepređenim z dolinami, živi 195.638 prebivalcev oziroma približno 10 odstotkov vseh prebivalcev Slovenije. Zaradi mnogih naravnih biserov in številnih smučarskih središč je turizem ena pomembnejših panog tega območja. Policijska uprava pokriva območja petih upravnih enot, in sicer Kranja, Škofje Loke, Radovljice, Jesenic in Tržiča oziroma 17 občin.

Policijska uprava Kranj

Delo je organizirano v sami upravi, po policijskih postajah, oddelkih in policijskih pisarnah. Policijskih postaj je devet, in sicer pet splošnih ter dve mejni policijski postaji, prometna policijska postaja in postaja letališke policije. Oddelek pa je organiziran na Bledu, državljanom so policisti na voljo tudi v petih policijskih pisarnah.

Zasedenih je 87 odstotkov od 684 delovnih mest. Največ delovnih mest je sistemiziranih na sami policijski upravi, in sicer 126, najmanj pa na postaji prometne policije, 38. Največja med policijski postajami je po številu zaposlenih policijska postaja Kranj z 89 delovnimi mesti.

Posebno skrb namenja preventivnemu delu. Tako kot po drugih policijskih upravah tudi na kranjski deluje stalna komisija za preventivno delo, ki usklajuje preventivne dejavnosti na policijski upravi in policijskih postajah ter sodeluje s stalno komisijo za preventivno delo generalne policijske uprave, s katero koordinira skupne projekte, sodeluje in navezuje stike z zunanjimi partnerji ter daje pobude za preventivne dejavnosti na lokalni ravni. Njihove pobude in predlogi pa so dobrodošli v različnih posvetovalnih telesih, ki so jih soustanovile posamezne občine. Na Gorenjskem je ustanovljenih že lepo število sosvetov oziroma svetov za varnost in lokalnih akcijskih skupin, v katerih policijski predstavniki sodelujejo s predstavniki lokalne skupnosti pri reševanju in odpravljanju vzrokov in posledic lokalne varnostne problematike.

Policijska uprava Krško

Uprava pokriva jugovzhodni predel Slovenije, t.i. Posavje, obsega 911 kvadratnih kilometrov in šteje 72.099 prebivalcev. Vključuje območje treh posavskih občin, in sicer Sevnice, Krškega in Brežic, prav tako tudi treh upravnih enot. Uvršča se med manjše policijske uprave – delež prebivalstva je 3,7 % vseh prebivalcev v Sloveniji, površina uprave pa 4,4 % površine celotne države. Policijska uprava Krško varuje 84 kilometrov državne meje z Republiko Hrvaško.

Celotno območje obsega večinoma hribovit in gozden svet, ki v predelih občinskih središč Krško in Brežice prehaja v rodovitno ravnino. Pokrajina je kulturno in zgodovinsko bogata z gradovi, ki so predstavljali obrambni zid pred turškimi vpadi na slovensko ozemlje, turistično zanimiva pa je tudi s svojimi gostišči, vinorodnim okolišem, kulturnimi spomeniki in termalnim zdraviliščem Terme Čatež.

Policijska uprava si v centru Krškega deli prostore s policijsko postajo Krško in prometno policijsko postajo. Zaposleni v upravi s policisti na policijskih postajah,

Policijska uprava Krško

vseh sistemiziranih delovnih mest je 545, skrbijo za varnost na posavskem koncu. Zaradi približevanja Evropski uniji in vzpostavljanja schengenske meje se bo število policistov, predvsem tistih, ki bodo skrbeli za varnost državne meje, povečalo.

Varnostno problematiko obvladujejo policijske postaje v Brežicah, Krškem in Sevnici, ki je s 24 delovnimi mesti najmanjša policijska postaja, postaja prometne policije, stacionirana v Krškem, ter postaji mejne policije Dobova in Obrežje, kjer se policisti vse bolj ukvarjajo tudi s preiskovanjem kaznivih dejanj. Marsikomu, ki je želel pretihotapiti čez mejni prehod Obrežje ali Dobova mamila, orožje ali kako drugo blago, se je zalomilo, tudi zaradi dobrega sodelovanja policije in carine, še zlasti mobilne enote carinikov. In namesto denarja si je »prevoznik« ogledoval stene prostora za pridržanje.

Policijska uprava Ljubljana

Njena osnovna naloga je usmerjanje in usklajevanje dela enot na svojem območju, dajanje strokovnih navodil za izvajanje posameznih nalog, opravljanje nadzora nad njihovim delom in seveda zagotavljanje ugodnih varnostnih razmer. Delo policije poteka nepretrgoma, 24 ur na dan, in je vseskozi dosegljiva na telefonski številki 113. Sistem je organiziran tako, da policisti hitro odreagirajo na varnostne dogodke, ki zahtevajo takojšnje ukrepanje. Čeprav so telefonske številke policijskih postaj in oddelkov manj znane, so tudi na policijskih postajah nepretrgoma dosegljivi policisti in drugi delavci, ki skrbijo za varnostne razmere. V policijskih pisarnah je policist le ob določenih urah.

Območje policijske uprave, z Ljubljano kot prestolnico, meri 3.807 km², kar je 18,8 % celotnega ozemlja Slovenije. Teritorialno je razdeljena na 1378 naselij, ki so upravno organizirana v 33 občinah, od katerih ima samo Ljubljana status mestne občine. Njeno območje

lahko določimo tudi s pomočjo upravnih enot Ljubljana, Domžale, Grosuplje, Kamnik, Kočevje, Litija, Logatec, Ribnica, Vrhnika, Hrastnik, Trbovlje in Zagorje. Najvišja točka je na Grintavcu (2.558 m) v Kamniških Alpah, v katerih sta še dva dvatisočaka: Planjava (2.396 m) in Ojstrica (2.350 m). Na severu na obrobju Kamniških Alp se uprava s točko dotika meje z Avstrijo, na jugovzhodu pa ima 75 km meje s Hrvaško.

Območje je socio-demografsko in kulturno zelo pestro; od prostranih kočevskih gozdov s kilometri nenaseljenih območij, vključno z mejo s Hrvaško, ki jo mora varovati, Zasavskega hribovja s premogovniško infrastrukturo, domžalsko-kamniškega bazena, ki je industrijsko in obrtniško najbolj razvito območje v Sloveniji, do vrhniškega in logaškega, že delno kraškega sveta, ki se polagoma odpira proti Primorski in morju. Povsod teče življenje drugače, a nekaj vendarle

ostaja nespremenjeno – cilj policijske uprave, da vsem zagotovi optimalno varnost in mir.

Policijska uprava Ljubljana

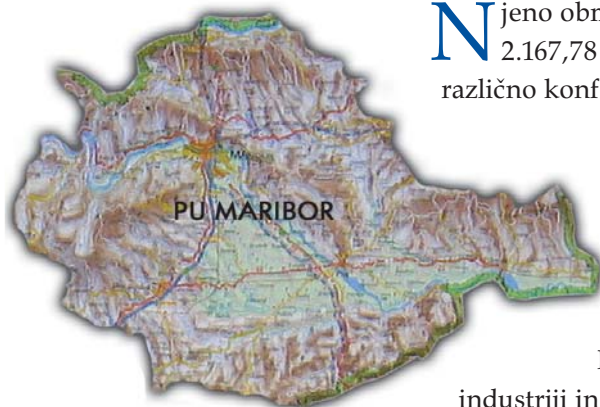
Težka naloga, saj je na njenem območju stalno prijavljenih 563.004 oseb, od tega 5.494 tujcev, ali 28 % vseh prebivalcev naše države, začasno prijavljenih pa je še 23.888 oseb, skoraj polovica tujcev. Poleg tega je za Ljubljano značilna velika dnevna migracija prebivalstva, veliko jih na delo ali v šolo prihaja z Gorenjske, Dolenjske, Notranjske, Štajerske in drugih koncev Slovenije. Zaradi tega je velik tudi dnevni promet – na območju uprave je registriranih skoraj tri desetine vseh vozil v Sloveniji – in prav zagotavljanje cestnoprometne varnosti je med prednostnimi nalogami policijske uprave.

Zgradba na Prešernovi 18, v kateri domuje policijska uprava, je stara že več kot sto let. Zgraditi jo je dal mestni stavbni mojster Filip Supančič, na katerega je bila leta 1894 vknjižena tudi lastninska pravica. Povsem stanovanjsko zgradbo so šele konec leta 1912 ali v začetku leta 1913 kupili za potrebe poveljstva orožništva za deželo Kranjsko. In nato se je lastninska pravica zgradbe spreminjala skladno z menjavanjem držav na ozemlju današnje Republike Slovenije, dokler ni z osamosvojitvijo leta 1991 lastnik stavbe postalo ministrstvo za notranje zadeve.

Geografski položaj uprave, kjer potekajo pomembne srednjeevropske prometne poti, ter bližina območij, zaznamovanih z vojno preteklostjo, pomembno vplivajo na obseg in vrsto kriminalitete ter prekrškov. Upoštevajoč vse dimenzije varnostnih razmer, zagotavljanje varnosti na tako obsežnem in raznolikem območju ni preprosto. V Ljubljani vsakodnevno poteka gospodarska, kulturna, znanstvena in diplomatska dejavnost, kar terja strokovno delo pri zagotavljanju varnosti.

Na območju policijske uprave je 17 policijskih postaj s 5 oddelki, ki neposredno skrbijo za izvajanje nalog. Šest od sedemnajstih so ustanovljene za opravljanje nalog z določenega področja: postaja železniške policije, postaja vodnikov službenih psov, postaja prometne policije, postaja konjeniške policije in postaji mejne policije v Kočevju in Ribnici. V prestolnici je pet policijskih postaj, druge pa so še v Kamniku, Litiji, Logatcu, Domžalah, Trbovljah in na Vrhniki. Deluje tudi osem policijskih pisarn. Oktobra 2002 je bilo na ljubljanski policijski upravi sistemiziranih 1560 delovnih mest.

Policijska uprava Maribor

Njeno območje pokriva severovzhodne predele Slovenije in meri 2.167,78 km². Severna meja z Avstrijo je dolga 48 km in je različno konfigurirana. Južna meja s Hrvaško je dolga 84 km. V geografskem pogledu obsega dve povsem različni enoti, in sicer gorski in gozdnati svet Pohorja in Kozjaka na zahodu, ki ju loči reka Drava, in gričevnati svet Slovenskih goric in Haloz z nadmorskimi višinami 300 do 400 m in relativnimi višinami 60 do 120 m na vzhodu. Vmes sta večji ravninski ploskvi, Dravsko in Ptujsko polje. Prebivalstvo je zaposleno pretežno v industriji in drugih gospodarskih panogah. Večja mesta na tem območju so Maribor, Ptuj in Ormož.

Za varnost 312 268 prebivalcev skrbijo policisti na 7 policijskih postajah (Lenart, Maribor I in II, Ruše, Ptuj, Slovenska Bistrica in Šentilj), 6 postajah mejne policije v Gruškovju, Središču ob Dravi, Zavrču, Ormožu, Podlehniku in Šentilju, na postaji prometne policije in postaji vodnikov službenih psov in konjenikov, policijskem oddelku v Račah in v 8 policijskih pisarnah. V Mariboru so štiri policijske postaje, od katerih sta dve specializirani za določeno področje policijskega dela, in sicer postaja prometne policije in postaja vodnikov službenih psov, ki pa vključuje tudi policiste konjenike. Policijska uprava Maribor svoje naloge opravlja tudi v notranjih organizacijskih enotah; skupno je sistemiziranih 1319 delovnih mest. Po številu sistemiziranih delovnih mest je največja policijska postaja Maribor II, ki ima skupaj z oddelkom v Račah 130 zaposlenih, najmanjša pa je s 26 delovnimi mesti policijska postaja Lenart.

Po sprejetju Zakona o policiji je policijska uprava dobili tudi formalno možnost za ustanavljanje varnostnih sosvetov z lokalnimi skupnostmi in drugimi

zainteresiranimi institucijami za širjenje varnostne kulture. Na podlagi njihove pobude je bil marca 1999 na seji mestnega sveta Mestne občine Maribor ustanovljen prvi varnostni sosvet v tej regiji, ki lahko pomembno prispeva k razreševanju nekaterih perečih problemov na področju varnosti in tako zagotovi boljše in varnejše počutje Mariborčanom.

Na ravni mestne občine je v začetku leta 1998 začela delovati koordinacija komandirjev policijskih postaj s sedežem v Mariboru. Takšen način policijskega dela je prvi v Sloveniji, prispeva pa k bolj usklajenemu in učinkovitemu delu. Zaradi dobrih rezultatov so se za uvedbo takšnega načina dela odločili tudi na območju ptujске upravne enote

(policijska postaja Ptuj, postaja mejne policije Gruškovje, postaja mejne policije Zavrč, postaja prometne policije Maribor, postaja vodnikov službenih psov in konjenikov Maribor).

Policijska uprava Maribor

Za pomoč pri organiziranju prireditev ob Dravi, zagotavljanje varnosti ljudi na tem območju, preprečevanje kopanja na nevarnih krajih ob reki Dravi (gramoznice, tolmuni) uporabljajo službeni čoln z vso potrebno opremo. Policisti so tako uspeli rešiti že nekaj utaplajočih se plavalcev. Med smučarsko sezono pa so na večjih smučiščih prisotni policisti smučarji. S svojim preventivnim delom in opozarjanjem prispevajo k zmanjšanju poškodb smučarjev, upravljavcem smučišč in njihovim redarjem pa pomagajo zagotoviti red na smučiščih. Policisti sodelujejo tudi z Gorsko reševalno službo Maribor in se vključujejo v akcije iskanja pogrešanih oseb, reševanje v hribih in na smučiščih, z žičnic itd.

Mariborske ceste so aprila 1999 »zasedli« tudi policisti kolesarji, ki so učinkoviti pri preprečevanju tatvin in roparskih napadov na ulicah, v parkih, na tržnicah ipd. Že vrsto let pa za opravljanje najrazličnejših nalog pri preprečevanju vlomov, ropov, tatvin, pretefov, za prijetje storilcev teh dejanj in za preprečevanje ilegalnega prehajanja državne meje uporabljajo policiste vodnike službenih psov in policiste konjenike. Ti delujejo v okviru policijske postaje vodnikov službenih psov in konjenikov Maribor, s strokovnim pristopom, vodenjem in usposabljanjem dosegajo odlične rezultate.

Posebna značilnost policijske organizacije so policijske pisarne, ki jih uporabljajo vodje policijskih okolišev na nekaterih območjih za lažje izvajanje preventivnih, svetovalnih in tudi vseh drugih policijskih nalog. Zelo pogosto jih obiskujejo osebe na območju Kidričevega, Destrnika, Majšperka, Poljčan, Pragerskega, Polensaka, Starš, Dupleka, Kungote in Sladkega Vrha. Vodje policijskih okolišev v teh prostorih pogosto organizirajo tudi razna predavanja in seznanjajo ljudi z oblikami samozaščitnega ravnanja.

Policijska uprava je uspešna pri približevanju varnostnih uslug ljudem. Posameznikom in organizacijam predstavlja svoje možnosti na vseh področjih varovanja življenja in premoženja, občasno predstavi policijsko opremo in usposobljenost njenih zaposlenih za izvedbo tudi najzahtevnejših nalog. Njihove predstavitve odmevajo v javnosti, še zlasti je dobro obiskan vsakoletni dan mariborske policije med festivalom na Lentu.

Policijska uprava Murska Sobota

Razprostira se na 1.335 kvadratnih kilometrov velikem območju s skoraj 127 tisoč prebivalci. Zajema 26 občin oziroma 4 upravne enote. Ravninska pokrajina, »okrašena« z vinogradi, meji na severu z Avstrijo (72 kilometrov), na vzhodu z Madžarsko (102 kilometra) in na jugu s Hrvaško (70 kilometrov). Varuje največji del državne meje (244 km) in prav to v marsičem opredeljuje njeno varnostno problematiko in delovanje.

Cilj 654 zaposlenih, je zagotavljanje takšne stopnje varnosti, da lahko prebivalci kakovostno živijo in delajo. Na območju policijske uprave sta policijski postaji v

Policijska uprava Murska Sobota

Murski Soboti (skupaj s policijskim oddelkom Gornji Petrovci) in Gornji Radgoni, nadalje postaje mejne policije v Gederovcih, Hodošu, Ljutomeru, Lendavi in Dolgi vasi ter prometna policijska postaja s sedežem v Murski Soboti, ki skrbi za varnost v cestnem prometu na območju celotne uprave. Za nemoteno opravljanje nalog na policijskih postajah skrbijo posamezne strokovne službe na policijski upravi, ki svetujejo, koordinirajo in nadzirajo njihovo delo. Po številu zaposlenih je najmanjša postaja mejne policije Gederovci, kjer za nadzor meje skrbi 26 zaposlenih, največje moštvo pa imajo v Lendavi.

Na območju policijske uprave delujeta od leta 1994 tudi izpostava centra za tujce v Prosenjakovcih, v katerem je občasno nastanjenih tudi do 160 tujcev, in pa skupina vodnikov službenih psov v Petanjcih.

Od skupno osmih mejnih prehodov sta tovrstnemu prometu namenjena le dva, in sicer Dolga vas in Gornja Radgona. Vsi pa so odprti tudi za potniški promet.

Policijska uprava Nova Gorica

Območje policijske uprave meri 2.326 kvadratnih kilometrov, kar predstavlja 11,5 % celotnega ozemlja Slovenije. Njen sedež je v Novi Gorici, v sodobnem in prijetno zasnovanem mladem mestu ob slovensko-italijanski meji, ki ima živahen gospodarski, kulturni in turistični utrip. Območje je razdeljeno na 376 naselij, ki so upravno organizirana v dvanajstih občinah, od katerih ima status mestne občine le Nova Gorica. Deluje na območju štirih upravnih enot, Ajdovščina, Idrija, Nova Gorica in Tolmin, v katerih stalno živi 120.145 ljudi ali 6 % vseh prebivalcev Slovenije.

Pokrajina je razgibana, zaznamujejo jo ravnine in rečne doline, obdane z gričevjem in gorskim svetom, po katerem poteka tudi del meje z Italijo. Na severu so vrhovi Julijskih Alp in predalpski svet na Poreznu, na severovzhodu je Škofjeloško hribovje, na vzhodu pa Polhograjski Dolomiti, Hrušica in bolj proti jugu še Nanos in Kras.

Policijska uprava Nova Gorica si z Italijo »deli« 165 kilometrov meje. Severni del mejnega območja tvori gorat in pretežno alpski svet, skozi katerega potekajo globoke doline rek Soče, Nadiže, Bače in Idrijce. Pretežni del goratega področja je redko naseljen. V pogorju Julijskih Alp so tudi najvišje gore (Triglav z 2.864 m, Mangart z 2679 m, Jalovec z 2645 m nadmorske višine) in tudi najvišje ležeče točke, kjer

Policijska uprava Nova Gorica

območje policijske uprave Nova Gorica meji na sosednjo policijsko upravo Kranj in Italijo, najnižja ležeča točka, 40 m nadmorske višine, pa je pri Mirnu.

Med reko Sočo in državno mejo se v zavetju Julijskih Alp raztezajo Goriška brda. Njihova posebna značilnost je t.i. sabotinska cesta, ki kot 1,6 km dolg zavarovan koridor teče po italijanskem ozemlju. Na podlagi sporazuma s sosednjo državo nesreče s težjimi posledicami in poškodbami na tem odseku obravnava italijanska policija, vse ostale pa slovenska. Južni del mejnega območja se razteza od reke Soče preko Vrtojbenkega in Mirenskega polja

na kraško območje, ki je pretežno gričevnato.

Na državni meji med Italijo in Slovenijo je sedem mednarodnih mejnih prehodov, šest cestnih in en železniški. Poleg mednarodnih mejnih prehodov je še 28 obmejnih in kmetijskih prehodov ter 58 neposrednih prehodov v skladu z videmskimi sporazumi. Dva prehoda v visokogorju (Kanin in Mangart) sta določena po posebnem sporazumu med državama.

Policijska uprava Nova Gorica opravlja različne varnostne naloge, njena osnovna naloga pa je usmerjanje in usklajevanje dela policijskih enot na svojem območju, dajanje strokovnih navodil za izvajanje posameznih nalog ter opravljanje nadzora nad njihovim delom. Na lokalni ravni policijske naloge neposredno opravljajo policisti desetih policijskih enot, in sicer policijske postaje v Novi Gorici z oddelkom v Šempetru, policijskih postaj v Ajdoviščini, Idriji in Tolminu, postaj mejne policije Vrtojba, Bovec, Dobrovo in Kobarid ter postaje prometne policije Nova Gorica. Na dveh območnih policijskih postajah sta organizirani policijski pisarni, v Anahovem in Cerknem. Število zaposlenih na policijskih postajah je različno, od 23 delovnih mest na postaji mejne policije Dobrovo do 80 delovnih mest na policijski postaji Nova Gorica (skupaj s policijskim oddelkom v Šempetru), sicer pa je na policijski upravi sistemiziranih 474 delovnih mest.

Policijska uprava Novo mesto

Ta uprava pokriva 1686 km² južnega dela države, in sicer območje Dolenjske in Bele krajine, kjer živi 105.857 prebivalcev. Meji s policijskima upravama Ljubljana in Krško ter na 126,3 kilometrih državne meje tudi s policijskimi upravami sosednje države Karlovcem, Reko in Zagrebom. Območje je razdeljeno na 10 občin oziroma 4 upravne enote.

Njen sedež je v Novem mestu, na Ljubljanski cesti 30, kamor se je uprava preselila junija 1998. Do selitve so zaposleni delali v zelo

Policijska uprava Novo mesto

utesnjenih delovnih prostorih, kjer mnogokrat ni bilo prostora za opravljanje osnovnih policijskih del. Nova zgradba, v kateri je tudi policijska postaja in postaja prometne policije, meri 8040 m², od tega je 1200 m² delovnih prostorov ter telovadnica, strelišče, ki še ni dokončano, prostori za pridržanje, mehanična delavnica, garaže, samski dom, restavracija.

Glavna naloga policijske uprave je zagotavljanje ugodnih varnostnih razmer, posebno pozornost pa namenja obveščanju javnosti o dogodkih, kaznivih dejanjih,

mejnih zadevah, prometni varnosti, kršitvah s področja javnega reda ter drugih varnostno zanimivih pojavih. Na policijsko upravo se prebivalci lahko obrnejo kadarkoli, po telefonu, osebno ali pisno. Ne glede na način si bodo zaposleni prizadevali za čimprejšnji odgovor na zahtevo, prošnjo ali pritožbo posameznika ali organizacije.

Svoje naloge 440 zaposlenih opravlja v notranjih organizacijskih enotah ter na policijskih postajah in oddelkih. Na njenem območju deluje 5 policijskih postaj, in sicer postaja prometne policije Novo mesto, postaji mejne policije Metlika in Črnomelj, policijska postaja Trebnje in policijska postaja Novo mesto z oddelkom v Dolenjskih Toplicah in Šentjerneju. Kot metoda dela so se uveljavile policijske pisarne v Semiču, Žužemberku, Vinici in Mokronogu. Največja med vsemi postajami je postaja mejne policije Črnomelj, ki ima 111 delovnih mest, najmanjša je policijska postaja Trebnje z 29 delovnimi mesti.

Policijska uprava Postojna

S 1456 km² površine sodi med manjše policijske uprave. Njenih 300 zaposlenih skrbi za varnost skoraj 50 tisoč prebivalcev. Lokalna samouprava je organizirana v šestih občinah, država pa svoje funkcije opravlja v treh upravnih enotah s sedeži v Postojni, Cerknici in Ilirski Bistrici.

Značilnost tukajšnje pokrajine so gozdovi Javornikov in Snežniškega pogorja, ki na jugu meji s Hrvaško. Prav zaradi številnih gozdnih poti in cest je varovanje državne meje in preprečevanje ilegalnih prehodov na 68,6 kilometrov meje oteženo, mejno kontrolo pa policisti opravljajo na treh mejnih mednarodnih cestnih prehodih (Babno polje, Jelšane, Starod) in mednarodnem železniškem mejnem prehodu v Ilirski Bistrici.

Zaradi pomembnih prometnic, povezav z Italijo, Kvarnerjem in Dalmacijo ter proti Bosni in Hercegovini, je ta policijska uprava izrazito tranzitna. Del turistov se za krajši čas ustavi v Postojni in si ogleda znamenito Postojnsko jamo.

Policijska uprava Postojna

Tako kot po drugih policijskih upravah je tudi na postojnski delo organizirano v notranjih organizacijskih enotah in na petih policijskih postajah s povprečno 60 policisti. Med prebivalstvom so se uveljavile tudi vse tri policijske pisarne, v Pivki, Podgradu in Starem trgu pri Ložu.

Policijska postaja v Postojni opravlja večinoma splošne naloge, cerkniška policijska postaja pa poleg teh opravlja tudi naloge mejne kontrole na mednarodnem mejnem prehodu Babno Polje. Prav tako policijska postaja Ilirska Bistrica, ki opravlja naloge mejne kontrole na železniškem mednarodnem mejnem prehodu

Ilirska Bistrica. Postaja prometne policije je zadolžena za urejanje in nadzor prometa na javnih cestah ter preiskovanje prometnih nesreč na celotnem območju policijske uprave, postaja mejne policije Jelšane pa za kontrolo prehajanja državne meje.

Policijska uprava Slovenj Gradec

Policijska uprava je bila ustanovljena 1. januarja 1980.

Njeno ustanovitev so takrat narekovale varnostne razmere na Koroškem in tudi napovedi o razvoju. Čeprav je uprava kasneje še doživela nekaj organizacijskih sprememb, se vsebina policijskih nalog in njeno poslanstvo ni spremenilo. Policisti, kriminalisti in drugi zaposleni – vseh skupaj je 286 - spremljajo razmere, ukrepajo in pomagajo vsem, ki potrebujejo policijsko varstvo. Nekatere njihove dejavnosti so za javnost neopazne,

nekateri pa so hote ali nehoti na očeh javnosti, ki budno spremlja tako izvajanje represivnih kot preventivnih ukrepov, še zlasti je pozorna na spoštovanje človekovih pravic in svoboščin.

Policisti se trudijo dobro opravljati svoje delo. Včasih je pri tem ogroženo njihovo zdravje ali celo življenje. Vodstvo policijske uprave in vodstva policijskih postaj z organizacijo dela, s kakovostnim usposabljanjem policistov in vodenjem dela zagotavljajo visoko raven strokovnosti.

Varnost je dobrina, zato policijska uprava javnost vsakodnevno obvešča o dogodkih in pojavih ter delu policije na Koroškem. Zavedajoč se pomembnosti kakovostnih storitev pri vsakodnevnem policijskem delu in vzpostavljanja dobrih odnosov z ljudmi, si prizadevajo, da bi bil vsakdo pravočasno obveščen o morebitnih nevarnostih v svojem delovnem in bivalnem okolju. Pri tem so jim v veliko pomoč novinarji lokalnih in nacionalnih medijev.

Predstavitve njihovega dela so vedno dobro obiskane, še zlasti dnevi odprtih vrat. Velik odziv je med mlajšimi, ki delo policije kar dobro poznajo, saj policisti

Policijska uprava Slovenj Gradec

sodelujejo tudi v različnih vzgojno-izobraževalnih programih v vrtcih in osnovnih šolah.

Dobro sodelovanje z javnostjo policijski upravi omogoča tudi njena majhnost, saj njeno območje obsega 1022 km². Policisti skrbijo za varnost 74.339 prebivalcev in njihovega premoženja, in sicer v dvanajstih občinah (Mestna občina Slovenj Gradec, občine Mislinja, Dravograd, Radlje ob Dravi, Muta, Vuzenica, Podvelka, Ribnica na Pohorju, Ravne na Koroškem, Prevalje, Mežica in Črna na Koroškem).

Na območju policijske uprave so štiri policijske postaje, in sicer Slovenj Gradec, Radlje ob Dravi, Dravograd in Ravne na Koroškem ter postaja prometne policije in postaja mejne policije Holmec. Na drugih policijskih upravah imajo postaje različnih kategorij z različnim številom sistemiziranih delovnih mest, koroške policijske postaje s splošnimi nalogami pa imajo od 34 do 41 zaposlenih, »specializirani« 27 oziroma 25. Njihovo delo usmerjajo, koordinirajo in nadzorujejo strokovne službe oziroma notranje organizacijske enote policijske uprave.

Promet potnikov preko državne meje z Avstrijo nadzirajo na štirih mednarodnih mejnih prehodih (Holmec, Vič pri Dravogradu, Radlje in železniški mejni prehod Prevalje) in na dveh meddržavnih (Libeliče in Reht nad Mežico).

Lokalna raven: policijska postaja

Kakorkoli je že razvejana policijska organizacija, temelji policijskega dela so vedno »na terenu«, med ljudmi. Na policijskih postajah, osnovni organizacijski enoti na lokalni ravni, se namreč opravi dobrih devet desetih vseh policijskih nalog. Včasih jo je lahko ustanovila občinska skupščina v soglasju z ministrom za notranje zadeve, danes (po sprejetju Zakona o policiji) njeno območje in sedež določa minister. Vodi jo komandir, katerega imenuje generalni direktor policije, in sicer na predlog direktorja policijske uprave. Komandirju pomaga en ali več pomočnikov, odvisno od števila zaposlenih. Običajno je na 25 policistov en pomočnik, izjemoma na postajah mejne policije je določen en pomočnik na vsakih 35 policistov.

Današnje naloge policijske postaje se v primerjavi z nalogami orožnikov in nekdanjih miličnikov v osnovi niso veliko spremenile - še vedno je njena temeljna naloga varovanje življenja, osebne varnosti in premoženja, spremenili pa so se koncept in metode dela. Naloge so postale številčnejše in kompleksnejše.

Nekaj policijskih postaj je še vedno v starih zgradbah (PP Gornja Radgona).

Policisti ne skrbijo samo za prometno varnost, mejno kontrolo in javni red, temveč tudi iščejo pogrešane, pobegle in druge iskane osebe, opravljajo določene naloge v zvezi s prijavo prenočišča in prebivališča ter nadzorujejo spoštovanje predpisov, ki urejajo gibanje in prebivanje tujcev. Policijske postaje fizičnim in pravnim osebam izdajajo odločbe na prvi stopnji, na podlagi katerih se lahko mudijo na mejnem prehodu. Med pomembnimi nalogami je varovanje okolja in zagotavljanje pomoči vsem, ki imajo javno pooblastilo za opravljanje nekaterih funkcij uprave, če pri izvrševanju svojih nalog naletijo na

upiranje ali ogrožanje ali če to utemeljeno pričakujejo. Pri prizadevanjih za izboljšanje varnosti sodeluje tudi z organi lokalnih skupnosti, drugimi organi, organizacijami, institucijami in občani.

Policisti na policijskih postajah preiskujejo tudi kazniva dejanja, saj zaradi stalne prisotnosti ob prijavi oziroma ugotovitvi kaznivega dejanja takoj ukrepajo in

raziščejo lažja kazniva dejanja. Število policistov kriminalistov na postaji je odvisno od števila kaznivih dejanj. Na 100 do 150 kaznivih dejanj naj bi bil en policist, ki je opravil specialistične tečaje.

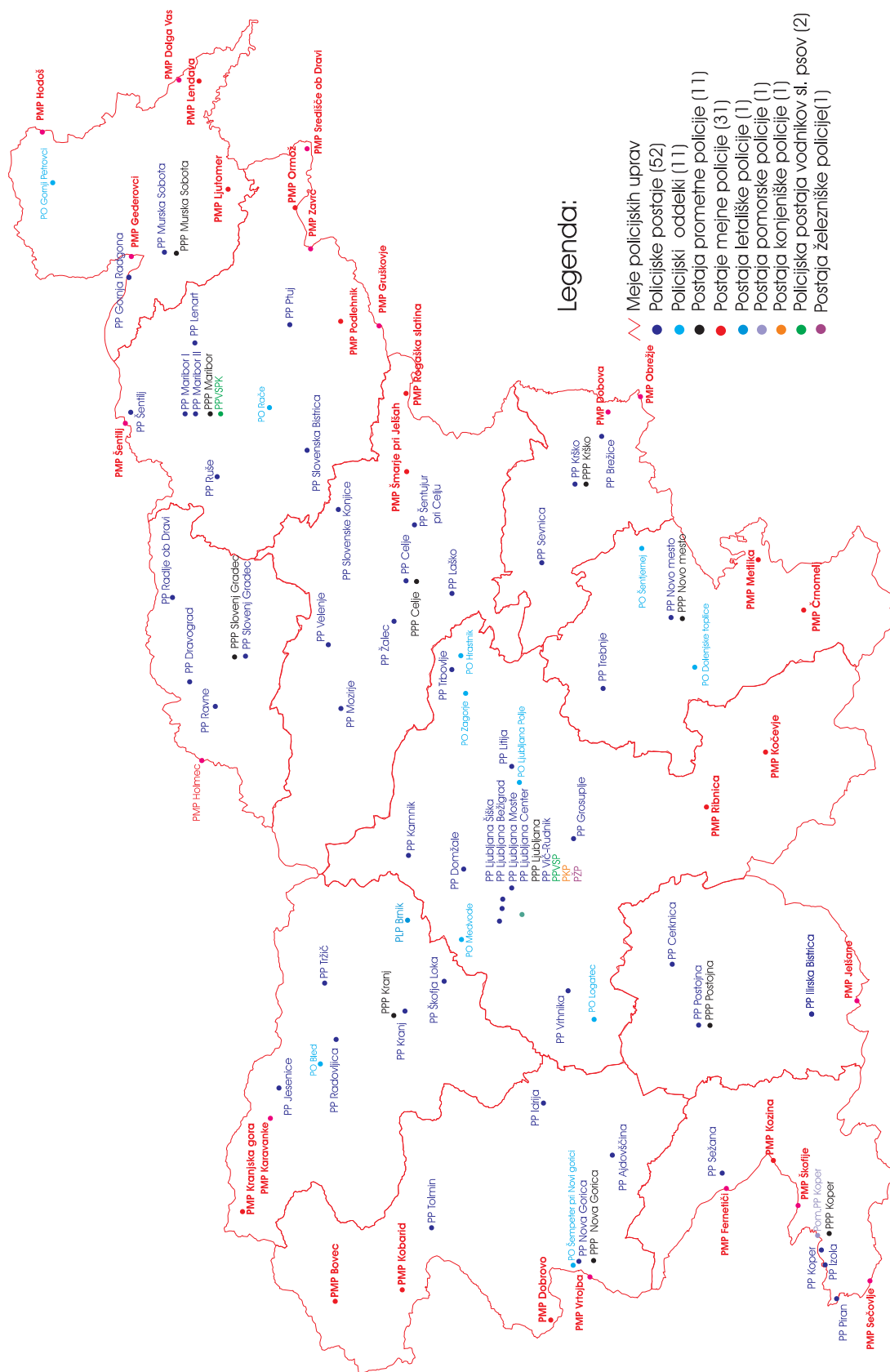
Policijska postaja Maribor II, najbolj urejena policijska postaja v letu 2002, je poskrbela tudi za dostop invalidov.

Policijska postaja je torej ustanovljena za neposredno opravljanje nalog policije na določenem območju ali za določeno delovno področje. Policija se namreč sooča tudi s situacijami, ki poleg klasičnih zahtevajo povsem specifična znanja, sposobnosti in opremo, včasih pa tudi pomoč, zato so za določena delovna področja ustanovljene policijske postaje, ki opravljajo specializirane naloge.

Glede na delovno področje so:

- ♦ *policijska postaja*
- ♦ *postaja prometne policije*
- ♦ *postaja mejne policije*
- ♦ *postaja pomorske policije*
- ♦ *postaja letališke policije*
- ♦ *postaja železniške policije*
- ♦ *postaja konjeniške policije*
- ♦ *policijska postaja vodnikov službenih psov*

Policijske enote v Sloveniji

Na policijski postaji v Ravnah na Koroškem vzorno skrbijo za stenski časopis.

Zaradi boljše organizacije dela, smotrnejše izrabe delovnega časa, tehničnih in drugih sredstev se lahko združi opravljanje nalog policijskih postaj z različnimi področji dela, naziv policijske postaje pa se določi po večinskem deležu nalog, ki jih policijska postaja opravlja.

Strukturalno so policijske postaje del policijskih uprav, ki usmerja, koordinira in nadzira njihovo delo. Status vseh policijskih postaj je enak, ne pa tudi njihova kategorija. Tako so policijske postaje I.A kategorije z 81 ali več policisti, postaje I. kategorije z 51 ali več policisti, II. kategorije z 31 in več policisti ter policijske postaje III. kategorije z najmanj 21 in več policisti. Enako sta kategorizirani postaja prometne policije in postaja mejne policije, le da je na postaji mejne policije III. kategorije sistemiziranih do 30 delovnih mest policistov. Za kategorizacijo drugih področnih policijskih postaj – železniške, letališke, konjeniške in postaje vodnikov službenih psov se smiselno uporabljajo kriteriji za postaje mejne policije.

Na policijski postaji se občani najprej srečajo z dežurnim.

Policijski oddelek

Zaradi specifičnih geografskih, varnostnih in drugih značilnosti je na območju nekaterih policijskih postaj organiziran policijski oddelek z 10 do največ 20 policisti. Ponavadi tam, kjer je ustanovitev policijske postaje z vso spremljajočo infrastrukturo in kadrovskim potencialom neracionalna, policijska pisarna pa glede na varnostne razmere ni ustrezna oblika policijskega dela. Policijski oddelek praviloma nima organizirane dežurne službe oziroma se ta določa od primera do primera. Policijski oddelek vodi komandir skupaj s pomočnikom.

Policijska pisarna

Policijske pisarne niso organizacijska enota, pač pa posebna metoda policijskega dela. Pravzaprav gre za delovni prostor, namenjen policijskemu delu. Tipičen primer lokacije policijske pisarne je, na primer, smučišče.

Odprava na delo

Poudarek je na svetovanju, sprejemanju obvestil, zbiranju informacij in na drugih opravilih, ki niso vezana na takojšnje ukrepanje, saj interventne zadeve pokriva policijska postaja ali policijska uprava. Ustanavljajo se v okoljih, kjer varnostna problematika ne zahteva ustanovitve policijskega oddelka, obratujejo pa prilagojeno potrebam v posameznem okolju.

Policijski okoliš

Območje policijskih postaj in njenih oddelkov je razdeljeno na policijske okoliše, ki lahko obsegajo eno, več občin ali pa le posamezen del občine, na primer pokrivajo območje krajevne skupnosti, mestne četrti, soseske ipd. Njihova območja, upoštevajoč varnostno problematiko in prostorsko zaokroženost, določi direktor policijske uprave na predlog komandirja policijske postaje.

Policijski okoliš je namenjen uresničevanju socialne funkcije policije, saj vodje policijskih okolišev z različnimi oblikami pomoči in preventivno dejavnostjo v sodelovanju z občani, organi lokalne oblasti, podjetji in drugimi subjekti skušajo odpraviti vzroke posameznih deviantnih pojavov v okolju in preprečiti njihovo nastajanje ter spodbujati varnostno zavest in samozaščitno ravnanje. Neposredni stik z ljudmi omogoča kakovostnejšo osnovo za represivno dejavnost policije, prav tako pa prispeva k boljšemu odnosu javnosti do policije.

Prometna policija

Prometni miličniki na motorjih pred več desetletji

Pred drugo svetovno vojno so cestni promet nadzorovali policijski stražniki. Policija ni imela motornih vozil, zato so orožniki in policisti opravljali službo peš, le nekaj jih je kolesarilo. Tudi po drugi svetovni vojni je bilo kolo le ponekod sestavni del policijske opreme. Avtomobili so le počasi postajali sredstvo za opravljanje policijskega dela, pa čeprav so bile takoj po vojni že organizirane postaje ljudske milice za nadzor cestnega prometa. Miličniki, ki so bili izbrani za urejanje in nadzor prometa, so se za to usposabljali na posebnih tečajih. Najprej sta bili enoti prometne milice organizirani v Ljubljani in Mariboru, zaradi večanja cestnega prometa so sčasoma začeli ustanavljati enote tudi po drugih slovenskih mestih.

Danes ima vsaka policijska uprava eno številčnejšo prometno enoto - postajo prometne policije, ki nadzoruje in ureja promet na javnih cestah in ukrepa zoper kršitelje cestnoprometnih predpisov. Prometni policisti opravljajo ogleds prometnih nesreč. Pristojne organe in organizacije opozarjajo na pomanjkljivosti in napake, na primer na neustrezne vozne in tehnične razmere ali na neustrezno stanje cestne opreme in signalizacije. Sodelujejo pri zavarovanju posebnih prevozov, pa tudi pri varovanju prireditev na cesti.

Za prometno varnost ne skrbijo samo policisti postaj prometne policije, temveč na svojem območju tudi splošne policijske patrulje. Na območju celotne policijske uprave njihovo delo koordinira in usmerja urad uniformirane policije, znotraj katerega na nekaterih policijskih upravah deluje skupina za cestni promet. Na ravni generalne policijske uprave je za promet zadolžen sektor za cestni promet.

V prometnih nesrečah v Sloveniji na leto umre več kot 300 ljudi, in to kljub sistematičnemu in usklajenemu pristopu, uvajanju novih oblik nadzora in dela, s katerimi si policija prizadeva umiriti hitrost in zmanjšati število alkoholiziranih voznikov. Prevelika hitrost je namreč najpogostejši vzrok prometnih nesreč na Slovenskem, med sekundarnimi vzroki pa je na prvem mestu prevelika stopnja alkohola v krvi.

Zato poskuša osveščati predvsem mlade voznike, ki so najpogostejši udeleženci prometnih nesreč, in to v vlogi povzročitelja, ter izboljšati prometno varnost najbolj ogroženih prometnih udeležencev: pešcev, kolesarjev, voznikov koles z motorjem in motornih koles. Za dosego teh ciljev so dejavnosti in ukrepi policije skrbno načrtovani; po državi vse leto potekajo številne preventivne in represivne akcije.

Policisti si tudi z radarskimi kontrolami prizadevajo umiriti hitrost na slovenskih cestah.

Prometna policija med drugim sodeluje v mednarodni akciji Morska deklca, v kateri policisti na območju držav Evropske unije nadzirajo tovorna vozila. Pod okriljem organizacije TISPOL - Evropske mreže prometnih policij, slovenski policisti opravljajo poostren nadzor psihofizičnega stanja voznikov, ki potekajo istočasno, usklajeno in koordinirano na območju celotne Evrope. Slovenija je edina država, ki ni članica EU, a je članica organizacije evropskih prometnih policij. Udeležuje se tudi zasedanj Evropskega sveta za prometno varnost.

Prometnim policistom je v veliko pomoč pri delu ustrezna oprema. Sprva je bila njihova oprema skromna – motorno kolo s prikolico ali brez nje, lopar za ustavljanje vozil in pribor za merjenje ob prometnih nesrečah; danes je njihova oprema primerljiva z opremo tujih policij. Po 20 letih uporabe v tujini je bil tudi v Sloveniji leta 1999 vpeljan videonadzorni sistem ProVida 2000, ki pa ga policija ne uporablja samo za nadzor in urejanje cestnega prometa, ampak tudi kot učni pripomoček za udeležence v prometu, kot pripomoček za dajanje opozoril in navodil udeležencem v prometu ter za ugotavljanje in dokazovanje kršitev cestnoprometnih predpisov.

Preverjanje podatkov o vozniku in vozilu po radijski zvezi

Pri urejanju in nadzoru prometa policija uporablja helikopter z vgrajenim sistemom LEO, ki je že pomagal policijskim patruljam pri zasledovanju prehitrega voznika. Proč ga je za nadzor uporabila julija 1961, ko je bila v ljubljanskem parku Tivoli proslava, na kateri se je zbrala velika množica ljudi, po nekaterih podatkih naj bi jih bilo četrta milijona. Tedanja milica si je helikopter izposodila pri vojski.

Slovenija je za Belgijo, Nemčijo, Švedsko in Veliko Britanijo peta država, ki bo uvedla uporabo t.i. pupilometra, s katerim bodo policisti preverjali prisotnost prepovedanih drog v telesu. Podobno kot navedene evropske države se je tudi slovenska policija pri pripravi postopka zgledovala po ameriškem programu, t.i. Drug Recognition Expert Program.

Policija pa ni edina, ki si prizadeva za izboljšanje prometne varnosti. Na tem področju dobro sodeluje predvsem z Republiškim svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, s katerim si skupaj prizadeva zmanjšati število žrtev v prometnih nesrečah, še zlasti med otroki, pa čeprav je varnost otrok v Sloveniji že boljša kot pri nekaterih članicah Evropske unije. V policiji upajo, da se bo z vlaganji v

preventivno delo in z delom z najmlajšimi sčasoma izboljšala prometna kultura. Sicer ima preventiva v Sloveniji dolgoletno tradicijo, prve akcije so bile že v 50. letih prejšnjega stoletja.

V celoti je krivni davek naših cest še vedno previsok. Da bi se približali povprečju Evropske unije, bo treba v Sloveniji več kot preploviti število umrlih v prometnih nesrečah. Slovenski vozniki pa so po primerjavi izsledkov raziskave iz leta 1997 veliko bolj nadzorovani v prometu kot drugod v Evropi in med njimi jih le 15 % misli, da jih policisti ne bodo preverili, ali vozijo pod vplivom alkohola, med evropskimi je takih kar 60 %.

Mejna policija

Kontrola lastnih meja in mejnih prehodov je eden izmed ključnih kriterijev, po katerih presojava suverenost države. Slovenska policija je leta 1991

Mejo so nekoč varovali vojaki, toda kontrolo na mejnih prehodih so opravljali miličniki.

vzpostavila mejno kontrolo in varovanje na vseh 1382 kilometrih državne meje. V nekdanji skupni državi je namreč zunanje meje varovala vojska, mejo v naseljenih krajih in na mejnih prehod pa so z določenimi izjemami nadzorovali miličniki.

Policisti opravljajo mejno kontrolo na 163 mejnih prehodih, med katerimi je 64 mejnih prehodov za mednarodni promet, 17 za meddržavni promet, 41 za maloobmejni promet, 20 kmetijsko prehodnih mest in 21 prehodov po posebnem sporazumu. Novi Zakon o nadzoru državne meje predvideva še dve novi obliki mejnih prehodov: mejni prehod za določen krog ljudi in začasni mejni prehod.

Preko slovenskih mejnih prehodov potuje letno okoli 200 milijonov potnikov. Med njimi jih nekaj prav gotovo poskuša mejo prestopiti na nedovoljen način, brez veljavnih dokumentov, s ponarejenimi in prirejenimi dokumenti, zunaj mejnih prehodov.

Osnovni cilj varovanja državne meje in mejne kontrole je preprečevanje nedovoljenih migracij, organizirane kriminalitete, nedovoljenega bivanja, dela na črno ter kršitev nedotakljivosti državne meje. Če k temu dodamo še preprečevanje tihotapljenja nedovoljenih drog in orožja, potem je to ob razgibani konfiguraciji obmejnih območij za slovensko policijo še poseben izziv. Ker pa je danes kriminal globalen pojav, ki ne priznava državnih meja, policija dobro sodeluje z varnostnimi organi sosednjih in drugih držav.

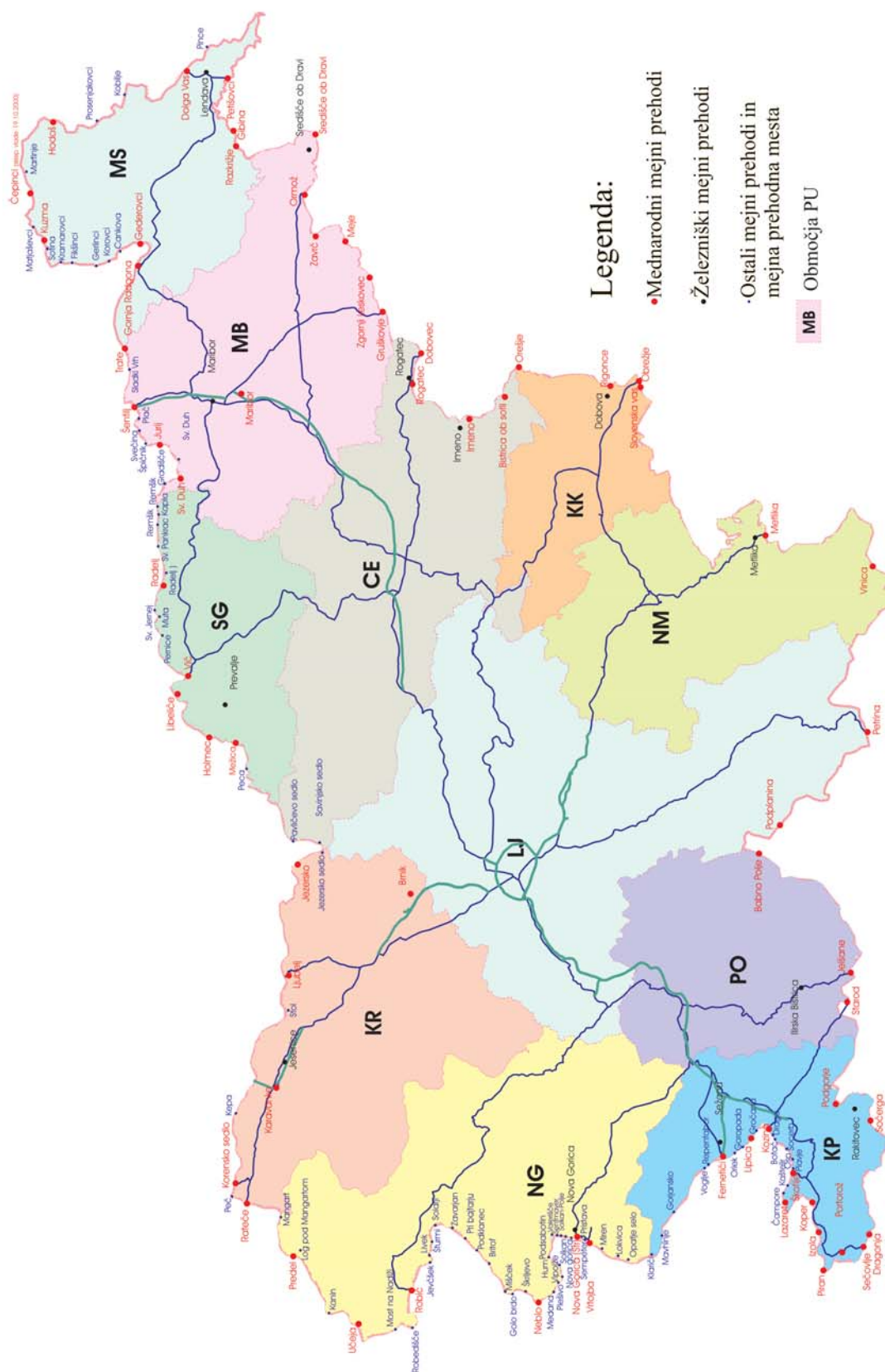
Že Zakon o nadzoru državne meje, sprejet leta 1991, je upošteval evropske smernice o enotnih načelih izvajanja mejne kontrole, opuščanja odvečnega

Mejni prehod Karavanke z avstrijske strani, na katerem mejno kontolo opravljajo tudi slovenski policisti.

nadzora in formalnosti na mejah ter enotnejši in racionalnejši nadzor državne meje, katerega cilj je svoboden pretok ljudi, blaga, storitev in kapitala. Kot kandidatka za vstop v Evropsko unijo se mora Slovenija intenzivno prilagajati evropskemu pravnemu redu. Standardom in normativom, ki jih določa Evropska unija, slovenska policija prilagaja tudi ukrepe na operativno-tehničnem področju delovanja. Varovanje državne meje in opravljanje mejne kontrole postopno prilagaja schengenskim standardom. In prav v luči

Mejni prehodi s sosednjimi državami

izvajanja schengenskega sporazuma ima posebno težo dogovor z Italijo in Avstrijo o prehajanju državne meje samo z osebno izkaznico. Enako velja tudi za Hrvaško in Madžarsko.

Policist tujcu ne dovoli vstopa v državo, če nima veljavne listine za prehod državne meje, ustreznega dovoljenja oziroma vizuma, zadostnih sredstev za preživljanje za čas bivanja v Sloveniji in za vrnitev v državo, iz katere je prišel, ali za potovanje v tretjo državo.

Tujcu se vstop zavrne tudi, če:

- ♦ *vstop pomeni nevarnost za javni red, varnost oziroma mednarodne odnose Republike Slovenije ali če obstaja sum, da bo njegovo bivanje povezano z izvajanjem terorističnih ali drugih nasilnih dejanj, nezakonitimi obveščevalnimi dejavnostmi, posestjo in posredovanjem mamil ali izvrševanjem drugih kaznivih dejanj;*
- ♦ *še ni potekel čas, za katerega mu je prepovedan vstop v državo;*
- ♦ *na zahtevo pristojnih organov ne more utemeljiti namena in okoliščin nameravanega bivanja (prihoda) v državi;*
- ♦ *obstajajo resni razlogi za sum, da se bo zaposlil in delal v Sloveniji v nasprotju s predpisi o zaposlovanju in delu;*
- ♦ *je prihod tujca v našo državo v nasprotju s sprejetimi mednarodnimi obveznostmi.*

Kontrola na mejnem prehodu

Čeprav je Slovenija s prevzemom nadzora nad mejo ukinila t.i. mejni pas, v katerem je bilo prepovedano gibanje, je gibanje na območju mejnega prehoda omejeno in je zanj potrebno dovoljenje. O njem odloča pristojna postaja mejne policije oziroma policijska postaja, na območju katere je mejni prehod.

Postaja mejne policije je zadolžena za varovanje državne meje, ugotavljanje mejnih incidentov ter drugih kršitev državne meje, nadzorovanje spoštovanja predpisov, ki urejajo gibanje in prebivanje tujcev, izvajanje in nadzorovanje izvajanja predpisov, ki urejajo režim na morju, izvajanje

varnostnih ukrepov na letališčih in tudi na železnici. Ob tem skrbi še za pravilno pisarniško poslovanje, za pravilen vnos podatkov v centralno vodene računalniške evidence in za ažuriranje evidenc na policijski postaji.

Slovensko-italijansko mejo nadzirajo tudi mešane patrulje.

Po zgledu evropskih policij so decembra 2000 svoje delo, sprva zgolj poskusno, začele opravljati mešane slovensko-italijanske patrulje za nadzor državne meje. Razlog za njihovo ustanovitev je bila želja po okrepitvi sodelovanja med policijami Slovenije in Italije na mejnem območju, kjer prihaja do nedovoljenih prehodov državne meje ter želja po skupnem delovanju obeh policij pri odkrivanju in preprečevanju kriminalnih organizacij in organizatorjev nezakonitega vodenja ljudi preko skupne meje. Nov model delovanja slovenske policije na mejnem območju pomeni tudi prilagajanje slovenske policije schengenskim standardom varovanja zunanje meje Evropske unije. To je tudi proces policijskega sodelovanja in povezovanja, kar mora vsekakor postati skupni interes združene Evrope.

Na podlagi dogovora med slovenskimi in hrvaškimi predstavniki so v patrulje za varovanje državne meje na območju policijskih uprav Maribora in Murske Sobote vključeni tudi hrvaški opazovalci.

Letališka policija

Nihče se ne izogne pregledu z detektorjem pred vstopom na letalo.

Policisti skrbijo za varnost na območju treh letališč v Sloveniji: Ljubljana (Brnik), Maribor (Slivnica) in Portorož (Sečovelje). Naloge, ki jih opravljajo ti policisti, niso samo tipično policijske, saj opravljanje nalog na letališčih kot posebnih delovnih okoljih zahteva posebnosti v policijski taktiki.

Ko je bilo leta 1963 odprto mednarodno letališče Ljubljana, je bila ustanovljena posebna postaja milice, ki je nadzirala prehod potnikov čez mejni prehod na letališču. Miličniki so poleg opravljanja mejne kontrole tudi urejali promet na parkiriščih, nadzirali gibanje potnikov na območju letališča. Ko so odprli letališče v Mariboru in Portorožu, so tudi tam ustanovili posebna oddelka milice, ki sta, sicer v manjšem obsegu, opravljala podobne naloge kot postaja na Brniku.

Današnje naloge letališke policije so prilagojene zagotovitvi visoke stopnje varnosti na letališčih. Policisti na letališčih opravljajo mejno kontrolo, preprečujejo nedovoljene migracije, protipravno prenašanje orožja in mamil ter različne oblike kriminala. Mejna kontrola na letališču je v

primerjavi s cestno specifična, saj tu dejansko varnostno pregledajo vsakega potnika, ki vstopa ne letalo, in sicer z ročnim detektorjem. Potnik mora stopiti skozi

Po 11. septembru 2001 so policisti poostreli nadzor na letališču.

detektorska vrata, skozi rentgen gre tudi njegova prtljaga. Prtljago, ki jo odda na terminalu, pregledajo lahko tudi s psi, ki so specializirani za iskanje eksploziva in odkrivanje mamil. Z osebno kontrolo in kontrolo stvari policija želi preprečiti nelegalen prenos orožja, streliva, mamil čez mejo in tihotapljenje drugih prepovedanih predmetov, od dragih kamnov do eksotičnih živali. Policisti opravljajo delo, ki od njih poleg policijskega znanja zahteva dobro poznavanje letališča, letališke dejavnosti in posebnosti transportnih sredstev.

Na letališkem mejnem prehodu, tako kot na vseh drugih, policisti nadzorujejo gibanje in

muditev oseb na območju mejnega prehoda. Postaja letališke policije osebam tudi izdaja odločbe na prvi stopnji, s katerimi jim je omogočeno gibanje oziroma muditev na območju letališkega mejnega prehoda, ter nadzoruje spoštovanje predpisov, ki urejajo gibanje in prebivanje tujcev. Policisti izvajajo določene varnostne ukrepe na letališčih in nekatere naloge za protibombno zaščito na letališču, tako v samih objektih, prostorih kot prevoznih sredstvih.

Železniška policija

Policista pregledujeta podvozje vlaka.

Opravlja naloge, ki niso samo tipično policijske. Razvoj slovenskega železniškega prometa – uvajanje novih vlakov – ter vključevanje Slovenije v evropske integracijske tokove zahteva uvajanje novih metod dela, saj se le tako lahko učinkovito izvedejo vse naloge. Delo opravljajo na približno 190 vlakih, večinoma potniških, pa tudi na t.i. Inter City (IC) vlakih, mednarodnih in regionalnih.

Včasih so delo železniške milice delili na spremljanje vlakov in opazovalno službo na železniških postajah, vendar se naloge do danes, niso bistveno spremenile. Med nalogami postaje železniške policije je na prvem mestu varovanje življenja, zagotavljanje varnosti ljudi in premoženja. Poleg tega policisti na potniških vlakih preprečujejo, odkrivajo in preiskujejo kazniva dejanja in storilce izročijo pristojnim organom. Kaznivih dejanj je vedno manj, tudi zaradi zmanjšanja števila potnikov. Na začetku 90. let je postaja železniške policije obravnavala

Tudi notranjost vlaka skrbno pregledajo.

nekaj sto kaznivih dejanj, pretežno premoženjske narave, zadnja leta pa le še nekaj deset na leto.

Policisti sodelujejo tudi pri iskanju pogrešanih, pobeglih in drugih iskanih oseb, vzdržujejo javni red in mir na vlaku ter pomagajo železniškim delavcem pri preprečevanju kršitev in vzpostavljanju notranjega reda na železnici; najpogosteje pri konfliktih s potniki brez vozniških kart, s katerimi ima vlakovno osebje nasploh največ težav. Kršitev notranjega reda je znatno manj, če je na vlaku policijska patrulja. Učinkovitost policijskega dela pri zagotavljanju javnega reda in miru v potniškem prometu je pogosto odvisna od pravočasne informacije delavcev Slovenskih železnic.

Ob železniških nesrečah ali drugih izrednih dogodkih policisti izvajajo nujne ukrepe za varnost potnikov in premoženja ter sodelujejo z drugimi organi in službami pri raziskavi teh nesreč.

Policisti postaje železniške policije spremljajo tudi navijače na določene tekme v nogometu, košarki, hokeju ... V primeru večjega števila ali pa problematičnih navijačev postaja železniške postaje sama ne more opraviti spremstva, zato zaprosi za pomoč urad uniformirane policije ljubljanske policijske uprave.

Število enot, ki so skrbale izključno za varnost na železniških tirih, se je spreminjalo. Nekoč so imeli postajo železniške policije v Ljubljani, Mariboru, Celju, Novi Gorici in v Zidanem Mostu, danes se je ohranila le v Ljubljani. Ta postaja je bila leta 1984 organizacijsko premeščena v zaščitno enoto milice, aprila 2000 pa je z novo organizacijo ponovno postala del ljubljanske policijske uprave. Postaja železniške policije zato svoje naloge večinoma opravlja na območju policijske uprave Ljubljana, v posebnih okoliščinah pa tudi na vlakih po vsej Sloveniji; sicer vsaka policijska uprava skrbi na svojem območju za opravljanje teh policijskih nalog.

T.i. železniška policija za varnost v železniškem prometu skrbi že več desetletij. V tem času je v različnih časovnih obdobjih izvajala tiste policijske naloge, ki so jim na splošno v policiji dajali poseben poudarek. V 80. letih je bilo to preprečevanje tihotapljenja najrazličnejšega blaga. Med osamosvojitveno vojno in takoj po njej so policisti postaje železniške policije opravljali odgovorno delo na t.i. kontrolni točki v Dobovi, ki je danes mednarodni železniški prehod na meji s Hrvaško.

Pomorska policija

Za 43 kilometrov obale in 300 km² teritorialnega morja (od Jernejskega zaliva do t.i. špice zunaj Savudrijskega rta), kolikor ga imamo, skrbi enota pomorske policije in mejna enota, ki nadzira tri mednarodne mejne prehode za pomorski promet. Slovenija ima dva mednarodna prehoda, in sicer v Kopru in Piranu, med glavno poletno sezono, in sicer od začetka aprila do sredine oktobra je odprt tudi sezonski prehod v Izoli.

Enota je bila ustanovljena leta 1954, ko je del Svobodnega tržaškega ozemlja, vključno z obalo, pripadel Sloveniji. Nadzor nad vsemi mednarodnimi mejnimi prehodi prve kategorije je prevzelo Luško poverjeništvo, novoustanovljena postaja pristaniške milice v Kopru pa je nadzirala gibanje plovil v priobalnem pasu in na meji.

Njihova prva službena plovila so bila večinoma narejena iz lesa, opremljena le z osnovno navigacijsko opremo – kompasom, pomorsko karto in UKV zvezo. Na premcu plovila je bilo postavljeno posebno stojalo, na katerega so namestili t.i. težko bredo (vrsta strojnice). To pa je bila v glavnem tudi njihova edina oborožitev. Zaradi pomanjkanja goriva so morali omejiti plovo oziroma patroliranje na morju, so pa zato pogostejše opravljali opazovalno in stražarsko službo, predvsem na Debelem rtiču, od koder je bil dober pogled na mejno črto. Službo so opravljali nepretrgoma 24 ur, v patrulji sta bila običajno dva miličnika. Če so opazili kršitev, so izpluli in ustrezno ukrepali. O kršitvah jih je obveščala tudi jugoslovanska vojaška mornarica, ki je z mornariškimi izvidnicami nadzirala gibanje v teritorialnem morju Jugoslavije.

M 44 je bil zasidran v Kopru.

Prvi miličniki niso bili ravno večji mornarskih opravil, pa tudi izkušenj z morjem niso imeli, zato so od vodstva zahtevali, da jih ustrezno usposobi za delo na morju, saj drugače ne bodo kos zahtevnim nalogam. Tako jih je pet odšlo na Reko, kjer so leta 1958 uspešno opravili izpit za »samostojnega mornarja«. To so bili prvi usposobljeni miličniki za samostojno vodenje ladje do 30 bruto registrskih ton. V začetku 60. let se je nekaj miličnikov na Reki še dodatno usposobilo za ladjevodjo omejene plovo, tako da so lahko opravljali naloge poveljnika ladje do 50 bruto registrskih ton, nekateri pa so opravili tudi izpite za potapljače. Z usposabljanji so v naslednjih letih nadaljevali glede na potrebe in zahteve službe.

Prvo radarsko napravo, vgrajeno v patroljni čoln M-22, je enota dobila leta 1968. Prvo večje, dovolj hitro plovilo pa so leta 1972 izdelali v eni izmed italijanskih ladjedelnic, in sicer PČ M-44, ki je odločilno vplival tudi na kadrovske spremembe enote. Pridružili so se ji tudi tisti s pomorskimi izkušnjami, v glavnem v trgovski mornarici. M-44 je vse do leta 1995 vestno opravljal svoje naloge. Pri delu mu je od leta 1987 do 1993, ko se je razbil v močni burji, pomagal tudi patroljni čoln M-55.

Enota je doživela nekaj organizacijskih sprememb. Leta 1960 so jo priključili k prometnemu vodu milice, kasneje k postaji milice za cestni promet. Za pomorsko policijo je bilo prelomno leto 1967, ko je republiški sekretar za notranje zadeve izdal odločbo o ustanovitvi postaje mejne milice Koper, katere naloge so bile

kontrola morskega potniškega prometa čez državno mejo, nadzor in zavarovanje mejnega pasu na morju in skrb za javni red in mir v obalnem morju. Kot del postaje mejne policije so pomorski miličniki dočakali tudi razglasitev samostojne države, ki jim je prinesla nove naloge. Ob začetku vojne za Slovenijo je enoti uspelo delno opravljati svoje običajne naloge, mejni prehodi v Kopru, Piranu in Izoli so bili pravzaprav edini, ki so kljub vojnemu stanju delovali. Pomorske patrolje so na morju tudi nadzorovale morebitni prihod jugoslovanske vojaške mornarice.

Čeprav se je pomorska policija po letu 1991 soočila s povsem novimi izzivi in problemi, na primer z vzpostavljanjem državne morske meje med Hrvaško in Slovenijo v Piranskem zalivu, je v organizacijskem smislu postala samostojna tri leta kasneje, in sicer z ustanovitvijo postaje pomorske policije, podrejene koprski policijski upravi. Po opremljenosti svojih mož spada med sodobno opremljene enote.

Za opravljanje nalog na morju pomorska policija uporablja posebna policijska plovila: P-88, gumijast čoln, dolg 7.5 metrov, in večje 20-metrsko patroljno reševalno ladjo P-111. Njihove naloge so zelo raznovrstne. Na mejnih prehodih za pomorski promet kontrolirajo vstop in izstop oseb, vnos blaga in pregledajo plovila, da bi preprečili nedovoljeno trgovino z orožjem, mamili in nevarnimi snovmi, odkrili morebitna ukradena vozila in slepe potnike. Pri tem sodelujejo z drugimi službami, Upravo za pomorstvo in promet, carino in Luko Koper.

Policijska čolna, ki ju uporablja policija.

Še več nalog pomorski policisti opravijo na morju, in sicer varujejo in nadzorujejo državno mejo, ugotavljajo incidente in druge kršitve državne meje, nadzorujejo morsko ribištvo in podvodne dejavnosti, varujejo zaščitena obalna območja, odkrivajo probleme v zvezi z ekologijo ter rešujejo iz morja. Pomorski policisti s patrolnim čolnom opravljajo tudi številne protokolarne vožnje najvišjih domačih in tujih političnih predstavnikov.

Zadolženi so tudi za nadzor pomorske plovbe. Preverjajo, ali imata plovilo in posadka vse potrebne listine, psihofizično stanje članov posadke, ali

se pri prevozu oseb in stvari upošteva dovoljena nosilnost plovila ter območje plovbe. Pomorski policisti imajo na mejnem prehodu pravico od poveljnika plovila zahtevati seznam potnikov in članov posadke na plovilu ter ustrezne dokumente za prestop meje, v katere lahko vnesejo vse potrebne podatke, datum prehoda državne meje, zavrnitev vstopa. Imajo pravico opraviti osebno kontrolo osebe, prometnega sredstva in blaga. Preverjajo tudi plovni režim glede varstva kopalcev, potapljačev, ribičev in drugih, pa tudi urejenost in ustrezno opremljenost javnih kopališč.

Konjeniška policija

Konjeniška policija ima že dolgo tradicijo, saj uporaba konj v policiji sega v leto 1920. Tedaj je bila organizirana konjeniška enota v Trnovem. Po drugi svetovni vojni so bili konji v uporabi do 1958, predvsem v Ljubljani, kjer je bila močna enota konjenice.

Po letu 1974 so se konji vrnili v milico.

»1948/49 se začenja doba konjenice v pravem smislu. Po raznih krajih Srbije so kupili nekaj dobrih konj. Enota, ki so jo imenovali »eskadron ljudske milice«, je štela približno 50 repov,« je pisalo v Strokovnem listu leta 1959.

Z razvojem tehnike in motorizacijo milice so konji v 60. letih začasno izginili iz milice, vse do leta 1974. Nagla urbanizacija, širitev primestnih naselij, ki so se počasi zlivala z

V ljubljanskem parku Tivoli

mestnim središčem, naraščanje dnevne migracije prebivalstva je zahtevala učinkovitejši nadzor teh območij Ljubljane, saj je poraslo število kaznivih dejanj in kršitev. Pokazalo se je, da nadzor lahko najboljše izvajajo konjeniške patrulje. Na kmetiji v Mali vasi pri Ljubljani je ponovno pričela delovati konjeniška enota milice. Začeli so skromno, s štirimi do šestimi konji v najetih hlevih. Danes so razmere popolnoma drugačne, v sodobnih hlevih in prostorih v Stožicah, kjer je tudi sedež postaje konjeniške policije, je za konje dobro poskrbljeno.

V preteklosti je konjenica bila del različnih notranjeorganizacijskih enot; nekaj časa je bila del nekdanjega izobraževalnega centra v Tacnu, kasneje je bila priključena zaščitni enoti milice. Danes postaja konjeniške policije organizacijsko spada k ljubljanski policijski upravi. Skupina policistov konjenikov je tudi v Mariboru, in sicer so priključeni policijski postaji vodnikov službenih psov. Čeprav svoje naloge večinoma opravljajo na območju policijske uprave Maribor, občasno pomagajo tudi policijskima upravama Celje in Slovenj Gradec.

Konjeniška policija:

- ♦ *varuje življenje, osebno varnost in premoženje ljudi;*
- ♦ *preprečuje, odkriva, preiskuje kazniva dejanja ter odkriva, prijema in izroča pristojnim organom storilce kaznivih dejanj;*
- ♦ *nadzoruje kriminalna žarišča;*
- ♦ *opravlja naloge za varovanje državne meje ter ugotavlja mejne incidente in druge kršitve nedotakljivosti državne meje;*
- ♦ *sodeluje pri iskanju, odkrivanju in prijemanju pogrešanih, pobeglih in drugih iskanih oseb;*
- ♦ *sodeluje pri vzdrževanju javnega reda na javnih shodih in javnih prireditvah, na krajih in v objektih, kjer je pogosto kršen javni red;*
- ♦ *sodeluje pri preventivni dejavnosti policije;*
- ♦ *skrbi za zdravstveno varstvo službenih konj in*
- ♦ *opravlja druge naloge s svojega delovnega področja, ki jih določajo zakoni in drugi predpisi.*

Zaradi prednosti, ki jih ima konj, lahko policisti klasične policijske naloge opravljajo tudi na področjih, kjer jih sicer ne bi mogli, na primer ob meji s Hrvaško (Celje, Maribor, Murska Sobota, Krško). Redno se pojavljajo na ljubljanskih in mariborskih ulicah in mestnih parkih, kjer učinkovito skrbijo za red. Sodelujejo pri varovanju vseh večjih javnih shodov in drugih javnih prireditev po vsej državi. Na dnevih odprtih vrat, različnih predstavitev, preventivnih dejavnostih pritegnejo največ pozornosti, kratka, s svojo lepoto in gracioznostjo promovirajo policijo v javnosti.

Konji se ne smejo splašiti niti v dimu.

V policiji uporabljajo službene konje, večinoma hanoverske, češke in angleške pasme, pri vseh pasmah pa sta najpomembnejša namembnost in temperament konja. Konj mora biti vodljiv, učljiv, vaje mestnega vrveža in prometa. Vsi konji gredo najprej skozi osnovno usposabljanje, kateremu sledi učenje specifičnosti, ki jih mora policijski konj pri svojem delu obvladati. Konji večinoma ne slišijo na svoje ime, imajo pa neverjetno dober občutek za različne situacije in človekovo počutje.

Čeprav naj bi konji praviloma delali pet ur na dan, se zgodi, da delajo »preko delovnega časa« in so na terenu tudi deset ur in več, še zlasti pri iskalnih akcijah, zasledovanjih storilcev kaznivih dejanj. Navadno ima vsak policist svojega konja, na katerega se naveže, saj po opravljenem delu najprej poskrbi zanj.

Pri svojem delu policisti konjeniki niso naleteli na večje kritike in pritožbe, še največ razburjenja so povzročile konjske fige v starem jedru glavnega mesta, čeprav jih mestna komunala počisti v desetih minutah po prejetem obvestilu. Pohvale pa so dokaj pogoste, ne samo zaradi čistoče in dobre vzdrževanosti infrastrukture, urejenosti, temveč tudi zaradi njihove prijaznosti, saj so njihovi stiki z ljudmi pogosti. Radi jih obiskujejo otroci iz vrtcev in osnovnih šol.

Vodniki službenih psov

Pri nas je bila prva ustanova za sistematično šolanje policijskih psov ustanovljena leta 1949 v Ljubljani, kjer so šolali pse predvsem za splošno uporabo, tj. sledenje in obrambo, iskanje pogrešanih oseb in predmetov. Leta 1951 so začeli pse usposabljanje tudi za iskanje ljudi v snežnih plazovih, kasneje pa še za iskanje v ruševinah. V 70. letih so začeli šolati pse za specialne namene – za odkrivanje mamil in minskoeksplozivnih sredstev. Danes je za šolanje psov zadolžen oddelek za šolanje službenih psov policijske akademije, ime se je spremenilo, ne pa tudi lokacija, ta je še vedno Podutik pri Ljubljani.

Šolanje psa temelji na pohvali in nagradi. Pri psih preizkušajo voljo do igre s predmetom, odpoklic in navezanost na vodnika, odzivanje na strel in grožnje ter stopnjo socializacije. Šolanje psov se deli na šolanje za splošno ter za specialistično uporabo. Pri šolanju psa za splošno uporabo se psi učijo poslušnosti,

sledenja, iskanja predmetov in oseb, preiskav terena in objektov, obrambe z nagobčnikom in brez ter premagovanja različnih ovir. Pri specialističnem se psi poleg osnov poslušnosti in različnih spretnosti učijo tudi odkrivanja narkotikov ali minskoeksplozivnih sredstev. Osnovna razlika v učenju med njima je v nakazovanju predmetov. Praskanje in grizenje pri odkrivanju minskoeksplozivnih sredstev ne pride v poštev. Pes predmet nakazuje s sedenjem, uleganjem ali lajanjem.

V slovenski policiji so najštevilčnejši nemški ovčarji, ki so primerni za večino policijskih nalog. Med psi za splošno uporabo so še rotvajlerji in kratkodlaki belgijski ovčarji (malinois). Za specialistično uporabo ima še labradorske prinašalce. Poleg njih uporablja tudi druge pasme psov, tudi tiste, ki nimajo rodovnika, če se le izkažejo na vseh predpisanih pregledih in preizkusih.

Razmerje med psi za splošno in specialistično uporabo je 9:1, kar pomeni, da je med desetimi psi en namenjen specialistični uporabi, devet pa splošni. Pse za odkrivanje mamil in minskoeksplozivnih sredstev pri svojem delu uporablja predvsem kriminalistična policija.

Zaradi razvitosti čutil so izjemno uporabni pri iskanju.

Službeni psi in vodniki so nepogrešljivi pri varovanju meje, zavarovanju cestnih in železniških komunikacij, na letališčih, pri varovanju določenih objektov in oseb, pri iskanju mamil in eksploziva, varovanjih večjih javnih prireditev, zasledovanjih ... Že sama prisotnost službenega psa ima preventivne učinke; na krajih, kjer je navzoč vodnik s svojim štirinožnim sodelavcem, je namreč veliko manj kršitev javnega reda ter storjenih manj kaznivih dejanj. Zato je takšna »preventivna prisotnost«, kot temu pravijo v policijskem žargonu, pri varovanju številnih javnih prireditev

dobrodošla. Službeni pes je pomemben pri reševanju človeških življenj, iskanju izgubljenih ali pogrešanih oseb ter izsleditvi storilcev kaznivih dejanj oziroma pri nadzoru kriminalnih žarišč.

Vodniki s svojimi štirinožci so kot samostojna enota – policijska postaja vodnikov službenih psov, organizirani v Ljubljani in Mariboru, seveda pa pse uporabljajo tudi druge policijske uprave, vendar so vodniki in službeni psi organizacijsko del drugih policijskih enot. Tudi v specialni enoti ne morejo brez psov. Čeprav ima pes svojega vodnika, mora vse specialce sprejeti kot svoje partnerje in mora z njimi dejavno sodelovati. Obvladati mora več področij dela, od odkrivanja ponesrečencev v snežnem plazu, preiskave plovila in letala, do spuščanja iz helikopterja in čakanja v zasedah.

Svoje znanje pokažejo na vsakoletnem tekmovanju.

Nekatere lastnosti psov, predvsem razvitost njihovih čutil, ob primernem šolanju omogočajo izjemno uporabnost kljub bliskovitemu razvoju tehnike. Pogosto so psi še vedno nenadomestljivi pomočniki. Zaradi svoje izredne sposobnosti zaznavanja do pol milijona različnih vonjav so neprecenljiva pomoč pri odkrivanju sledi in predmetov. Poleg tega je pes sposoben takoj določiti smer, iz katere prihaja zvok. Prav tako je njegov vid ponoči boljši kot človekov. Pomembne so tudi njegove druge lastnosti: vdanost, zvestoba, pogum, bliskovita reakcija in prirojena ostrina. Zato si je opravljanje policijskih nalog brez njih težko predstavljati.

Policisti na kolesih

Prvo prevozno sredstvo orožnikov, policijskih stražnikov in kasneje miličnikov so bila kolesa. Bilo jih je malo, zato so bila cenjena, še zlasti po drugi svetovni vojni, ko so miličniki uporabljali kolesa, ki so jih zapustile umikajoče se vojske in medvojna policija.

Po nekaterih podatkih naj bi imela milica leta 1948 sicer 291 koles, uporabnih pa jih je bilo le 110. Za enotno uporabo koles v milici naj bi poskrbel poseben Kolesarski postrojiteni priročnik, ki ga je 1952 izdalo Zvezno ministrstvo v Beogradu. Razkošen priročnik za tiste čase, saj je bil opremljen s slikami, je kmalu postal neuporaben.

Ob motorizaciji policije, čeprav sprva skromni, so iz uporabe v policiji tako kot konji izginjala tudi kolesa; zamenjali so jih avtomobili. Vendar so bila konec 20. stoletja v mestnih središčih, ob veliki gostoti prometa, prav kolesa pogosto najhitrejšo prevozno sredstvo, še zlasti ob prometnih konicah, v katerih so obtičala tudi policijska vozila.

Kolesa so policiji vrnila mobilnost, kar istočasno pomeni hitrejšo in učinkovitejšo posredovanje pri delinkventnih dejanjih. Lažje se gibljejo ne samo v mestnih središčih, temveč tudi med strnjenimi blokovskimi naselji. Policisti kolesarji imajo še eno prednost, ohranjajo neposreden stik z okolico ter bolje zaznavajo in reagirajo na varnostne pojave. Zaradi boljše vidnosti na terenu je tudi njihovo delo na preventivnem področju boljše.

Prvi so idejo o uporabi koles v službene namene obudili na policijski upravi Ljubljana in projekt »Kolesar« je v sodelovanju z mestno občino Ljubljana tudi zaživel. Po ljubljanskih več kot ugodnih začetkih vpeljuje nove oblike delovanja so se za policiste kolesarje odločili še v Mariboru, Murski Soboti, Celju, Kranju in Novem mestu.

Čeprav policisti kolesarji niso v standardni policijski uniformi, so v posebnih, za policijo prirejenih kolesarskih hlačah in s čeladami na glavah v javnosti mnogo bolj opazni in učinkoviti, predvsem pri preprečevanju tatvin in roparskih napadov v parkih, na tržnicah, na ulicah ... Zaradi tako rekoč neslišnega premikanja so prijeli že marsikaterega storilca, ki je poskušal ukrasti avtomobil, motorno kolo, kolo ...

PODOBA V JAVNOSTI

Policijska pooblastila

Spoštovanje človekovih pravic in svoboščin

Spoštovanje človekovih pravic, svoboščin in dostojanstva je temelj vsake demokratične družbe. Iz tega izhaja tudi delovanje represivnih organov; policija z zagotavljanjem čim večje stopnje varnosti ljudem omogoča, da lahko svobodno živijo in uresničujejo svoje pravice.

Človekove pravice in svoboščine varuje že samo ustava, ki zagotavlja varstvo osebne svobode. Prepovedano je vsakršno izsiljevanje priznanj in izjav, vsakemu je zagotovljena pravica do pritožbe, nihče ne sme brez odločbe sodišča proti volji stanovalca vstopiti v tuje stanovanje (z izjemo uradne osebe, če je to nujno potrebno, da lahko neposredno prime storilca hujšega kaznivega dejanja ali da se zavaruje ljudi in premoženje). Zagotovljena je tajnost pisem in drugih občil (izjemoma se lahko prekrši na podlagi odločbe sodišča) ter varstvo osebnih podatkov.

V postopkih pri izvajanju policijskih pooblastil policisti ne spoštujejo samo primarnega načela varstva človekovih pravic, temveč upoštevajo:

- ♦ *načelo zakonitosti – vsako uradno policistovo dejanje, vsak njegov postopek temelji na zakonu in vsako pooblastilo je izvedeno na zakonit način;*
- ♦ *načelo sorazmernosti, ki izhaja iz principa pravne države, po katerem mora biti teža uporabljenih pooblastil sorazmerna želenemu cilju, kar pomeni, da se ne dovoljuje posegov v pravice posameznikov čez zakonito mejo, nujno potrebno za izvedbo policijske naloge v konkretnem primeru;*
- ♦ *načelo humanega ravnanja, po katerem mora z osebami ravnati obzirno in ne sme škoditi njihovi časti ali prizadeti njihovega dostojanstva, jih po nepotrebnem vznemirjati ali jim nalagati nepotrebne obveznosti;*
- ♦ *načelo strokovnosti ter*
- ♦ *načelo imunitete, kar pomeni, da policisti v postopkih z določenimi osebami, ki imajo imuniteto, to upoštevajo.*

Poleg tega morajo spoštovati tudi druga pravila, kot so medsebojno varovanje, iznajdljivost, prilagodljivost, ekonomičnost in tajnost delovanja, če je to potrebno. Prav tako morajo sproti spremljati in ocenjevati okoliščine in situacijo ter temu primerno ukrepati.

Ali policisti spoštujejo načela in svoja pooblastila uporabljajo zakonito in strokovno ter v skladu s sprejetimi družbeno-etičnimi normami, budno spremlja tudi zunanja javnost, ki nadzira policijsko organizacijo, njeno delo in uporabo policijske sile. Posledice za policista, ki jih prekorači, so različne, od kazenske, disciplinske do odškodninske odgovornosti, zasebne tožbe in odvzema pravice izvajanja policijskih pooblastil. Policist pa je zaradi nepoznavanja izvajanja policijskih pooblastil lahko tudi poškodovan ali se znajde celo v smrtni nevarnosti.

Pristojnosti policistov

Pristojnosti policistov so podrobneje določene z Zakonom o policiji, ki v 33. členu pravi: "Pri opravljanju nalog smejo policisti opozarjati, ukazovati, ugotavljati identiteto in izvesti identifikacijski postopek, varnostno preverjati osebe, vabiti, opraviti varnostni pregled, prepovedati gibanje, opraviti protiterorističen pregled prostorov, objektov, naprav in območij, prijeti in priversti osebo, pridržati osebo, odrediti strožji policijski nadzor, zaseči predmete, vstopiti v tuje stanovanje in v tuje prostore, uporabiti prevozna in komunikacijska sredstva, uporabiti tajne policijske ukrepe, prisilna sredstva ter uporabiti druga pooblastila, določena v zakonih."

Policijska pooblastila določa tudi Zakon o kazenskem postopku, po katerem sme policist, če so bili podani razlogi za sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, ali ob višji stopnji suma in ob določenih dodatnih razlogih: zbirati obvestila od oseb, opraviti potreben pregled prevoznih sredstev, potnikov in prtljage, za nujno potreben čas omejiti gibanje na določenem prostoru, ukreniti, kar je potrebno v zvezi z ugotavljanjem istovetnosti oseb in predmetov, razpisati iskanje oseb in stvari, ki se iščejo, v navzočnosti odgovorne osebe opraviti pregled določenih objektov in prostorov podjetij in drugih pravnih oseb ter pregledati njihovo dokumentacijo, vabiti osebe v uradne prostore, napotiti osebo, ki jo najde na kraju kaznivega dejanja k preiskovalnemu sodniku ali jo zadržati do njegovega prihoda, fotografirati določeno osebo, vzeti prstne odtise ter objaviti fotografijo, opraviti ogled kaznivega dejanja, odrediti potrebno izvedensko delo, vzeti prostost in pridržati določeno osebo, vstopiti v tuje stanovanje in druge prostore, preiskati stanovanje in druge prostore, opraviti osebno preiskavo, zaseči določene predmete, uporabiti posebne ukrepe za preiskovanje težkih kaznivih dejanj in nadzorovati določene ukrepe za zagotovitev obdolženčeve navzočnosti v postopku.

Policist mora imeti za uporabo pooblastil utemeljen razlog.

V Zakonu o kazenskem postopku so uzakonjena pooblastila policije, ki jih izvaja v predkazenskem postopku, v Zakonu o prekrških pa pooblastila, ki jih izvaja v postopku o prekršku. Poleg tega policijo pooblašajo s konkretnimi pooblastili tudi nekateri drugi, predvsem področni zakonski akti, na primer Zakon o nadzoru državne meje, Zakon o tujcih, Zakon o varnosti cestnega prometa itd.

Zakoni dajejo policistom različna pooblastila, s katerimi na določen način posegajo v človekovo integriteto in njegove pravice, vendar jih policisti ne morejo in ne smejo uporabiti brez utemeljenega razloga, pač pa so jih dolžni uporabiti ob vsakem času za preprečitev nezakonitega dejanja, s katerim je ogroženo življenje, osebna varnost ali premoženje ljudi. O vsaki uporabi kateregakoli pooblastila so dolžni pisno poročati.

Tudi zaradi tega, ker se z uporabo policijskih pooblastil po eni strani posega v človekove svoboščine in pravice, po drugi strani pa se jih hkrati varuje, morajo biti razlogi za izvajanje posameznih pooblastil jasno normirani, postopki

izvajanja pa strokovno določeni. »Mala policijska ustava« oziroma Pravilnik o policijskih pooblastilih policistom omogoča, da učinkovito izvedejo nalogo ob istočasnem upoštevanju ustavnopravnih načel sorazmernosti in humanosti.

Temeljni zakoni, ki jih policija upošteva pri svojem delu:

- ♦ *Ustava Republike Slovenije*
- ♦ *Zakon o policiji*
- ♦ *Zakon o kazenskem postopku Republike Slovenije*
- ♦ *Kazenski zakonik Republike Slovenije*
- ♦ *Zakon o varnosti cestnega prometa*
- ♦ *Zakon o prekrških*
- ♦ *Zakon o prekrških zoper javni red*
- ♦ *Zakon o nadzoru državne meje*
- ♦ *Zakon o tujcih*
- ♦ *Zakon o varstvu osebnih podatkov*

Prisilna sredstva

Policisti lahko posežejo po prisilnih sredstvih, če drugače ne morejo opraviti svoje naloge, na primer dokončati postopka, vzpostaviti javnega reda, prijeti storilca kaznivega dejanja, privedi kršitelja ipd. Če se storilec oziroma storilci upira/jo, imajo pravico uporabiti sredstva za vklepanje in vezanje, plinski razpršilec, fizično silo, palico, plinska in druga sredstva za pasivizacijo, vodni curek, konja,

službenega psa, sredstva za prisilno ustavljanje prevoznih sredstev in strelno orožje. Seveda posežejo najprej le po najmilejšem prisilnem sredstvu - tistem, s katerim lahko opravijo nalogo z najmanjšimi škodljivimi posledicami za osebo. Z njegovo uporabo prenehajo takoj, ko prenehajo razlogi, zaradi katerih je bilo uporabljeno.

Pridržanje

Odvzem prostosti je hud poseg v človekove pravice in svoboščine. V Sloveniji varstvo osebne svobode varuje že ustava, ki določa, da ima vsakdo pravico do osebne svobode. Nikomur se ne sme odvzeti prostosti, razen v primerih in po

Pridržanje je poseg v človekove pravice, zato morajo biti pogoji zanj striktno določeni.

postopku, ki jih določa zakon. Osebo, za katero obstaja utemeljen sum, da je storila kaznivo dejanje, se sme pripreti samo na podlagi odločbe sodišča. Vsak, ki mu je odvzeta prostost, mora biti v materinem jeziku ali v jeziku, ki ga razume, takoj obveščen o razlogih za to. Takoj mora biti poučen, da ni dolžan ničesar izjaviti, da ima pravico do pomoči pravnega zastopnika, ki si ga svobodno izbere, in o tem, da je pristojni organ na njegovo zahtevo dolžan o odvzemu prostosti obvestiti njegove bližnje. Policija je dolžna tujega državljana seznaniti, da lahko na njegovo zahtevo o odvzemu prostosti obvesti konzulat njegove države.

Policija sme po Zakonu o kazenskem postopku osebi izjemoma odvzeti prostost in jo pridržati za največ 48 ur, če obstajajo razlogi za sum, da je storila kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, če je pridržanje potrebno zaradi ugotovitve istovetnosti, preverjanja alibija in/ali zbiranja obvestil in dokaznih predmetov v zvezi s tem kaznivim dejanjem. Poleg tega mora obstajati vsaj eden od razlogov za pripor: utemeljen sum, da bo oseba pobegnila ali ponovila kaznivo dejanje oziroma ga dokončala ali da bo uničila sledi kaznivega dejanja. Pripor lahko odredi preiskovalni sodnik. Traja lahko največ mesec dni in ga lahko podaljša le senat sodišča.

Na podlagi določil Zakona o prekrških smejo policisti pijano osebo, ki so jo zalotili pri prekršku in obstaja nevarnost, da bo z njim nadaljevala, pridržati do iztreznitve, vendar ne več kot za 12 ur. Prav tako lahko pridržijo kršitelja, ki so ga zunaj delovnih ur sodnika za prekrške zalotili pri prekršku in za katerega ne morejo ugotoviti njegove istovetnosti, nima stalnega prebivališča ali pa bi se z odhodom zaradi prebivanja v tujini lahko izognil odgovornosti za prekršek. Pridržanje lahko traja, dokler kršitelja ni mogoče privedi k pristojnemu sodniku za prekrške, vendar največ 24 ur od njegovega prijetja.

Na podlagi Zakona o policiji smejo policisti za največ 24 ur pridržati osebo, ki moti ali ogroža javni red, če javnega reda ne morejo drugače vzpostaviti oziroma odvrniti ogrožanja. Največkrat policisti ta ukrep uporabijo ob množičnih kršitvah javnega reda na športnih prireditvah. Osebe, pridržane po Zakonu o policiji, ni treba privedi k sodniku za prekrške ali zoper njo napisati predloga za uvedbo postopka o prekršku. Za največ 48 ur pa lahko pridržijo tudi osebo, ki so jo izročili tuji varnostni organi in jo je treba izročiti pristojnemu organu, sodišču ali zaporu.

Tajni ukrepi za preiskovanje težkih kaznivih dejanj

Kriminalistična policija pri svojem delu, predvsem na področju organiziranega kriminala posega tudi po tajnih policijskih ukrepih: tajnem opazovanju in sledenju z uporabo tehničnih sredstev za dokumentiranje, tajnem policijskem delovanju, tajnem policijskem sodelovanju in po uporabi prirejenih listin in identifikacijskih oznak. Uporabo teh metod pisno odobri generalni direktor policije oziroma njegov namestnik, z izjemo prirejenih listin in identifikacijskih oznak, ki jih odobri državni tožilec. Tajni policijski ukrepi se lahko izvajajo največ tri mesece, iz tehničnih razlogov je možno njihovo izvajanje podaljšati še za tri. Če po šestih mesecih po koncu izvajanja ukrepov ni podana kazenska ovadba, morajo biti vsi zbrani podatki uničeni, s čimer mora biti oseba, na katero se nanašajo, seznanjena.

Preiskovalni sodnik pa lahko na predlog državnega tožilca dovoli uporabo naslednjih posebnih metod: nadzor telekomunikacij s prisluškovanjem in snemanjem, kontrolo pisem in drugih pošilk, kontrolo računalniškega sistema banke ali druge pravne osebe, ki opravlja finančno ali drugo gospodarsko dejavnost, ter prisluškovanje in snemanje pogovorov s privolitvijo vsaj ene osebe, udeležene v pogovoru. Izjemoma, če se lahko v točno določenem prostoru zberejo dokazi o hujšem kaznivem dejanju, ki jih ni mogoče zbrati z milejšimi ukrepi, preiskovalni sodnik lahko odredi prisluškovanje in opazovanje v tujem stanovanju ali drugih tujih prostorih, z uporabo tehničnih sredstev za dokumentiranje in po potrebi s tajnim dostopom v navedene prostore. V pisni odredbi, ki jo izda, so navedeni podatki o osebi, zoper katero se predlaga ukrep, utemeljitev razlogov za sum, kateri ukrep se predlaga, način izvajanja, obseg in trajanje ukrepa, ki lahko traja največ en mesec. Iz tehničnih razlogov se lahko njegova uporaba podaljša vsakič za en mesec, vendar ne več kot za skupno pol leta, prisluškovanje in opazovanje v tujem stanovanju pa lahko skupno traja največ tri mesece. Če se državni tožilec v dveh letih po koncu izvajanja ukrepov ne odloči za kazenski pregon zoper osumljenca, se gradivo uniči. Uničenje nadzira preiskovalni sodnik in o tem napiše uradni zaznamek. Pred uničenjem se osumljena oseba lahko seznani s tem gradivom.

Uporaba teh metod je strogo določena in nadzorovana. Ne samo znotraj policije, ki tovrstna kazniva dejanja preiskuje v tesnem sodelovanju s tožilstvom, temveč je uporaba odobrenih ukrepov podvržena tudi sodnemu nadzoru (preiskovalni sodnik preizkusi, ali je policija ravnala v skladu z njegovo odredbo; če so bili podatki pridobljeni nezakonito, brez odredbe ali v nasprotju z njo, nimajo dokazne

vrednosti); sicer pa je delovanje kriminalistične policije tudi pod nadzorom parlamentarne komisije za nadzor nad delom varnostnih in obveščevalnih služb.

Policisti se usposabljaajo za streljanje, vendar orožje v praksi uporabijo le izjemoma.

Slovenski policisti so oboroženi, vendar je uporaba strelnega orožja dovoljena le izjemoma, in sicer če ne morejo drugače:

- ♦ zavarovati življenja ljudi;
- ♦ preprečiti bega osebi, ki je zalotena pri kaznivem dejanju, za katerega je po zakonu mogoče izreči kazen zapora 8 let in več;
- ♦ preprečiti bega osebi, ki ji je odvzeta prostost, ali osebi, za katero je izdan nalog za odvzem prostosti, ker je storila kaznivo dejanje, za katero ji je po zakonu možno izreči kazen zapora 8 let in več, če je v nalogu za njeno prijetje, privedbo ali spremljanje izrecno določeno, da policist sme uporabiti orožje;
- ♦ odvrniti napad na varovano osebo ali objekt;
- ♦ odvrniti od sebe neposredno nevarnost protipravnega napada, s katerim je ogroženo njihovo življenje.

Preden policist strelja na osebo, jo mora, kadar okoliščine to dopuščajo, opozoriti s klicem: "Stoj, policija, streljal bom!" in opozorilnim strelom.

Zunanja podoba

Uniforma

Svojstven pečat zunanji podobi policije daje uniforma, čeprav vsi zaposleni v policiji niso uniformirani. Seveda se današnja uniforma močno razlikuje od orožniške uniforme, stražniške obleke, deloma pa tudi od modrih uniform, ki so jih nosili miličniki po končani drugi svetovni vojni. Izginila sta sablja in nož za pasom, ploščica s službeno številko, ki so jo imeli stražniki in tudi še miličniki nekaj časa na pasu, čelada iz plute, prsnik iz jekla in usnja, epolette ... Čas, potrebe policijskega dela in razvoj tekstilij je narekoval spremembe in prilagoditve uniforme oziroma njenih delov. Ne glede na različne uniforme, ki so jih varuhi reda nosili skozi čas, so morali biti vedno predpisano oblečeni in opremljeni, skratka urejeni. In to velja še danes.

Policist v uniformi se mora vesti dostojno in varovati ugled policije ter skrbeti za urejen osebni videz, kar vključuje tudi primerno dolžino las, brade in brkov.

Orožniška uniforma

Uniforme orožnikov so bile v 20. letih prejšnjega stoletja iz sivoolivne čoje. Orožniki so lahko nosili tudi civilno obleko, a le pri zbiranju določenih obvestil in če je tako določil predpostavljeni. Orožniki, kaplarji in podčastniki so imeli samo eno uniformo, častniki pa so imeli več vrst uniform, paradno, slovesno, delovno, dvoje pokrival: t.i. šajkačo in šapko (kapo). Orožniki so imeli samo šajkačo. K uniformi je sodila še bluza, dvoje vrst hlač – z navadnimi in gamašnimi hlačnicami, plašč in ogrinjalo. Za poletje jim je pripadala še poletna bluza, ki so jo nosili od maja do oktobra. Uniformo je dopolnjevala sablja oziroma nož s pripadajočim pasom, opasnik (t.i. opasač), škornji ali čevlji (glede na vrsto hlač) in rokavice. Sabljo in nož so vedno nosili na levi strani. Predpis iz leta 1935 je to nekoliko spremenil, častniki in naredniki so sabljo še nosili na levi strani, nož, skupaj s samokresom pa na desni. Uredba iz leta 1939 je uvedla še t.i. vojaško uniformo.

Miličniška uniforma

Med drugo svetovno vojno so bili narodni zaščitniki sprva oblečeni v partizanske uniforme, ki so jih počasi nadomeščale sivozelene oziroma svetlo rjave uniforme. Leta 1946 so miličniki (po koncu druge svetovne vojne se je narodna zaščita preimenovala v narodno milico) dobili prve modre uniforme, s čimer so se že po barvi razlikovali od vojske. Uniforme miličnikov so bile izdelane iz čoje, uniforme vodstvenega kadra pa iz kamgarna; vse pa izdelano po uredbi o obleki v jugoslovanski armadi, izdani 1946. leta. Uniforma se je kasneje nekajkrat spremenila. O spremembah je vse do leta 1974 odločal zvezni sekretar za notranje zadeve, od tedaj dalje pa republiški sekretar.

Blago za uniforme se je spreminjalo skladno z razvojem tekstilij. Poleg tega so se spreminjali tudi posamezni kosi uniforme, ki so bili vse bolj prilagojeni opravljanju policijskih nalog v posameznem letnem času. Plašč iz težkega blaga je zamenjal površnik s podlogo, kasneje so dobili tudi bundo, spomladi so nosili kratke vetrne jopiče, pa tudi puloverje ipd.

Kroj prve miličniške uniforme je bil podoben vojaški.

Miličniki so imeli na pasovih ploščico s številko.

Vsak miličnik je imel tri vrste uniforme: zimsko, letno in vojno uniformo. Njihov sestavni del sta bili običajno dve pokrivali – kapa s ščitnikom in titovka. Za opravljanje posebnih del in nalog so imeli še posebne uniforme oziroma so obstoječo uniformo dopolnili z dopolnilnimi deli. K posebnim uniformam so sodile uniforma posebnih enot milice, maskirna, planinska, smučarska, letna bela, usnjena, uniforma za opravljanje del na plovilih, letalska in uniforma posadke oklepnih vozil. Njihov kroj in barva sta bila prilagojena namembnosti.

Zaščitenost uniforme, položajnih oznak in simbolov

Policisti lahko uniformo skupaj z dopolnilnimi deli in položajnimi oznakami nosijo le v skladu z njihovim namenom. Prepovedana je kakršnakoli reprodukcija ali uporaba uniform in oznak, ki bi bile po barvi, kroju, označbah nazivov in posebnih označbah enake oziroma podobne uniformi in položajnim oznakam ali simbolom policije. Državni organi, gospodarske družbe, samostojni podjetniki posamezniki, društva ter druge pravne in fizične osebe prav tako ne smejo reproducirati in uporabljati v prometu vozil, ki so po grafični podobi enaka vozilom in drugim prevoznim sredstvom policije.

Vendar je uporaba policijske uniforme vseeno možna tudi za film, televizijo, gledališke predstave in druge javne nastope, vendar le, če to dovoli generalni direktor policije.

Prve policijske uniforme v samostojni državi.

Policijska uniforma danes

Začetek devetdesetih let je z demokratizacijo in samostojnostjo prinesel tudi temeljito zunanjo preobrazbo slovenske policije, od uniforme, simbolov do nazivov. Pri njenem oblikovanju so upoštevali izkušnje in pripombe iz prakse, predloge delavcev, nasvete zunanjih strokovnjakov, standarde in uniforme evropskih policij. Tako je 1992 slovenska policija dobila uniformo, ki je ustrezala naravi njenega dela in zahtevam varstva pri delu.

V slovesni uniformi

Poleti 2000 je vladna uredba na novo podrobno opredelila uniformo, položajne oznake in simbole. Uniforma se po obliki ni veliko spremenila, toda potrebni sta bili njena posodobitev in dopolnitev, tako zaradi novih materialov kot zaradi prilagoditve naravi dela: na morju, v gorah ... Z njo pa se je slovenska policija po estetskih in funkcionalnih merilih približala tudi videzu policistov drugih evropskih držav.

Uniformirani policisti lahko na podlagi odločitve vodje nekatere naloge opravljajo v civilni obleki, vendar v njej ne smejo opravljati dežurstva, intervencij ob kršitvah javnega reda, ogledov krajev prometnih nesreč, nalog, povezanih z urejanjem prometa, in mejne kontrole.

Policijska uniforma je zimska, poletna, delovna in slovesna, vsaka s svojimi specialnimi kosi oblačil in pokrival. Za opravljanje določenih nalog policisti nosijo tudi posebne uniforme, kot so maskirna, smučarska, letalska, uniformo policista motorista oziroma konjenika, uniformo za opravljanje nalog na vodnih plovilih ..., ali uniformo le dopolnijo z dopolnilno opremo. Minister pa lahko na predlog generalnega direktorja predpiše druge posebne uniforme ali druge dopolnilne dele uniforme.

Uniforma je prilagojena naravi dela.

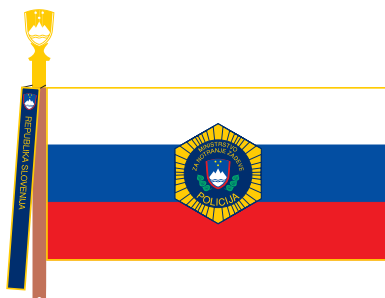
Sestavni del uniforme so tudi položajne oznake in simboli policije. Njena osnovna barva je modra; plašči, vetrovke, jopiči, puloverji in kape so temno modre barve, hlače in krila temno sive, srajca pa je svetlo modra.

Kriminalisti so običajno v civilu, identificirajo se s službeno izkaznico. Če je zaradi narave nalog treba zagotoviti zunanja policijska obeležja, nosijo identifikacijski anorak, ki ima na hrbtu napis POLICIJA. Uporabljajo lahko tudi druge dopolnilne dele uniforme, npr. neprebojno srajco in neprebojni jopič.

Po zunanji podobi se od drugih ločijo tudi pripadniki specialne enote, katere javnost redko vidi brez maske čez obraz. Običajno svoje naloge opravljajo kar v delovni uniformi, ki je temno sive barve in s panterjem na desni rami. Tudi na slavnostnih sprejemih so nekaj posebnega, namesto kape s ščitnikom, ki sodi k slovesni uniformi, imajo temno modre baretke.

Simboli in položajne oznake policije

ZASTAVA IN ZNAKA POLICIJE

ZASTAVA POLICIJE

ZNAK POLICIJE

ZNAK POLICIJE
NA POKRIVALIH UNIFORME

SIMBOLI DEJAVNOSTI

UNIFORMIRANA POLICIJA

POLIJSKA AKADEMIJA

OPERATIVNO-KOMUNIKACIJSKI
CENTERSPLOŠNE, SPREMLJAJOČE
IN SERVISNE POLIJSKE DEJAVNOSTI

KRIMINALISTIČNA POLICIJA

SPECIALNA ENOTA

URAD ZA VARNOST IN ZAŠČITO

POLOŽAJNE OZNAKE			
	GENERALNI DIREKTOR POLICIJE		
	NAMESTNIK GENERALNEGA DIREKTORJA POLICIJE		
	GLAVNI POLICIJSKI SVETNIK		
	VIŠJI POLICIJSKI SVETNIK		
	SAMOSTOJNI POLICIJSKI SVETNIK		
	POLICIJSKI SVETNIK		
	GLAVNI POLICIJSKI INŠPEKTOR		
	VIŠJI POLICIJSKI INŠPEKTOR		
	SAMOSTOJNI POLICIJSKI INŠPEKTOR		
	POLICIJSKI INŠPEKTOR		
	NIŽJI POLICIJSKI INŠPEKTOR		
	VIŠJI POLICIST		NIŽJI POLICIST
	SAMOSTOJNI POLICIST		POMOŽNI POLICIST
	POLICIST		DIJAK SPŠ

Znaki in simboli policije

Dolga leta je bila uniforma miličnikov brez posebnih emblemov, šele leta 1974 so na levem rokavu uniforme začeli nositi emblem milice – ščitast našitek v

petih barvah s prvinami slovenskega grba. Prav po njem so se razlikovali od miličnikov v drugih republikah. Poskusi, da bi to slovensko posebnost prepovedali, so propadli.

Danes policisti in policistke nosijo na levem rokavu znak policije, na desnem pa simbol dejavnosti. Simbolov dejavnosti je sedem; štirje imajo obliko ščita, in sicer simbol uniformirane policije, policijske akademije, operativno-komunikacijskega centra in simbol za splošne, spremljajoče in servisne dejavnosti, medtem ko imajo simboli kriminalistične policije, urada za varnost in zaščito in specialne enote drugačno podobo.

Samo slovenski miličniki so na levem rokavu nosili emblem milice.

Med opravljanjem nalog v tujini nosijo skupno oznako mednarodne organizacije, poleg tega je na desnem rokavu našita še zastava naše države, na levem rokavu pa je nad znakom policije našit napis SLOVENIJA, na desni strani je še našitek z osebnim imenom.

Policist, ki sodeluje v mirovnih misijah, ima na desnem rokavu našito tudi zastavo naše države.

Zlatorumena razširjena krila pa nosijo na levi strani zgornjih delov uniforme piloti in letalski tehniki letalci.

V nekdanji skupni državi so miličniške kape krasile rdeče petorokrake z zlatimi žarki. Vsi slovenski miličniki pa so imeli že 25. junija 1991, na dan razglasitve samostojne države, na svojih pokrivalih nove značke. Znak z obrisom Slovenije še danes krasi pokrivala uniformiranih policistov. Osnova značke je nepravilni šestkotnik, oblikovan v stilizirane žarke. Prekriva jih ščit, v sredini katerega je obris Slovenije, razdeljen na tri poševna polja v barvah slovenske zastave.

Policist ne sme opravljati svojega dela brez predpisanega pokrivala, razen pri opravljanju notranjega dela v policijski enoti, pri delu v kabini, med vožnjo službenega vozila in kadar bi ga to oviralo pri delu, a to je le izjemoma.

Položajne oznake

Čini na uniformah

Orožništvo in sprva tudi milica sta bili vojaško organizirani organizaciji in sta kot taki uporabljali čine. Rame častnikov orožništva so po uredbi o obleki orožništva, izdane leta 1992, krasile naramke s srebrnimi zvezdicami, ki so označevale čin. Orožnik je imel naramko povsem prazno, kaplar je imel eno zvezdico, podnarednik dve, narednik 2. razreda tri, prav tako narednik 1. razreda, vendar na rdečih naramkah. Oznake činov so bile sicer našite na blazah in plaščih, na levem rokavu obeh je bil še deset centimetrov dolg in tri centimetre širok našitek, srebrne ali zlate barve. Prvega so nosili nižji, drugega višji častniki. Nečastniki so imeli na levem rokavu bluže in plašča prišit bel trak, v obliki obrnjene črke V. Vodja patrulje je imel en trak, namestnik komandirja dva, komandir pa tri takšne, centimeter široke trakove.

Uredbi, izdani leta 1935 in 1939, sta prinesli nekaj novosti, na primer o kovinski kokardi s kraljevim monogramom, ki je krasila kapo častnika, medtem ko so imeli nečastniki na kapah kokarde brez kraljevskega monograma. Častniške epolete so postale zlate, čini so bili označeni s srebrnimi zvezdicami. Nečastniki so imeli rdeče naramke z rumenimi zvezdicami, višje podčastniške čine so označevali še z zlatimi trakovi na naramkah. Na splošno so se za nižji, nečastniški kader čini večkrat spreminjali in stare čine je bilo treba prevesti v nove, kar ni bilo tako neboleče, saj je bila na čine vezana tudi višina plače.

Oznake na miličniških uniformah

Takoj po drugi svetovni vojni so bile v veljavi še oznake položajev iz vojne, ki so jih pripadniki narodne zaščite nosili na spodnjem rokavu uniforme, naramke pa so bile rdeče obrobljene. Ker je narodno zaščito zamenjala milica, je bilo treba spremeniti tudi nazive in položajne oznake. Uvedeni so bili čini, od nižjega vodnika do generala milice, ki so jih nosili na t.i. ruskih naramkah. Leta 1953 so jih zopet preselili na spodnji del rokava uniforme, leto kasneje pa je za oficirje veljalo, da imajo oznake činov na ovratniku. To je veljalo do leta 1963, ko so bile oznake v celoti prenesene na naramke.

S prehodom milice iz zvezne v republiško pristojnost leta 1966 so bili čini odpravljeni. Zvezna uredba je določila nove funkcije: pripravnika, miličnika, komandirja oddelka, pomočnika komandirja ljudske milice, komandirja ljudske milice, inšpektorja in višjega inšpektorja, katerim je dve leti kasneje dodala še vodjo sektorja in namestnika komandirja. Funkcije niso zdržale niti desetletje, saj jih je Slovenija leta 1974 spremenila s posebno uredbo, kar je posledica tudi nove organizacije dela.

Pripravniku miličniku sta se pridružila še pomočnik vodje varnostnega okoliša in vodja varnostnega okoliša. Tem so sledili pomočnik komandirja ter komandir oddelka milice in postaje milice. Po funkciji višji so bili inšpektor, višji inšpektor in načelnik milice. Po dveh letih so jih dopolnili še s funkcijama namestnika komandirja postaje milice in načelnika oddelka v upravi milice. S funkcijami so se spremenile tudi njihove oznake. Po novem je vsak miličnik dobil označbo glede na nalogo, ne glede na število službenih let.

Slovenska vlada, takratni izvršni svet, je leta 1981 izdala uredbo, s katero so bili uvedeni nazivi, ki jih je po šestih letih, vključno z označbami, zopet spremenila. Nazivi, za katere je moral miličnik izpolniti določene pogoje – izobrazba, opravljeni posebni izpiti, pozitivna ocena dela, brez disciplinskih ukrepov ipd., so bili razdeljeni v tri kategorije, in sicer v nazive za delavce milice s srednjo strokovno izobrazbo (nižji miličnik, miličnik, miličnik I. razreda, višji miličnik, višji miličnik I. razreda in samostojni miličnik), za delavce z višjo izobrazbo (nižji inšpektor, inšpektor, inšpektor I. razreda, samostojni inšpektor) in za tiste z visoko izobrazbo (inšpektor, inšpektor I. razreda, samostojni inšpektor, višji inšpektor, višji inšpektor I. razreda, glavni inšpektor in glavni inšpektor I. razreda). Oznacbe nazivov, zlatorumene našitke, v obliki pravega kota, in zvezdice, so delavci milice nosili na naramkah bluz, površnikov, plaščev in jopičev in na drugih delih uniforme, ki so bili primerni za nošenje označb nazivov.

Za vodstvene delavce v republiškem sekretariatu za notranje zadeve in druge pooblaščen osebe organov za notranje zadeve je bilo določeno, da uniformo z označbami nazivov nosijo le ob neposredni vojni nevarnosti in v vojni, na vojaških vajah in po odredbi republiškega sekretarja za notranje zadeve. Ob istih prilikah jo je nosil tudi republiški sekretar za notranje zadeve skupaj s svojim namestnikom in republiškim podsekretarjem načelnikom milice.

Z novimi položajnimi oznakami v tretje tisočletje

Kljub korenitim spremembam, ki jih je v naslednjih letih doživela policija, tako v organizacijskem kot vsebinskem smislu, je nove položajne oznake dobila šele leta 2000, ki se na uniformah pojavijo šele naslednje leto; in sicer si sledijo od najnižjega do najvišjega: policist, samostojni policist, višji policist, nižji policijski inšpektor, policijski inšpektor, samostojni policijski inšpektor, višji policijski inšpektor, glavni policijski inšpektor, policijski svetnik, samostojni policijski svetnik, višji policijski svetnik, glavni policijski svetnik, namestnik generalnega direktorja in generalni direktor policije.

Položajne oznake se nosijo na ramenskih epoletah uniforme, na zimski vetrovki, dežnem plašču in anoraku pa se nosijo na traku na zgornjem levem žepu oziroma na levi strani oblačila v višini prsi.

Podlaga za položajne oznake je temno modre barve. Oznake policista do nižjega policijskega inšpektorja imajo temno obrobo, od policijskega inšpektorja naprej pa so obrobljene z zlatorumeno obrobo. Od položaja je odvisno število šestkrakih zlatorumenih zvezdic, ki se jim pri višjih nazivih pridruži še simbol Triglava, prav tako v zlatorumeni barvi. Položajno oznako generalnega direktorja in njegovega namestnika krasi še venec oljčnih listov. Na ramenski epoleti policista je izvezena ena zvezdica, glavni policijski svetnik ima Triglav in štiri zvezdice, generalni direktor pa venec oljčnih listov, simbol Triglava in dve zvezdice.

Zunanja podoba službenih vozil

Seveda si danes ni mogoče predstavljati, da bi policija svoje delo opravila peš. Vozila, ki jih uporablja, so prirejena za opravljanje policijskih nalog, poleg tega imajo patroljna, intervencijska in terenska vozila ter zračna in vodna plovila posebne bele ali modre odsevne nalepke, na njih je napisano POLICIJA in so označena s simbolom uniformirane policije. Razen zračnih plovil so opremljena z napravami za dajanje svetlobnih in zvočnih signalov ter imajo registrsko tablico P (policija). Tovrstno tablico imajo lahko tudi civilna vozila policije. Glede na to, da so oznake prilagojene velikosti in tipu službenih vozil, bi težko rekli, da policijska vozila niso opazna.

Oprema

Za izvajanje z zakonom določenih nalog uporablja policija standardizirano in tipizirano tehnično opremo, med katero sodijo prevozna sredstva, živali v policiji in oprema zanje, oprema za nadzor cestnega prometa in državne meje, informacijska in telekomunikacijska oprema, kriminalističnotehnična oprema, specialna operativna tehnika, oborožitev in plinska sredstva, posebna tehnična

sredstva in pripomočki, posebna zaščitna sredstva, birotehnična oprema ter oprema delavnic, laboratorijev in kabinetov.

Službena vozila, oborožitev in druga oprema ustrezajo naravi nalog in delu policije. Izdelana so v skladu z veljavnimi predpisi in standardi ter normativi s področja varstva pri delu. Pri nabavi opreme so osnovna vodila kakovost, funkcionalnost in uporabnost. Pri izbiri pa se upošteva tudi, ali oprema ustreza predpisanim tehničnim lastnostim in ali so zanjo zagotovljeni nadomestni deli in servisno vzdrževanje, vendar stroški za vzdrževanje ne smejo biti previsoki.

Najbolj znana kosa policijske opreme sta palica oz. gumijevka in »lisice«, kakor ljubkovalno rečemo sredstvu za vklepanje. Gumijevka pa ni bila vedno standarden kos

Policijska vozila so dobro vidna.

opreme. Kot znamenje stare policije je narodna zaščita med drugo svetovno vojno in po koncu vojne iz nje izhajajoča ljudska milica nista uporabljali. Toda že leta 1951 je bila ponovno uvedena, saj so miličniki zgolj s telesno močjo težko obvladovali, kaj šele preprečevali hujše kršitve javnega reda in miru. Uporaba strelnega orožja bi bila v takšnih primerih preveč drastična, zato so potrebovali neko vmesno sredstvo prisile – vpeljana je bila gumijevka. Najprej so jo dobili miličniki, ki so opravljali opazovalno službo po mestih, nato še miličniki v drugih enotah.

Sprva gumijevk niso imeli vseskozi pri sebi. Veljalo je prepričanje, da je prenevarno sredstvo, da bi imel vsak miličnik prost dostop do nje. Gumijevke so bile zato skupaj s strelnim orožjem shranjene v posebni omari, do katere sta imela dostop starešina in dežurni v enoti. Danes je palica del osebne opreme vsakega policista, vendar je tudi danes njena uporaba kot prisilnega sredstva zakonsko opredeljena.

Vozni park

Intervencijsko in patrolno vozilo

Policijski vozni park je raznolik. Od koles, motornih koles, belo-modrih patrolnih vozil, civilnih vozil, večjih in manjših intervencijskih vozil, specialnih vozil za opravljanje ogledov krajev prometnih nesreč in izvajanje kontrole tehnične brezhibnosti vozil v cestnem prometu, vozil za ogled krajev kaznivih dejanj, prevoz službenih psov, prevoz ljudi in policijske opreme, terenskih vozil, specialnega vozila za prevoz varovanih oseb pa vse do oklepnega transporterja in vodnega topa. Za prevoz konj in plovil ima policija na voljo tudi ustrezne priklopnike.

Tudi miličniki so se vozili s »fičkom«!

Po drugi svetovni vojni so bili redki miličniki, ki so imeli kolo, pa še te so bodisi podedovali od medvojne policije ali pa so jih pustile umikajoče se vojske. Kolo je bilo torej prvo prevozno sredstvo miličnikov, ki so svoje naloge večinoma še vedno opravljali peš. Sledila je uvedba motornih koles in t.i. mopedov, s katerimi so opremili predvsem enote prometne milice, sredi 50. let so uporabljali predvsem domača motorna kolesa znamke Tomos-Puch. Avtomobili so bili

redki, imeli so jih le v vodstvih, sredi 50. let pa so prometne enote dobile Fiatove džipe, imenovane kampanjole, ki so jih v 70. zamenjali land-roverji in še malo kasneje puchi. Med osebnimi vozili so v preteklosti prevladovali Fiatovi avtomobili in vozila Crvene zastave.

Med policijskimi osebnimi vozili – civilnimi in patroljnimi, je sedaj najbolj razširjen VW Golf, to velja tudi za specialna vozila za ogled prometnih nesreč. Policija uporablja tudi vozila drugih proizvajalcev, med drugim znamke Opel, Renault, Škoda, Nissan, Subaru, Citroen, Mitsubishi, Ford, BMW idr. Intervencijska vozila so večinoma znamke Citroen, med njimi je tudi nekaj Renaultovih in Mercedesovih. Motorji so izključno znamke BMW. Med vozili za posebne namene sta transportni oklepnik BoV-80 in vodni top.

Terenska vozila so znamke Rover in Puch, slednji bo počasi izginil iz voznega parka. Med kolesi prevladuje znamka Peugeot.

Osebnno vozilo za prevoz službenih psov ima poleg policijske opreme posebno opremo prostora za prevoz psov. Prostor za pse je ločen od srednjega dela vozila, ima vgrajeno dodatno prezračevanje (hlajenje in ogrevanje) in razsvetljavo. Pod ali nad boksi, ki so ločeni, je še prostor za opremo psov.

Čeprav policija uporablja večinoma vozila srednjega kakovostnega razreda, je kupila tudi nekaj boljših in dražjih vozil; seveda gre za manjše količine, kajti zaradi narave dela posameznih služb so potrebna tudi taka vozila. Kakšno vozilo policija kupi, je odvisno od tega, za katero službo gre in za kaj ga ta potrebuje.

Motorno policijsko kolo nad 350 kubičnih centimetrov mora biti modre barve (RAL 5010) s policijskim dizajnom. Ima močnejši akumulator od standardnega ali dva akumulatorja z možnostjo direktnega priključka za polnjenje, ogrevana ročaja, delovna svetila na armaturni plošči in prostor za UKV radijsko postajo z ustrezno napeljavo, napravo za dajanje zvočnih in svetlobnih znakov, serijsko predviden prostor za shranjevanje opreme idr.

Prevozna sredstva v številkah (na dan 31.12.2001):

skupno število prevoznih sredstev policije	2.050
število osebnih civilnih vozil	773
število osebnih policijskih vozil	621
število intervencijskih vozil	134
število terenskih vozil	220
število motornih koles	163
število kombiniranih vozil	63

Oborožitev

Policisti večinoma uporabljajo berete M92.

V oborožitvi slovenske policije so pištole, revolverji, avtomatske pištole, polavtomatske in avtomatske puške, brzostrelke, puškomitraljezi, ostrostrelne puške, puške šibrenice, ročne bombe, pirotehnična sredstva, bombometi, lanserji plinskih in drugih sredstev, tromblonske mine, loki, samostreli, ter seveda naprave, pribor in strelivo za posamezno vrsto orožja. Nošenje posamezne vrste orožja lahko odredi le predstojnik organizacijske enote glede na operativne potrebe in oceno varnostnih razmer.

Policisti in policistke so za opravljanje rednih nalog oboroženi s pištolo do vključno 9 mm. Standardni pištoli sta bereta M92, kalibra 9 mm, ki jo večinoma uporabljajo uniformirani policisti, in bereta M-8000 istega kalibra, ki jo bolj »čislajo« kriminalisti. Berete so zamenjale nekdanje pištole znamke Crvena zastava, model 70, kaliber 7,65 mm, ki je prevladoval v 70. in 80. letih. Med dolgocevnim orožjem velja omeniti brzostrelke Heckler – Koch in avtomatske puške M-70.

Plovila

Slovenska policija varuje teritorialno morje s patroljno reševalno ladjo P 111 in gumijastim čolnom P 88. Ladja P 111 je dolga 19,86 metra, široka 5 metrov, težka 44 bruto registerskih ton, poganjata pa jo dva dizelska motorja znamke MTU, vsak ima 1150 KW moči. Policijsko plovilo ima še dva pomožna motorja znamke CUMMINS z močjo 24 KW ter dva generatorja znamke ONAN, moči 16 KW. Največja hitrost je 40 vozlov na uro. Plovilo je opremljeno z dvema radarjema, s satelitskim navigatorjem, elektronsko karto, globinomerjem, tiskalnikom ter magnetnima kompasoma. Ima tudi pomožni gumijasti čoln z vgrajenim motorjem, moči 33 KW. Poleg komandnega in strojnega prostora je na P 111 dnevni prostor, ladijska kuhinja, kabini s skupno štirimi ležišči, prostor za shranjevanje potapljaške in druge opreme ter prostora s sanitarijami. Skratka, ladja je urejena tako, da lahko posadka na njej, če je potrebno, tudi dalj časa biva. Krst policijske ladje je bil 21.6.1995 v koprski marini.

Manjše plovilo je gumijast čoln z oznako P-88, katerega je slovenska policija nabavila maja 2000. Čoln, ki je dolg 7,49 metra, širok 2,33 metra in visok 1,1 metra ter težak 2,66 bruto registrskih ton, ima dvotaktna Yamahina motorja BOTEX s 130 konjskimi močmi. Največja hitrost, ki jo lahko razvije, je 45 navtičnih milj. Njegovi rezervoarji za gorivo sprejmejo 4000 litrov bencina, kar je dovolj za najmanj 10 ur plovbe. S tem hitrim čolnom, na katerem je tudi radar z GPS in risalnikom, lahko pomorski policisti opravljajo naloge tudi v plitvejših

Manjše plovilo, čoln P-88

območjih slovenske obale, saj je njegova velika prednost majhen ugrez, ki znaša le 40 cm. Čoln z nosilnostjo 1,5 tone upravljata policista, lahko pa sprejme tudi do 20 ljudi. Čoln je opremljen z modrimi lučmi, sireno, reflektorji ter seveda z napisom POLICIJA. Poleg ročice za upravljanje sta varovalni stikali za oba motorja, ki sta povezani z zapestjem vodnika čolna. Če med delovanjem motorjev vodnik pade s čolna, ob tem z vrvico, pritrjeno na zapestje, izvleče tudi stikali, ki prekineta delovanje in ustavita plovilo.

Prvo uradno službeno plovilo je bil lesen čoln znamke Chrysler marine, namenjen rečni plovbi, ki ga je milica dobila leta 1954. S 56 konjskimi močmi je lahko razvil maksimalno hitrost 11 vozlov. Nekaj let kasneje je podedovala še čoln carinske službe, dobila pa je tudi povsem nov čoln, ki so ga zanjo izdelali

v piranski ladjedelnici. Plovilo, ki je dobilo ime LM-22, je bilo dolgo 13 metrov in je zmoglo hitrost do 18 vozlov. Vanj je bila vgrajena najosnovnejša navigacijska oprema. V 60. letih je od carinske službe odkupila še en čoln, ki je bil opremljen samo z napisom MILICA, neuradno pa je bil znan pod imenom M-23. Prva službena plovila so bila opremljena primerno takratnemu času: s kompasom, pomorsko karto, UKV zvezo, reflektorjem ali baterijsko svetilko. Oborožena so bila s t.i. težkimi bredami.

Dolgo so miličniki opravljali naloge na morju s patrolnim čolnom M 44, ki so ga leta 1972 izdelali v italijanski ladjedelnici. Ime je dobil po svoji teži 44,38 bruto registrskih ton. Ko je bil 18-metrski čoln izdelan, je bil opremljen z najsodobnejšimi navigacijskimi napravami. Krasili so ga motorji znamke General Motors, s katerimi je dosegel hitrost do 32 vozlov. V notranjosti je bil poleg strojnice še salon, tri kabine s po šestimi ležišči, priročna kuhinja, prostor za opremo ter sanitarni prostor s kopalnico. Od čolna so se poslovili po več kot dvajsetih letih, ko so ga 1996 prodali najboljšemu ponudniku. Pri opravljanju nalog se mu je leta 1987 pridružil patrolni čoln M-55, ki se je šest let kasneje razbil v močni burji. Čoln, narejen iz plastične mase, je spominjal na gliser, poganjala pa sta ga dva dizelska motorja znamke Volvo Penta.

Helikopterji

Policija del svojih nalog opravlja iz zraka, zato ima na voljo 4 helikopterje Agusta Bell, in sicer modela AB-206 JetRanger, helikopter srednje kategorije AB-212 za reševanje v gorah ter pomoč pri gradnji in oskrbi planinskih domov ter opravljanje drugih težjih del na težko dostopnih terenih, in helikopter AB-412.

Helikopterji slovenske policije so relativno stari, predvsem pa imajo za seboj veliko poletov in kilometrov.

Prvi helikopter 206 Jet Ranger je policija dobila 1985, danes ima dva. Uporablja ju za opravljanje nalog, povezanih s prometno varnostjo, nadzorom meje, zavarovanjem prireditev, reševanjem v gorah. V njuni notranjosti je prostora za dva pilota in tri potnike. Jet Ranger leti s hitrostjo 226 km/h, porabi 90 l goriva na uro, s pomočjo kljuke pa prenese do 400 kilogramov tovora. V zraku lahko ostane 3 ure in tako preleti 550 kilometrov. Nanj je pritrjen videosistem LEO, ki omogoča snemanje dogajanja na tleh.

Helikopter AB 212 S5-HPB, ki je bil kupljen leta 1979, sprejme dva pilota in trinajst potnikov. Dvigne se lahko do nadmorske višine 6.000 metrov, najvišja točka, na kateri še lahko lebdi, je 4.000 metrov. Njegova največja hitrost je 220 km/h, na uro pa porabi 250 do 300 litrov goriva. Vgrajen ima električni kabel z več metri pletenice, opremljen je tudi z instrumenti za letenje brez zunanje vidljivosti in iskalnim žarometom.

AB 412 S5-HPA je najnovejši helikopter slovenske policije. Poleg tričlanske posadke lahko sprejme še 12 potnikov. Največja hitrost je 260 km/h, največja višina, ki jo lahko doseže, pa je 6.100 metrov. Z dodatnimi rezervoarji lahko v zraku ostane štiri ure. Namenjen je za reševanje v gorah, ob poplavih in iz gondol, visokih zgradb, za gašenje požarov na prostem, kontrolo daljnovodov itd.

Prvi helikopter slovenske policije AB 47/J-2A, trisedežni helikopter s klasičnim batnim motorjem, s katerim je policija nadzirala cestni promet in državno mejo, si z njim pomagala pri izsleditvi storilcev hujših kaznivih dejanj ter pri drugih operativnih nalogah, je danes v tehničnem muzeju Bistra. Iz uporabe je bil namreč umaknjen leta 1985.

Oprema za nadzor državne meje

Policisti pri mejni kontroli in varovanju meje uporabljajo posebno opremo, kot so na primer naprave za odkrivanje ponarejenih potnih in drugih listin ter naprave za pregled zaščite papirja v dokumentih z UV svetlobo in povečevalnikom. Ker pa nekateri pri prestopu meje skušajo pretihotapati orožje, mamila, ljudi, mejni policisti uporabljajo tudi sredstva za pregled vozil – od ogledal na teleskopskih palicah za pregled podvozij vozil, vlakovnih kompozicij in druge preglede, edoskope (naprave za pregled težko dostopnih delov vozil), detektorje prisotnosti CO₂, ultrazvočni indikator za odkrivanje medprostora ter ultrazvočni ali laserski indikator razdalje.

S znakom triopan policisti opozarjajo na prometno nesrečo.

Oprema za urejanje in nadzor cestnega prometa

Za urejanje in nadzorovanje prometa na cestah policija uporablja laserske merilnike hitrosti, pa tudi sistem za meritve hitrosti, ki deluje na t.i. dopplerskem principu, in merilnik hitrosti, ki deluje na principu tahografa. Pri ugotavljanju kršitev si pomagajo še z videonadzornim sistemom proVida 2000.

Čeprav je dovoljena količina alkohola v krvi 5 g/kg, je med poostrenimi akcijami vedno nekaj voznikov, ki imajo višjo stopnjo alkohola v krvi od dovoljene. Meritve se opravljajo s stacionarnim elektronskim merilnikom alkohola v izdihanem zraku (etilometrom), ki ga dopolnjuje naprava za kalibriranje elektronskih alkotestov, pa tudi z ročnimi elektronskimi indikatorji alkohola v izdihanem zraku.

Kljub prizadevanjem za izboljšanje prometne varnosti, so prometne nesreče pogost del policistovega vsakdanjika, ki zahtevajo hitro in strokovno posredovanje. K temu prispeva tudi ustrezna oprema za obravnavo prometnih nesreč.

V kovčku za ogled prometnih nesreč je pribor za zavarovanje mikrosledi, bioloških, kemičnih in fizikalnih, za označevanje sledi in predmetov, za merjenje in skiciranje, različna embalaža za shranjevanje sledi in predmetov, teleskopsko ogledalo, prenosni manometer, primerjalne šablone za tahografe, katalog barv, merilec profila pnevmatik, katalog tovarniških števil na motornih vozilih in seveda tudi osebna zaščitna sredstva. Za merjenje razdalj uporabljajo ustrezno kolo z napravo za poudarjanje sledi ali pa posebno napravo za merjenje kraja prometne nesreče in sledi.

Kombinirano vozilo za ogled prometnih nesreč

Čeprav naj bi bila vozila v prometu tehnično brezhibna, to vedno ne drži. Za ugotavljanje napak policisti uporabljajo različno opremo in pripomočke, od prenosne elektronske tehtnice za ugotavljanje preobremenjenosti vozil, regloskopa, s katerim ugotavljajo brezhibnost luči, fonometra, testerja CO in dimometra - naprave za ugotavljanje emisij izpušnih plinov za dieselske in bencinske motorje, teleskopske palice za pregled podvozij vozila.

Kriminalističnotehnična oprema

Danes si kriminalistično preiskavo težko predstavljamo brez uporabe sodobnih kriminalističnotehničnih pripomočkov in sredstev. Center za forenzične preiskave je opremljen s sodobnimi instrumenti, kromatografi, spektrofotometri, elektroforezo, avtomatskimi genetskimi analizatorji, laboratorijem za barvno fotografijo in računalniškim sistemom za identifikacijo prstnih odtisov AFIS. Seveda je kriminalistom v veliko pomoč pri preiskavi tudi ustrezna videooprema, oprema za fotografiranje in snemanje.

Za izdelavo fotorobota uporabljajo t.i. računalniški program E-Fit, angleške družbe Aspley. Za shranjevanje in arhiviranje tropoznih (dvo-poznih) fotografij z osebnim opisom, tetovažami in ostalimi posebnimi in prepoznavnimi znaki ter znamenji v klasični in digitalni obliki je predviden program Videowitness.

Fiziološki laboratorij je sodobno opremljen.

Čeprav rezultati poligrafskega testiranja nimajo dokazne vrednosti na sodišču, se kriminalisti poligrafske preiskave vseeno poslužujejo, saj na ta način skušajo izločiti nedolžne iz nadaljnje preiskave. Standardna oprema poligrafskega laboratorija poleg poligrafa, posebnega stola za testiranca, in ustreznega stola za poligrafista v laboratoriju, pulta za poligrafsko napravo v laboratoriju, ekrana za opazovanje izpraševanca, vsebuje še marsikaj - od programske, računalniške do audio opreme.

Preiskovanje kaznivih dejanj poteka predvsem na ravni policijskih uprav in policijskih postaj, zato so posamezni oddelki oziroma skupine kriminalistov opremljeni s posebno opremo za ogleda posameznih vrst kaznivih dejanj, saj je treba kraj kaznivega dejanja in morebitne sledi ustrezno označiti, zavarovati, odvzeti in shraniti.

Pri ogledu kraja kaznivega dejanja imajo kriminalisti najrazličnejši pribor: za izzivanje sledi, za njihovo zavarovanje, za označevanje sledi in predmetov, za merjenje in skiciranje, za daktiloskopiranje; uporabljajo različno priročno orodje, kriminalističnotehnično specialno orodje ter različno embalažo za shranjevanje sledi in predmetov.

Živali v policiji

Del policijske opreme so službeni konji in psi, čeprav gre veliko bolj za štirinožne sodelavce, ki so pri opravljanju nalog v veliko pomoč; to pa zagotavlja nakup ustreznih konjev in psov.

Slovenska policija kupuje konje, stare od 5 do 7 let, le izjemoma od 4 do 8 ali več. Povprečna starost konj je 8 let. Med njimi ni kobil, gre za primerke moškega spola - zdrave kastrate, kar je eden izmed pogojev za nakup. Višina vihra - merjeno s palico - mora biti najmanj 170 centimetrov.

Pred službovanjem v policiji morajo konji biti že ujahani in izšolani - obvladati morajo dresuro stopnje »A« in preskakovanje zaprek stopnje »A«. Za opravljanje policijskih nalog morajo biti vodljivi, mirni in tudi ne plašni. Prav tako morajo biti do ljudi in živali prijazni in zaupljivi.

Zaželeno je, da kažejo zanimanje za dogajanje v svoji okolici in da iščejo stik z ljudmi. Slovenska policija v svojih hlevih si želi slovenskega toplokrvnega konja oziroma vsaj podoben tip konj, bodisi rjavca, vranca ali lisjaka.

Poleg konj v policiji »službujejo« tudi psi. Medtem ko so eni namenjeni za splošno uporabo, so drugi namenjeni za specialistično - za odkrivanje mamil, eksploziva ipd. Tudi zanje tako kot za konje velja, da jih preizkusijo, če so primerni za policijsko rabo. Psi, ki jih nabavijo v Sloveniji, opravijo dva preizkusa: programu preizkusa pred nakupom sledi še obdobje prilagajanja in dela. Pse iz tujine preizkusijo le enkrat, a po zahtevnejših kriterijih za praktični preizkus, kateremu sledi zahtevna in temeljita veterinarska kontrola. Delež kupljenih psov od skupnega števila preizkušenih je relativno majhen. Slovenska policija kupi približno vsakega četrtega psa, ki ga preizkusi.

Oprema za psa

Službeni psi morajo za delo v policiji izpolnjevati določene kriterije. Za službene pse za splošno uporabo izbirajo samo pse brez vidnih znakov bolezni z opravljenim predpisanim programom cepljenja, stare od 10 do 24 mesecev, ki so v pasemskem tipu delovnih psov. Ne smejo imeti nobene telesne hibe, zobovje mora biti popolno, psihično stanje pa stabilno. Pri izbiri službenega psa za specialistično rabo pridejo v poštev ne samo deset- do štiriindvajsetmesečni psički, temveč tudi psičke lovskega ali delovnega pasemskega tipa.

Informacijska in telekomunikacijska oprema

Vključevanje v Evropsko unijo in vzpostavljanje schengenskega reda zahteva posebno informacijsko-telekomunikacijsko infrastrukturo. Za njeno izgradnjo je slovenska policija del sredstev pridobila tudi v okviru projektov Phare. Kljub prilagoditvam ima razvoj informacijsko-telekomunikacijske strukture v slovenski policiji za seboj že dolgo pot.

Čeprav je temelj policijskega dela v lokalni skupnosti, med ljudmi, si policist svojega dela ne more predstavljati brez osebnega računalnika, na katerem nastajajo njegovi pisni izdelki – kazenske ovadbe, zapisniki o prometni nesreči, predlogi sodniku za prekrške in najrazličnejša poročila, ki jih mora pripraviti za svoje predpostavljene. Preko njega je povezan v lokalno omrežje; preko dostopa na centralni računalnik išče, preverja podatke po najrazličnejših evidencah, ki so vzpostavljene v skladu z Zakonom o policiji in katerih skrbnica je policija.

Vse povezave morajo biti ustrezno varovane, da ne pride do zunanjih vdorov in okužb podatkov z računalniškimi virusi ali nepooblaščenih dostopov do podatkov.

Del informacijsko-telekomunikacijske opreme je oprema za tehnično varovanje - od opreme za protivlomno varovanje, opreme za protipožarno delovanje, videonadzora do hišnih govornih naprav in telekomunikacijske kabelske povezave, ki vključujejo krajevne kabelske povezave kot celovito strukturno ožičenja poslovnih objektov.

Sodelovanje z državnimi organi in nevladnimi organizacijami

Policija v pravni državi ne opravlja sistemskih interakcij le z upravnim podsistemom, temveč sodeluje tudi z drugimi podsistemi. Policijska dejavnost namreč ne poteka avtonomno, ampak je vpeta v družbeno dogajanje. In če je v še ne tako odmaknjeni preteklosti pretežno opravljala naloge za državo, je danes njena dejavnost usmerjena v skupnost. Da bi lahko učinkovito odgovorila na družbene izzive, ne zadostujeta le pravna moč in strokovno znanje, temveč je nujno sodelovanje tako z državnimi kot z nevladnimi organizacijami oziroma s civilno družbo nasploh.

Policija išče svojo legitimnost v odnosu do obeh, države in civilne družbe. Za državo je namreč nujna njena oblastna funkcija, ki jo izvajajo različni državni organi in med njimi je tudi policija. Civilna družba, ki lahko obstaja le v pravni državi, pa s svojim civilizacijskim nabojem deluje kot preventivni dejavnik oziroma blažilec neizogibnih učinkov legalnega in legitimnega »državnega nasilja«.

Vključevanje in povezovanje predstavnikov in različnih skupin civilne družbe s policijo je pomembno, saj prispeva k boljšemu medsebojnemu poznavanju, razumevanju in spoštovanju. Slovenska policija se tega dobro zaveda, zato je to vključila že v proces izobraževanja bodočih policistov na policijski akademiji. Kandidatom za poklic policista predavajo predstavniki različnih nevladnih organizacij oziroma civilne družbe. Spekter nevladnih in civilnih skupin, s katerimi sodeluje, je pisan: od predstavnikov romske skupnosti, Mirovnega inštituta, Urada za intervencije do predstavnikov Amnesty International. V policiji cenijo njihove kritične poglede, saj tako dvignejo kakovost svojega dela v praksi. Vsekakor lahko le skupaj odpravijo in blažijo konfliktna situacije, ki izvirajo iz represivne narave policijskega dela.

Vojaki skupaj s kriminalisti pridobivajo znanje o preiskovanju kaznivskega dejanja.

Dolg je tudi seznam državnih institucij in vladnih služb, s katerimi sodeluje policija. Segra od ministrstva za obrambo, ministrstva za zunanje zadeve, ministrstva za finance, ministrstva za pravosodje, ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, ministrstva za informacijsko družbo do Slovenske varnostno-obveščevalne službe in tožilstev. Vsebinsko je najbolj raznoliko sodelovanje z ministrstvom za finance oziroma z njegovim organom v sestavi – carino in tudi z ministrstvom za obrambo, kjer sodeluje tako z upravo za zaščito in reševanje, Slovensko vojsko in obveščevalno-varnostno službo.

Policija pri varovanju večjih prireditelj sodeluje tudi z nujno medicinsko pomočjo.

Sodelovanje s Slovensko obveščevalno-varnostno agencijo in obveščevalno-varnostno službo ministrstva za obrambo opredeljujejo Zakon o policiji, Zakon o Sovi in Zakon o obrambi. V praksi je službam uspelo preseči formalne odnose in jih vsebinsko nadgraditi, s čimer se v Sloveniji oblikuje visoka raven sodelovanja med varnostnimi subjekti v ožjem smislu.

Različne oblike sodelovanja s Slovensko vojsko se preverijo in dorečejo vsaj dvakrat letno, na spomladanskem in jesenskem srečanju, na katerem se srečata vodstvi obeh organov.

Sodelovanje poteka tudi na področju skupnih usposabljanj, izpopolnjevanja, strokovne in tehnične pomoči itd.

Policija v okviru svojih pristojnosti sodeluje tudi s hidrometeorološkim zavodom, s centrom vlade za informatiko, prometnim, delovnim in tržnim inšpektoratom, regijskimi centri za obveščanje, gorsko reševalno službo, upravo za jedrsko varnost, planinsko in smučarsko zvezo ter združenjem žičničarjev pri gospodarski zbornici. Med svojimi partnerji ima na seznamu Slovenske železnice, Avto-moto zvezo, Zvezo šoferjev in avtomehanikov, Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, cestna podjetja in podjetja, ki se ukvarjajo s prevozi nevarnega blaga idr. Sodelovanje z njimi presega okvire funkcionalnega sodelovanja, saj svetuje, strokovno pomaga, organizira strokovne in znanstvene posvete, se udeležuje najrazličnejših javnih tribun, okroglih miz in konferenc, daje izvedenska mnenja, sodeluje pri izvedbi učnih programov visokih šol in fakultet ipd. in se na ta način vključuje v oblikovanje družbenega prostora.

Za dobro delo policije, predvsem njene kriminalistične veje, je izrednega pomena dobro sodelovanje s državnimi tožilci. Njihova poudarjena vloga ne pomeni ukinitve relativne samostojnosti kriminalističnega preiskovanja, nasprotno, prispeva k učinkovitejšemu zbiranju dokazov v zahtevnejših zadevah, ki se kaže v povečanem deležu obsodilnih sodb. Poleg teh, z zakoni opredeljenih

oblik sodelovanja, policija s tožilstvom sodeluje pri pripravi pobud za spremembo predkazenskega postopka. Izmenjava stališč in mnenj, medsebojna izmenjava predavateljev, soavtorstvo v strokovnih člankih in soorganiziranje strokovnih posvetov so postale že stalne oblike medsebojnega sodelovanja. Tudi sodelovanje s preiskovalnimi sodniki presega obvezne oblike, ki jih določa pravni red. Gre za pestro komunikacijo, v kateri se oblikujejo marsikatera skupna stališča o posamezni problematiki, na primer o problemih v zvezi z odredbami, o vlogi policije pri uporabi tajnih ukrepov za preiskovanje

Kriminalisti in tožilci na skupnem seminarju

težjih kaznivih dejanj. Vodstvene delavce policije pa sodniško in tožilsko društvo vabita na posvete tudi kot predavatelje.

O vse večji odprtosti policije priča vse pogostejše in tesnejše sodelovanje z visokošolskimi in raziskovalnimi institucijami. Mnogi predstavniki policije sodelujejo pri izvedbi študijskih programov na visokih šolah in fakultetah, ki cenijo njihovo strokovnost, znanje in izkušnje. Tako gostujejo na primer na Visoki policijsko-varnostni šoli, Fakulteti za družbene vede; kot predavatelji, referenti in moderatorji pa se udeležujejo številnih posvetov in konferenc doma in tujini. Vsekakor je policija zanimiva za študente, ki v svojih raziskovalnih in diplomskih nalogah pogosto posegajo po temah s policijskega področja.

Pri sodelovanju v izobraževalnih in raziskovalnih procesih zaposlene v policiji vodi strokovni skepticizem in ustvarjalni nemir, saj je na področju policijske dejavnosti še veliko odprtih vprašanj, tako splošnih kot teoretičnih, pravnih, socioloških, politoloških, psiholoških in drugih.

O pomenu človekovih pravic je zaposlenim v policiji govoril varuh človekovih pravic Matjaž Hanžek.

Predstavniki policije so člani medresorskih komisij in posvetov, pogosto organiziranih prav na pobudo policije. Ta je še zlasti dejavna na posameznih področjih boja proti kriminaliteti (zloraba drog, mladoletniška kriminaliteta, družinsko nasilje in prostitucija), ki zahtevajo multidisciplinarni pristop.

Naša država bi brez sodelovanja policije in njenega vodstva težko oblikovala in razvijala varnostne procese ter načrtovala in izvajala dejavnosti za zagotavljanje varnosti tako na državni kot na mednarodni ravni. V okvir tovrstnih prizadevanj spada svetovanje organom in organizacijam, sooblikovanje zakonskih besedil, priprava

podzakonskih gradiv, sodelovanje v medresorskih delovnih skupinah, priprava poročil za obravnavo na sejah državnega zbora in vlade, vključevanje v protokolarne dejavnosti državnih organov, delo v sekretariatu Sveta za nacionalno varnost itd. Za slednjega v policiji pripravljajo ustrezna gradiva, pobude in mnenja. Pri delu sekretariata dejavno sodeluje generalni direktor policije, občasno pa tudi njegov namestnik.

Na seznamu sodelujočih sta tudi Zbornica Republike Slovenije za zasebno varovanje in Detektivska zbornica Republike Slovenije. Policija je namreč z ministrstvom za notranje zadeve že po zakonu dolžna nadzirati področje zasebnega varovanja in detektivske dejavnosti. Vendarle se tu njeno delo ne konča; skupaj z društvom za državljansko samovarovanje organizira vsakoletni posvet z aktualno varnostno vsebino.

Ena izmed vrednot policijskega dela je varovanje človekovih pravic in svoboščin ter njegovega dostojanstva, tudi zato policija varuhu človekovih pravic dosledno posreduje podatke, ki jih zahteva. Vsako njegovo pobudo vodstvo policije skrbno prouči in če se z njo iz varnostnih, pravnih ali drugih razlogov ne strinja, razloge v odgovoru obrazloži. Varuha in njegove sodelavce prav tako vabi na vse

posvete, ki jih organizira. Na skupnih srečanjih z varuhom človekovih pravic in njegovimi sodelavci skušajo rešiti morebitna odprta vprašanja in poenotiti stališča.

Slovenija je glede lastne varnosti pred izzivom, da zgradi varnostni ustroj, ki bo ustrezal potrebam slovenske družbe in bo izražal nacionalno identiteto. Ob tem pa je dolžnost policije, da prispeva k univerzalni varnosti. Svoje naloge opravi uspešno in učinkovito le ob sodelovanju in podpori državnih organov in civilne družbe. Zato svoje delo vse bolj usmerja v skupnost.

Partnersko sodelovanje z državljani

V skupnost usmerjeno policijsko delo

Vizija slovenske policije je s prilagajanjem okoliščinam, razvojem potencialov in vzpostavljanjem partnerskih odnosov s prebivalci Slovenije soustvarjati varnostni sistem, ki omogoča kakovostno življenje in ohranja varnost kot razpoznavno značilnost Slovenije. Z v skupnost usmerjenim policijskim delom želi zgraditi čim boljše partnerske odnose s prebivalci. Policija ne posega zgolj po represivnih ukrepih za zagotavljanje varnosti, s preventivnim delovanjem in sodelovanjem vseh si prizadeva za izboljšanje varnostnih razmer. Ukvarja se z vzroki in situacijami, ki vodijo k

nastanku kaznivih dejanj, prekrškov in drugih oblik deviantnih pojavov. Pri tem je poudarjeno sodelovanje med državljani in policijo za identificiranje problemov, njihova pomembnost in navsezadnje njihovo reševanje.

Dolgoročni cilj v skupnost usmerjenega policijskega dela ni samo izboljšanje varnostnih razmer v neki lokalni skupnosti in večji občutek varnosti državljanov, temveč pridobitev večjega zaupanja v policijo v njenem okolju in visoka stopnja partnerskega sodelovanja med državljani in policisti, njihovo medsebojno spoštovanje, saj lahko le skupaj zagotovijo visoko stopnjo varnosti in s tem povezane kakovosti življenja.

Zgodovinski razvoj

Čeprav se na prvi pogled zdi, da postaja filozofija preventivnega delovanja, tj. v skupnost usmerjeno policijsko delo, šele zadnji čas sestavni del policijskega dela, ima takšno delo v policiji že dolgoletno tradicijo. Določeni elementi »nove« filozofije so pravzaprav že dalj časa prisotni.

Nekateri zametki preventivnega dela segajo že v leto 1946. Čeprav je bila narodna milica vojaško organizirana in centralistično vodena, je bila ena izmed nalog miličnikov, spoznavati osebe in okolje svoje postaje. Z uvajanjem kombiniranih patroljnih obhodov v začetku 1950. leta, ko miličniki niso bili več strogo vezani na naloge s patroljnega lista, stezo ali točno določen čas patroljiranja, je do izraza prišla tudi njihova samoiniciativnost za vzpostavitev ali dopolnitev informativne mreže.

Dan odprtih vrat na PP Škofja Loka

Le tri leta kasneje je milica začela uvajati novo obliko terenske službe, t.i. sektorsko službo. Postaje milice so razdelili na sektorje oziroma posamezne rajone. S tem se je narava dela miličnikov spremenila, saj je sektorski miličnik opravljal službo po lastnem preudarku. Samostojno je ocenjeval, kje je bolj preventivno in kje represivno ukrepati. Ker svojega dela ni opravljal zgolj na območju enega sektorja, ampak je spoznaval vse sektorje na območju postaje milice, je dobro poznal razmere, značilnosti območja, prebivalce in si ustvarjal tudi osebni ugled.

Šestdeseta leta so prinesla nove spremembe. Območje postaje milice so uskladili z območjem takratne občine. Po novem je bilo razdeljeno na obhodne okoliše, ki so se prekrivali z območji krajevnih skupnosti, na katere je bila razdeljena občina. Za njihove vodje so bili določeni prejšnji sektorski miličniki. Vodja obhodnega okoliša je skrbel predvsem za javno varnost v svojem okolišu. Čeprav je opravljal tako represivne kot preventivne naloge, je bilo poudarjeno predvsem pristnejše sodelovanje z ljudmi.

Varnost je počasi začela postajati pravica in dolžnost vsakega državljanca, zato je bila poudarjena tudi družbena samozaščita. V sistemu družbene samozaščite je krajevna skupnost dobila pomembno vlogo, s tem pa tudi vodja varnostnega okoliša (obhodni okoliš se je v 70. letih preimenoval v varnostnega), ki je dobil vrsto novih nalog, povezanih z razvojem sistema in izvrševanjem zadev javne varnosti v svojem okolišu. Vodja – imel je lahko tudi pomočnike – je bil namreč odgovoren za varnostne razmere na svojem območju. Že pravila postaje milice so določala, da se mora vodja varnostnega okoliša med svojim delovanjem seznaniti s čim večjim številom občanov v krajevni skupnosti. Z navezovanjem stikov, z vključevanjem v življenje krajevnih skupnosti, v vzgojne in izobraževalne dejavnosti si je zagotovil podlago za lažje in učinkovito opravljanje svojih nalog. Vendar pa zaradi ideološke naravnosti preventiva ni povsem zaživela.

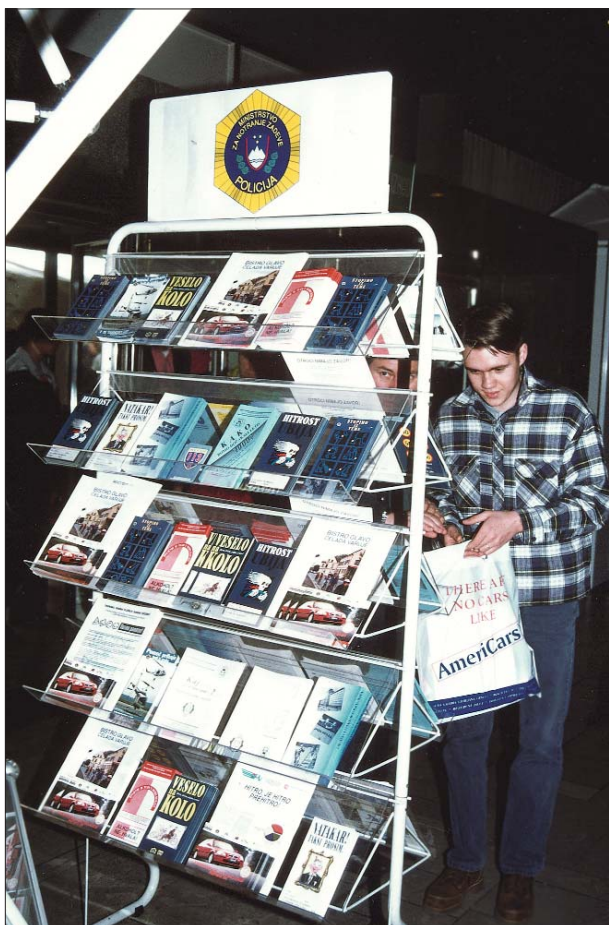
Preventivno delovanje in sodelovanje – osnova policijskega dela

Z osamosvojitvijo, demokratizacijo in družbenoekonomskimi spremembami je policija dobila drugačno vlogo. Na osnovi lastnih in tujih izkušenj se je izoblikovala nova filozofija v skupnost usmerjenega policijskega dela. Oba projekta reorganizacije slovenske policije v sodobno, evropsko policijo, Projekt javne varnosti

in kasneje projekt Policija, sta pomembno mesto namenila preventivnemu delovanju policije in partnerskemu sodelovanju z ljudmi. Policijska preventiva je postala ena izmed osnov policijskega dela.

Zakon o policiji je določil, da policija sodeluje z organi samoupravne lokalne skupnosti na področjih, povezanih z varnostjo in tudi drugimi organi, organizacijami in institucijami, ki spodbujajo varnostno samoorganiziranje prebivalcev ter jim v okviru svojih pristojnosti in možnosti pomaga (npr. s skupnim organiziranjem različnih oblik partnerskega sodelovanja).

Del v skupnost usmerjenega dela so posvetovalna telesa. Od leta 1999, ko so bila ustanovljena prva, do danes jih je bilo ustanovljenih 80. Organizirana so tako, da lahko zagotavljajo interese in želje državljanov na najnižji teritorialno-politični organiziranosti, to je lokalni skupnosti (občina, mestna četrt, krajevna skupnost). Največkrat je ustanovitelj posvetovalnega telesa župan, vendar je policija v njem enakopravna partnerica in ima pomembno vlogo pri njegovem delovanju, saj zbira in zagotavlja podatke o varnostnih razmerah v lokalni skupnosti ter daje koristne nasvete za reševanje varnostnih problemov.

V sodelovanju s službo za administracijo, dokumentacijo in grafiko MNZ v policiji nastane veliko preventivnega gradiva in drugih publikacij.

Namen partnerskega sodelovanja s samoupravno lokalno skupnostjo je:

- ♦ spodbujati državljane k samozaščitnemu ravnanju in varnostnemu samoorganiziranju;
- ♦ spodbujati preventivno delo oziroma skupaj skrbeti za varnost;
- ♦ odkrivati in odstranjevati vzroke in možnosti za nastanek kaznivih dejanj, prekrškov in drugih negativnih pojavov v lokalni skupnosti;
- ♦ vplivati na varnostno zavest državljanov;
- ♦ obveščati državljane o varnostni problematiki v lokalni skupnosti, o delu policije in pojavih, ki vplivajo na občutek varnosti, in
- ♦ reševati varnostno problematiko.

Policija občasno izpolni željo posamezniku in mu za en dan dovoli obleči policijsko uniformo (akcija Nedeljskega dnevnika Zlata ribica, 2000).

Policija skuša biti čim bolj odprta, sprejemati morebitne kritike na svoj račun in o njih razpravljati s člani, a ob tem ohraniti svojo neodvisnost, saj njeno delo temelji na zakonsko določenih pristojnostih, in si ne sme dovoliti, da bi podlegla kakršnim koli pritiskom posameznikov ali institucij. V posvetovalnem telesu so namreč tudi člani drugih institucij in organizacij, kot so na primer šole, socialne službe, podjetja, zasebne varnostne službe, društva in vplivni posamezniki. Člani so lahko stalni ali nestalni.

Posvetovalna telesa izvajajo različne dejavnosti in naloge s področja prometne varnosti, zagotavljanja javnega reda in miru ter preprečevanja kriminala. Njihova naloga je, da obravnavajo in analizirajo varnostne razmere v lokalni skupnosti, oblikujejo strategijo odpravljanja vzrokov za kazniva dejanja, izvajajo projekte, pridobivajo finančna sredstva in strokovne sodelavce za izvajanje projektov, ustanavljajo delovne skupine na ravni sosesk, mestnih četrti in krajevnih skupnosti, izdajajo preventivno gradivo (zloženke, plakate, videokasete) organizirajo okrogle mize, javne tribune ter seznanjajo javnost o delu posvetovalnih teles.

Čeprav se dejavnosti po posameznih območjih razlikujejo, še zlasti so opazne razlike med mestom in vaškim okoljem, imajo skupno značilnost, da se v večini primerov ukvarjajo z drobnimi, a motečimi pojavi, ki vplivajo na občutek varnosti oziroma ogroženosti pri ljudeh. Naloga posvetovalnih teles je, da o teh problemih razpravljajo in iščejo rešitve za njihovo odpravo.

Finančna sredstva za delovanje posvetovalnega telesa niso formalno določena, zato jih posamezna posvetovalna telesa pridobivajo na različne načine, od črpanja sredstev iz državnega proračuna, donacij do prispevkov podjetij, organizacij in posameznikov. Sredstva se namreč lahko nakazujejo na račun ustanovitelja posvetovalnega telesa.

Dnevi odprtih vrat policijskih postaj in enot, še zlasti specialne enote, so vedno dobro obiskani, saj vsak obiskovalec lahko najde med tistim, kar pripravijo in prikažejo policisti, zase kaj zanimivega. Med najbolj navdušenimi so gotovo najmlajši in policistom po srečanjih velikokrat pošljejo svoje vtise, ki jih strnejo v prave male likovne in literarne umetnine.

Vodja policijskega okoliša

V skupnost usmerjeno policijsko delo morajo poznati, sprejemati in izvajati vsi policisti, njegovi nosilci pa so vodje policijskih okolišev, ki pri svojem delu sodelujejo s prebivalci, društvi, gospodarskimi družbami, zavodi, organi in organizacijami ter drugimi interesnimi združenji.

Naloga vodje policijskega okoliša je spodbujati državljane k samozaščitnemu ravnanju, jih obveščati o varnostni problematiki v lokalni skupnosti in skupaj z njimi odpravljati vzroke in okoliščine nastajanja motečih pojavov v okolju in oblikovati okolje, varno za njihovo počutje. Oblike preventivnega dela so različne -

od dela v posvetovalnih telesih, predavanj za otroke in odrasle, neformalnega druženja in povezovanja z državljani, organiziranja in izvajanja preventivnih akcij do svetovanja in opozarjanja.

Vodja policijskega okoliša je varnostni partner državljanov v najširšem smislu. Nanj se lahko obračajo za nasvete in pomoč, vendar je pri tem temeljnega pomena medsebojno zaupanje in spoštovanje. Ker oblikovanje takšnega odnosa zahteva določen čas, so vodje policijskih okolišev običajno policisti z večletnimi izkušnjami in večji komunikacije.

Ljudje se zanimajo za javne predstavitve policije.

Javno mnenje o policiji

Policija je med svoje cilje zapisala, da želi vzpostaviti partnerske odnose s prebivalci. Za medsebojno povezovanje pa je pomembno, kakšno mnenje imajo ljudje o policiji, zato je nujno spremljanje javnega mnenja.

Raziskovanje javnega mnenja policiji omogoča pridobiti informacije, ki so pomembne za presojo njene učinkovitosti, uspešnosti in zaupanja vanjo. Policija jih lahko uporabi kot izhodišče za oblikovanje konkretnih ciljev oziroma postavitev jasnih standardov policijskega dela, pri čemer se zaveda, da ne more zadovoljiti potreb in želja vsakogar in vseh ter da je njeno vodilo strokovnost in zakonitost.

Po anketi Stališča slovenske javnosti o policiji, v kateri je marca 2002 sodelovalo 944 polnoletnih državljanov, je policija deležna zaupanja 56,3 % prebivalcev, ne zaupa pa ji le 13,8 %. Z delom policije je nezadovoljnih 11,7 % vprašanih, zadovoljnih pa 41,8 %.

Anketiranci so najbolj zadovoljni z delom policistov na mejnih prehodih. Sledijo zagotavljanje javnega reda, preprečevanje ilegalnih migracij, varnost v cestnem prometu, hitrost prihoda na kraj, odzivnost na klice in preventivno delo. Manj pa so zadovoljni z delom policije pri odkrivanju storilcev kaznivih dejanj, odkrivanju kriminalnih združb, preprečevanju zlorabe drog, odkrivanju korupcije in gospodarskega kriminala. Tudi za reševanje pritožb občanov so respondenti menili, da gre opravljanje te naloge policiji slabše od rok.

Sodeč po rezultatih, sta skrb za žrtve in predvsem spoštovanje človekovih pravic šibkejši točki policije, njene prednosti pa so prisotnost na terenu, urejenost policistov, strokovnost in spoštovanje zakonov.

Med vsemi sodelujočimi v raziskavi je dobra četrtnina tistih, ki so osebno imeli negativno izkušnjo s policijo, vendar po mnenju 9,8 % vprašanih policisti pri svojem delu nikoli ne prekoračijo svojih pooblastil, da to vedno storijo, pa jih meni 5,3 %. Tri četrtine anketiranih bi se ob prekoračitvi pooblastil policistov pritožilo.

Več kot polovica vprašanih meni, da policija vedno oziroma večinoma javnost objektivno obvešča o dogodkih in svojem delu, medtem ko jih 34,9 % trdi, da je to le redko, 3,3 % pa, da nikoli. Prebivalci Slovenije si svoje mnenje o policiji ustvarjajo predvsem na podlagi osebnih izkušenj in poročanja medijev – televizije in časopisov. Anketiranci si ustvarjajo mnenje o policiji tudi na podlagi izkušenj ostalih družinskih članov, prijateljev, sodelavcev ... Na podlagi nastopov predstavnikov policije v javnosti si mnenje izoblikujejo visoko izobraženi, ki so sami pogosto mnenjski voditelji.

Policija si pri svojem delu pomaga tudi z informacijami, ki jih anonimno ali s polnim imenom in priimkom posredujejo državljani. Med vprašanimi le 5,4 % ni pripravljenih posredovati policiji nobenih informacij, vse informacije pa je deklarativno pripravljeno anonimno ali osebno posredovati 58,2 % vseh anketiranih.

Anketirance najbolj ogrožajo prometne nesreče, nato goljufije v gospodarstvu, kriminal, nasilje, kričanje in razbijanje, mamila, korupcija, najmanj pa terorizem.

Razvijanje športnega duha

Policisti morajo biti za opravljanje vsakodnevnih nalog dobro psihofizično pripravljeni; mnogi med njimi so odlični športniki. Na številnih policijskih postajah in upravah so policisti ustanovili športna društva, ki prirejajo različna tekmovanja. Čeprav policija spodbuja športno dejavnost, imajo prednost tiste

discipline, ki so povezane s policijskim delom, kot so borilne veščine, streljanje ipd. Toda to ne pomeni, da so druge povsem zanemarjene. Delavci policije se lahko udeležijo državnih prvenstev v različnih športnih disciplinah in tudi mednarodnih tekmovanj.

Odprava policistov na Čo-oju

Prva himalajska odprava slovenskih policistov v letu 2001 na Čo Oju

Himalajska odprava slovenskih policistov na 8201 m visoko goro Čo Oju, šesto najvišjo goro na svetu, je nedvomno največji športni dogodek v zgodovini slovenske policije, saj je bila to prva alpinistična odprava, v kateri so sodelovali policisti. Enajstčlansko odpravo je vodil alpinist Viki Grošelj in edini osvojil vrh osemtisočaka ter se z njega tudi spustil na smučeh. Med tem sta policista osvojila sosednji vrh in se z njega spustila s smučmi: Matej Brajnik in Robert Kralj sta tako osvojila neimenovani vrh nad sedlom Nangpa La (6250 m). Grošlju pa je enak podvig uspel na Dzavapari II (6386 m) in Dzavapari I (6490 m).

Policija organizira tekmovanja v borilnih veščinah.

Prvenstva so razdeljena na A in B program. Prvih se lahko udeležijo ekipe vseh policijskih uprav, kakor tudi predstavniki ali ekipe drugih organizacijskih enot policije. Policijske uprave lahko v posameznih disciplinah izvedejo regijska izbirna prvenstva, izjema sta državni prvenstvi z motornimi kolesi in tekmovanje službenih psov. V programu A so poleg teh dveh tekmovanj še policijski mnogoboj, streljanje z dolgocevnim orožjem in pištolo, judo in samoobramba. Na njih lahko zunaj konkurence sodelujejo vrhunski športniki, zaposleni v policiji, upokojeni delavci policije in povabljeni policijske reprezentance drugih evropskih držav. Na tekmovanjih B programa - smučanje, nogomet, jiu-jitsu, tenis, streljanje z zračno puško, šah – sodelujejo ekipe po lastni izbiri. Policisti se udeležujejo tudi drugih tekmovanj, med katerimi je najbolj znan in obiskan Brajnikov memorial – »Pohod razuma, volje in moči«, in odprtih prvenstev Slovenske vojske.

Atletinja Alenka Bikar tako kot drugi vrhunski športniki, zaposleni v policiji, sodeluje pri preventivnih prireditvah.

Slovenska policija zaposluje skupino vrhunskih športnikov, med njimi so Davo Karničar, prvi alpinist, ki je prismočal z Mount Everesta, Iztok Čop in Luka Špik, ki sta v dvojnem dvojcu osvojila zlato olimpijsko medaljo v Avstraliji, atlet Gregor Cankar, atletinji Alenka Bikar in Jolanda Čeplak, svetovna rekorderka v dvorani na 800 metrov, telovadec Mitja Petkovšek, biatlonec Tomas Globočnik, plavalca Blaž Medvešek in Peter Mankoč in mnogi smučarji: Jure Košir, Mitja Kunc, Matjaž Vrhovnik, Špela Pretnar in drugi.

Slovenska policija je bila leta 2000 sprejeta v Evropsko (USPE) in Svetovno policijsko športno zvezo (USIP). Njihova mednarodna tekmovanja so zelo raznolika in številna, na nekaterih pa sodeluje tudi reprezentanca slovenske policije. Reprezentanco sestavljajo najboljši z državnih prvenstev in vrhunski športniki, ki so zaposleni v policiji. Slovenska policija, tako kot carina in vojska, v svojih vrstah zaposluje športnike, ki sodijo v svetovni oziroma mednarodni razred.

V odbojki so tekmovalle samo ženske.

Policija je oktobra 2002 prvič organizirala policijske športne igre z namenom, da bi utečena, a različna športna državna prvenstva združili v dvodnevno tekmovanje v različnih športnih disciplinah. Več kot 700 udeležencev je tekmovalo v 9 disciplinah. V Tacnu je potekalo tekmovanje v judu, jiu-jitsu, nogometu, odbojki (ženske), streljanju z zračno puško (moški) in šahu. V Gotenici pa so se tekmovalci pomerili v streljanju s pištolo - evropskem policijskem parkurju, v policijskem akcijskem streljanju, streljanju z zračno puško (ženske) in v policijskem mnogoboju.

NAMESTO ZAKLJUČKA: RAZMIŠLJANJE O KNJIGI

Slovenska policija ni le hierarhična organizacija, ki kot eden izmed dejavnikov za nacionalno varnost skrbi za notranjo varnost Slovenije, njenih prebivalcev in njihovega premoženja; slovenska policija je tudi mozaik dogodkov, prelomnic in dejanj množice posameznikov, ki teče že poldrugo stoletje – od orožnikov, stražnikov, narodnih zaščitnikov, miličnikov do policistov; in nič ne kaže, da bo tok presahnil.

Pred Vami je publikacija, ki je skušala zajeti del tega toka, vendar vsakomur dovoli, da si ustvari svoj osebni pogled na »korenine« slovenske policije, kakor tudi na njeno mesto in naloge danes. Želeli smo predstaviti policijo, od njenih začetkov v avstro-ogrski monarhiji, preko delovanja v socializmu do preobrazbe v moderno, po evropskih merilih oblikovano in delujočo policijo. Policijo, ki v pravni državi ne opravlja le sistemskih interakcij z upravnopolitičnim podsistemom, temveč sodeluje tudi z drugimi podsistemi.

Policijska dejavnost namreč ne poteka avtonomno, ampak je vpeta v družbeno dogajanje. In če je še v ne tako odmaknjeni preteklosti pretežno opravljala naloge za državo, je danes njena dejavnost usmerjena v skupnost. In kot taka teži h konstruktivnemu sodelovanju z drugimi organizacijami, lokalnimi skupnostmi, nevladnimi organizacijami in predstavniki javnosti. Zaveda se, da lahko izboljša svojo učinkovitost le, če dobro funkcionirajo razmerja, ki so vzpostavljena med njo in drugimi javnimi organi na različnih ravneh, še zlasti med policijo in širšo javnostjo, ki jo pogosto predstavljajo skupine ali organizacije nevladnega značaja.

Pričujoča knjiga je tudi odraz prizadevanj slovenske policije po odprtosti in javnosti njenega dela. Pripravljenost policije, da predstavi svoje delo, je ključnega pomena za javno zaupanje, vendar le ob hkratnem spoštovanju zaupnosti podatkov, pa naj si gre za zaščito integritete posameznikov, kazenske preiskave, zaradi načela o domnevni nedolžnosti ali zaradi varnostnih razlogov.

Slovenska policija skuša vzpostaviti učinkovit sistem meril, ki zaposlenim v policiji zagotavljajo integriteto in pravilno izvajanje nalog in omogočajo zakonito, strokovno, taktično, varno, kakovostno izvedbo vseh policijskih postopkov ob upoštevanju varnostnih standardov, policijske etike in tudi človekovih pravic in svoboščin, in to na vseh področjih svojega dela, ne glede na zahtevnost naloge oziroma postopka. Policija temu namenja veliko pozornost, še zlasti na področju izobraževanja in usposabljanja. Varovanje človekovih pravic in svoboščin namreč ni mogoče v celoti pretvoriti v pravo in ga kot takšnega uzakoniti, gre za etične norme, ki jih mora sprejeti vsak policist.

Delovanje policije torej temelji na uveljavljanju in spoštovanju prava, na uporabi policijskega znanja in na spoštovanju policijske etike ob doslednem spoštovanju človekovih pravic in svoboščin. In kot ene izmed nosilk nacionalne varnosti je njen temeljni cilj zagotavljanje notranje varnosti v Sloveniji in prevzemanje odgovornosti tudi za globalno varnost. Varnost posameznika je pogoj za varnost države, ob

upoštevanju vseh elementov usklajenosti in protislovij med individualno in nacionalno oziroma globalno varnostjo.

Policija bo svoje cilje lahko uresničila le z uspešnim in učinkovitim opravljanjem načrtovanih nalog na vseh področjih svojega dela, s prilagajanjem organiziranosti in metod dela operativni problematiki, a le ob partnerskem sodelovanju s posamezniki in skupnostmi - sodelovanje z lokalnim prebivalstvom za globalno varnost.

Uspešnost policijske organizacije bo v prihodnosti še bolj odvisna tudi od komunikacijskih veščin zaposlenih. Ne samo zakonitost, strokovnost postopka, temveč in predvsem spoštovanje človekovih pravic in svoboščin ter ustrezna komunikacija bosta osnovna kriterija kakovosti policijskih storitev. Te naloge bo možno izpolniti le, če se bodo uveljavila notranja organizacijska pravila in etične norme policijskega delovanja ter če se bo poskrbelo za njihovo nadgradnjo. Zato slovenska policija že namenja posebno skrb ravnanju s človeškimi viri, še zlasti načrtovanju, izbiri in razvoju kadrov, kar ji bo omogočalo, da bo delovala v skladu s svojim poslanstvom in vrednotami.

Toda merilo uspešnosti in učinkovitosti policije bo tudi v prihodnje zaupanje javnosti in njeno zadovoljstvo z opravljenim delom. Dokončno merilo o kakovosti te predstavitvene knjige, pa bo zadovoljstvo bralcev z njo.

Zaradi večje učinkovitosti in narave dela se v policiji dogajajo številne spremembe v organizaciji in sistemizaciji, zato navedeno velja za stanje na dan 1. oktobra 2002.

DODATKI

Policijska združenja

Policijski sindikat

Policijski sindikat Slovenije so ustanovili policisti in drugi delavci Ministrstva za notranje zadeve Republike Slovenije 23. junija 1990 leta z željo in potrebo po lastnem sindikalnem delu. Danes sindikat združuje preko 6.000 članov. Policijski sindikat je finančno neodvisen, njegov stalni vir prihodkov je članarina. Organiziranje in delovanje Policijskega sindikata Slovenije je določeno v njegovem statutu. Temeljni cilj je zagotavljanje varstva delavcev in njihovih pravic ter ustreznega delovnopravnega in socialno-materialnega položaja. To je še toliko bolj pomembno, saj policisti nimajo pravice stavkati.

Združenje SEVER

Zveza policijskih veteranskih društev oziroma Združenje Sever je prostovoljna nepolitična in domoljubna zveza policijskih veteranskih društev, katerih člani so udeleženci vojne za Slovenijo, ki so kot pripadniki organov za notranje zadeve ali kot prostovoljci sodelovali pri dejavnostih za zaščito demokratičnih procesov v Sloveniji ali pa so bili s svojimi dejavnostmi neposredno vključeni v vojno za samostojno in suvereno državo. Združenje Sever je bilo ustanovljeno 26. marca 1994 in šteje približno 4.500 članov. Združuje deset policijskih veteranskih društev Sever, ki delujejo povsem samostojno, le skupne naloge se uresničujejo preko zveze. Med najpomembnejšimi nalogami je seznanjanje širše in strokovne javnosti z vlogo in dejavnostmi članov združenja med pripravi in neposredno dejavnostjo med vojno. Pomembno je tudi humanitarno poslanstvo - vsestranska pomoč ranjenim policistom in svojcem padlih policistov. Združenje Sever vzpostavlja in vzdržuje stike s sorodnimi veteranskimi organizacijami in združenji doma in v svetu.

Mednarodno policijsko združenje - IPA

IPA (International Police Association) je danes največje mednarodno, nepolitično združenje policistov na svetu. Pri Svetu Evrope je registrirano kot nevladna mednarodna organizacija s posvetovalnim statusom, je pa tudi pridružena članica

Organizacije združenih narodov. Slovenski policisti so nacionalno sekcijo IPE ustanovili 20. aprila 1991. V mednarodno združenje pa je bila kot 54. polnopravna članica sprejeta novembra 1992 na kongresu v Rio de Janeiru. Slovenski člani IPE so organizirani v 9 regionalnih klubih. Naša sekcija s skoraj 6.000 članov sodi med srednje velike. Ima svoje glasilo in je po mnenju tujih kolegov po svoji organiziranosti ter domačih in mednarodnih športnih, kulturnih, socialnih ter drugih dejavnostih med vzornejšimi nacionalnimi sekcijami. Njeni delegati se vključujejo v delo v mednarodnih organih IPE, najpomembnejše pa je sodelovanje in srečevanje članstva na prireditvah in srečanjih s člani tujih sekcij. Slovenski člani so ponosni, da z udeležbo v mednarodnih oblikah izobraževanja, organizacijo številnih mednarodnih srečanj in nešteti snidenji na športnem, družabnem, zbirateljskem ter še kakšnem področju znatno prispevajo k uspešnosti policijskega dela doma in v tujini.

Združenje zbirateljev policijskih insignij Slovenija

Združenje je bilo ustanovljeno 27. februarja 1999 na srečanju v Mariboru, kjer ima tudi svoj sedež. Je prostovoljno združenje, v katero se vključujejo posamezniki, zaposleni v policiji, katerih skupni cilj je razvijanje zbirateljstva. Dejavnost združenja temelji na ustavnih načelih, zakonskih predpisih, statutu in kodeksu združenja. Njegova osnovna dejavnost je zbirateljstvo. Poleg tega pa organizira in vodi zbirateljske dejavnosti in srečanja ter svojim članom posreduje naslove zbirateljev policijskih insignij iz tujine. Pri razvijanju zbirateljske kulture sodeluje z različnimi ustanovami, ministrstvom za notranje zadeve, policijo, policijskim sindikatom in IPO.

Zveza klubov Maksa Perca

Svoje združenje imajo tudi upokojeni delavci policije oziroma organov za notranje zadev. Prvi klub je bil ustanovljen julija 1969 v Ljubljani, kasneje pa so klube ustanovili še po drugih krajih v Sloveniji. Klubi so sicer sodelovali med seboj, toda skupna zveza klubov Maksa Perca je bila ustanovljena šele decembra 1982. Temeljne dejavnosti klubov so: družabništvo, ki poteka v več oblikah, od družabnih, športnih srečanj do strokovnih sestankov, izletništvo in druge oblike skrbi za telo in duha. Klub ima posluh tudi za socialno pomoč članom. Pomembna naloga članov je tudi zbiranje gradiva o izročilu poklica.

Kodeks policijske etike

Kodeks policijske etike vsebuje splošna in temeljna načela, ureja medsebojne odnose med pooblaščenimi uradnimi osebami organov za notranje zadeve Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: policist-policija) in njihove odnose do državljanov, institucij in organov ter opredeljuje odgovornost za njegovo kršitev.

Upošteva pravila, vsebovana v Splošni deklaraciji Organizacije združenih narodov o človekovih pravicah, Mednarodnem paktu o državljanskih in političnih pravicah, Deklaraciji o zaščiti vseh oseb pred mučenjem in drugimi oblikami okrutnega, nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja, Deklaraciji o policiji in drugih mednarodnih dokumentih, ustavi, zakonih in drugih predpisih Republike Slovenije, ter predstavlja nadgradnjo moralno-etičnih standardov policije.

SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Kodeks policijske etike je izraz volje in spoznanja vseh policistov o nujnosti zakonitega, pravičnega, humanega in vljudnega ravnanja pri izvajanju nalog. Zavezuje vse policiste Republike Slovenije.

2. člen

Policija je javna služba, ki je v okviru svojih pristojnosti na voljo vsem državljanom in institucijam.

3. člen

Policist zagotavlja varovanje in spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin; pri zakonitem poseganju vanje mora spoštovati človekovo osebnost in njegovo dostojanstvo.

Človekovo osebnost in njegovo dostojanstvo je dolžan varovati tudi s preprečevanjem kakršnega koli nasilja, nečloveškega ravnanja in drugih dejanj, ki so ponižujoča za ljudi.

4. člen

Policist je moralno odgovoren, če je njegovo ravnanje v nasprotju s kodeksom. Kadar je policistovo ravnanje v skladu s kodeksom in pravili službe, uživa ustrezno zaščito predstojnika organa pred poskusi razvrednotenja njegovega dela in osebnosti.

V tem primeru ima pravico do moralne in druge podpore skupnosti, v kateri opravlja svoje naloge.

TEMELJNA NAČELA

Ustavnost, zakonitost in odgovornost

5. člen

Policist se zaveda, da njegovo ravnanje ni samo formalnost, predpisana z ustavo, zakoni in drugimi predpisi, ter da njegova odgovornost ne zajema samo ozkega pojmovanja pravic in dolžnosti za izvajanje pooblastil, temveč pomeni tudi njegov vrednostni odnos do moralnih, etičnih in drugih vrednot ter načel, ki določajo vlogo policije v družbi.

6. člen

Kadar se od policista zahteva izvršitev naloge, ki nasprotuje predpisom in njegovim pooblastilom, je dolžan odkloniti zahtevano nalogo in ravnati v skladu s predpisi, ki urejajo to področje. Policistu, ki ni hotel opraviti nezakonitega dejanja, ni mogoče izreči kazenskih, disciplinskih ali drugih sankcij.

7. člen

Policist v postopku skrbi, da so vsakomur zagotovljene enake človekove pravice in temeljne svoboščine, ne glede na narodnost, raso, spol, jezik, vero, politično in drugo prepričanje, gmotno stanje, rojstvo, izobrazbo, družbeni položaj ali katero koli drugo osebno okoliščino.

Humanost

8. člen

Pri izvajanju pooblastil in uradnih nalog v postopkih z ljudmi mora policist ravnati odločno, vendar obzirno ter pri tem paziti, da ne škoduje njihovi časti in dobremu imenu, da jih po nepotrebnem ne vznemirja ali jim nalaga nepotrebnih obveznosti. Posebno pa mora paziti na osebe, ki potrebujejo dodatno pozornost, pomoč in nego.

Varovanje ugleda

9. člen

Policist varuje in utrjuje ugled policije tako pri opravljanju uradnih nalog kot tudi v zasebnem življenju. Kadar opravlja uradne naloge, je osebno urejen, kot to zahtevajo pravila, pravičen, vljuden, strokoven, dosleden in nedovzeten do vseh oblik podkupovanja.

Policist nima in ne zahteva zase ali za koga drugega nobenih privilegijev in drugih prednosti pred ostalimi državljani.

Javnost dela

10. člen

Policist si z javnim, zakonitim, poštenim, vljudnim in strokovnim delom pridobiva naklonjenost javnosti in javnost sprejema kot obliko nadzorstva nad svojim delom.

11. člen

Policist se za profesionalno opravljanje nalog ustrezno izobražuje, strokovno usposablja in izpopolnjuje, si širi splošno razgledanost in razvija tista znanja, ki so potrebna za opravljanje uradnih nalog.

Policist ne sme biti član političnih strank; njegovo profesionalno ravnanje ne more biti odvisno od političnega prepričanja in svetovnega nazora. Menjava političnih strank na oblasti ne sme vplivati na strokovnost in profesionalnost policije.

Policist se lahko združuje v sindikalna, strokovna in druga podobna združenja v državi in v mednarodnih okvirih.

Varovanje poklicne tajnosti

12. člen

Varovanje poklicne tajnosti je policistova pravica in dolžnost. Policist neupravičeno ne uporablja in razkriva podatkov, do katerih je prišel pri izvajanju uradnih nalog, in ne daje v javnost imen o zadevah, ki so v fazi odkrivanja. Pri tem je ustrezno diskreten.

Dolžnost varovanja poklicne tajnosti ne ugasne s prenehanjem službe v policiji.

Medsebojni odnosi

13. člen

Odnosi med policisti temeljijo na določenem hierarhičnem redu in na medsebojnem spoštovanju, vzajemni in solidarni pomoči, kolegialnosti, strpnosti, iskrenosti, medsebojnem zaupanju in dostojanstvu. Vse to spodbuja večjo strokovnost, inovativnost, medsebojni dialog in visoko profesionalnost policijskega poklica.

Takim odnosom so tuji pojavi poniževanja, podcenjevanja in zapostavljanja.

14. člen

Policist lahko opravlja samostojno znanstveno in pedagoško delo, javno delo na publicističnem področju ter v kulturnih, umetniških, športnih, humanitarnih in drugih podobnih organizacijah.

S pisnim dovoljenjem predstojnika lahko opravlja tudi druga dela izven policije, če delo ni neposredno povezano z delom v policiji.

Pri tem ne sme uporabljati podatkov, ki so vezani na varovanje uradne tajnosti, in izkoriščati policijskega vpliva.

ODGOVORNOST ZA KRŠITVE KODEKSA (ČASTNO RAZSODIŠČE)

15. člen

Moralno odgovornost za kršitve kodeksa ugotavlja častno razsodišče, ustanovljeno na nivoju republike.

Postopek pred častnim razsodiščem se začne na pobudo državljana, predstojnika policijske enote, policijskega sindikata, prizadetega policista ali častnega razsodišča.

16. člen

Častno razsodišče šteje sedem članov, ki uživajo ugled v policiji in v javnosti, od katerih trije niso delavci policije. O svojem delu sprejme častno razsodišče poslovnik.

17. člen

Častno razsodišče odloča na javnih sejah in sprejema moralna stališča, ki se objavijo v policijskem glasilu in po potrebi v drugih javnih glasilih.

KONČNE DOLOČBE

18. člen

Načela kodeksa se upoštevajo enako v vseh varnostnih razmerah.

19. člen

Načela kodeksa so del vzgojno-izobraževalnega dela policijskih šol.

20. člen

Novosprejeti policist ob sprejemu v delovno razmerje podpiše izjavo, da sprejema vsebino kodeksa.

21. člen

Kodeks policijske etike začne veljati z dnem razglasitve.

UPORABLJENI VIRI

Knjige, monografije

- Čelesnik, Tomislav, Bradač, Lado, Frece, Zdenko in Movern, Martin (1997). *UNZ Ljubljana. Nekoč in danes*. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije.
- Čelik, Pavle (1991). *Policaji: orožniki, miličniki, policisti*. Ljubljana: Delo.
- Čelik, Pavle (1992). *Izza barikad*. Ljubljana: Delo, Slovenske novice.
- Čelik, Pavle (2001). *Slovenski orožniki: 1918-1941*. Ljubljana: Društvo za preučevanje zgodovine, literature in antropologije.
- Enciklopedija Slovenija 11: *Savs – Slovenska m* (1997). Ljubljana: Mladinska knjiga, 296 – 377.
- 50 let šolanja policijskih psov* (1999). Ljubljana: Izobraževalni center, Sektor za šolanje službenih psov.
- Natek, Karel in Natek, Marjetka (1998). *Slovenija: geografska, zgodovinska, pravna, politična, ekonomska in kulturna podoba Slovenije: priručnik o značilnostih in delovanju države*. Ljubljana: Mladinska knjiga, 15 – 16, 132 – 154, 393 – 404.
- Pavlič Možina, Simona (ur.) (2001). *Vlada Republike Slovenije 2001*. Ljubljana: Urad vlade za informiranje, 8 – 19, 34 – 41.
- Raj, Boris, Polutnik, Boštjan in Kerič, Elvo (2000). *Zbornik ob 20-letnici Policijske uprave Slovenj Gradec*. Slovenj Gradec: Policijska uprava Slovenj Gradec.
- The Republic of Slovenia: Ministry of the Interior* (1996). Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve, 1996.
- SMER: Sever – Koper* (1996). Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve.
- Šik, Sebastjan (ur.) (1998). *Zbornik policijske postaje Koper. Koper: Primorske novice ČŽD*.
- Špegelj, Martin (2001). *Sjećanje jednog vojnika*. Zagreb: Znanje.
- Usar, Ivo in Lampret, Bartolo (ur.) (1999). *Policijska uprava Maribor. Spoznajte nas*. Maribor: Policijska uprava Maribor, 1999.
- Vojna za Slovenijo*. Ljubljana: Cankarjeva založba, 1991.
- Zevnik, Suzana (ur.) (1999). *50 let šolanja policijskih psov: 1949-1999*. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije.
- Žaberl, Miroslav (2001). *Policijska pooblastila*. Ljubljana: Visoka policijsko-varnostna šola.
- Žugec, Štefan (1997). *Od zaščitnikov do pomorskih policistov – zgodovina in razvoj slovenske pomorske policije*. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije.

Članki, revije

- Bilten javnih financ 6/2001. Ljubljana: Ministrstvo za finance, 2001.
http://www.sigov.si/mf/slov/tekib/bilten/bilt_01_6.pdf

- Čas, Tomaž (1993). Policija včeraj, danes, jutri – tokrat nekoliko drugače. *Zbornik strokovno-znanstvenih razprav*. Ljubljana: Višja šola za notranje zadeve, 31-49.
- Čelik, Pavle (1999a). Slovenski orožniki 1918-1941. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 50 (1), 53-56.
- Čelik, Pavle (1999b). Varnostni stražniki v Sloveniji 1918-1941. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 50 (2), 148-152.
- Grošelj, Viki (2001). *Poročilo o prvi himalajski odpravi slovenskih policistov*. <http://nova.policija.si/si/zanimivo/cho-oju/porocilo-viki.html>
- Hočevár, Barbara (2001). Veščine posebnih enot na preizkušnji. *Delo*, 24.9.
- Hojnik, Žarko (2001). Kljub številnim zaslugam specialce le redko obsije slava. *Delo*, 21.4.
- Kocmur, Helena (2001). Policisti bodo merili velikost zenic. *Delo*, 3.12.
- Kolenc, Tadeja (2000). Javno mnenje in policija. Meško, Gorazd (ur.): *Strah pred kriminaliteto, policijsko preventivno delo in javno mnenje o policiji – raziskovalno poročilo*. Ljubljana: Visoka policijsko-varnostna šola, 102-131.
- Mašanović, Božo (2001). Evropa bo hitro posegala. *Delo*, 15.2.
- Merljak, Sonja (2001). Kdo je moril in kaj bo še storil. *Delo*, 15.2.
- Merljak, Sonja (2001). Nožni palec, slina, tlak ali dihanje. *Delo*, 7.3.
- Mužič, Janez (ur.) (2001). IPA – Sekcija Slovenija: 10. obletnica/10th Anniversary, Ljubljana, IPA *International Police Association*, glasilo sekcije Slovenije.
- Pagon, Milan in Lobnikar, Branko (2001): Odnos do policijskega dela usmerjenega v skupnost: primerjava med policisti in občani. Pagon, Milan. *Dnevi varstvoslovja*, 1.del. Ljubljana: Visoka policijsko-varnostna šola, 103-113.
- Piano, Brane (2001). Operativci bodo učinkovitejši. *Delo*, 21.11.
- Strokovni list* ljudske milice oziroma organov za notranje zadeve (1953-1973). Ljubljana.
- Varnost*, časopis Ministrstva za notranje zadeve (1995-2001). Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije.
- Varnost*, časopis Policije (2001-2002). Ljubljana: Generalna policijska uprava.

Dokumenti, gradiva, poročila

- Anžič, Andrej (2001). *Sodelovanje z državnimi organi, ustanovami in službami*. Ljubljana: Generalna policijska uprava (rokopis).
- Izurjeni za pomoč, a tudi za udarnost in ostrino* (1998). Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije (zgibanka).
- Ministrstvo za notranje zadeve. <http://www.mnz.si>
- Ministrstvo za zunanje zadeve: Slovenija in NATO. Slovenija in EU. Prednostne naloge Republike Slovenije, povezane z OZN. <http://www.sigov.si/mzz/>
- Nadzor v policiji, opomnik obrazložitve za kolegij* (2000). Ljubljana: Oddelek za nadzor (gradivo).
- Njegov poklic – policijski pes* (1997). Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije (zgibanka).

Odvzem prostosti – pridržanje oseb (2001). Ljubljana: Uprava uniformirane policije (gradivo).

Obrazložitev (2000). Ljubljana: Oddelek za nadzor (gradivo).

Policija. **www.policija.si**

Polijska akademija (2001). Dokument št. 0020/31-006-13/01.

Politbarometer: januar, februar, marec, april, maj, junij, julij, september, oktober (2001). Ljubljana: Center za raziskovanje javnega mnenja in množičnih komunikacij. Fakulteta za družbene vede – Inštitut za družbene vede.

Poročilo o delu Policije za leto 2000 (2001). Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije, Policija.

Predstavitev kriminalistične policije (2001). Dokument št. 0020/31-006-13/02.

Predstavitev OMS na spletni strani (2001). Dokument št. 0020/31-006-13/06.

Predstavitev skupnih služb (2001). Dokument št. 0020/31-006-13/01.

Predstavitev službe za informatiko in telekomunikacije (2001). Dokument št. 0020/31-006-16/02.

Računsko sodišče Republike Slovenije – osnovni podatki.

<http://www.sigov.si/racs/osnovni.htm>.

Slovenija: kratka predstavitev. Ljubljana: Urad vlade za informiranje.

<http://www.uvi.si/slo/slovenija/kratka-predstavitev/>

Slovenija v številkah (2001). Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.

<http://www.sigov.si/zrs/slfig00/>

O Sloveniji. **<http://www.sigov.si/vrs/slo/slo-text/o-sloveniji/o-sloveniji.html>**

Stalna misija RS v OZN (Permanent Mission of Slovenia to the UN).

<http://www.un.int/slovenia/>

Projekt TWINNING - sistem za nadzor državne meje: N.SIS, Urad S.I.R.E.N.E., Vision – centralna točka. Ljubljana: Služba za informatiko in telekomunikacije.

<http://intranet.policija.si/intranet/podpora/podpora.php>

Ustavno sodišče Republike Slovenije. **<http://www.gov.si/us/about/aboutsi.html>**

Vrhovno sodišče Republike Slovenije. **<http://sodisce.si>**

Pravni predpisi, navodila, protokoli, konvencije

Katalog standardnih policijskih postopkov (2001). Ljubljana: Generalna policijska uprava.
<http://intranet.policija.si/intranet/docs/povzetek.php?id=17>

Kodeks policijske etike (1992). Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije.

Memorandum temeljnih usmeritev za delo policije od leta 2003 do 2007 (2002). Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije.

<http://www.mnz.si/si/szj/memorandum.htm>

Odlok o ustanovitvi, območju in sedežu policijskih uprav v Republiki Sloveniji. Uradni list Republike Slovenije, 12/1999.

Odredba o delih, ki jih policist ne sme opravljati. Uradni list Republike Slovenije, 79/2000.

Odredba o območjih in sedežih policijskih postaj. Uradni list Republike Slovenije, 55/1999.

Pravila za izvajanje nadzora v policiji (2000). Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije, Policija.

Pravilnik o nošenju uniforme in položajnih oznak policije (2000). Uradni list Republike Slovenije, 61/2000.

Pravilnik o načinu in oblikah izvajanja pooblastil Ministrstva za notranje zadeve v razmerju do policije na področju usmerjanja in nadzora policije in o pooblastilih delavcev, ki izvajajo nadzor nad delom policije. Uradni list Republike Slovenija, 78/1999, 68/2001.

Pravilnik o nošenju policijske uniforme. Uradni list Republike Slovenije, 86/2002.

Pravilnik o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest Ministrstva za notranje zadeve in Policije (2001). Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije.

<http://intranet.policija.si/intranet/kadri/kadrovske.php>

Pravilnik o policijskih pooblastilih (2000). Uradni list Republike Slovenije, 51/2000.

Pravilnik o sistemizaciji in tipizaciji materialno-tehničnih sredstev in opreme (2001). Dokument št. 0040/1-461-37/00. **<http://intranet.policija.si/intranet/dokumenti/>**

Resolucija o strategiji nacionalne varnosti (2001). Uradni list Republike Slovenije.

<http://objave.uradni-list.si/bazeul/URED/2001/056/B/522957293.htm>

Temeljne usmeritve za pripravo srednjeročnega načrta razvoja in dela policije za obdobje od leta 2003 do leta 2007 (2002). Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije. **<http://www.mnz.si/si/szj/usmeritve-policija.htm>**

Uredba o nazivih, označbah funkcij, uniformi, barvi in emblemu na službenih vozilih milice ter o oborožitvi in posebni opremi delavcev milice (1987). Uradni list Socialistične Republike Slovenije, 9/1987.

Uredba o priznanjih organov za notranje zadeve (1991). Uradni list Republike Slovenije, 11/1991.

Uredba o uniformi, položajnih oznakah in simbolih policije (2000). Uradni list Republike Slovenije, 61/2000.

Uredba o varovanju določenih oseb, objektov in okolišev objektov, v katerih so sedeži državnih organov. Uradni list Republike Slovenije, 103/2000.

Uredba o vozilih, plovilih, oborožitvi in posebni opremi policije (2000). Uradni list Republike Slovenije, 59/2000.

Usmeritve policije za delo na področju odnosov z javnostmi. Dokument št. 0020/2-35-910-5/02. **<http://intranet.policija.si/intranet/docs/povzetek.php?id=31>**

Usmeritve za komuniciranje policije z javnostmi v kriznih in konfliktnih okoliščinah. Dokument št. 20/2-001-3/00, z dne 6.5.2002.

Ustava Republike Slovenije (1991). Uradni list, št. 33/9.

Zakon o kazenskem postopku (1994, 1998). Uradni list Republike Slovenije, 64/1994, 70/1994, 49/1998, 68/1998, 72/1998, 6/1999, 66/2000 in 111/2001.

Zakon o medijih. Uradni list Republike Slovenije, 35/2001.

Zakon o nadzoru državne meje. Uradni list Republike Slovenije, 1/91 in 87/2002.

Zakon o notranjih zadevah. Uradni list Socialistične republike Slovenije, 28/80, 38/88, 27/89, Uradni list Republike Slovenije, 19/91, 4/92.

Zakon o policiji (1998). Uradni list Republike Slovenije, 49/1998, 68/1998, 43/2001. (**www.policija.si**)

KAZALO

5	KNJIGI NA POT
7	»POSŁANSTVO POLICIJE«
11	SKOZI ZGODOVINSKA OBDOBJA
11	OD OROŽNIKA DO POLICISTA
11	<i>V času Franca Jožefa I.</i>
12	<i>Kraljevina Jugoslavija</i>
14	<i>Narodna zaštita</i>
16	<i>Ko kraljevino nadomesti republika</i>
27	V PROCESIH OSAMOSVOJITVE
27	<i>Miting resnice – akcija SEVER</i>
28	<i>Priprave na vojno - Manevrska struktura narodne zaštite</i>
28	<i>»Pohod Jugoslovanske ljudske armade na ukaz iz Beograda«</i>
31	OD OSAMOSVOJITVE DO ORGANA V SESTAVI
31	<i>Obdobje prilagajanja evropskim standardom</i>
31	<i>Najprej spremembe na regionalni in lokalni ravni ...</i>
33	<i>... in na državni ravni: nove naloge – nove organizacijske enote</i>
35	POLICIJA DANES
35	SAMOSTOJNOST POLICIJE IN NJENE TEMELJNE NALOGE
35	RAZMERJE MED MINISTRSTVOM IN POLICIJO
36	<i>Usmerjanje in nadzor nad delom policije</i>
36	<i>Druge naloge ministrstva za notranje zadeve</i>
41	TRISTOPENJSKA ORGANIZIRANOST
41	DRŽAVNA RAVEN: GENERALNA POLICIJSKA UPRAVA
43	<i>Urad generalnega direktorja policije</i>
44	<i>Oddelek za nadzor</i>
45	<i>Oddelek za pritožbe, notranjo zaščito in pomoč policistom</i>
46	<i>Pritožbe</i>
46	<i>Notranja varnost</i>
47	<i>Pomoč policistom</i>
47	<i>Dopolnilno delo</i>
47	<i>Oddelek za sistemsko analitiko</i>
48	<i>Oddelek za mednarodno sodelovanje</i>
50	<i>Odnosi z javnostmi</i>
53	<i>Uprava uniformirane policije</i>
53	<i>Sektor za javni red</i>
54	<i>Sektor za cestni promet</i>
55	<i>Sektor za državno mejo in tujce</i>
55	<i>Specializirana enota za nadzor državne meje</i>

56	Sektor za razvoj in organizacijo uniformirane policije
57	Sektor za obrambno načrtovanje in policijske specialnosti
57	Posebna policijska enota - enota na sklic
58	Mednarodne mirovne misije
59	Letalska policijska enota
61	Policijski orkester
62	Center za tujce
63	<i>Uprava kriminalistične policije</i>
65	Sektor za splošno kriminaliteto
65	Oddelek za krvne in seksualne delikte
65	Oddelek za mladoletniško kriminaliteto
66	Oddelek za premoženjsko kriminaliteto
67	Oddelek za preiskovalno podporo
68	Sektor za gospodarsko kriminaliteto
70	Sektor za organizirano kriminaliteto
72	Protibombna zaščita
73	Sektor za posebne naloge
74	Sektor za računalniško kriminaliteto in kriminalistično analitiko
76	Sektor za mednarodno policijsko sodelovanje - Interpol
77	Europol
77	Center za forenzične preiskave
79	Mobilne kriminalistične skupine
81	<i>Urad za varnost in zaščito</i>
82	Organiziranost urada
83	Zagotavljanje optimalne varnosti
84	<i>Operativno-komunikacijski center</i>
85	Stalna služba
87	Preoblikovanje v operativno-komunikacijski center
89	Uporabnost informacijskih in telekomunikacijskih sistemov
90	<i>Specialna enota</i>
94	<i>Policijska akademija</i>
95	Srednja policijska šola
97	Višja policijska šola
98	Center za izpopolnjevanje in usposabljanje
101	<i>Kadrovska služba</i>
103	Služba za varnost in zdravje pri delu
104	<i>Služba za informatiko in telekomunikacije</i>
107	Temeljni cilji
107	Pomembnejši projekti
109	<i>Skupne službe</i>
110	Sekcija za finančne in materialno-tehnične zadeve
111	Sekcija za prehrano, stanovanjske in počitniške zadeve
111	Sekcija za tekoče vzdrževanje in upravljanje

112	Sekcija za administracijo in dokumentacijo
112	Center za oskrbo Gotenica
113	REGIONALNA RAVEN: POLICIJSKA UPRAVA
114	<i>Organiziranost policijske uprave</i>
114	Direktor policijske uprave
115	Urad direktorja policijske uprave
116	Urad uniformirane policije
116	Urad kriminalistične policije
117	Operativno-komunikacijski center
117	Odsek za logistiko
117	<i>Teritorialna razdelitev</i>
119	Policijska uprava Celje
120	Policijska uprava Koper
121	Policijska uprava Kranj
122	Policijska uprava Krško
123	Policijska uprava Ljubljana
125	Policijska uprava Maribor
126	Policijska uprava Murska Sobota
127	Policijska uprava Nova Gorica
128	Policijska uprava Novo mesto
129	Policijska uprava Postojna
130	Policijska uprava Slovenj Gradec
131	LOKALNA RAVEN: POLICIJSKA POSTAJA
134	Policijski oddelek
135	Policijska pisarna
135	Policijski okoliš
135	<i>Prometna policija</i>
138	<i>Mejna policija</i>
141	<i>Letališka policija</i>
142	<i>Železniška policija</i>
144	<i>Pomorska policija</i>
146	<i>Konjeniška policija</i>
148	<i>Vodniki službenih psov</i>
150	<i>Policisti na kolesih</i>
153	PODOBA V JAVNOSTI
153	POLICIJSKA POOBLASTILA
153	<i>Spoštovanje človekovih pravic in svoboščin</i>
154	<i>Pristojnosti policistov</i>
155	<i>Prisilna sredstva</i>
156	<i>Pridržanje</i>
157	<i>Tajni ukrepi za preiskovanje težkih kaznivih dejanj</i>
158	ZUNANJA PODOBA
158	<i>Uniforma</i>

159	Orožniška uniforma
159	Miličniška uniforma
160	Policijska uniforma danes
164	<i>Znaki in simboli policije</i>
165	<i>Položajne oznake</i>
165	Čini na uniformah
165	Oznake na miličniških uniformah
166	Z novimi položajnimi oznakami v tretje tisočletje
167	OPREMA
168	<i>Vozni park</i>
170	<i>Oborožitev</i>
170	<i>Plovila</i>
172	<i>Helikopterji</i>
173	<i>Oprema za nadzor državne meje</i>
173	<i>Oprema za urejanje in nadzor cestnega prometa</i>
174	<i>Kriminalističnotehnična oprema</i>
175	<i>Živali v policiji</i>
176	<i>Informacijska in telekomunikacijska oprema</i>
177	SODELOVANJE Z DRŽAVNIMI ORGANI IN NEVLADNIMI ORGANIZACIJAMI
180	PARTNERSKO SODELOVANJE Z DRŽAVLJANI
180	<i>V skupnost usmerjeno policijsko delo</i>
180	<i>Zgodovinski razvoj</i>
182	<i>Preventivno delovanje in sodelovanje – osnova policijskega dela</i>
184	<i>Vodja policijskega okoliša</i>
184	JAVNO MNENJE O POLICIJI
186	RAZVIJANJE ŠPORTNEGA DUHA
189	NAMESTO ZAKLJUČKA: RAZMIŠLJANJE O KNJIGI
193	DODATKI
193	POLICIJSKA ZDRUŽENJA
193	<i>Policijski sindikat</i>
193	<i>Združenje SEVER</i>
193	<i>Mednarodno policijsko združenje - IPA</i>
194	<i>Združenje zbirateljev policijskih insignij Slovenija</i>
194	<i>Zveza klubov Maksa Perca</i>
195	KODEKS POLICIJSKE ETIKE
199	UPORABLJENI VIRI
199	KNJIGE, MONOGRAFIJE
199	ČLANKI, REVIJE
200	DOKUMENTI, GRADIVA, POROČILA
201	PRAVNI PREDPISI, NAVODILA, PROTOKOLI, KONVENCIJE
203	KAZALO